

De rerum natura

<https://hdl.handle.net/1874/205843>

RA

91

Litterae Latinae

Folio n°. 82.

Rariora

X. fol.
82

497. Lucretius Carus, De rerum natura. Verona, Pau. Friedenperger 28 Sept. 1486. 2o. X. 2o. 82

Type 1. — HC 10282.

Bl. 1a: „B. Aezii”. Bl. 95a: „Castigatus fuit hic codex cum codice Pomponino a reverendo patre domino Sebastiano Priolo, protonotario apostolico ac Sanctissimi domini nostri referendario et secretario, necnon a Francisco Cerreto Parmensi ejusdem adscripticio, Romae mense Octobris 1492 anno primo pontificatus Alexandri VI”. Zie over deze collectie en over de geschiedenis van dit boek: G. A. Evers, De Lucretius-druk van 1486 in de Utr. U. B. Met facs. (Het Boek V-1916 p. 81—84). Seb. Seemiller merkt in zijn Bibliothecae acad. Ingelstadiensis Incunab. typogr. 1787—92 facs. III p. 57 naar aanleiding van het colophon: „Die vigesimo octavo septembris Calen. Octobris” op: Notam diei et mensis pariter non intelligo. Forte ex typographi negligentia omissa est vox *tertio* Calen(das), quamvis haec diei notatio est infrequens”.

Poponius Laetus.

M. Varro.

M. Varro Romanae Linguae parens tria obser-
uanda reb: oib: tradidit: origo: dignitas: et
Ars: i pnti ope quae de pba nobis diuidu eey
necessarium uideri potuit: de singulis disserere:
& quomodo n un cepit pba sapia veteres igno-
rauerunt: & qui ap grecos: et q ap nos seibunt
historice de ea re loqui ut auctas illorx uel nrorx
poscit n possumus: Sophia quae e sapia a deo
mundi opifice uenit: qui an nri saluatoris or-
tum ab israelinis tm intellectus e: de q paulo
post dicemus: si dignitas requiritur pene totum
genus humanu quod saepe in eo consistit pba
dare opam conatur: alij solo sermone abruis
differret q ubi eet ratio ignoraret: Eius rei ut
de ceteris omittamus int quos maxia contentio
e primus Ro pcepta Latina ondit soluta ora-
tione C. Fannius: & eodem fere tempor ut fa-
cilius ad eam pnoscedam iuuenius alliceret
utq: tenacius nrorx d' linimto memoriae in-
hereret T. Lucretius carminib: gamentis de-
septam ondit secutus Epicuri sectam: quod
uolumina xxxvii in sex libros redegit: qua-
uis M. Varro unu et xx. fuisse adfirmat: qre
pncipium no pfmisit: quod e: Etheris et tra-
genitalis e quare tempus: quae uolumina ip-
auctor posthabuit: & aliud initu postea dedit:
Libri q i manib: hntur a M. T. Cicorone Rom:
Eloquencie pncipe emdanti fure: Nam poeta pau-
lo hausto paulatim tabiscens tandem furiosus
factus manu sibi iniecit: Asserit id ei accidit
se ob amatum pueru: quem ab condor et for-
ma egregia appebat Astericon: Cic in Eptis
ad q. fratrem sumope lucretiu laudat: Et Quinti-
lianis Truina traex nos admonet ad ignari-
simus pbae pp Empedoclem in geis: quouis
uolumina quatuor transtulit M. Varro
cinius cognominatus: tum pp lucretiu: hi-
res pcepta sapie versib: tradiderunt: et in x.
libro sic ait: Mares et lucretius legedi qd ei s
no ut Phrasim: i. corpus Eloquencie faciane:
Elegantes i sua qsq: materia: s alij humiles:

Sophia

Israelite

Sophis

C. Fannius.

T. Lucretius.

Epicurus.

M. Varro

M. T. C.

T. Lucretii mors.

M. T. C.

Astericon

Quintilianus.

Empedocles:

M. Varro Attacinus.

Mares.

Phrasim

Alter diff. cilis: Attacinius Varro in his p̄ qua nō
÷ adsecutus interpretis opis alieni nō sperendus
quidem, uerū ad augendā facultatem dicēdi parū
locuples: Et Ouidius de Lucretio sic meminit:

Ouidius

Carmina sublimis tunc s̄ pitura Lucreti / Exi-
tio terras quū dabit una dies: Virgilius lectio-
ne Lucretii sapius r̄petita maiestate carmīs in cō-
positioē adsecutus ÷ / ubi u. adsurgere licet mate-
ria n̄ r̄pugnante ita sublimis ÷ ut heroicā digni-
tatem impleat: sc̄psit in p̄ iuuentutis ardore
forte ut iuuenile ingenū et ludendo exeret Li-
bros de amore q̄ iam multis seculis intercederūt.

Virgilius

De arte dicere in p̄ntia necesse n̄ ÷: in expositione
opis pro facultate atq; uirib; ingenii nri apertus.

M. Ci. L. ij. de deor; nā sic ait: quae autē dēa ad
res oīs ueniret uenerem nri nominauerūt: atq;

M. T. C.

Venus uir.
Venus uir.

ex ea potius uenustas q̄ uenus a uenustate: Ap̄
Varronē: cō nascendū dūp̄ ignis et aqua: ab

Varro

Venus uictoria.
Venus Celigena.

quouis uincione foetus sumit uenus, quae uictrix nō
uincire non uinceri cupit: ip̄aq; uictoria ÷ q̄ supra
uincuntur: et dē Caligena: Poete semen igneū
cecidisse dicunt in marē ac natam eispumis uene-
rem cōuictione ignis et humoris, quā h̄rēt uim
significantes ueneris / a qua ui natis dicit uita:

Venus uita.

Lucilius. uis ÷ uita uidet nos quae ferrē diua cogit.

Lucilius

Venerius Rex
Paphos cypria.
Cynira

Quidam autē uenerem uolatam / q̄ ei uenerius
rex mortaliū primus paphi urbe cypria templū
cōdidit: eo nāq; mari cōcepta concha uecta ÷: id
Templum postea Cynira exq̄ssitiss̄ ceremoniis et
sacris, sanctum et uenerabile fecit: & oraculū
ibi eē ceptū ÷: Venus: gnāndi uis uirtusque
& cā: quūq; nihil pulchrius gnānone habeatur / cō
ei attributa est eximia forma: Et quū n̄ sit magis
delectabile q̄ gnāre, dia voluptas noiātur uirgine-
rum omnium parens & aux: Hureimti p̄est
uī ubera et genitalia sub eius numine eē cēfēt:
Et rursus e mari genita fertur, quod ÷ humidū
et calidum, & crebro spumas elicit: ut semen
ex aīaliū genitalib; / Plinius ait: infra solē āmbit
ingens syclus app̄ ueneris alterno meatu uaguz

Plinius

Ubera et genitalia
u. sub uenere.

thagoras

Li.

ip̄s cognominib: æmulum solis et lune an matu-
 tinū Lucifer / ab occasu r̄furgens vep nūcupat: Na-
 turam eius Pythagoras sapius primus deprehendit,
 An. urbis con. c. gliv. ip̄o noie nō caret ambitioe
 Alii iunonē / alii isidem / alii cybelerz uocāt: q̄
 item Pli. in hęc uerba / huius nā cūcta gnātur
 in terris: nāq; in alturo exortu genitali rot̄ con-
 spargens / n̄ terra nō conceptus implet / uerumz
 diāntium quāq; oum̄ stimulat: Nupsit Vulcano
 q̄ ÷ ignis quon̄ humani simulachri cap̄ tegit
 pileus: un̄ significatur motus in quo ÷ ignis
 et is qui minus potens ÷ ad gnāndum a debi-
 litate finḡr claudus: et ab assidue uolendo qui
 ÷ p̄petuus motus vūlcanus app̄: qui quū sup-
 na habitat uxoremq; longius intueat̄ adulterum
 iueit / q̄ ÷ v̄b̄m̄ et cōitatus ardor / mars app̄:
 qui ne torpesceret / maria atq; ociosa cēt venus
 ÷ eam adamauit / suaq; diligentia succedit: atq;
 undiq; late gnātio uisit̄. sabina uox ÷ mamer,
 demactis lris mars remanet: quon̄ uirtus ÷ ignea
 uehēns / et plena sanguinis / hoc ÷ uiuacitatis.

Lucifer
vesper

ven̄ multiplicif app̄

Vulcanus ignis

Momers / sabina uox

Perturbatio ÷ dup̄ / voluptas / et dolor / que in
 oē aiā cadunt: alitū ÷ p̄p̄riū: alterū alienum:
 Idem.

p̄turbatio dup̄

Mior ciceronem q̄ mō laudat. mō uitupat Epi-
 curum: illiusq; uoluptatem uinor̄ r̄citamenta
 effingit: Tecū M. Tulli cōtendo: quū in deliciis
 ciborū et potus et p̄uoluis gnē libidinis Epia-
 ri uoluptatem ponas: et in hanc s̄niam alios
 auctate tua traxeris: Dic oro / quā rōe uir
 diuitiarū. p̄retor / holerib: et aqua cōtēras erat!
 nonne appetitum omne abnegauit! dū cōsuetud̄
 puor̄ et for̄ uinor̄ abstinuērit! quū ieiunio
 corpus artauerit: a / ceteris uō r̄bus que ambi-
 tionem tangunt adeo p̄seuerantissie se alienauit
 ut p̄one exigui hortul̄ quosuis ad eum acce-
 dentes sit imperator: ubi nā erat illius uolupt̄!
 video qd̄ sūmū beatūq; et eternū bonū ÷ i morta-
 lib: id eē minime p̄tuit: quod uir scia ple-
 nus multo melius existimasset / si et chr̄u opt̄ ma-
 ximūcē coguisset / et aiā n̄ interire con opta-
 tissima Resurrectione p̄tellexisset

at amicum

Vaura. In pmo.
Lucretius suoz unius & xx libroz Inuicem sunt Ethens et rene genitabile quere
tempus:

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher.]

In deis gnatio absq: uoluptate ee ee n pot: qd diuina uoluptas frustra deus creasset nichil si gnatio postea no fuisset: unq: ad opus consummari adesset uoluptas q qd sumu bonu pp gnatione ee ee gnatio uis atq: cupido uenus uoluptas = / Alma uirgo corpore ee mte secl n huic um sz ab abando

T. Lucreti Cari. poetæ philosophici antiquissimi de rerum natura liber primus incipit feliciter.

Ad idem l. q. qd dicitur dux uirga pia uoluptas.

Eneadū genitrix hominū diuūq; uoluptas

Alma uenus: cæli subter labentia signa

Mare nauigerū

Quae mare nauigerum quae terras frugiferentis

Concelebras: per te quonia n genis omne animantum

Concipitur. uisitq; exortum lumina solis.

Te dea te fugiunt uenti: te nubila cæli

Aduentumq; tuum: tibi suauis dædala tellus

Dædala Tellus

Submittit flores: tibi rident equora ponti.

Placatumq; nitet diffuso numine cælum.

Nam simulas spesies patefacta est uerna diei

Et reserata uiget genitalis aura fauoni

Aeriat primum uolucres te diua tuumq;

Significant nutum: perculse corda tua ui:

Inde fere pecudes persultans pabula læta

Et rapidos tranant aranis: ita cæpta lepore.

Te sequitur cupido quocunq; inducere pergis.

Deniq; per maria ac montis flouiosq; rapacis

Frondiserasq; domos auium: camposq; uirentis

Omnibus incutiens blandum per pectora amorem

Efficis: ut cupido generatim sæcla propagent.

Quae quoniam rerum naturam sola gubernas:

Nec sine te quicq; dias in luminis oras

Exoritur: neq; fit lætum: neq; amabile quicq;

Te sotiā studio scribendis uersibus esse.

Quos ego de rerum natura pangere conor

Meminiadæ nostro. quem tu dea tempore in omni

Omnibus ornatum noluisti excellere rebus.

Quo magis æternum da dictis diua leporem.

Efficere: ut interea fera mōnera militiai

Per maria ac terras omnis sopita quiescant.

Nam tu sola potes tranquilla pace iuuare

Mortalis. quoniam bellifera munera mauiors

Armipotens regit. ingremium qui saepe tuum se

Reficit. æterno deuictus uulnere amoris.

Atq; ita suspiciens tereti ceruice reposta

Pascit amore auidos inhians in te dea uisus.

Atq; tuo pendet resupini spiritus ore.

Fera munera militiai

Tereti Ceruice

uerna sps ueneri dedi
cauere uero aut q
dictum q n uinere
incipit uirgula
uicere a uita. uin. 101
u. uis est ueris

at simul ac

at initu

ergo uerum spsi uereri
at dicitur

at Meminiade

at e q

a ii

Huic tu diua tuo recubantem corpore sancto
Circumfusa super suavis ex ore loquelas
Funde petens placidam Romanis inclita pacem.
Nam neq; eos agere hoc patriae tempore iniquo
Possumus equo animo: nec nemini clara propage
Talibus in rebus communi desse saluti.

40
et nos

Omnis natura per se esse diuum.

τα κακα ειναι η αιτια παντων: η δε παρ ης ην codice antiquo

Omnis enim per se diuum natura necesse est.

Immortali aetno summa cum pace fruatur.

hui no legio: et
sax omnia: p ista
planus: ut turbam
et etno.
pudici l' spaly l' sat
hops.

Semotata nostris rebus seiunctaq; longe.
Nam priuata dolore omni priuata periculis
Ipsa suis pollens opibus nihil indiga nostri.

Nec bene pro meritis capitur nec tangitur ira.
Quod super est uacuas auris mihi memmius & te
Semotum a curis adhibe ueram ad rationem

memmius in uocibus

Ne mea dona tibi studio disposta fideli

Intellecta prius q; sint: contempna relinquant.

Nam tibi de summa caeli ratione deumq;

Differere incipiam: & rerum primordia pandam.

Vnde omnis natura creet res auctet alatq;

Quoue eadem rursum natura precepta resoluit

Que nos materiem & genitalia corpora rebus

Reddenda in ratione uocare & semina rerum

Appellare suemus & hec eadem usurpare

Corpora prima quod ex illis sunt omnia primis.

Laus inuentorum.

Humana ante oculos foede cum uita iaceret

In terris oppressa graui sub religione

Quae caput a caeli religionibus ostendebat

Horribili super aspectu mortalibus instans

Primum gnarus homo mortalis tollere contra

Est oculos ausus: primusq; absistere contra

Quem neq; fama deum nec fulmina nec minitanti

Murmure compressit caelum: sed eo magis acrem

Intrat uirtutem animi: confringere ut arcta

Naturae primus portarum claustra cuperet.

Ergo uiuida uis animi perucit & extra

Processit longe flammantia incenia mundi:

Atq; omnem immensum peragrauit mente animoq;

regibus 65
at grauis et immortalis

70

uideret animi: cupit mundum
pducto qd olim ut audio sui
post multos uisum ut patio.

Beati & memmius sui
memmius

Quod super est queso uarias
mihi memmius auris
disposita:

MATERIA TOTIUS
OPERIS:

Genitalia corpora rebus
Reddenda:
semina rerum
Corpora prima

s. hinc. cecyphus.
irritata animi uirtute.

Cupit
uiuida uis animi:

Vnde refert nobis uictor quid possit oriri
 Quid nequeat. finita potestas denique cuique
 Quantum sit ratione atque alte terminus hærous.
 Quare religio pedibus subiecta uicissim
 Obteritur: nos exæquat uictoria cælo.
 Illud in his rebus uereor ne forte rearis
 Impia te rationis in ire elementa uiamque
 Indugredi sceleris. quod contra sapius illa
 Religio peperit scelerosa atque impia facta.

Exemplum religionis.

Aulide quo pacto triuia ad uirginis aram
 Iphiane scælo turparunt sanguine scædo

Ductores danaum delecti prima uirorum
 Qui simul in fula uirgineos circumdata comptus
 Ex utraque pari malarum parte profusa est.
 Et incestum simul ante aras astare parentem
 Sensit & hunc propter ferrum celare ministros.
 Aspectuque suo lacrimas effundere ciues
 Muta metu terræ genibus submissa petebat.
 Nec misere prodesse in tali tempore quibat
 Quod patrio princeps donaret nomine regem.
 Nam sublata uirum manibus tremebundaque ad aras
 Deducta est non ut solemnem more sacrorum
 Perfecto posset claro comitari hymenæo
 Sed casta inceste nubendi tempore in ipso
 Hostia concideret mactatu incestæ parentis.
 Exitus ut classis scælix faustusque daretur.
 Malorum tantum religio potuit suadere.
 Tute met a nobis iam quo quis tempore natum
 Terriloquis uictus dictis desistere quæres.
 Quippe æternumque multa tibi iam fingere possum
 Somniaque uitæ rationes uertere possunt.
 Fortunasque tuas omnes turbare timore.

Finis doloris.

Et merito iam si certam finem esse uiderent
 Erumnarum homines aliqua ratione ualerent
 Religionibus atque minis obsistere uatum.
 Nunc ratio nulla est restandi nulla facultas
 Aeternas quoniam poenas in morte timendum.

De anima.

nt Quannom
 Opponentur
 Oppent

heres at herens
 80 Opponent:

Indugredi
 Scelerosa Facta

nt Iphiana scælo
 melius

Cui

Insula Circudata

90

terram

Inaste adibus

100

Tantum religio potuit sua
 det malorum:
 Terriloquis dictis:

at uis

anim

omnis

nam

110

tanti

Ca.

Ignoratur enim quæ sit natura animai.
Nata sit: an contra nascentibus insinuetur.

Et simul intereat nobiscum morte dirempta.
An tenebras orci uisat uastatq; lacunas.
An pecudes alias diuinitus insinuet se.
Ennius ut postea cecinit: qui primus Amceno
Detulit ex licone perenni fronde coronam:
Per gentis Italas, quæ clara clueret. *hominum* Clyo 120 *qui.*
Et si præterea tamen esse Acherusia templa
Ennius æternis exponit uersibus ædens

Ennius:

*hic Splendore
Acherusia templa.*

Quo neq; permanent animæ neq; corpora nostra.
Sed quedam simulachra modis pallentia miris.
Vnde sibi exortam semper florentis Homeri
Commemorat spetiem, lacrimas effundere falsas
Cœpisset rerum naturam expandere dictis.
Qua ppter bene cum superis de rebus habenda
Nobis est ratio solis, lunæq; meatus

permanent
at ex orto
at Cœpisset et

umg.

Tum n̄ s̄q̄t et in.

Qua fiant ratione: & qua ui queque gerantur
In terris: tum cum primis ratione sagaci.
Vnde anima atq; animi constet natura uidentum.
Et quæ res nobis uigilantibus obuia mentes
Terrificet morbo affectus somnoq; sepultis.
Cernere ut uideamur eos audireq; coronam
Mortē obita: quorum tellus ampectitur ossa.

130

Adfatis frenant
at coram

Morte obita

Nec me animus fallit graiorum obscura reperta
Difficile inlustrare latinis uersibus esse.
Multa nouis uerbis presertim quum sit agendum
Propter egestatem linguæ: & rerum nouitatem.
Sed tua me uirtus tamen & sperata uoluptas
Suauis amicitia: quem uis efferre laborem.

animi

140

at p̄fens

*Propter Egestatē linguæ:
alibi p̄fens sermōis egestas*

Suadet & inducit noctes uigilare serenas /
Quærentem dictis quibus & quo carmine demum
Clara tuæ possim præpandere lumina menti.
Res quibus occultas penitus conuifere possis:
Hunc igitur temerem animi tenebrasq; necesse est.
Non radii solis neq; lucida tela diei
Discutiant: sed naturæ speties ratioq;
Principium cuius hinc nobis exordia sumet.

præpandere

terrorem at inmortem

*Non Radii solis neq; lucida tela diei
discutiant:*

150

Nihil de nihilo gigni.

1
Nullam rem e nihilo gigni diuinitus unquam.

Quippe ita formido mortalis continet omnis.

Quod multa in terris fieri caeloque tuentur

Quorum operum causas nulla ratione uidere

Possunt: ac fieri diuino numine rentur.

at nihil Et quo quoque modo fiant opera sine diuum.

2 Quas ob res ubi uiderimus nihil posse creari.

Nam si de nihilo fierent: ex omnibus rebus

Omne genus nasci posset: nihil semine egeret.

E mare primum homines: e terra posset oriri.

Squamigerum genus: & uolucres erumpere caelo.

Armenta atque aliae pecudes genus omne ferarum

In certo partu culta ac deserta tenerent.

idem

Nec fructus idem arboribus constare solerent.

Sed mutarentur: ferre omnes omnia possent.

Quippe ubi non essent genitalia corpora cuique

Qui posset mater rebus consistere certa?

Coel.

7 At nunc seminibus quia certis quaeque creantur.

Inde nascitur atque oras in luminis exit.

Materies ubi inest cuiusque & corpora prima

Atque hac re nequeunt ex omnibus omnia gigni

Quod certis in rebus inest secreta facultas.

Præterea cur uere rosam frumenta calore.

Vites autumnno fundi suadete uidemus.

Si non certa suo quæ tempore semina rerum

Quæ confluxerunt patefit quodcumque creatur.

Dum tempus states adsunt: & uiuida tellus

Tuto res teneras effert in luminis oras.

Quod si de nihilo fierent subito exorirentur

In certo spatio atque alienis partibus anni.

Quippe ubi nulla forent primordia: que genitali

Concilio possent arceri tempore iniquo.

Nec porro augendis rebus spatio foret usus

Seminis ad coitum: e nihilo si crescere possent.

Nam fierent iuuenes subito ex infantibus paruis.

E terraque exorta repente arbuta salirent.

Quorum nihil fieri manifestum est: omnia quando

Paulatim crescut: ut par est semine certo.

Crescentesque genus seruant: ut noscere possent

Quaeque sua de materia grandescere aliq.

*Quas ob res de nihilo cum q. stant
iam reuoluitur inde:
160
Et spiritibus ut inde quæ at stant
in res quæque creari:*

Genitalia Corporum

*170
Materia Et forma:*

diuersa Cum Anaxagora:

uiuata Tellus

180

190

Huc accedit uti sine certis imbribus anni
 Lætificos nequeat foetus submittere tellus.
 Nec porro secreta cybo natura animantam
 Propagare genus possit uitamq; tueri.
 Ut potius multis communia corpora rebus
 Multa putes esse: ut uerbis elementa uideamus
 Quam sine principiis ullam rem existere posse.
 Deniq; cur homines tantos natura parare
 Non potuit pedibus qui pontum puada possent
 Transire: & magnos manibus diuellere montes.
 Multaq; uiuendo uitalia uincere seclat:
 Si non materies quæ rebus reddita certast
 Gignundis: equa constat quid possit oriri.
 Nihil igitur fieri de nihilo posse fatendum est
 Semine quando opus est rebus quo quæ creatæ
 Aeris in teneras possent pferrier auras.
 Postremo quoniam in cultis prestare uideamus
 Culta loca & manibus meliores reddere foetus
 Esse uidelicet in terris primordia rerum.
 Que nos secundas uertentes uomere glebas
 Terraiq; solum subigentes cimus ad ortus.
 Quod si nulla forent nostro sine queque labore
 Sponte sua multo fieri meliora uideres.

Nihil ad nihilum interire.

Huc accedit uti queque in sua corpora rursus
 Dissoluat natura: nec ad nihilum interimat res.
 Nam si qui d mortales: eunctis partibus esset
 Ex oculis res quæque repente erepta periret.
 Nulla ui foret usus enim que partibus eius
 Discidium patere & nexus exoluere posset.
 Quid nunc æterno quia constant semine queque
 Donec uis obiit quæ res diuerberet ictu.
 Aut intus penetret per inania dissoluatq;
 Nullius exitium patitur natura uideri.
 Præterea quecunque uestustate amouet ætas
 Si penitus premit consumens materiem omnem
 Vnde animale genus generatim in lumina uitæ
 Reducit uenus: & reductum dædala tellus.
 Vnde alit atq; auget generatim pabula præbens
 Vnde mare: ingenii fontes: externaq; longe

Sine Principijs Res nulla:

nullam

210

quia

fouendum est

at profomer

210

videtur: videtur licet
Solum Solam:

Discidium

220

at quod

Dædala Tellus:

periturum at penit

at aut

230

mgm.

Flumina suppeditant: unde aether sydera pascit.
 Omnia enim debet mortali corpore que sunt
 Infinita ætas consumpsisse ante acta diesq;
 Quod si in eo spatium atq; ante acta ætate fuerent
 Equibus hæc rerum consistit summa resecta:
 Immortali sunt natura prædita certe,
 Haud igitur possunt ad nihilum queque reuerti.
 Deniq; res omnis eadem uis causaq; uulgo
 Conficeret: nec materies ætæna teneret
 Inter se nexus minus aut magis indupedita.
 Tractus enim læti satis esset causa profecto.
 Quippe ubi nulla forent æterno corpore: quorum
 Contextum uis deberet dissoluere quæque.
 Ac nunc inter se quia nexus principiorum
 Dissimiles constant æternaq; materies est
 Incolomi remanent res corpore dum satis actis
 Vis obeat prætextura cuiusq; reperta.
 Haud igitur redit ad nihilum res ulla. sed omnes
 Discidio redeunt in corpora materiali.
 Postremo pereunt imbres: ubi eos pater aether
 Ingremium matris terrai precipitauit.
 At nitide surgunt fruges: ramiq; uirescunt
 Arboribus: crescunt ipse sætucq; grauantur.
 Hic aliter porro nostrum genus atq; ferarum.
 Hinc lætas urbes puerum florere uidemus.
 Frondiferatq; nouis auibus canere undiq; siluas.
 Hinc fesse pecudes pinguis per pabula læta
 Corpora deponunt: & candens lacteus humor
 Huberibus manat distentis. hinc noua proles
 Artubus infirmis teneras lasciuia per herbas
 Ludit lacte mero mentes percussa nouellas.
 Hanc igitur penitus pereunt quecunque uidentur.
 Quando aliud ex alio reficit natura: nec ullam
 Rem gigni patitur: nec morte ad uita aliena.
 Nunc age sis: quoniam docui non posse creati
 De nihilo: neq; item genita ad nihil reuocari
 Ne qua forte tamen ceptes diffidere dictis
 Quod nequeunt oculis rerum primordia cerni.
 Corpora que non uideantur.
 Accipe præterea que corpora tute necesse est

at Consumpsit

at nisi

at acis

distigio .v. distinctione

at pinguis

adiura

at genitas ad nil

posse

vulgo:

240

Indupedita

Tactus .v. lgti.

at distigio

Materiali 250

Terrai

pinguis

260.

Aliud ex alio reficit natura
 Quando aliud ex alio or
 scit: nam nullo ex.

nisi

quando

at nilo

270

Ruit

Confiteare esse in rebus: nec posse uideri.
 Principio uenti uis uerberat incita portus /
 Ingentisq; ruit nauis: & nubila aufert
 Interdum rapido percurrens turbine campos
 Arboribus magnis sternit montisq; supremos /
 Silui fragis uexat flabris. ita perfurit acri
 Cum fremitu: saeuitq; minaci murmure pontus.

disfert

Silui fragis uexat
 Flabris.

Veni corpora caeca

De uento
 Sunt igitur uenti nimirum corpora caeca
 Que mare que terras que deniq; nubila caeli

Verfunt: ac subito uexantia turbine raptant.
 Nec ratione fluunt alia stragemq; ppagant.

280

Et

Vt cum mollis aquae fertur natura repente
 Flumine abundanti quem largis imbribus auget

quod

Aquai.

Montibus ex altis magnus decursus aquai:
 Fragmina coniciens siluarum arbustaq; tota.

Nec ualidi possunt pontes uenientis aquai
 Vim subitam tollerare: ita magno turbidus imbri

Molibus incurrit ualidis cum uiribus amnis /
 Dat sonitu magno stragem uoluitq; sub undis

Venti Flamina

Grandia saxa: ruit qua quicumq; fluctibus obstat.

quicq; at quicquid 290

Sic igitur debent uenti quoq; flamina ferri.
 Que ueluti ualidum cum fluminis percubere

fulmen

Impetibus crebris:

Qualibet in partem tendunt res ante: ruuntq;
 Impetibus crebris: interdum uertice torto

irudunt at ruit

Corripiunt: rapidiq; rotanti turbine portant.
 Quare etiam atq; etiam sunt uenti corpora caeca.

Quando quidem factis & moribus emula magnis
 Annibus inueniuntur aperto corpore qui sunt.

De odore colore frigore & uoce.

Quum porro uarios rerum sentimus odores.
 Nec tamen ad nares uenientis cernimus unquam.

at cum

300

Nec calidos aestus tuimur: nec frigora quimus
 Vsurpare oculis: nec uoces cernere suemus.

Que tamen omnia corpora constare necessest.
 Natura quoniam sensus impellere possunt.

at necesse est

Tangere enim & tangi nisi corpus nulla potest res.
 Vestes uesci & aresci.

at uesci

at aresci

Uescunt:
 Serefcunt:

Deniq; fluctifrago suspensae in littore uestes
 Vuestunt: eadem dispanse in sole se arescunt

senescunt at Serefcunt

Ac neq; quo pacto p̄sens erit humor aquai *perstabit*
Visumst. nec rursus quo pacto fugerit æstu.
In paruas igitur partes dispargitur humor: *310*
Quas oculi nulla possunt ratione uidere.

De anulo in digito & cæteris *De anulo in digito attenuato*

Quin etiam multum folis redeuntibus annis
Anulus in digito subter tenuatur habendo.

Stillicidiorum casus lapidem cauat: uncus aratri
Ferreus occulte decrescit uomer in aruis.

Strataq; iam uolgi pedibus detrita uiarum
Saxea conspicimus: tum portas ppter harena
Signa manus dextras ostendunt attenuari
Sæpe salutantum tactu præterq; meantum.

at aena

at memmi

Hec igitur minui quæ sint detrita uidemus. *minuum 320*

at preclusis

Sed que corpora decedant in tempore quoque
Inuidia prædusit spetiem natura uidendi.

Postremo quæcunque dies naturaq; rebus
Paulatim tribuit moderatim crescere cogens
Nulla potest oculorum acies contenta tueri.

Modicum:

Nec porro quæcunque æuo macieq; senescunt.

Nec mare quæ impendent uesco sale saxa peresa.
Quid quæque amittant in tempore cernere posset.

vesum Salo:

Corporibus cæcis igitur natura gerit res.

Nec tamen undiq; corporea stipata tenentur *330*

Omnia natura nanq; est in rebus inane.

Quod tibi cognosse in multis erit utile rebus.

Nec sine errantem dubitare & querere semper

De summa rerum & nostris diffidere dictis.

De inani.

Qua ppter locus est intactus inane: uacansq; *inane*

Quod si non esset: nulla ratione moueri

Res possent. nanq; officium quod corporis extat

Officere atq; obstare: id in omni tempore adesset

Omnibus. haud igitur quicquam procedere posset.

Principium quoniam cedendi nulla daret res. *340*

At nunc per maria ac terras sublimaq; cæli

Multa modis multis uaria ratione moueri

Cernimus ante oculos: que si non esset inane

Non tam sollicito motu priuata carerent.

Quam genita omnino nulla ratione fuissent.

Sublimiq; Cæli

Undiq; materies quoniam stipata quiescet.
 Præterea quis solidæ res esse putentur.
 Hinc tamen esse licet: raro cum corpore cernas
 In faxis ac speluncis permanat aquarum
 Liquidus humor: & uberibus fluent omnia guttis / 350
 Dissipat in corpus sese cibus omne animantum
 Crescunt arbuta: & foetus in tempore fundunt. *corpore*
 Quod cibus in totas usq; a radicibus imis
 Per truncos ac per ramos diffunditur omnis.
 Inter septa meant uoces & clausa domorum
 Transuolitant rigidum permanat frigus ad ossa.
 Quod nisi inania possent corpora queque *sint qua*
 Transire: haud ulla fieri ratione uideres.
 Deniq; cur alias aliis præstare uidemus
 Pondere res rebus nihilo maiore figura? 360
 Nam si tantūdemst in lanæ glomere quantum
 Corporum in plumbo est: tantūdem pondere par est.
 Corporum officium est: quoniā præmere omnia deorsum.
 Contra autem naturā manet sine pondere inanis.
 Ergo quod magnum est æque leuiusq; uidetur
 Nimirum plus esse sibi declarat inanis.
 Aut contra grauius plus in se corporum inesse
 Dedicat. & multo uacuum minus intus habere. *at indicat*
 Est igitur nimirum id quod ratione sagaci
 Quærimus: admixtum rebus quod inane uocamus. 370

De piscib⁹ in aqua.

Illud in his rebus ne te deducere uerō

Possit. quod quidam fingunt præcurrere cogor. /

Cedere squamigeris latices nātentibus aiunt. *at mientibus at contri-*

Et liquidas aperire uias: quia post loca pisces

Linquant quæ possint cedentes confluere undæ.

Sic alias quoq; res inter se posse moueri

est Esmutare locum: quis sint omnia plena. *at et mutare*

Scilicet id falsa totum ratione receptum est.

Nam quo squamigeri poterunt procedere tandem:

Ni spatium dederint latices: concedere porro

Quo poterant unde quo pisces ire nequibunt? *poterit at cum*

Aut igitur motu priuandum est corpora queque

Aut esse admixtum dicendum est rebus inane.

Vnde initium primum capiat res queque mouendi. *initium*

Postremo duo de concursu corpora lata
Sic cita dissiliant nemp^o aer omne necesse est

Inter corpora quod fiat possidat inane. *inane et flabit ut fiat Possido.*

Is porro quis circum densantibus auris
Confluat haud poterit tamen uno tempore totum

Compleri spatium: nam primum quisq; necesse est *390*

Occupet ille locum: deinde omnia possideantur.

Quod si forte aliquis quom corpora dissiluerit. *dissoluerit*

Tum putat id fieri: quia se condensat aer: *et*

Errat. nam uacuum tum sit: quo non fuit ante.

Et repletur item uacuum: quod constitit ante.

Nec tali ratione potest condensari aer.

Nec si nam posset sine inani posset opinor

Ipsē in se trahere & partis conducere in aurum. *inm*

Qua ppter quis causando multa moreris:

Esse in rebus inane tamen fateare necesse est.

Multaq; praeterea tibi possum commemorando

Argumenta fidem dictis contradere nostris.

Verum animo satis haec uestigia parua sagaci

Sunt per quae possis cognoscere caetera tute.

Namq; caues ut montiuagae persaepe ferai

Naribus inueniunt in rectis fronde quietes

Quum semel institerint uestigia certa uiai /

Sic aliud ex alio per te tute ipse uidere *inpt*

Talibus in rebus poteris. caecisq; latebras

Insinuare oranis: & uerum protrahere inde. *410*

Quod si pigraris paulumue recesseris abste

Hic tibi Deplano possum prmittere memmi

Vsq; adeo largos haustus e fontibus magnis

Lingua meo suauis diti de pectore fundet.

Ut uerear ue tarda prius per membra senectus

Serpat: & in nobis uitai claustra resoluat

Quam tibi de qua uis una re uersibus omnis

Argumentorum sit copia missa per auris.

Sed nunc ut repetam ceptum pertexere dictis.

Corpus & inane esse naturam rerum

Omnis ut est igitur per se natura duabus *420*

Constitit in rebus: nam corpora sunt: & inane /

Hoc in quo sita sunt: & qua diuersa mouentur. *fructus*

Corpus enim per se communes deducat esse

at telonibus

Condensat

Causando

*Idem dictis Contradere no
nis:*

Montiuagae ferai:

Quies in rectis fronde

at Abid

*at abid
deplano*

Pigrans

at quo

Sensus: cui nisi prima fides fundata ualebit /
 Haud erit occultis de rebus quo referentes
 Confirmare animos quoquã ratione queamus. *amicos* *quaquam*
 Tum porro locus ac spatium quod inane uocamus
 Si nullum foret haud quaquã sita corpora possent:
 Esse: neq; omnino quoquã diuersa meare!
 Id quod iam supera tibi paulo ostendim ante. *ostendimus ante 430*
 Tertiam naturam nullam esse rerum.

Secretum

Præterea nihil est quod possis dicere ab omni
 Corpore se iunctum secretumq; esse ab inani / *et numero*
 Quo quasi tertia sit rerum natura reperta..

Augmen

Nam quodcunque erit esse aliquid debet ad ipsum
 Agmine uel grandi uel paruo deniq; dum sit.

Intactile

Cui si tactus erit quis leuis: exiguisq;
 Corporum augebit numerum summamq; sequetur.

Vacuum quod inane uocant

Sin intactile erit nulla de parte quod ullam
 Rem prohibere queat per se transire meantem / *240*
 Scilicet hoc id erit uacuum quod inane uocamus.

Præterea per se quodcunque erit: aut faciet quid:
 Aut aliis fungi debebat agentibus ipsum:

Aut erit ut possint in eo res esse getiq; *et fieri*
 At facere & fungi sine corpore nulla potest res.

Ergo pter manentia corpora

Nec prebere locum porro: nec inane uacansq; nisi
 Nulla potest rerum in numero natura relinqui.

Apisci

Nec quæ sub sensus cadat ullo tempore nostros.

Coniuncta

Nec ratione animi quam quisq; possit apisci
 Nam quecunque cluent: aut his coniuncta duabus *450*

Sine Perniculi diffidio

Rebus: ea inuenies: aut horum euenta uidebis.

Coiunctum est id quod nunq; sine pernicali

Discidio potis est seiungi seq; gregari.

Pondus uti saxi: calor ignis: liquorum aquarum.

Tactus corporibus cunctis: intactus inani.

Seruitium contra: paupertas: diuitiaeq;

Libertas: bellum: concordia. cætera quorum

Aduentu manet incolumis natura: abituq;

Hec soliti sumus: ut par est euenta uocare. *460*

Tempus item per se non est: sed rebus ab ipsis

Consequitur quam sensus transactum quid sit in æuo.

Tum quæ res instet quid porro deinde sequatur.

Nec per se quenq; tempus sentire fatendum est.

Euenta

Tempus quid:

Semotum ab rerum motu placidaq; quiete.
 Deniq; tyndariden raptam belloq; sub actas
 Troiugenas gentis ut dicunt esse uidentumst.
 Ne forte hac per se cogant nos contra fateri
 Quando ea secla hominum quorum hac euenta fuere
 Inreuocabilis abstulerit iam praterita aetas.
 Nanq; aliud terris aliud regionibus ipsis
 Euentum dici poterit quodcunq; erit actum.
 Deniq; materies si rerum nulla fuisset.
 Nec locus ac spatium/res in quo quæque geruntur.
 Nunq; tyndaridis formæ conflatu amore
 Ignis alexandri phrygio sub pectore gliscens
 Clara accendisset sæui certamina belli.
 Nec clam darateus troianus pgama partu
 Inflammasset equus nocturno gratugenarum.
 Perspicere ut possit res gestas funditus omnis
 Non ita uti corpus per se constare: neq; esse
 Nec rationes: quere eadem qua constat inane.
 Sed magis ut merito possis euenta uocare
 Corpum atq; loci/res in quo quæque geruntur.
 Corpora sunt porro partim primordia rerum
 Partim concilio que constant principiorum.
 Sed que sunt rerum primordia nulla potest uis
 Stringere. nam solido quincunt ea corpora domum
 Et si difficile esse uidetur forsitan quicquam
 In rebus: solido reperiri corpore posse.
 Transit enim fulmen cæli per septa domorum.
 Clamor ut ad uoces: ferrum candescit in igne.
 Dissiliuntq; ferro feruenti saxa uapore.
 Cum labefactatus rigor auri soluitur æstu.
 Cum glacies æris flamma deuicta liquefcit.
 Permanat calor argentum penetratq; frigus:
 Quando utrinque manu retinentes pocula rite
 Sensimus infuso lympharum rore superne.
 Usq; adeo in rebus solidi nihil esse uidetur.

470 Euentum

Danteus Equus
dura regens at durus scus at durus mens

480
cruere

Corporis
Corpora primordia rerum

at credere

490
Ferra Candescit in igne

at dissiliunt ferro feruenti saxa uapore
Dissiliunt ferro feruenti saxa uapore
Permanat calor argenti

at acri

Solidum esse

Sed quia rara tamen ratio naturæ rerum
 Cognita de paucis dum uersibus expediamus
 Esse & que solido atq; aeterno corpore consistit

Vera
500

Semina que rerum primordia que esse docemus

Vnde omnis rerum nunc constat summa creata

Principio quoniam duplex natura duarum

Dissimilis rerum longe constare repertast *prestare*

Corporis Copum atq; loci: res in quo queque geruntur:

Esse utranq; sibi per se puramq; necessest.

Nam quocūq; uocat spatium quod inane uocamus

Corpus ea non est: qua porro cunq; tenet se

Corpus: ea uacuum ut quāq; constat inane. *nequaq; 510*

Sunt igitur solida ac sine inani corpora prima.

Præterea quoniam genitus in rebus inanes *at inane est*

Materiem circum solidam constare necessest:

Nec res ulla potest uera ratione probari

Corpore inane suo cælare: atq; intus habere:

Si non quod cohibet solidum constare relinquas:

Id porro nihil esse potest: nec materiai *inisi*

Concilium quod inane quæat rerum cohibere.

Materies igitur solido quæ corpore constat

Essent æterna potest: quæ cætera dissoluantur. *dissoluantur 520*

quidem Tum porro si nihil est quod inane uacaret.

Omne foret solidum: nec cuncta corpora certa *nisi contra*

Esse: que loca complerent quecunq; tenerent. *at essent*

Omne quod est spatium uacuum constaret inane.

alterius Alternis igitur nimirum corpus inani *at alterius*

Distinctum. quoniam nec plenum nasçiter extat.

Nec porro uacuum. sunt ergo corpora certa

Que spatium plena possint distinguere inani. *possunt*

Hec neq; dissolui plagis extrinsecus ictu

Possunt. nec porro penitus penetrata retexi: *530*

Nec ratione queant alia tentata labore.

Id quod iam supra tibi paulo ostendimus ante:

Nam neq; conlidi sine inani posse uideatur

Quicquid: nec frangi: nec findi in bina secando:

Nec capere humorem: neq; item manabile frigus:

Nec penetralem ignem quibus omnia conficiantur. *Et quo quæq;*

Et quo quæcunq; magis cohibet res intus inane: *Est quoque quæque*

Tam magis his rebus penitus tentata labascit.

Ergo si solida ac sine inani corpora prima

Sunt: ita uti docui sunt hec æterna necessest. *sunt sunt 540*

Præterea nec materies æterna fuisset. *nisi*

Natura

*at plene et
pena*

Manabile Inguis

at quoque natura

nes

Supremo
Superno

Ante hac ad nihilum penitus res quæque redissent.
 De nihilo quæ sita forent quecunque uidemus.
 At quoniam supra docui nil posse creari
 De nihilo: neque quod genitum est ad nil reuocari:
 Esse immortalia primordia corpora debent.
 Dissolui quo queque **supremo** tempore possint.
 Materies: ut suppeditet rebus reparandis.
 Sunt igitur solida primordia simplicitate.
 Nec ratione quæunt alia seruata per æuam
 Ex infinito iam tempore res reparare.

Dissolui neque: supremo quæ
que impota debent:

550

Si nullum finem natura parasset.

Consumi omnia docet

Alibi hoc caput
habetur. Omnia
hic Aldus

Denique si nullum finem natura parasset
 Frangendis rebus: iam corpora materiaeque

Contra do a n d p o r u y a t a u d u o p

Usque reducta forent æuo frangente priore:
 Ut nihil ex illis a certo tempore posset
 Conceptum summum ætatis peruadere finem.
 Nam quid uis citius dissolui posse uidemus:
 Quam rursus refici. quæ propter longa diei
 Infinita ætas ante acti temporis omnis
 Quod fregisset adhuc disturbans dissoluentisque
 Reliquo id nunquam reparari tempore posset.
 At nunc nimirum frangendi reddita finis
 Certa manet: quoniam refici rem quamque uidemus.
 At finita simul generatim tempora rebus.
 Stare quibus possint: æui contingere florem.

560

id nunc reliquo
reddita
tempora

De molli natura ut aqua & aeris

Et ceteris

atque ceteris

Huc accedit uti solidissima materiai
 Corpora quæ constat possint tamen omnia reddi
 Mollia que fiunt aer aqua terra uapores.

Quo pacto fiant: & qua uis queque generantur.
 Admixtum quoniam semel est in rebus inane.

At contra

Ac cuncta si mollia sint primordia rerum:
 Unde queant ualidi silices ferrumque creari:
 Non poterit ratio reddi. nam funditus omnis
 Principio fundamenti natura carebit.

570

Sunt igitur solida pollentia simplicitate.
 Quorum condensa magis omnia conciliatu

Solida pollentia simplicitate

Concliam

Arctari possunt ualidisque ostendere uires.
 Porro si nullast frangendis reddita finis
 Corporibus: tamen ex æterno tempore quæque

b

Nunc etiam superare necessest corpora rebus
 Que nondum queant ullo tentata periclo. *no dura et tractata*
 At quoniam fragili natura predita constant
 Discrepat aeternum tempus potuisse manere
 Innumerabilib⁹ plagis uexata per æuum. *at iam*
 Deniq; tam quoniam generatim reddita finis
 Crescendi rebus constat uitamq; tenendi.
 Et quid queque queant per foedera naturai
 Quid porro nequeat: sancitum quando quidem extat. *580*
 Nec comunicatur quicq; quando omnia constant. *quando et comutatur*
 Usq; adeo uariae uolucres ut in ordine cunctae
 Ostendunt maculae generales corpore inesse: *generales*
 Immobiles materie quoq; corpus habere *et immutabile*
 Debent nimirum. nam si primordia rerum
 Comitari aliqua possent ratione reuicta.
 Incertum quoq; iam constet quid possit oriri.
 Quid nequeat. finita potestas deniq; cuiq;
 Qua nam sit ratione atq; alte terminus herens. *590*
 Nec totiens possit generatim secla referre *possit possent*
 Naturam motus uictum moresq; parentum.
 X Tum porro quoniam est extremum quodq; cacumen *vult esse*
 Corporum illius quod nostri cernere sensus *Corporis*
 Iam nequeunt: id nimirum sine partibus extat.
 Et minima constat natura: nec fuit unq;
 Per secretum: neq; post hec esse ualebit. *et hoc*
 Alterius: quoniam sunt ipsum primaq; & ima. *et est ipsa pars prima et una*
 Inde alia atq; alia similes ex ordine partes
 Agmine condense natura incorporeum explent. *corporis 600*
 Que quoniam per se nequeant constare necessest
 Aërens unde queat nulla ratione repelli. *erret et esse*
 X Sunt igitur solida primordia simplicitate
 Que minimis stipata coherent partibus arcte
 Non ex illorum consensu conciliata:
 Sed magis aeterna pollentia simplicitate.
 Vnde neq; auelli quicquã nec diminui iam
 Concedit natura reseruans semina rebus.
 Præterea nisi erit minimum: paruissima queque
 Corpora constabunt ex partibus infinitis. *610*
 Quippe ubi dimidiae partis pars semper habebit
 Dimidiam partem: nec res presiniet ulla.

Cacumen

De Minimis

Paruissima

Ergo rerum inter summam minimamque quid esset

Nil erit ut distet. nam quis funditur omnis

Summa sit infinita. tamen parvissima que sunt

Ex infinitis constabunt partibus æque:

Quod quoniam non reclamationem uera: negatque; *ratio*

Ratio Reclamationem

Credere posse animum: uictus fateare necesse est

Esse ea que nullis iam predita partibus extant.

Et minima constant natura: que quoniam sunt

620

Illa quoque esse tibi solida atque æterna fatendum. *est*

Denique si minimas in partes cuncta resolui

Cogere consuesset rerum natura creatrix.

Iam nihil ex illis eadem reparare ualeret.

Propterea quia que nullis sunt partibus aucta

625

Non possunt ea que debet genitalis habere

*Materiaeque uas
gas*

Materies: uarios connexus ponderis plagas.

Concursum: motus: per quas res quæque geruntur.

Contra Heraclitum.

Qua propter qui materiem rerum esse putarunt

summam

Ignem: atque ex igni summam consistere solo.

Magno opere a uera lapsi ratione uidentur.

int

Heraclitus (scorcinos) qui quorum dux preclia primus

Clarius obscuram linguam magis inter inanos

*640
atque delectat quoniam int' q' ubi
locutus.*

Quam de grauis inter grauis qui uera requirunt.

Omnia enim stolidi magis admirantur amantque

In uersis que sub uerbis latitantia cernunt.

Veraque constituunt que bella tangere possunt

Aures. & lepido que sunt furata sonore.

Lepido Sonore

Nam cur tam uariæ res possent esse requiro

Ex uero si sunt igni puroque creatæ.

Nil prodesset enim calidum denserier ignem:

Nec rare fieri si partes ignis eandem

650

Naturam quam totus habet super ignis haberent.

Acrior ardor enim conductis partibus esset.

Languidior porro disiectis superatis. *disq: superatis*

Vanantur

Amplius hoc fieri nihil est quod posse rearis

Talibus in causis. ne dum uariantia rerum

Tantaque accensis rarisque ex ignibus esset. *quidem*

Id quoque si faciant admixtum rebus inane

Denseri poterunt ignes rarique relinqui:

Sed quia multa sibi cernunt contraria inesse *contraria inesse*

Misturæ

b ii

Omnia denson

M. fare.

Et fugiant in rebus inane relinquere purum
 Ardua dum metuunt amittunt vera ista.
 Nec rursus cernunt exemptum rebus inane
 Omnia denseri fieriq; ex omnibus unum
 Corpus. nihil ab se quod possit mittere raptum
 Aestifer ignis uti lumen iacit atq; uaporem.
 Ut uideas non est stipatis partibus esse.
 Quod si forte una credunt ratione potesse
 Ignis incertus stringi massareq; corpus
 Scilicet ex nulla facere id si parte repareent
 Occidit ad nihilum nimirum funditus ardor
 Omnis & ex nihilo sicut quecunque creantur.
 Nam quodcunque suis mutuatum finibus exit
 Continuo hoc mors est illius quod fuit ante
 Proinde aliquod superare necesse est in colume ollis
 Ne tibi res redeant ad nihilum funditus omnes
 De nihilo renata uirescat copia rerum.
 Nunc igitur quoniam certissima corpora quedam
 Sunt que conseruant naturam semper eandem
 Quorum abitu aut aditu: mutatoq; ordine: mutant
 Naturam res & conuertunt corpora se se
 Scire licet non esse hec ignea corpora rerum.
 Nil referret enim quedam descendere abire
 Atq; alio attribui mutariq; ordine quedam
 Si tantum ardoris naturam cuncta tenerent.
 Ignis enim fores omni modis quodcunque crearet.
 Verum ut opinor ita sunt quedam corpora quorum
 Concurfus: motus: ordo: positura: figura:
 Efficiunt ignis. mutatoq; ordine mutant
 Naturam: neq; sunt igni similata. neq; ulli
 Præterea rei que corpora mittere possent
 Sensibus & nostros aiectu tangere taëus.
 Dicere porro sequi rem res omnis: neq; ullam
 Rem ueram in numero rem constare: nec ignem.
 Quod facit hic: idem: per delirus esse uidetur.
 Nam contra sensus ab sensibus ipse repugnat.
 Et labefactat eos unde omnia credita pendent.
 Unde hic cognitus est ipsi qui nominat ignem:
 Credit enim sensus ignem cognoscere uere.
 Cætera non credit nihilo que clara minus sunt.

fugiat
 660
 at exempto

stringi
 stringui
 670
 at parcerent parent

670
 sedibus

680

ita est

similar

adictu it attractu 690

Dicere porro ignem res ois
 et neque ullam

Perdelirum: sensus facit me
 delirium

ant

Quod mihi ^{cum} uanum tum delirum esse uidetur.

Quo referemus enim quod nobis certius ipsis

Sensibus esse potest qui uera ac falsa notemus.

Præterea quare quisquam magis omnia tollant.

Et uelut ardoris naturam linquere solam

Quam neget esse ignis summam tamen esse relinquat.

E Neq; uidetur enim dementia dicere utrunque

Neq; ignem neq; aera neq; humorem principia esse.

Qua ppter qui materiem rerum esse putarunt

Ignem: atq; ex igni summam consistere posse.

Et qui principium gignendis aera rebus

Constituerem: aut humorem quicumq; putarunt

Fingere res ipsam per se terram ue creare

Omnia: & in rerum naturas uertier omnis:

Magno opere a uero longe q; errasse uidentur.

Adde etiam qui conduplicant primordia rerum

Aera iungentes igni: terramq; liquori.

Et qui quattuor ex rebus posse omnia rentur

Ex igni terra atq; omnia pcescere & imbri.

Contra Empedoclen

Quorū agragāin⁹. i. acragādos cū pris eupedocles ē

Insula quem triquetris terrarum gessit moris.

Quam fluitans circum magnis anfractibus aequor

Ionium: glaucis aspergit litus ab undis.

Angustoq; fretu rapidum mare diuidit undis

Italiae terrarum oras a sinibus eius.

Hic est uasta carybdis: & hic aetnaea minantur

Murmura flamarum rursus se colligere iras

Faucibus eruptos iterum uis euomat ignis.

Ad caelumq; ferat flammam fulgura cursum.

Que cum magna modis multis miranda uidentur

Gentibus humanis regio uisenda: que fertur

Rebus opima bonis multa munita uirum ui.

Nil tamen hoc habuisse uiro precarius in se:

Nec factū magis & mirū: carūq; uidet. (Laus eupedoclis

Carmina quin etiam diuini pectoris eius

Vociferantur: & exponunt præclara reperta.

Vt uix humana uideatur stirpe creatus

Hic tamen: & supra quos diximus inferiores

Partibus egregiæ multis multoq; minores

700

Quæ magis glaci: tollit aur q m pte
et ignem

f. p m m formam gemitali et ignem

Legit Plinius et Seneca Tullio

Ignem: aera | Terrā | humore
principia ee:

710

longe demissa

Quorum agrippenninus cum
primis empedocles est

720

fretus

730

tanu

agrippenninus
acraganinus

Ionius

imas

colligere

Quantū multa bene ac dignitus inuenientes

Ex adito tanq̄ cordis responsa dedere /

Sanctius & multo certa ratione magisq̄

Pythia quæ Tripodis phœbi lauro profatur: Tripode a phœbi lauroq̄ profatur

Principis tamen in rerum fecere ruinas.

Et grauius magni magno cecideri ibi casu: *Ynusu*

Primumq̄ motus exempto rebus inani *qm̄*

Constituunt & res molles rarasq̄ relinquunt.

Aera solem ignem terras animalia fruges.

at danda Nec tamen admilcent in eorum corpus inane.

Deniq; & quod omnino finem non esse secandis *Damq; quod finem omnino non posse secandis:*

Corporibus facient neq; pausam stare fragori

Nec prorsum in rebus *nimum* consistere quiuit. *at quire*

Quam uideamus id extremum cuiusq; cacumen

Esse: quod ad sensus nostros *minimum* esse uidetur. *minimum*

Conicere ut possit ex hoc *quod* que cernere non quis

Extremum quod habent *nimum* consistere rebus. *nimum*

Huc accedit item quoniam primordia rerum

Mollia constituunt que nos natiua uidemus

Esse: & mortali cum corpore funditus ut qui

Debeat ad nihilum iam rerum summa reuerti

De nihiloq; renata uigescere copia rerum.

Quorum utrunque quid a uero iam distet habebis.

Deinde inimica modis multis: sunt atq; uenena

Ipsa inter se, qua re aut congressa peribunt.

Aut ita diffugient, ut tempestate coacta

Fulmina diffugere atq; imbres uentosq; uidemus. *diffugunt*

Deniq; quattuor ex rebus si cuncta creantur:

Atq; in eas rursus res omnes dissoluuntur:

Qui magis illa queunt rerum primordia dici

Quam contra res illorum retroq; putari:

Aeternis gignuntur enim mutantq; colorem.

Et totam inter se naturam tempore ab omni.

Fulmina diffugere atq; imbres uentosq;

Sin ita forte putas ignis terreq; cohire

Corpus: & aereas auras roremq; liquorum.

Nihil in concilio naturam ut mutet eorum:

Nulla tibi ex illis poterit res esse creata. *ut*

*in antiquo sic erat.
Non auras ex nō auro nō
corporē corpus.*

Non animas non ex animo cum corpore ista arbor.

Quippe suam quisq; in cœtum uariantis acerni

quisq;

Naturam ostendit: mixtusq; uidebitur aer
Cum terra simul & quodam cum rore manere.
At primordia gignendis in rebus oportet
Naturam claudelstinam cæcamq; adhibere
Denumerot nequid quod contra pugnet & obstet
Quo minus esse queat pprie quodcunq; creatur.
Quando etiam repetunt a cælo atq; ignibus eius.
Et primum faciunt ignem se uertere in auras
Aeris: hinc ignem gigni. terramq; creari
Ex igni. retroq; in terram cuncta reuerti.
Humorem primum. post aera. deinde calorem.
Nec cessere hec inter se mutare meare
A cælo ad terram: de terra ad sydera mundi
Quod facere haud ullo debent primordia facto.
Immutabile enim quiddam superare necesse est.
Ne res ad nihilum redigantur funditus omnes.
Nam quodcunq; suis mutatum finibus exit:
Continuo hoc mors est illius quod fuit ante.
Qua ppter quoniam que paulo diximus ante. ^{quod}
In commutatum ueniunt: constare necesse est
Ex aliis ea que nequeant conuertier usq;
Ne tibi res redeant ad nihilum funditus omnes.
Quin potius tali natura predita quedam
Corpora constituas: ignem si forte crearint
Posse eadem demptis paucis paucisq; tributis
Ordine mutato & motu facere aeris auram.
Sic alias aliis rebus mutarier omnes.
A^q manifesta palam res indicat inquis in auram
Aeris e terra res omnis crescere aliq;
Et nisi tempestas indulget tempore fausto ^{fusco}
Imbribus: & tale nymbrorum arbusta facillent: ^{rabe}
Solq; sua pro parte fouet tribuitq; calorem:
Crescere non possint fruges arbusta animantes.
Scilicet & nisi nos cibus aridus & tener humor
Adiuuaret: amisso iam ^{con} tempore: uita quoq; omnis
Omnibus e neruis atq; ossibus exsoluatur.
Adiutamur enim dubio procul atq; alimur nos
Certis ab rebus certis: alia atq; alia res
Nimirum quia multimodis communia multis
Multarum rerum in rebus primordia mixta

Sunt ideo variis uariæ res rebus aluntur.
 Atq; eadem magni refert primordia sæpe
 Cum quibus & quali positura contineantur:
 Et quos inter se se dent motus: accipiantq;
 Nam eadem cælum mare terras flumina solem
 Constituunt eadem fruges arbuta animantis.
 Verum aliis aliocq; modo contumixta mouentur.
 Quando etiam passim in uersibus ^{ipsis} ^{inris}
 Multa elementa uides multis communia bellis.
 Quam tamen inter se se uorsus ac uerba necessest
 Confiteare & re & sonitu distare sonanti.
 Tantum elementa queunt permutato ordine solo
 Atq; rorum que sunt primordia plura adhibere
 Possunt. inde queant uariæ res quæque creari.

Contra Anaxagoram.

Nunc & Anaxagore scrutemur homoeomerian
 Quam græci memorât. nec nostra dicere lingua

Concedit nobis patrii sermonis egestas.
 Sed tamen ipsam rem facilest exponere uerbis.
 Principio rerû quâ dicit homoeomerian. (omoiomeria
 Ossa uidelicet de paxillis atq; minutis
 Ossibus: sic & de paxillis atq; minutis
 Visceribus uiscus gigni sanguenq; creari:
 Sanguinis inter se multis coeuntibus guttis.
 Ex auriq; putat nucis consiltere posse
 Aurum. & de terris terrarum concrefcere paruis.
 Ignibus ex ignis. humorem humoribus esse:
 Cætera consimili fingit ratione putatq;
 Nec tamen esse ulla parte idem in rebus inane
 Concedit. neq; corporibus finem inesse secandis.
 Quare in utraque mihi pariter ratione uidetur
 Errare. atq; illis iura quod diximus ante.
 Adde quod imbecilla nimis primordia fingit.
 Si primordia sunt simili que predata constant
 Natura: atq; ipsæ res sunt æque laborant
 Et pereunt: neq; ab exitio res ulla refrenat.
 Nam quid in oppressu ualido durabit eorum
 Ut mortem efficiat læti sub cœtibus ipsis
 Ignis. an humor an aura quid horum sanguis omos
 Nihil ut opinor. ubi ex æquo res funditus omnis

queq; et alio q;
 rebus et uerbis

ομοιομερια
 græci

visus
 Sanguis

ignem ex ignibus

atq; iuxta illi quos dixi
 mus in

et hec que eque laborant

ex quo

et inias

in

at uin ille quos

queq; et queq;

at ostendit

at denotibus

Sanguis an os
 sanguinis an os
 et Sanguinis an os

Tam mortalis erit: quæ que manifesta uidemus
Ex oculis nostris aliqua uel cuncta perire.
At neque recedere ad nihilum res posse: neque autem
Crescere de nihilo testor res ante probatas.
Præterea quoniam cibus auget corpus: alitque.
Scire licet nobis uenas & sanguen & ossa.
Sine cibo omnis commixto corpore dicent
Esse: & habere in se neruorum corpora parua:
Ossaque: & omnino uenas partesque cruoris.
Fiet uti cibus omnis & aridus & liquor ipse
Ex alienigenis rebus constare putetur
Ossibus: & neruis: sanisque: & sanguine mixta.
Præterea quecumque e terra corpora crescunt:
Si sunt in terris terram constare necessest
Ex alienigenis que terris exoriuntur.
Transfer item totidem uerbis utare licebit
In lignis. si flama latet: fumusque: cinisque:
Ex alienigenis constant ligna necesse est.
Præterea tellus quæ corpora cunq; alit auget
Ex alienigenis que lignis exoriuntur.
Linquntur hic tenuis copia quædam latitandi:
Id quod Anaxagoras sibi sumit: & omnibus omnis
Res putet immixtas rebus latitare: sed illud
Apparere unum cuius sint plurima mixta
Et magis in promptu primaque in fronte locata.
Quod tamen a uera longe ratione repulsumst.
Cōueniebat enim fruges quoque sæpe minacis (minutas
Robore cum in saxi franguntur: mittere signum
Sanguinis: aut aliquid nostro que corpore aluntur
Quoniam lapidem in lapidem terimus manare cruorem.
Consimili ratione herbis quoque sæpe decebat
Et latices dulcis guttas: similiq; sapore
Mittere lanigere quales sunt ubere lactis.
Scilicet & glebis terrarum sæpe fingatis
Herbarum genera & fruges frondesque uideri
Dispertita: & in terram latitare minutæ.
Postremo in lignis cinerem fumumque uideri
Cum præfracta forent ignisque latere minutos.
Quorum nihil fieri quoniam manifesta docet res.
Scire licet non esse in rebus res ita mixtas.

at uicem

at cōsistent

at lapide

at frians

quo lapidi lapide

frians glebis

Verum semina multimodis in mixta latere
Multarum rerum in rebus communia debent.
At saepe in magnis sit montibus inquis: ut altis

Lignis mixtis fulget Flamma

Arboribus uicina cacumina summa terantur
Inter se: ualidis fulgere id cogentibus austris

facere

Donec coorto fulserunt flammæ fulgore.

Donec flammæ fulserunt flore

Scilicet & non est lignis tamen insitus ignis.

coorto:

Verum semina sunt arboris multa terendo.

et donec fulserunt Flammæ

Que cum fluxere: creant incendia siluis.

Fulgore coorto:

Quod si facta foret siluis abscondita flamma:

Immense et tempus. uita

Non possent ullum tempus celarier ignes.

Vulgo:

Conficerent uolgo siluas arbuta cremarent.

Iam ne uides igitur paulo quod diximus ante

Per magni referre eadem primordia saepe

Cum quibus & quali positura contingantur.

Et quos inter se dent motus: accipiantq;

Atq; eadem paulo inter se mutata creare

Ignes e lignis. quo pacto uerba quoq; ipsa

In ter se paulo mutatis sunt elementis.

Ligna: ignes

Quam ligna atq; ignes distincta uoce notemus.

distracta

Deniq; iam quecunque in rebus cernis apertis

Si fieri non posse putas quin materiai

Corpora consimili natura predita singas.

Cachinnent

Hac ratione tibi pereunt primordia rerum

Fiet uti risu tremulo concussa cachinnent

et tremulo

Et lacrimis salis humectent ora: genasq;

Nunc age quod super est cognosce: & claris aude

Nec me animi fallit q̄ sint obscura: sed acri

Percussit thyrsos laudis spes magna meum cor.

Et simul incussit suauem in pectus amorem

Musarum. quo nunc indistinctus mente uigenti

Auia pieridum peragro. locis nullius ante

Trita solo: iuuat integros accedere fontis.

Atq; haurire iuuat nouos decerpere flores.

Insignemq; meo capiti petere inde coronam.

Vnde prius nulli uelarent tempora musæ.

Primum q̄ magnis decet de rebus & artibus

docto

Religionum animus nodis exoluere pergo.

Deinde quod obscura de re tam lucida pango

Carmina musæo contingens cuncta lepore.

Musæo lepore:

Id quoque enim non ab nulla ratione uidetur.

Sed ueluti pueris absinthia tetra medentes

at hinc

Quum dare conantur prius oras pocula circum

Contingunt mellis dulci flauoque liquore:

Vt puerorum ætas improvida ludificetur

Ludificetur

Labrorum tenus: interea perpetet amarum

Labrorum tenus.

Absinthi laticem deceptaque non capiatur:

Sed potius tali facto recreata ualescat.

Sic ego nunc quoniam hæc ratio plerumque uidetur

Tristior esse quibus non est tractata: ideoque

Suauiloquenti Carminis

Volgus abhorret ab hac: uolui tibi suauiloquenti

Carmina pierio rationem exponere nostram.

Ecce quasi musæo dulci contingere melle.

Si tibi forte animum tali ratione tenere

Uersibus in nostris possem dum perspicias omnem

Naturam rerum: qua constet compta figura.

at cuncta et Compta.

De fine corporum solidorum.

*το παν ἀπειρατον το απρι π-
ρασηνον αληπει.*

Sed quoniam docui solidissima materiali

Corpora perpetuo uolitare inuicta per æuam.

*Οε infiniu: quod n. si
mā q. monū.*

Nunc age summa audi quæ nam sit finis eorum.

at sic uolumus

Nec sic euoluamus item quod inane repertum est

sic uolumus

Seu locus ac spatium res: in quo quicquid geratur

Peruideamus utrum finitum funditus omne

Constet: et an immensum pateat ad usque profundum.

Omne quod est igitur nulla regione uiarum

Finitum est, namque extremum debet habere.

Extremum porro nullius posse uidetur

Esse: nisi ultra sit quod finiat ut uideatur.

Quod non longius hæc sensus natura sequatur.

Nunc extra summum quoniam nihil esse fatendum est:

Non habet extremum, caret ergo fine modoque.

Nec refert quibus adsistas regionibus eius.

Vsq; adeo quam quisque possedit: in omnis

Locum

Tantundem partis infinitum omne relinquit.

Præterea si iam finitum constituatur

Omne quod est spatium: si quis percurrat ad oras

Ultimus extremas: iaciatque uolatile celum

Inualidis utrum contortion uiribus ire

comortum

Quod fuerit missum maius longaque uolare:

manis et maus

An prohibere aliquid censes obstareque posse?

Effugium præcludit

Alterutrum fatearis enim: summasq; necesse est.
 Quorum utrunque tibi effugium præcludit: & omne
 Cogit: ut exempta concedas sine patere.
 Nam siue est aliquid quod præbeat: efficiatq; *at prohibent finitq;*
 Quo minus quo missum est ueniat finiq; locet se:
 Siue foras fertur: non est a fine profectum.
 Hoc pacto sequar: atq; oras obitumq; locaris *ubiq;*
 Extremas: quæram quid tælo deniq; fiat.
 Fict uti nusq; possit consistere finis.
 Effugiumq; fugæ prolatet copia semper.
 Præterea spatium summai totius omne
 Undiq; si inclusum certis consisteret oris:
 Finitumq; foret: iam copia materiali
 Undiq; ponderibus solidis confluxit ad imum.
 Nec res ulla geri sub cæli tegmine posset.
 Nec foret omnino cælum: neq; lumina solis.
 Quippe ibi materies omnis cumulata iaceret
 Ex infinito iam tempore sub sidendo.
 At nunc nimirum requies data principiorum
 Corporibus: nullast: quia nihil est funditus imum
 Quo quare confluere & sedes ubi ponere possent.
 Semper in assiduo motu res quæque geruntur
 Partibus incunctis: infernaq; suppeditantur
 Ex infinito cito corpora materiali.
 Postremo ante oculos res iam finire uidetur.
 Aer dissepit collis: atq; æra montes. *at disperit*
 Terra: mare. & contra mare: terras terminat omnis.
 Omne quidem uero nihil est quod finiat extra. *at preuenit*
 Est igitur natura loci spatiumq; profundi
 Quod neq; clara suo percurrere flumine cursu *Lumina at fulmina*
 Perpetuo possunt æui labentia tractu.
 Nec prosum facere: ut restet minus ita remeando.
 Usq; adeo passim patet ingens copia rebus
 Finibus exemptis in cunctas undiq; partis.
 Ipsa modum porro: sibi rerum summa parare
 Ne possit natura tenet: quia corpus inane
 Ec quod nunc autemst finiri corpore cogit. *manf*
 Ut sic alterius infinita omnia reddat. *at alternis*
 Aut etiam alterutrum nisi terminat alterum eorum
 Simplicie natura pateat tamen immoderatum.

Summa totius

Imum
quæque geruntur
Partibus incunctis
Ex infinito cito

at preuenit
at fulmina

manf

at alternis

Nec mare: nec tellus neq; cæli lucida templa:
 Nec mortale genus: nec diuum corpora sancta
 Exiguum possent horai sistere tempus.
 Nam dispulsa suo de ^{coetu} materiai (motu)
 Copia ferretur magnum per inane soluta
 Siue adeo potius nunq̄ concreta creasset
 Vllam rem: quoniam cogi disiecta nequiesset.
 Nam certe neq; consilio primordia rerum
Ordine se suo: neq; sagaci mente locarunt.
 Sed quia multa modis multis mutata per omne
 Ex infinito nexantur percita plagis.
 Omne genus motus & coetus experiundo
 Tandem deueniunt in tales disposituras
 Qualibet hæc rebus consistit summa creata
 Et multos etiam magnos seruata per annos
 Vt semel in motus coniectast conuenientis
 Efficit ut largis auidum mare fluminis undis
 Integerent amnes. & solis terra uapore
 Fota mouet foetus: summa qua gen⁹ animantum
 Floreat. & uiuant labentis ætheris ignes.
 Quod nullo facerent pacto nisi materiai
 Ex infinito subiri copia posset. ^{ut subonni}
 Vnde amissa solent reparare in tempore queque.
 Nam ueluti priuata cibo natura animantum
 Diffluit amittens corpus: sic omnia debent
 Dissolui simul ac defficit suppeditare
 Materies aliqua rarione auersa uiai.
 Nec plagæ possunt extrinsecus undiq; summam
 Conseruare omnē quæ cum est conciliata.
 Cudere enim crebro possunt. partemq; morari
 Dum ueniant alia ac suppleri summa queat.
 Inter resilire tamen coguntur. & una ^{in medium}
Principium rerum spatium tempusq; fugai
 Largiri ut possint a coetu libera ferri.
 Quare etiam atq; etiam sub oriri multa necesse est.
 Et tamen ut plagæ quoq; possint suppetere ipse.
 Infinita opus est uis undiq; materiai.
Is to meson phora. ^{In medio omnia fieri}
 Illud in his rebus longe fuga credere memmi
 In medium summæ: quod dicunt omnia niti.

Lucida templa Cæli
bonni

Dispulsa

Ordine sese quæ
Nec linguæ quos quæ sagaci mente locarunt
Hæc quæ niti se quæ sagaci mente locarunt

ut summa genus

gens

principij

Cudore

Fugai

Subonij

do to meson pauia deperit
I eis to meson ephorij
In medio iudis

Confusum illud or
mich mudo a. rra.

Atq; ideo mundi naturam stare: sine ullis
Ictibus externis: neq; quoquam posse resolui ^{geterms}
Summa atq; ima, quod in medium sint omnia ^{euxa. nica}

Ipsum si quicq; posse in se sistere credis

Et que pondera sunt sub terris omnia rursus ^{sunt rursus}
Niti: intereaq; retro requiescere posta.

Vt per aquas que nunc rerum simulachra uidemus

Et simili ratione animalia supra uagari

Contendunt: neq; posse e terris in loca cæli

Recidere inferiora magis q̄ corpora nostra

Sponte sua possint in cæli templa uolare:

Illi quum uideant solem nos sydera noctis

Cernere: & alternis nobiscum tempora cæli

Diuidere: & noctes parilis agitare diebus.

Sed uanus stolidis hec omnia finxerit error

Amplexi quod habent per ^{spatium purum: sicut} ^{at p̄m̄q; nobis in me}

Nam medium nihil esse potest ^{sint sint manentium}

Infinita deniq; omnino si iam ^{Infinitum autem nō omnino deniq; si iam}

Possit ibi quicq; consistere ^{medium consistere rebus}

Quam quauis alia longe ratione ^{tueri. et non}

Omnis enim locus ac spatium quod inane uocamur ^{um}

Per medium per non medium concedere oportet

Aequis ponderibus motus quacunq; feruntur ^{at feruntur}

Nec quisq; locus est quo corpora conuenerunt

Ponderis amissa ui possunt stare inani ^{at p̄m̄q;}

Nec quod inane autem est ullis subsistere debet

Quin sua quod natura petit concedere pergat

Hanc igitur possunt tali ratione teneri ^{at laud}

Res. in concilium medii cupidine uictæ ^{cupidine at cupidine}

Præterea quoniam non omnia corpora fingunt

In medium niti: sed terrarum atq; liquorum

^{b.} Et quasi terreno que corpore contineantur

^{a.} Humorem ponti: magnasq; e montibus undas.

At contra tenuis exponunt artus auras. ^{æris}

Et calidos simul a medio differit ignis. ^{Atq; idto toru cucurrit emore et sero signis}

Et solis flamam per cæli cerula pasti ^{at p̄m̄q;}

Quod calor a medio fugiens sibi conligat omnis.

Nec prorsum arboribus summos frondescere ramos

Posse: nisi a terris paulatim eînes cibatum ^{at nec}

Ne uolucris ritu flamarum moenia mundi <sup>em̄q; at ouq;
at q̄sq; cibetur
ouq; cibatus</sup>

Antipodes:

uirg.

Noctes parilis

hic e locus inuolutus

Cupido

Et solis Flamam p̄ cæli
Cerula pasti

at Toncervin

Toncervin compla

Diffugiant subito magnum per inane soluta.
 Et ne caetera consimili ratione sequantur.
 Ne ue ruant caeli penetralia templa superne
 Terraq; se pedibus raptim subducat. & omnis
 Inter permixtas rerum caeliq; ruinas
 Corpora soluentes abeant per inane profundum
 Temporū ut puncto nihil extet reliquiarū
 Desertum praeter spatium & primordia caeca.
 Nam quaecunq; prima de parti corpora deesse
 Constitues haec rebus erit pars ianua laeti.
 Hac se turba foras dabit omnis materiai.
 Hec si pernosces parua perductus opella
 Neq; aliud ex alio clarescet nec tibi caeca
 Nox iter eripiet: quando ultima naturai
 Peruideas ita res accedent lumina rebus.

pruus

pam oblacius

Hamq; alid

Opolla

Capitula primi libri.

- Prohemium. Omnis natura per se esse diuum.
- Laus inuentorum. Finis doloris.
- Exemplum reiliginis. Nihil de nihilo gigni.
- Nihil ad nihilum interire. Corpora que non uidentur
- De uento. De odore: colore: frigore: & uoce.
- Vestes uesti & aresci. De anulo in digito & caeteris.
- De inani. De piscibus in aqua.
- Corpus & inane esse naturam rerum.
- Tertiam naturam nullam esse rerum.
- Solidum esse. Si nullum finem natura parasset.
- De molli natura ut aqua aer & caeteris.
- Contra Heraclitum. Contra Eupedoclen.
- Contra Anaxagorem.
- De fine corporum solidorum.
- Is to messon phora.
- T. Lucreti. Cari. poeta antiquissimi de rerum natura
- Libet primus explicit foeliciter.
- Incipit liber secundus eiusdem poeta.
- Sarcoseus id est sarcos eustates cata schema.

Suaue mari magno

Suaue mari magno turbatibus æquora uētis
E terra magnum alterius spectare laborem.
Non quia uexari quæpiamst iocūda uoluptas.

quomquam est

Non est suauis spectare tormentum
& periculum alicuius sed est suauis
carere malo & periculo. Qui utro
comparat comoda in commodis
aliorum non dicunt sapientis.

Sed quibus ipse malis careas: quia cernere suaue est
Per campos instructa tuā sine parte pericli.
Suaue etiam belli certamina magna tueri.
Sed nihil dulcius est bonæ quā munita tenere
Edita doctrina sapientum templa serena.

Etiam
Nihil est dulcius p[ro]bia

Nobilitas inuirtus est. Quinilianus
lib. 10. de exemplis gr[ati]os[is] quia quod
optimum. Et equum qui uelociss[im]us
sea hominum non qui claritate nascendi
sed qui uirtute magis excellat.

Despicere unde queas alios: passimque uidere
Errare ingenio: contendere nobilitate.
Noctes atque dies niti præstante labore.

disperit & negotialis
Errare atq[ue] uia pallatis querit
Certare ingenio contendere nobilitate
p[ro]stante

Suetrius Deriuo
in quas uidet alias quere
diuicias & alias cernere in p[ro]mo. alias
contendere nobilitate alios semper nisi
p[ro]stante & alias emergere ad
diuicias & ad potiri rerum.

Ad summas emergere ope: rerumque potiri
O miseras hominum mentes o pectora cæca
Qualibet in tenebris uitæ quantisque periculis
Degitur hoc æui quodcunque est: nonne uidetis

videtur
Allusio ad cymus
uitis oblatras.
ille fructus manet semora
omni cura cui est semora
dolor & is erit sapientis qui
pauca s[unt] necessaria cor
pori nostro.

Capitulum Eugag[et]o
uos kai w[er]i tau tny
trigou edmoas.

Nihil aliud sibi naturam latrare: nec ut qui
Corpore sciunctus dolor absit: mente fruatur
Iucundo sensu: cura semota metuque

Carinis constant conspuratio & circa
hanc fidelis spes. Sic Epicurus dicitur
Soluptatem uergens in noctibus acie
in animis: Lucretius reprehendit &
demonstrat exclamans.

Ergo corpoream ad naturam pauca uidemus
Esse opus omnino que demant cunque dolorem.
Delicias quoque uti multas substernere possunt
Gratius interdum. neque natura ipsa requireret.

Scrum alio accipi pot. ut Lucretius
Epicuri uoluptatem non indolentis
sed in animi uirtute ponat: & in matre
et uoluptatem corrigens homini uirtute.

Si non aurea sunt iuuenum simulacra per aedes
Lampadas igniferas manibus retinentia dextris.
Lumina nocturnis epulis ut suppeditentur.
Nec domus argento fulget: auroque renidet.

Itaque non requirit in sculis aurea
simulacra sed luxus. Nec requirit si
domus fulget argento & auro. Nec requirit
si aurata templa reboant personarum lyris

Nec cytharæ laqueat roboantia aurataque templa.
Nec cytharis reboant laqueata

Nec cytharæ reboant
Laqueata, aurataque templa
pp Aqua rium

Tempestas p[ro]p[ter] & intelligit de tempeste
sermo & prima parte estatis.

Quum tamen inter se prostrati in gramine molli
Propter aquæ riuum: sub ramis arboris alæ
Non magnis opibus iocunde corpora curant.
Præsertim quum tempestas arridet: & anni

hoc & inustibus inuirtis auro:
hec & similia non profunt animo:

Tempora conspergunt uiridantis floribus herbas.
Nec calidæ citius decedunt corpore febres
Textilibus si in picturis ostroque rubenti
Lacteris: que in plebera ueste cubandum est.

tempore
quam si in plebera
gere
diuinit uocabulum & p[ro]ficiat

Nisi cum uideas legentes mouentis sim
laura simulacra pugna credas de stabilitate & stare animarum rationibus
epicuri quibus superstitiones effugiunt et animo tuo & timores & moris pauore.

Qua propter quoniam nihil nostro in corpore
Proficiunt neque nobilitas nec gloria regni.
Quod super est animo quoque nil prodesse putandum.

Laqueata aurataque: mox q[ui]o p[ro]p[ter] syllaba absorbitur ab insequente uiridant laqueata aurataque.

Si non forte tuas legiones puer loca campi

Laqueata aurataque: mox q[ui]o p[ro]p[ter] syllaba absorbitur ab insequente uiridant laqueata aurataque.
rumpit & in partem signat imitant.

Feruere quum uideas belli simulacra cientes
 Subsidiis magnis epicuri constabilitas
 Ornatas armis ita statuas stantesq; animatas
 His tibi cum rebus timēfactæ religiones
 Effugiant animo pauidæ mortisq; timores.
 Tum uacuum tempus linqunt: curaq; solutum.
 Quod si ridicula hæc ludibriaq; esse uidemus
 Reuera: quæ metus hominum: curæq; sequaces:
 Nec metuunt sonitus: nec fera tela.
 Audacterq; inter reges rerumq; potentes
 Versantur: neq; fulgorem reuerentur ab auro.
 Nec clarum uestis splendorem purpureai.
 Quid dubitas quando omnis sit hæc rationis potestas
 Omnis quum in tenebris presertim uita laboret.
 Nam ueluti pueri trepidant: atq; omnia cæcis
 In tenebris metuunt: sic nos in luce timemus
 Interdum nihilo que sunt metuenda: magis q̄
 Que pueri in tenebris pauitant: finguntq; futura.
 Hunc igitur terram animi tenebrasq; necesse est
 Non radii solis neq; lucida tæla diei
 Discutiant: sed naturæ spesies: ratioq;.

De motu principiorū & infinita esse.

Nunc age quo motu genitalia materiai
 Corpora: res uarias gignant: genitalsq; resoluant.

Et qua ui facere id cogantur: quæq; sit illis
 Reddita mobilitas magnum per inane meandi
 Expediam, tu te dictis prebere memento.
 Nam certe non inter se stipata coheret
 Materies: quoniam minui rem quamq; uidemus.
 Et quæ longinquo fluere omnia terminus æuo.
 Ex oculisq; uetustatem subducere nostris.
 Quum tamen in colōmis uideatur summa manere.
 Propterea quia que decedunt corpora cuiq;
 Vnde abeunt minuunt quo uenere agmine donant.
 Illa fenescere: at hec contra florescere cogunt.
 Nec remorantur ibi. sic rerum summa nouatur
 Semper. & inter se mortales mutua uiuunt.
 Augescunt aliæ gentes: aliæ minuuntur.
 Inq; breui spatio mutantur sæcla animantium.
 Et quasi cursores uitai lampada traduntur.

Feruere:
 Epicuri Constabilitas

His. s. rationibus epicuri
 at inuoluto:
 rationes epicuri relinquit
 De opibus acquirendis de metu
 belli de ceteris periculis & suspitionibus

Leotas ratiō & sapienter uiuendy est
 omē scz est quicquid fieri potest q̄ serm
 cum uita pudibunda fiat in tenebris

Interdum magis timemus quam nō sē
 metuenda quam pueri fingit tenebris cō

Phica rōne discurit oīs terrō animi

Infinita sunt principia & mouentur.

animus

Oculi nō cernunt ut uisitant

Vnde aeterni discedunt minime:
 quo sunt augere:

Lulera Translatio cursoris nocturno
 tempore sibi inuicē lum corum inclusū
 tradunt. s. in latrina: mos est cum prope
 dunt forum uentit cursores signum fact
 hoc est cornu canē ut socij p̄sto parati
 sint qui a latrina a sacculum uictrarium
 tantum accipiunt & utri arripunt sic
 traditur p̄r manus uita animantium.

Horitq;
 Junctisq; phano

animis

Officium

Industria

armorum

quia nō ē cupiditas

quid

at ruboret

terrorem

ea

quasi

peritiam

Homem & aduēbio:
 mutua: p̄r mutuo:
 Diminutio & Augmē
 mentum in rebus

C

Si cessare putas rerum primordia posse:
Cessandoq; novos rerum progignere motus:
Auius a vera longe ratione uagaris. *quia primordia nunq; cessant*

Nam quoniam per inane uagantur cuncta necessest
Aut grauitate sua ferri primordia rerum.

Aut ictu forte alterius nam cita superne

Obuia confluxere ut uti diuersa repente
Diffiliant. neq; enim mirum durissima que sint

Ponderibus solidis neq; quicquam a tergibus obstet.
Imum nihil esse.

Et quo iactari magis omnia materiai

Corpora peruideas reminiscere totius imum

Nil esse in suma. neq; habere ubi corpora prima

Consistant. quoniam spatium sine fine modoq; est.

Immensumq; patere in cunctas undiq; partis

Pluribus ostendit certa & ratione pbatum est.

Quod quoniam constat nimirum nulla quies est

Reddita corporibus primis per inane profundum.

Sed magis assiduo uarioq; exercita motu

Partim inter uallis magnis consulta resultant.

Pars etiam breuib; spatiis nexantur ab ictu.

Et quecunq; magis condensa conciliatu

Exiguus inter uallis connecta resultant.

Indupedita suis perplexis ipsa figuris.

Hæc ualidas saxi radices & fera ferri

Corpora constituunt. & cætera de genere horum.

Paucula que porro magnum inane uagantur.

Cætera diffiliunt longes longeque recursant

In magnis interuallis. hec aera rarum

Sufficiunt nobis & splendida lumina solis.

Multaq; præterea magnum per inane uagantur

Conciliis rerum que sunt reiecta: nec usq;

Consonare etiam motus potuere recepta.

Que in solis radiis apparent.

Cuius uti memoror rei simulachrum & imago

Ante oculos semper nobis uersatur & instat.

Contemplationem enim solis lumina quumq;

Insertim fundant radios per opaca domorum

Multa minuta modis multis per inane uidebis

Corpora misceri radiorum lumine in ipso.

Aut uero forte aliterius / no / pata saepe

Confluxerit simul impulsa pugnant. / Non est mirum si diffusio cum in fine / & solida ponderet & nichil eis attingo / obstat & repugnat.

Tergibus pro corporib; & pro ter / gis nisi masculin; sit. hi terges

Imum nil esse

Nulla quies corporib; / primis.

Tria gna Atomorum. Vn rara / Vn densa sunt. & Vn nihil

Saxa. ferrum & cætera huiusmodi / nascunt a separata & condensant ato / morum impedita suis figuris un / diq; perplexis & confusis.

Rara Atom; dissilendo & undiq; / recurdo gnant aërem & lum; solis.

Ex certis un; sit gna sit atom; fage / & reticet qd si recipiuntur in / nullo loco possunt consonare mo / tus generandi.

Contemplator est uerbu; modis ipadi.

Inserim.

aut ferri alterius nam cocita sepe / L'na p'era saepe / & naq; ictu superne

condensa / connecta / Coniecta

per mant uagantur

Concilijs / que sunt reiecta a cocilio rer; / Cocilio ab rer;

quid / Radii

Et uelut aeterno certamine praelia pignas
 Edere turmatim certantia; nec dare pausam
 Conciliis & discidiis exercita crebris.
 Coniicere ut possis ex hoc primordia rerum:
 Quale sic in magno iactari semper inani:
 Dum taxat rerum magnarum parua potest res
 Exemplare dare & uestigia noticiat.
 Hoc etiam magis hec animum te aduerso par est
 Corpora que in solis radiis turbare uidentur
 Quod tales turbæ motus quoq; materiai
 Significant claudestinos cæcosq; subesse.
 Multa uidebis enim plagis ibi percita cæcis
 Commutare uiam retroq; repulsa reuerti.
 Nunc huc nunc illuc in cunctas undiq; partis.
 Silicet hic a principiis est omnibus error.
 Prima mouentur enim per se primordia rerum.
 Inde ea que paruo sunt corpora conciliatu
 Et quai proxima sunt ad uires principiorum.
 Letibus illorum cæcis impulsa ciuntur.
 Ipsa que porro paulo maiora laceffunt.
 Sic a principiis ascendit motus & exit
 Paulatim nostros ad sensus: ut moueantur
 Illa quoq; in solis que lumine cernere quimus
 Nec quibus id faciant plagis apparet aperte.

De celeritate motus principiorum.

Nunc quae mobilitas sit reddita materiai
 Corporib; paucis licet hinc cognoscere memmi:
 Primum aurora nouo qum spargit lumine tetras
 Eç uariae uolucres nemora auia peruolitant es
 Aera pertenerum liquidis loca uocibus opplent.
 Quam subito soleat sol ortus tempore tali
 Conuestire sua profundens omnia luce.
 Omnibus in promptu manifestumq; esse uidemus.
 Ac uaporis quem sol mittit lumenq; serenum
 Non per inane meat uacuum: quo tardius ire
 Cogitur aeræas quod sol diueberat undas.
 Nec singulatim corpuscula queque uapores
 Sed complexa meant inter se cunq; globata.
 Quappter simul inter se trahuntur: & extra
 Officiuntur. uti cogantur tardius ire.
 At que sunt solida primordia simplicitate

Turmatim

(H)

Exemplum dare

(H)

hoc exemplar
 hoc exemplar

letibus

ipaq; quae
 et itaq; quae

quasi que

queque

& illa que sunt ista contendantur
 ta que sunt maiora:

Cernimus sensib; nostris q sunt in lumine
 ne solis & ab ea similitudine contempla
 mur motus & uires atomorum no ap
 re cernimus quibus letibus q st i sole
 cocibent:

Vir ab solis celeritate probat qui motus
 ut locustinus sit atomis:

Aera p teneræ
 Conuestire

vaporis
 Singulatim

Vapores no singuli sed
 sed conglobati
 Turbantur

Vapor est tardio luno solis
 hinc Virg de dedalo qui euolant per
 aera gelidos enauit ad aethos: & de
 terre uentis idem Virg Iris aduare
 Licetir. & de terre uentis. Siluis
 Hic Has obseruatis ualles enauimus q
 astis:

ci i u Officiuntur cogantur
 dius ire.

Atomis ne possunt ab
ulla re impedi. i.:

penolgant

Multiplicis licet spatium:
fulgur idem quod fulgor.

Non possumus metere quomodo
quicquid constat sua ratione.

Fulgur idem quod fulgor

Quidam tradunt & existimat
naturam humanae res scire
non posse sine ministerio deorum:
atque quaedam unum rationem
a se omnia provenire.

Errant qui dicunt deos
creasse omnia causa hominum.

Motus est indefinitio naturae.

Communia naturae sunt tria
motus locus tempus. Motus est
in loco & tempore: et omnibus sunt
eandem acti motus & motus
communia ut deus: quaedam tradunt
aeterna corpora in se non sine dictu
constare. praeter ea aeterna que
sunt actu aut sunt subiecta aut quae
tatis aut reliqua sunt generum.

Motum dicitur peripateticus referri
ad motorem: scilicet est cum atomi
non referantur ad motorem qui
semper sunt in motu & non moventur
ab aliquo: a illud factum est quomodo
ad motum ab aliquo moventur.

Motus est quod communit &
eandem sunt motus quod res que
moventur. Ita quod sic declaratur
Motus est actus rei mobilis quantum
mobilis est. Actus est duplex scilicet res sit & aliquid materia & dum perfecta est
ut cum & argenteo sit. Ita aliquid secundum actus dicitur perfectus:
Motus dicitur transitorio translativo. Aliter in re quod potestatem & motum
erit tunc ubi motus potestatem & sunt aliter materia quod potestatem non moventur.

Quum per inane meant vacuum ne crescere morast
Vila feris. atque ipsa suis e partibus unum
Unum in quem capere locum connixa feruntur
Debent nimirum praecellere mobilitate.
Et multo citius ferri quam lumina solis.
Multiplexque loci spacium transcurrere eodem
Tempore quo solis per uolgant fulgura caelum
Nec perfectari primordia singula queque
Ut uideant qua quicque geratur cum ratione.
At quidam contra hec ignorari materiai
Naturam non posse deum sine numine reddi.
Tanto opere humanis rationibus ac moderate
Tempora mutare annorum frugesque creare.
Etiam caetera mortalis que suadet adire.
Ipsaque deducit dux uitae dia uoluptas.
Et res per ueneris blanditum saecula ppagent.
Ne genus occidat humanum: quorum omnia causa
Constituisse deos: confingunt omnibus rebus:
Magno opere a uera lapsi ratione uidentur.
Nam quis rerum ignorem primordia que sint
Hoc tamen ex ipsis caeli rationibus ausim
Confirmare aliis que ex rebus reddere multis
Ne quaquam nobis diuinitus esse creatam
Naturam mundi: quamquam hec sint praedita culpa.
Quae tibi posterius memmi faciemus aperta.
Nunc id quod super est de motibus expedimus.

Nihil sursum ferri corpusculorum:
Sed pressa a radicibus exurgere corpora.
Nunc locus est ut opinor in his illud quoque rebus
Confirmare tibi nullam rem posse suau
Corpoream sursum ferri sursumque meare
Nec tibi demum timeo flammaram corpora fraudem.
Sursum enim uersus gignuntur & agmina sumunt.
Et sursum itidem fruges arbustaque crescunt
pondera quantum in se est quum deorsum cuncta ferant
Nec quum subsiliunt ignes ad tecta domorum.
Ecce celeri flammam degustant tigna trabesque.
Sponte sua facte id sine ui subiecta putandum est.
Quod genus e nostro cum missus corpore sanguis
Emicat exultans alte spargitque cruorem.
Nonne uides etiam quanta ui tigna trabesque

*Inter res remotas
inter res remotas
& res remotas est.
connexa*

*Multiplicisque
& Multiplex*

Modo intra ut modo nit

*U. Dux uitae dia uo
Luptas
blandus & blandit*

factore

Respuat humor aquæ: nam quo magis ^{urgimus} alta ^{urgimus} alta
 Directa & magna vi multa pressimus egere alta
 Tam cupido sursum remouet magis atq; remittit.
 Plus ut parte foras emergant exiliantq;
 Nec tamen hec quantum est in se dubitamus opinor:
 Quin uacuum per inane deorsum cuncta ferantur.
 Sic igitur quoq; debent flammæ posse per auras
 Aeris expresse sursum succedere: quâq;
 Pondera quantum ^{inest} deorsum ducere pugnent. ^{est deorsum}
 Nocturnasq; faces cæli sub lime uolantis.
 Nonne uides longos flamarum ducere tractus (Vir.
 In quascunque dedit partes natura meatum
 Non cadere in terram stellas & sydera cernis?
 Sol etiam summo de uertice dissipat omnis
 Ardorem in partis & lumine conserit arua.
 In terras igitur quoq; solis uergitur ardor.
 Terras uersosq; uolare per imbris fulmina cernis.
 Nunc hinc nunc illinc abrupti nubibus ignes
 Concurfant: cadit in terras uis flamea uolgo.
 Illud in his quoq; te rebus cognoscere habemus ^{uicinus}
 Corpora quæ deorsum rectum per inane feruntur:
 Ponderibus propriis in certo tempore firme
 In certisq; locis spacio depellere paulum.
 Tantum quod ^{minimū} mutatum dicere possis. ^{moment}

De declinatione motus

Quod nisi declinare solerent omnia deorsum:

Imbres ut guttæ caderent per inane profundum.

Nec foret offensus natus nec plaga creata

Principiis ita nihil unq; natura creasset.

Quod si forte aliquis credit grauiora potesse

Corpora: quo citius rectum per inane feruntur

Incidere exupero leuioribus: atq; ita plagis

Gignere: que possit genitalis reddere motus.

Auius a uera longe ratione recedat.

Nam per aquas cadunt atq; aerea quecunque deorsum:

Nec p ponderibus casus colerare necesse est.

Propterea quia corpus aquæ naturaq; tenuis

Aeris haud possunt æque rem quamq; morari.

Sed citius cedunt grauioribus exuperatae.

At contra nulli de nulla parte: neq; ullo

Tēpore inane potest uacuum subsistere rei.

c iii

*Egret corruptu
est carm*

fransosq;

minimū

at ex supero

at celebrare

at at

*Offensus:
Plaga creata.*

*Auius a uera longe ratione re
cedat*

Quum sua quod natura petit concedere pergat.
 Omnia quia propter debert per inane quietum
 Aequae ponderibus non æquis concita ferri.
 Haud igitur poterunt leuioribus incidere unq[ue] *q*
 Exupero grauiora: neq[ue] ictus gignere per se.
 Qui uariant motus per quos natura gerat res.
 Quare etiam atq[ue] etiam paulum inclinare necesse est
 Corpora: nec plusq[ue] minimum: ne fingere motus *nimmu*
 Obliquos uideamur: & id res uera refutet.
 Namq[ue] hoc in promptu manifestumq[ue] esse uidemus
 Pondera quantum inest non posse obliqua meare *at in se est:*
 Exupero quum precipitant: quod cernere possis.
 Sed nihil omnino recta regione uiai *potis est regione uiai*
 Declinare quis est: qui possit cernere sese.
 Deniq[ue] si semper motus connectitur omnis
 Et uetere exoritur semper nouus: ordine certo. *Nouus atq[ue] ordine certo*
 Ne declinando faciunt primordia motus
 Principium quoddam: quod fati scedera rumpat *nati*
 Et infinito ne causam causa sequatur.
 Libera per terras unde hæc animantibus extat.
 Unde est hæc inq[ue] satis auolsa uoluptas? *quonq[ue]*
 Per quam progredimur: quo ducit quæque uoluptas. *at uoluntas*
 Declinamus item motus: nec tempore certo:
 Nec regione loci certa: sed ubi ipsa tulit mens.
 Nam dubio procul his rebus suauiq[ue] uoluntas *sua cuiq[ue] uoluntas atq[ue] digna*
 Principium dat & hinc per membra rigantur. *at homines p[er] membra reguntur:*
 Nonne uides etiam patefactis tempore puncto *puncto primo*
 Carceribus: non posse tamen prorumpere quorum
 Vim cupidam tam de subito: quam mens habet ipsa.
 Omnis enim totum per corpus materiai
 Copia conquiri debet: concita per artus
 Omnistut studium mentis connexa sequatur.
 Ut uideas initium motus a corde creari
 Ex animiq[ue] uoluntate id procedere primum.
 Inde dari porro per totum corpus & artus.
 Nec simile est ut cum impulsu procedimus ictu.
 Viribus alterius magnis magnoq[ue] coactu.
 Nam tum materiem totius corporis omnem
 Perspicuum est nobis inuitis ire rapiq[ue]
 Donec causa refrenauit per membra uoluptas. *tam*
 Iam ne uides igitur quãq[ue] uis extrema multos

Tempore puncto
 De subito

Motus est a corde

Fallat: ius uitos cogat procedere saepe ^{am uiuos}
 Precipitesq; rapit: tamen esse iactat (in pectore nostro
 Quoddam quod contra pugnare obstareq; possit.
 Cuius ad arbitrium quoq; copia materiai
 Cogitur interdum flecti per membra per artus.
 Et proiecta refrenatur retroq; residet.
 Quare in seminibus quoq; idem fateare necessest:
 Esse aliam praeter plagas & pondera causam;
 Motibus: unde haec nobis inata potestas.
 De nihilo quoniam fieri nihil posse uidemus.
 Ponderus enim prohibet ne plagis omnia fiant
 Externa quasi ui: sed ne res ipsa necessum
 Intestinum habeat cunctis in rebus agendis
 Et deuieta quasi cogatur ferre pati que: ^{quia}
 Id facit exiguum clinamen principiorum.
 Nec regione loci certa: nec tempore certos:
 Nec stipata magis sultum quam materiai
 Copia: nec porro maioribus interuallis.
 Nam neq; adaugescit quicquam: nec deperit inde
 Qua ppter quo nunc in motu principiorum
 Corpora sunt: in eodem anteaeta aetate fuere.
 Et post haec semper simili ratione ferentur.
 Et que consuerint gigni: gignentur eadem
 Conditione: & erunt & crescunt: uiq; ualebunt:
 Quantum cuique datum est per foedera naturai.
 Nec rerum summam commutare ulla potest uis.
 Nam neq; quo possit genus ullum materiai
 Effugere ex omni quicquam est: neq; partis in omnes
 Unde cohorta queat noua uis irumpere: & omnem
 Naturam rerum mutare & uertere motus.
 Illud in his rebus non est mirabile: quare
 Omnia cum rerum primordia sint in motu
 Summa tamen summa uideatur stare quiete.
 Praeter q̄ si quid pprio dat corpore motus.
 Omnis enim longe nostris absentibus infra
 Primorum natura iacet: qua ppter ubi ipsum
 Cernere iam nequeas motus quoq; asurpere debent
 Praesertim quum que possimus cernere ceant.
 Saepe tamen motus spacio de ducta locorum.
 Nam saepe in colli tondentes pabula lata
 Lanigere raptat pecudes quo quaq; uocates

Necessu Inestima

Cliname Principiorum

*irumpere in omnes
Filos. 21.*

ab sensibus

asurpere. i. sumperit

Geminantes
Conspicant:

Immutant herbæ geminantes rore recenti.
 Et faciati agni ludunt blandeq; cōniscant
 Omnia: que nobis longe confusa uidentur.
 Et ueluti in uiridi candore consistere colli.
 Præterea magne legiones cum loca cursu
 Camporum complent belli simulachra cientes.
 Fulgur ubi ad cælum se tūllit totaq; circum
 Aere renitescit tellus: subterq; uirum ui
 Excitur pedibus sonitus: clamorem quoq; montes
 Læti reiectant uoces ad sydera mundi.
 Et circum uolitant equites: mediosq; repente.
 Tramittunt ualido quatientes impetū campos.
 Et tamen est quidam locus altis montibus: unde
 Stare uidetur: & in campis consistere fulgur.

Inuitat at geminantes
conuiscant at coniscant

Renitescit

Vir.
renitescit
at clamoreq;
scit d. at uti uocant

Defigura a comorum.

Nunc age iam deinceps cunctarū exordia rerū:

Qualia sint: & q̄ longe distantia formis.

Percipe multigenis quam sint uariata figuræ.

Non quo multa parum simili sint prædita forma.

Sed quia non uolgo paria omnibus omnia constant.

Nec mirum. nam quim sit eorum copia tanta:

Vt neq; finis uti docui: neq; summa sit ulla.

Debent nimirum non omnibus omnia profum

Esse pari filo simili affectū figura.

Præterea genus humanum mutæq; natantes

Squamigerum pecudes: & læta arbusta feræq;

Et uariæ uolucres latantia quæ loca aquarum

Concelebrant: circum ipsas fontisq; lacusq;

Et qua peruogant nemora auia peruolitantes.

Quorum unum quod uis generatim summere perget

Inuenies tamen inter se distare figuris.

Nec ratione alia proles cognoscere matrem.

Nec mater posset prolem: quod posse uidemus.

Nec minus atq; homines inter se uoca cluire.

Nam sæpe ante deum titulus delubra decora

Turiæremas ppter maclatus concidit aras

Sanguinis expirans calidum de pectore flumen.

At mater uiridē saltus orbata peragrans.

Nam quid humi pedibus uestigia pressa bisulcis

Omnia conuisens oculis loca: si queat usquam

Conspicere amissum factum: completq; quærelis

Mutæq; natantes Squamigerum
pecudes:

Nemora Auia Peruolitantes

Turiæremas Aras

circum ripas
Et que peruogant

nota cluire

at non
nū qd melius

Froniferum nemus adfistens: & crebra remisit ^{u. assidens}
 Ad stabulum desiderio perfixa iuueni.
 Nec tenere salices: atq; herbae rore uigentes.
 Flumina que ulla queunt summis labentia ripis
 Oblectare animum: subitamq; auertere curam.
 Nec uitulorum aliae species per pabula laeta
 Deriuare queunt animum: curamq; leuare.
 Usq; adeo quiddam pprium notumq; requirit.
 Praeterea teneri tremulis cum uocibus hedi
 Cornigeras notunt matres: agniq; petulci
 Balatum pecudis: ita quod natura reposcit
 Ad sua quisque feri decurrunt ubera lactis.
 Postremo quod uis frumentum non tamen omne
 Quidq; suo genere inter simile esse uidebis.
 Quando inter currat quaedam distantia formis.
 Concarumq; genus parili ratione uidemus
 Pingere telluris gremum: qua mollibus undis ^{gremium}
 Littoris incurui bibulam pauit aequor harenam.
 Quare etiam atq; etiam simili ratione necessesse
 Natura quoniam constant neq; facta manu sunt
 Vnius ad certam formam primordia rerum:
 Dissimili inter se quaedam uolitare figura:
 Perfacile est animi ratione exoluere nobis.
 Quare fulmineis multo penetrabilius ignis:
 Quam noster fluat & tædis terrestribus artus.
 Dicere eam possis caelestem fulminis ignem
 Subtilem magis e paruis constare figuræ.
 Atq; ideo transire foramina que nequit ignis
 Noster se lignis ortus tædaq; creatus.
 Praeterea lumen per cornu transit: ac imber
 Respuitur: quare: nisi luminis illa minora
 Corpora sunt: q; de quibus est liquor almus aquarum.
 Et quis subito per collum uina uidemus
 Perfluere: at contra tardum constat oliuam.
 Aut magis hamatis inter se plicates
 Aut quia nimirum maioribus est elementis.
 Atq; ideo fit uti non deducta repente
 Inter se possint primordia singula queque
 Singula per cuiusq; foramina permanare.
 Huc accedit uti mellis lactisq; liquores
 Locundo sensu linguæ tractentur in ore.

Oblectant nimum

*Agniq; Petulci
Cornigeras matres:
Balatum*

Distantia

*at quodq;
at auido*

at nullus

*at penetrabilis
per penetrabilis*

Subtilem magis e paruis

De lumine

Lumen per Cornu transit

Liquor Almus Aquarum

De oleo:

Per Collum uina

Hamata Elementa:

*De crassitudine
& sapore lactis
& mellis:*

DE MELLE

De Absinthio

Centauron:

At contra terra absinthinatura: feci⁹ *at fenq*
 Centauri foedo pertorquent ora sapore.
 Ut facile agnoscis e leuib⁴ atq; rotundis
 Esse ea que sensus iocunde tangere possunt.
 At contra que amara atq; aspera cunque uidentur *ut*
 Hec magis hamatis inter se nexa teneri.
 Præterea que solere uias rescindere nostris
 Sensibus: introituq; suo perumpere corpus.
 Omnia postremo bona sensibus & mala tactu:
 Dissimili inter se pugnant perfecta figura.

De Serræ stridore.

*Organum: i. fidiones:
 Musa Mela
 Muscum Melos*

Ne tu forte putes serræ stridentis acerbum
 Horrorem constare elementis leuib⁴ æque
 Ac musæ me⁴ per cordas: organicæ⁴ *que at Musata mela*
 Nobilibus digitis expergefacta figurant.
 Neu simili penetræ putes primordia forma
 In nares hominum: quæ terra cadauera corrent. *pro Torrenum*
 Et quæ scena croco cilici perfusa recens est.
 Araq; panchæos exalat ppter odores. *at panchæos*
 Neue bonos rerum simili constare colores
 Semine constituas: oculos qui pascere possunt.
 Et qui conpungunt aciem lacrimareq; cogunt.
 Aut foeda spetie cæli turpesq; uidentur. *qui olidi*
 Omnis enim sensus que mulcet cunque uidentur. *at uisudo*
 Aut sine principali aliquo leuiore creata est. *at haud*
 Aut contra quæcunque molesta atq; aspera constat
 Non aliquo sine materiæ squalore reperta st.
 Sunt etiam que rara nec leuia iure putantur *iam*
 Esse: neq; omnino flexis muttonibus unca.
 Sed magis angul⁴ utis paulum prostantibus æque *angellis: diminutiui e
 ab angulo.*
 Titillare magis sensus: q; ledere possint.
 Fecula iam quo de genere est uiniq; sapes. *at uicig sapes*
 Deniq; iam calidos ignes: gelidamq; pruinam:
 Dissimili tentata modo conpungere sensus *at admoisa*
 Corpore: inditio nobis est tactus uterque.
 Tactus enim tactus pro diuum numina sancta:
 Corpore esse sensus: uel quæ res extera se se *at est*
 Insinuat: uel quæ lædit quæ in corpore nata st.
 Aut iuuat gradicns genitalis per uenerè res. *gradicns*
 Aut ex offensa quæ turbant corpore in iplo

Principali aliquo

*Tuillare:
 Fecula
 Viciq; Sapes*

Tactus

Semina: confundunt inter se concita sensum.
 Vt si forte manu quamvis corpore ipse *quamvis iam corpore ipse*
 Tute tibi partem terias atq; experiare
 Qua ppter longe formas distare nec esset.
 Principiis uarios quæ possint ædere sensus.
 Deniq; quæ nobis durata ac spissa uidentur:
 Hec magis hamatis inter se se *necessit.*
 Et quasi ramis alte compacta teneri. *per ramos*

Spissa & hamatis

De adamante ferro silice aere.

*Adamantini Saxa
Era Rosanna*

In quo iam genere in primis adamantina saxa
 Prima acie constant: ictus contemnere sueta.
 Et ualidi silices ac durâ robora ferri
 Aeraq; queque claustris restantia uoce ferantur
 Illa quidem debent ex leuibus atq; rotundis
 Esse magis: fluuido que corpore liquida constant.
 Namq; papaueris haustus itemst facilis quod aquarum
 Nec retinentur enim inter se glomeramina queque.
 Et percussus item procliue uolubilis extat.

*Fluido Corpore
Glomeramina*

Papauer

Omnia postremo que puncto tempore cernis
 Di Affugere ut fumum nebulas flâmascq; necessest.
 Si minus omnia sunt eleuibus atq; rotundis.
 At non esse tamen perplexis indupedita.
 Pangere uti possunt corpus penetrareq; saxa.
 Nec tamen herere inter se quodcunque uidemus
 Sensibus esse datum facile ut cognoscere possis
 Non e perplexis: sed acutis esse elementis.

puncto tempore

De sudore salso.

Perplexa Elementa:

Sed quod amara uides eadē que fluuida constāt
 Sudor uti maris. est minime mirabile cuiquam
 Nam quod fluuidum est e leuibus atq; rotundis
 Est. e leuibus atq; rotundis admixta dolore. *at dolore*
 Corpora: nec tamen hec retinere hamata necessum *necesse est*
 Scilicet est globosa tamen cum squalida constant *constat. Globosa*
 Prouolui simul ut possint & ledere sensus.

Fluuida:

Fluuida e Rotunda

at amara

De aqua marina.

Quod amara s& c/ leuibus

Et quid mixta putes magis aspera leuibus esse
 Principiis: unde est neptuni corpus acerbum
 Est ratio se cernendi seorsumq; uidendi.
 Humor dulcis ubi per terras crebrius idem
 Percolatur: ut in foueam fluat: ac mansuescat

Percolatur

Imquit Nequit enim separare primordia uiri

*Imquit enim Supante Salo primordia uiri
Imquit enim Supando aery primordia uiri*

Aspera: quo magis in terris horrescere possint.

Figuras esse multas.

Quod quoniam docui per gā cōnectere rem quæ

Ex hoc apta fidem ducat primordia rerum

Finitas uariare figurarum rationes.

Quod si non ita sit rursus iam semina quedam

Esse infinito debebant corporum auctu.

Namq; in eadem una cuiusuis in breuitate

Corporis inter multum uariare figuræ

Non possunt. ^{que} ^{at} st ^{face} ^{am} ^{am}

Corpora prima præ tribus uel paulo pluribus auge.

Nempe ubi eas partis unius corporis omnis

Summa atq; ima locans transmutas: dextera leuis.

Omnimodo expertus eris: quam quisq; det ordo

Formarum spetiem totius corporis eius.

Quod super est si forte uales uariare figuras.

Ergo formarum nouitatem corporum augmen.

Subsequitur. quare non est ut credere possis

Esse infinitis distantia semina formis.

Ne quedam cogas immani maximitate

Esse. supra quod iam docui non posse probare.

Iam tibi barbaricæ uestes melibœaq; fulgens

Purpura: thessalico concarum tecta colore.

Aurea pauonum rident imbura pauore lepore.

Sed noua si rerum superata colore iacerent.

Et contemptus sudor smyrnae: mellisq; sapor

Et cygnea mele: phœbeaq; dardala chordis

Carmina consimili ratione oppressa silerent.

Nāq; aliis aliud præstantius exoriretur.

Cedere item retro possent in deteriores.

Omnia sic partis: ut diximus in meliores

Namq; aliis aliud retroq; ut acrius esset

Naribus auribus atq; oculis orisq; saperi.

Que quoniam non sunt in rebus reddita: cerca

Finis utrinque tenet summam: fateare: necessest.

Materiem quoq; infinitis differre figuris.

Deniq; ab ignibus ad gelidas hyemisq; pruinis

Finitumst: retroq; pari ratione remensumst.

Omnis enim calor ac frigus mediq; tepores

Inter utrasque iacent explentes ordine summam.

Ergo finita distant ratione creata

Addendum partis alias triuideo
sequit
At simili ratione alias ut postula
ordo:
si tu forte uoles uariare
figuras.

Thessalico Concarum tecta
Color:
Tecta: est Toga sive
Et contemptu est uidor: ma
lusq; sape res
Exoriretur:

uoles

Augmen

Maximitas

Melibœa Purpura

Stela nouo rerum

mirra
et mela

at quoq; tepores

Ancipiti quoniam mucroni utrinque notantur.
Hinc flammis: illinc rigidis infensa pruinis.
In terrae semina esse.

Quod quoniã docui per gã connectere rem quae
Ex hoc apta fidem ducit: primordia rerum

Inter se simili quae sunt perfecta figura

Infinita eluere enim distantia quum sit

Formarum finita: necesse est quae similes sint ⁱⁿ infinita

Esse infinitas: aut summam materiai

Finitam constare id quod non esse probam

Verbis ostendam corpuscula materiai

Ex infinito summam rerum usq; tenere.

Vndiq; procelo plagarum continuato.

Nam quod rara uides magis esse animalia quedam.

Eccundamq; magis naturam cernis in illis

Multa licet genera esse in eo: numerumq; repleti:

Sicuti quadripedum: cum primis esse uidemus

In genere angui manus elephantos: india: quorum

Melibus e multis uallo munitur eburno

Vt panitus nequeat penetrari tanta ferarum

Vis est: quarum nos per pauca exempla uidemus.

Sed tamen id quoq; uti concedam quam libet esto

Vnica res quaedam natiuo corpore sola.

Cui similis toto terrarum non sit in orbe.

Infinita tamen nisi erit uis materiai

Vnde ea progigni possit concepta creari

Non poterit: neq; quod super est procreescere aliq;

Quippe & enim sumant oculi finita per omne

Corpora iactari unius genitalia rei

Vnde: ubi: qua uis: & quo pacto congressa coibunt.

Materiae tanto in pelago turbaq; alienas

Non ut opinor habent rationem conciliandi.

Sed quasi naufragiis magnis multisq; cohortis

Disiectare solet magnum mare: trastra carinas

Antennas: proram malos: consasq; natantis:

Per terrarum omnis oras fluitantia plaustra

Vt uideantur & inditium mortalibus ^{plaustra}

Insidi maris insidias: uiresq; dolumq;

Vt uitare uelint: ne ue ullo tempore ctedant

Subdola quum ridet placidi pellacia ponti

Sic tibi si finita semel primordia quedam

Cluea ar

Ex infinito

Procedum:

Ar regione locoq; alio terris ^{remari}

Cum primis

Anguimanus Elephantas

at uenias

6

at aplustrum
at munitur:

Consasq; Natantis

Aplustrum:

Pellacia Ponti

Constitues: æuum debebunt sparsa per omnem
 Disiectare æstus diuersæ materiai
 Nunq̄ in concilium ut possint compulsa coire.
 Nec remorari in concilio: nec crescere adaucta.
 Quorum utrumque palam fieri manifesta docet res.
 Et res progigni & genitas procrecere posse.
 Esse igitur genere: in quo uis primordia rerum
 Infinita palam est: unde omnia suppeditantur.
 Nec superare queunt motus itaq; exitiales *uicia*
 Perpetuo: neq; in æternum sepelire salutem.
 Nec porro rerum genitales auctificiq;
 Motus perpetuo possunt seruare creata.
 Sic equo geritur certamine principiorum
 Ex infinito contractum tempore. bellum:
 Nunc hic nunc illic superant fictalia rerum.
 Et superantur item. miscetur funere uigor
 Quem pueri tollunt uisentes luminis oras.
 Nec nox ulla diem: neq; noctem aurora secuta est:
 Quare non audierit enixtos uagitibus egris
 Ploratus: mortis comites & funeris atri.
 Illud in his obsignatum quoq; rebus habere
 Conuenit. & memori mandatum mente tenere
 Nihil esse in promptu quorum natura uidetur. *Hil*
 Quod genere ex uno consistat principiorum.
 Nec quicquam quod non permixto semine constet. *de*
 Et quæcunq; magis uis multas possidet in se.
 Atq; potestates ita plurima principiorum
 In se se genera ac uarias docet esse figuras.

In terra semina insunt.

Principio tellus habet in se corpora prima.

Vnde mare immensum uoluentes frigora fontes

Affidue remouent: habet ignes unde oriantur.

Nam multis succensa locis ardent sola terræ.

Eximis uero furit ignibus impetus æthnæ.

Tum porro nitidas fruges arbutaq; læta

Gentibus humanis habet unde extollere possit.

Vnde etiam fructuosos: frondes: & pabula læta

Montiuago generi possit prebere ferarum.

De matre magna.

Quare magna deum mater: materq; ferarum

Et nostri genitrix hæc dicta est corporis una.

Auctoris Motus

*Vicia Rem
uagor: pro uagitus*

Obsignatum

us: accusatiuis Pluralis

Sola Terra

Montiuago generi ferarum

*Magna Mater terra:
i. cybele.*

Hanc ueteres graium docti cecinere poeta
 Sedibus in curru biugos agitare leones.
 Aeris in spatio magnam pendere docentes
 Tellurem: neq; posse in terra sistere terram.
 Adiungere feras: quod quis effera proles
 Officiis debet molliu uicta parentum.
 Muraliq; caput summum cinxere corona.
 Eximis munita locis quod sustinet urbes.
 Quo nunc insigni per magnas predita: terras
 Horrificè fertur diuine matrès imago.
 Hanc uarie gentes antiquo more sacrorum
 Ideam uocitant matrem: phrygiasq; cateruas
 Dant comites: quia primum ex illis finib; edunt
 Per terrarum orbès fruges cœpisse creati.
 Gallos attribunt: quia numen qui uiolarint
 Matris & ingrati genitoribus inuenti sunt
 Significare uolunt indignos esse putandos
 Viuam progeniem qui in oras luminis edant.
 Tympana tenta: tonant palmis: & cimbala circum
 Concaua: rauci sonoq; mirantur cornua cantu.
 Et phrygio stimulat numero cana tibia mentis
 Telaq; preportant uiolenti signa furoris
 Ingratos animos atq; impia pectora uolgi
 Conterre metu que possint numine diuæ.
 Ergo quum primum magnas inuecta per urbes
 Munificat tacita mortalis muta salute:
 Aere atq; argento sternunt iter: omnia mirum circum
 Largifica stipe ditantes: uinguntq; rosarum
 Floribus imbrantes matrem comitumq; caterua.
 Hic armata manus curetas nomine græci
 Quos memorant phrygios inter se forte cateruas
 Ludunt: in numerumq; exultant sanguine freti.
 Terrificas capitum quatientes numine cristas.
 Dicteos referunt curetas qui louis illum
 Vagitum in creta quondam occultasse feruntur.
 Quum pueri circum puerum pernice chorea
 Armati in numerum starent pnice chorea
 Armati in numerum pulsarent aeribus æra.
 Ne saturnus eum malis mandaret adeptus.
 Aeternumq; daret matri sub pectore uulnus.
 Propterea magnam armati matrem comitantur.

Nora de CIBELE

quia

Corona Turrita: uing

*Mitra ut Genuit Calabri inuenerit:
tonet nunc
Panthepo: Ceram pasum (pomer)
Fruges:
Fruges in phrygia pma*

Galli Quare

*Tympana uing
Raucifono Cantu*

*Itaq; pportant uiolenti
signa furoris:
Conterere metu*

Munificat:

*Largifica stipe ditantes
Uinguntq; Rosarum Floribus
Imbrantes:
Curetas Phrygi:
Florus Flou*

*Fabula Infantis Iouis
Curetas Dactei*

Pulsarent ænibus æra

at niquit

at sumficat

*Secundum alios do
bet esse*

PREceda

Aut quia significant diuam predicere: ut armis
 Ad uirtute uelint patriam defendere terram.
 Presidioq; parent decoriq; parentibus esse.
 Que bene & eximie quis disposita ferantur.
 Longe sunt tamen a uera ratione repulsa.

Tomacaron kai aphparton. To makroty kai a g groy

○ Omnis enim per se diuum natura necessest
 Immortali æuo summa cum pace fruatur.
 Semota a nostris rebus seiunctaq; longe
 Nam priuata dolore omni priuata periclis
 Ipsa suis pollens opibus nihil indiga nostri
 Nec bene pro meritis capirur neq; tangitur ira.
 Terra quidem uero caret omni tempore sensu.
 Et quia multarum potitur primordia rerum
 Multa modis multis effert in lumina solis.

Hic si quis mare neptunum/cereremq; uocare
 Constitues fruges & bacchi numine abuti.

at nimen Malus numino

Ma uult q̄ laticis pprium pferre uocamen.

Concedamus ut hic terrarum dictitet orbem

Esse deum matrem: dum uera re tamen ipse. *idsit*

Sæpe itaq; ex uno tondentes gramina campo

Lanigere pecudes & equorum duellica proles

Bucceria greges: eodem sub tegmine cæli

Ex unoq; sitim sedantes flumine aquai.

Dissimili uiuunt spetie retinente parente.

Naturam & mores generatim queque mutantur.

Tanta est in quouis genere herbae materiai:

Dissimilis ratio: tanta est in flumine quoq;.

Hinc porro quemuis animantem ex omnibus una

Ossa cruor uenæ calor humor uiscera nerui

Constituunt: que sunt porro distantia longe

Dissimili perfecta figura principiorum.

Tum porro quecunque igni flamata cremantur.

Simul preterea tamen hec in corpore tradunt.

Vnde ignem iacere & lumen submittere possint.

Scintillasq; agere aq; late differre fauillam.

Cætera consimili mentis ratione peragrans.

Inuenies igitur multarum semina rerum

Corpora cælare: & uarias cohibere figuras.

Deniq; multa uides quibus & color & sapor una

Religione animum turpi contingere parto.

Boina & mhuu.

ponitur

uocamen:

*Duellia equorum proles
 corniger
 Bucceria greges*

Bucceria:

at ostinente parato

im nmeantur

simil

ac

at contingit parto

imque partato

nt cumq;

Reddita sunt cum dolore in primis pleraq; dona.
 Hec igitur uariis debent constare figuris.
 Nidor enim penetrat quæ fucus non ite in artus.
 Sucus item sursum quæ sapor insinuatur.
 Sensibus ut noscas primis disterre figuris.
 Dissimiles igitur formæ glomeramen in unum
 Conueniunt: & res permixto semine constant.
 Quando etiam passim nostris in uersibus ipsis
 Multa elementa uides multis communia uerbis.
 Quam tamen inter se uersus ac uerba necessest
 Consciteare alia ex aliis constare elementis.
 Nam quo multa parum communis littera curat.
 Aut nulla inter se duo sint ex omnibus idem.
 Sed quia non uolgo paria omnibus omnia constant.
 Sic aliis in rebus item communia multa
 Multarum rerum quæ sint primordia rerum
 Dissimili tamen inter se consistere summa
 Possunt: ut merito ex aliis constare ferantur.
 Humanum genus & fruges arbustaq; læta.
 Nec tamen omnimodis connecta posse putandumst.
 Omnia nam uolgo fieri portenta uideres.
 Semiferas hominum speties existere: & altos
 Interdum ramos e gigni corpore uiuo.
 Multaq; connecta terrestria membra marinis.
 Tum flamam tetro spirantis ore chimeras
 pascere naturam per terras omni parentis.
 Quorum nihil fieri manifestumst: omnia quando
 Seminibus certis certa genitrice creata
 Conseruare genus crescentia posse uidemus:
 Scilicet id certa fieri ratione necessest.
 Nam sua cuiq; cibus ex omnibus intus in artus
 Corpora discedunt: connexaq; conuenientis
 Efficiunt motus: ac contra aliena uidemus
 Reicere in terras naturam: multaq; ætis
 Corporibus fugiunt e corpore percita plagis.
 Que neq; connecti quoq; potuere: neq; intra
 Vitalis motus consentire atq; imitari.
 Sed ne forte putes animalia sola teneri
 Legibus his: quædam ratio disternat omnis.
 Nam ueluti tota natura dissimiles sunt
 Inter se genitæ res quæque: ita cumq; necessest

nt quando

Nidor
Sucus
Glomeramen

Multa Elementa uides multis communia
uerbis

Chimæras Spiritus Flam
Terras Omniparentis

id est

d

Dissimili constare figura principiorum.
 Non quo multa parum simili sint prædita forma.
 Sed quod non uolgo paria omnibus omnia constant.
 Semina tum porro distent differre necessest.
 Interualla: uias: connexus: pondera: plagas.
 Concurfus: motusq; non animalia solum *quæ*
 Corpore se iungunt. sed terras ac mare totum
 Secernunt: cælumq; a terris omne retentant.

Non necessario alba ex albis principiis fieri

Nunc age dicta meo dulci que sita labore

Percipe: ne forte hec alba ex albis rearis

Principiis esse: ante oculos que candida cernis.

Aut ea que nigrant nigro de semine nara.

Nè ue alium quem uis: que sunt imbuta colo rem.

Propterea gerere hunc credas quod materiai

Corpora consimili sint eius tincta colore.

Nullus enim color est omnino materiai

Corporibus neq; par rebus: neq; deniq; dispar

In que corpora si nullus tibi forte uidetur

Posse animi iniectus fieri procul auis erras.

Nam quæ cecigenis solis qui luma nuncq;

Despexere: tamen cognoscant copora tactu

Exineunte æuo nullo coniuncta colore.

Scire licet nostræ quoq; menti corpora posse

Verti in notitiam nullo circumlita fuco.

Deniq; nos ipsi cæcis quecunque tenebris

Tangimus haud ullo sentimus tincta colore.

Quod quoniam uinco fieri: nunc esse docebo.

Omnis enim color omnino mutatur & omnis.

Quod facere haud ullo debent primordia pacto.

Immutabile enim quoddam superare necessest:

Ne res ad nihilum redigantur funditus omnes.

Nam quodcunque suis mutatum finibus exit

Continuo hoc mors est illius quod fuit ante.

Colores non esse *principiis*

Proinde colore caue contingas semina rerum

Ne tibi res redeant ad nihilum funditus omnes. *ad nihilum*

Præterea si nulla coloris principia est

Reddita natura. & uariis sunt prædita formis.

Ex quibus omnigenos gignunt uariantq; colores.

Præterea magni quod refert semina queque

Nigrant

*.i. nati ita
Cecigenis solis*

Emulsa fuco

*MA
H.*

Omnigenos Colores

et quando

et quando

et propterea

Cum quibus & qualibus positura contineatur.
 Et quos inter se dent motus accipiantque.
 Perfacile exemplo rationem reddere possis.
 Cur ea que nigro fuerint paulo ante colore
 Marmorea fieri possunt candore repente.
 Ut mare quom magni commorunt æquora uenti
 Vertitur in canos candente marmore fluctus
 Dicere enim possis nigrum quod sæpe uidemus
 Materies ubi permixta est illius & ordo
 Principio mutatus: & addita demptaque quedam.
 Continuo id fieri ut cadens uideatur & album.
 Quod si ceruleis constarent æquora ponti
 Seminibus: nullo possent albescere pacto.
 Nam quocumque modo perturbes cærulea que sint:
 Nunquam in marmoreum possunt migrare colorem.
 Sin alio atque alio sint semina tincta colore
 Que maris efficiunt unum purumque nitorem.
 Ut sæpe ex aliis formis uariisque figuris
 Efficitur quoddam quadratum unaque figura est
 Conueniebat uti in quadrato cernimus esse
 Dissimiles formas ita cernere in æquore ponti.
 Aut alio in quo uis uno puroque nitore
 Dissimiles longe inter se uariosque colores.
 Præterea nihil officiant obstantque figuræ
 Dissimiles quod quadratum minus esse sit extra.
 At uarii rerum impediunt prohibentque colores
 Quo minus esse uno possit res tota nitore.
 Tum porro quæ ducit inlicitum tribuamus. ut
 Principiis rerum non nunquam causa coloris
 Occidit: ex albis quoniam non alba creantur quando
 Neque nigra eluent de nigris. sed uariis ea sunt
 Quippe & enim multo procliuius exorientur
 Condida de nullo quam nigro nata colore.
 Aut alio quo uis qui contra pugnet & obstet.
 Præterea quoniam nequeunt sine luce colores
 Esse: neque in lucem existunt primordia rerum.
 Scire licet quæ sint nullo uelata colore.
 Qualis enim cæcis poterit color esse tenebris?
 Lumine qui in ipso mutatur: propterea quod
 Recta aut obliqua percussis luce resulget.

De colore columbarum.

dii

Candenti Marmore

Cerulea

Quadratum

at omne

at in illatu

*Colores non possunt esse sine
Luce*

Collum Columbarum
Claro pyropo
vinctos smaragdos

Pluma columbarum quo pacto in sole uidetur

Quasiita ceruices circum collumq; coronat.

Namq; alia fit uti claro sit rubra pyropo.

Interdum quodam sensu fit: uti uideatur

Inter ceruleum uirgis miscere smaragdos. *uirides*

De cauda pauonis

Caudaq; pauonis larga cum luce repleta est.

Consimili mutat ratione obuersa colores.

Quae quoniam quodam gignuntur luminis ictu

Scire licet sine eo fieri non posse putandum.

Et quoniam plage quoddam genus excipit in se

Pupula: quum sentire colorem dicitur album.

Atq; aliud porro: nigrum quum & caetera sentit.

Nec refert ea que tangit quo forte colore.

Prædita sunt: uerum quali magis apta figura

Scire licet nihil principis opus esse colore. *nihil*

Sed uariis formis uariantes edere tactus.

Præterea quoniam non certis certa figuris *at quando*

Est natura coloris. & omnia principiorum

Formamenta queunt in quo uis esse nitore.

Cur ea que constant ex illis non pariter sunt

Omnigenis perfusa coloribus in genere omni:

Conueniebat enim coruos quoq; saepe uolantes

Ex albis album pinnis iactare colorem.

Et nigros fieri nigro de semine cygnos.

Aut alio quo uis uno uarioq; colore.

Quin etiam quanto in partes res quæque minutas

Distrahitur magis hoc magis est ut cernere possis

Euanescere paulatim stinguiq; colorem.

Vt fit ubi in paruas partes discerpitur aurum. *at ubi*

Purpura pœnitensq; color clarissimus multo. *purpureusq; at pœnitens pro*

Filatim quum distractum est dispenditur omnis. *femceus:*

Noscere ut hinc possis prius omnem efflare colorem

Particulas: quam descendunt ad semina rerum. *at dispenditur at di-*

Postremo quoniam non omnia corpora uocem *scendunt:*

Mittere concedas: neq; odorem. propterea fit

Vt non omnibus aditus sonitus & odores.

Sic oculis: quoniam non omnia cernere quimus. *quando*

Scire licet quedam tam constare orba colore:

Quam sine odore ullo quedam sonituq; remota.

Nec minus hec animum cognoscere posse sagacem

Pupula

Formamenta:

Pinnis factus color

Stingui

filatim:

Quam que sunt aliis rebus priuata nota que.
 Sed ut forte putes solo spoliata colore
 Corpora prima manere. etiam secreta teporis
 Sunt ac frigoris omnino calidique uapores
 Et sonitu sterila & succo: & uina feruntur. *uina*
 Nec iaciunt ullum proprium de corpore odorem
 Sicut amaracini blandumque stactaeque liquorem
 Et nardi florem nectar qui naribus alat
 Cum facere instituas cum primis quaerere par est
 Quod licet ac possis reperire in olentis oliui
 Naturam nullam: quae mittat naribus auram.
 Quam minime ut possit mixtos in corpore odores
 Concoctosque suo contractus perdere uiro.
 Propterea eundem debent primordia rerum
 Non adhibere suum gignendis rebus odorem.
 Nec sonitum quoniam nihil ab se mittere possunt *quando*
 Nec simili ratione saporem denique quenquam
 Nec frigus neque item calidum tepidumque uaporem.
 Caetera quaecumque ita sunt tamen uemortalia consistunt *quocum*
 Mollia: lenta fragrosa putricaua corpore raro *Putricaua*
 Omnia sunt a principiis seiuncta necesse est.
 Immortalia si uolumus subiungere rebus
 Fundamenta: quibus nitatur summa salutis.
 Ne tibi res reddeant ad nihilum funditus omnes.

De insensibili sensibile gigni

Nunc ea que sentire uidemus cunque necesse est
 Ex insensibilibus tamen omnia confiteare
 Principiis constare: neque id manifesta reputant
 Nec contra pugnant improptu cognita que sunt.
 Sed magis ipsa manu ducunt & credere cogunt:
 Ex insensibilibus quod dico animalia gigni.
 Quippe uidere licet uiuos existere uermes
 Stercore de tetro: putorem qui sibi nata est
 In tempestiuis ex imbribus humida tellus.
 Praeterea cunctas in idem res uertere se se *in idem*
 Vertunt se fluuii in frondes: & pabula laeta
 In pecudes uertunt: pecudes in corpora nostra.
 Naturam & nostro de corpore saepe ferarum
 Augescunt uires in corpore pennipotentum.
 Ergo omnes natura cibos in corpora uiua
 Verticet. hinc sensus animatum procreat omnes. diii

Atomos nec colorem nec odorem nec succum habent:

Atomos nec colorem nec odorem succum nec frigus nec calorem habent

Sterila

Amaracus est quae egyptus dicitur. somnum columella gratiaque ueniunt hilare sanguis canopo

Suo uiro

Putricaua

Insensibilia Principia

Uermes de sterore

Pennipotentum

Stactae

Nectar & suauitate

at eadem

at repugnat

Verit &

Non alia longe ratione: atq; arida ligna
 Explicat in flammis: & ignis omnia uersat.
 Iam nō des igitur magni primordia rerum
 Referi in quali sint ordine queque locata:
 Et commixta: quibus dent motus accipiantq;
 Tum porro quid id est animum quod percutit ipsum
 Quod mouet & uarios sensus expromere cogit:
 Ex insensibilibus ne credas sensibile gigni.
 Nimirum lapides & ligna & terra quod una
 Mixta, tamen nequeunt uitalem reddere sensum.
 Illud in his igitur scēdus meminisse decebit.
 Non ex omnibus omnino quecunque creant res:
 Sensibile templo me gigni dicere sensus
 Sed magni referre ea primum quantula constant
 Sensibile que faciunt & qua sint predata forma
 Motibus: ordinibus: posituris: deniq; que sint
 Quarum nihil rerum in lignis glebisq; uidemus.
 Et tamen hec quā sint quasi putrefacta per imbres
 Vermiculos pariunt: quia corpora materiai
 Antiquis ex ordinibus permota nouare
 Conciliantur: ita ut debent animalia gigni.
 Deinde ex sensibilibus qui sensibile posse creari
 Constituunt, porro ex aliis sentire sueci
 Mollia quā faciunt nam sensus iungitur omnis
 Visceribus: neruis: uenis: quecunque uidemus
 Mollia mortali consistere corpore creta.
 Sed tamen esto iam posse hec aeterna manere
 Nempe tamen debent aut sensum partis habere.
 Aut similis totis animalibus esse putari.
 Aut nequeant per se partes sentire necessesse.
 Namq; alios sensus membrorum respuit omnis.
 Nec manus a nobis potis est secreta: neq; ulla
 Corporum omnino sensum pars sola tenere.
 Linq; ut totis animalibus assimulentur
 Vituli ut possint contentire undiq; sensu:
 Qui poterunt igitur rerum primordia dici.
 Et Ec laci uitare uias: animalia quā sint.
 Atq; animalibus mortalibus una eademq;
 Quid tamen ut possint ab eo retu (coitu) concilioq;
 Nihil facient preter uolgum turbamq; animatum.
 Scilicet ut nequeant homines armenta feræq;

Sensibile

Insc.

at a templo p. q. temp.

Sensibile a templo

uidebis

at ulla

at animantibus

at coitu ut coel
in ant. in quo h. Lau
bro coitu.

Inter se se ullam rem gignere conueniendo.
 Sic itidem que sentimus sentire necesse est.
 Quod si forte suum demittunt corpore sensum
 Atq; alium capiunt quid opus fuit attribui quod
 Detrahitur: dum præterea quod fugimus ante
 Quatenus in pullos animalis uertier oua
 Cernimus alituum uermisq; efferuere terram
 In tempestiuus quem putor cepit ob imbris.
 Scire licet gigni posse ex non sensibilibus sensus.
 Quod si forte aliquis dicet dumtaxat oriri
 Posse ea non sensu sensus mutabilitate.
 Aut aliquo tanq; partum quod proditum extra.
 Haic satis illud erit planum facere atq; probare
 Non fieri partum: nec concilio ante coacto.
 Nec quicquam commutari sine conciliatu.
 Principio nequeunt ullius corporis esse
 Sensum ante læsam genitam naturam animantum.
 Nimirum quia materies disiecta tenetur
 Aere fluminibus terris terraq; creatis.
 Nec congressa modo uitalis conueniente s
 Contulit inter se motus: quibus omne tuentes
 Accensi sensus animantum quanq; tuentur.
 Præterea quis animantem grandior ictus:
 Quam patitur natura repente affligit & omnis
 Corporis atq; animi pergit confundere sensus.
 Dissoluuntur enim positurae principiorum.
 Et penitus motus uitales impediuntur.
 Donec materies omnis concussa per artus
 Vitalis animæ nodoso corpore soluit.
 A Dispersamq; foras per cauas eiicit omnis.
 Nam quid præterea facere ictum posse reamur
 Oblatum: nisi discutere ac dissoluere queque?
 Fit quoq; uti soleant minus oblato acriter ictu
 Relique motus uitales uincere sæpe
 Vincere; & ingentis plage sedare tumultus.
 Inq; suos quicquam rursus reuocare meatus.
 Et quasi iam læti dominantem in corpore motum
 Discutere: ac pene amissos accendere sensus.
 Nam quare potius læti iam lumine ab ipso
 Ad uitam possint coniecta mente reuerti
 Quã quo discursum ppe iã si & ire & abire.

sensibile

ut prodir huius eorum

ut nisi

is ipsam

adfligit

in nodos a corpore

ut dicitur

caueas ut caulas

Reliquas

quicq; d

diiii pro se

Præterea quoniam dolor est ubi materiai
 Cōpora in quadam per uiscera uiua per artus
 Sollicita suis trepidant in sedibus intus.
 Inq̄ locum quando remigrat fit blanda uoluptas.
 Scire licet nullo primordia posse dolore
 Tentari. nullamq̄ uoluptatem capere ex se
 Quando quidem non sunt ex ullis principiorum
 Corporibus quorum motus nouitate laborent.
 Aut aliquem fructum capiunt dulcedinis almæ.

Aut igitur debent ulla prædita sensu.

Deniq̄ uti possunt sentire animalia queque
 Principiis si iam est sensus tribuendus eorum

Quid genus humanum proprium de quibus auctumst.

Scilicet & risu tremulo concussa cachinnant.

Et lacrimis spargunt rorantibus ora genasq̄.

Multaq̄ de rerum mixtura dicere callent.

Et sibi propono que sint primordia quarunt.

Quando quidem totis mortalibus assimulata

Ipsa quoq̄ ex aliis debent constare elementis.

Inde alia ex aliis. nusq̄ consistere ut ausis.

Quippe sequar quodcunq̄ loqui ridereq̄ discas

Et sapere ex aliis eadem hec facientibus ut sit.

Quod si dedita hec furiosaq̄ cernimus esse.

Et ridere potest non ex ridentibus auctus.

Et sapere & doctis rationem reddere doctis.

Non ex seminibus sapientibus atq̄ desertis.

Qui minus esse queant ea que sentire uidemus

Seminibus permixta carentibus undiq̄ sensu.

Deniq̄ cælesti sumus omnes semine oriundi.

Omnibus ille idem pater est: unde alma liquentis

Humorum guttas mater cum terra recepit

Fœta parit nitidas fruges arbustaq̄ læta.

Et genus humanum parit omnia secla ferarum.

Pabula cum prebet quibus omnes corpora pascunt

Et dulcem ducent uitam prolemq̄ propagant

Qua propter merito maternum nomen adepta est.

Cedit item retro de terra quod fuit ante

In terras. & quod inuult ex ætheris oris

Id rursum cæli relatum templa receptant.

Nec sic interemit mors ut res materiai.

Corpora conficiat. sed coctum dissipat ollis.

Proprium

Proporo

Ausis

esse nullo

proprium

proporo ualac uino et lago

Indo alio

discas
delira
delora

oia s ex cyto

terra maternū nomē adepta

missum est

cerum at coctum

Inde aliis aliud coniungit & efficit omnes
Res. ita conuertant formas mutantq; colores
Et capiant sensus & pundo tempore reddant.
Ut noscas referre earum primordia rerum.

atque ita

Cum quibus & quali positura contineantur.
Et quos inter se dent motus accipiantq;
Neue putas aeterna penes residere potesse
Corpora prima: quod in summis fluitare uidemus
Rebus: & interdum subito nasci subitoq; perire.

Quando etiam refert nostris in uersibus ipsis
Cum quibus & quali sint ordine queque locata.
Namq; eadem caelum mare terras flumina solem
Significant. eadem fruges: arbuta: animantis:

quoniam

arbuta

Si non omnia sint at mulro maxima pars est
Consimilis uerum: positura discrepant res.

discrepant

Sic ipsis in rebus ita iam materiei
Interualla: uias connexus: pondera: plagas:
Concursus: motus: ordo: positura: figura
Cum permutantur: mutari res quoq; debent.

item

Nunc animum nobis adhibe ueram ad rationem.
Nam tibi uehementes noua res molitur ad aures
Accedere. & noua se spes ostendere rerum.

Sed neq; tam facilis res ulla est: quando ea primum
Difficilis magis ad credendum caestet. itemq;
Nihil adeo magnum neq; tam mirabile quicquam
Quod non paulatim minuant minarier omnes.

quoniam
comple

desinat

Principio caeli clarum purumq; colorem
Quenque in se cohibent pallantia sydera passim
Lunamq; & solis praecleara luce nitorem
Omnia que nunc si primum mortalibus essent.
Ex improuiso si sint obiecta repente.

Pallantia Sydera

Lunamq;

Quid magis his rebus poterat mirabile dici?
Aut minus ante quod auderent fore credere gentes?
Nil ut opinor ita haec spes miranda fuisset.

Satis Satis

ut satis

Quam tibi iam nemo fessis sociate uidendi
Susplicere in caeli: dignatur lucida templa.
Desine quapropter nouitate excerritus ipsa
Expuere ex animo rationem. sed magis acri

Ac iudicio perpende

Iudicio perpende. & si tibi uera uidentur
Dede manus. aut si falsum est accingere contra.

Dare manus:

Quaerit enim rationem animus cum summa loci sit

In finita foris. hec extra mœnia mundi.

Quid si tibi porro quo prospicere usq; uelit mens
Atq; a tibi tactus libero quo uelit ipse.

at mes volu usq;
at liber sit

Omne infinitum in omnes partes.

Principio nobis in cunctas undiq; partes

Et latere ex utroque superq; per omne

Infra q;

Nulla est finis uti docui. res ipsa per se

Vociferatur & elucet natura profundi.

Nulla iam pacto uerisimile esse putandum est.

at uacat

Vnde q; quum uorsum spatium iacet infinitum

Seminaq; in numero numero summaq; profunda

at semperq; at seminaq;

Multimodis uolitant aeterno percita motu.

Hunc unum terrarum orbem cælumq; creatum

Nil agere illa foris tot corpora materiali.

at uisus non uidet. Infinitos mundos

Cum præsertim hic sit natura factus & ipsa

Sponte sua forte offensando semina rerum

Multimodis tenere incallum frustra iacta

at uacat

Tandem coartant ea que coniecta repente

at coartant

Magnarum rerum fierent ex ordine semper

Terra maris & cæli generisq; animantum.

at uacat

Quare etiam atq; etiam talis fateare necesse est

Esse alios alibi congressus materiali.

Qualis hic est auido complexu cum tenet æther.

at uacat

Præterea quum materies est multa parata

Cum locus est presto: nec res nec causa moratur

Vlla: geri debent nimirum & confieri res.

Nunc & seminibus si tanta est copia: quantam

Enumerare ætas animantum non queat omnis.

Vis eadem natura mouet que semina rerum

at uacat

Coniicere in loca que queat simili ratione.

Atq; huc finit coniecta: necesse est confiteare

at uacat

Esse alios aliis terrarum in partibus orbis.

Et uarias hominum gentes & secla ferarum.

at uacat

Huc accedit ut in summa res nulla sit una

Vnica que gignantur: & unica sola que crescat.

Quando cuius si & secli per multa q; eodem

at uacat
Quum alio q; sit sede
multaq; eodem

Sint genere in primis animalibus: indice mente

Inuenisse: sic montiuagum genus esse ferarum.

Sic hominum geminam prolem: sic deniq; matas

Squamigerum: pecudes: & corpora cuncta uolantum

in numero numero
Profunda

Confieri res

una res in modo et
no pot.

Inuenisse

Qua propter caelum simili ratione fatendum est
Terramq; & solem lunam mare caetera que sunt
Non esse unica: sed numero magis in numerali:

Numero / innumerali

Quando quidem uitae de pactus ter manus alte
Tam manet. hec etiam natiuo corpore constant.

Terminus Depactus

Qua genus omne quod his generatim rebus abundans

Quae bene cognita sit eneeas natura modetur
Libea continuo dominis priuata superbis.

videretur

*Ipsa sua p se
spont oia disage
ex pte.*

Ipsa se sponte omnia disageere expers.

Nam proh sancta deum tranquilla pectora pace.

Que placido degunt aeuo multamq; serenam

Quis regere immensi summam quis habere profundi

Indu manu ualidas potis est moderantur habenas:

*Indumnu
moderantur:*

Quis pariter caelos omnis conuerteret: omnes

Ignibus aethereis terras suffice feracis.

*Celos
Suffice*

Omnibus in uelocis esse ^{omni} tempore presto.

uelocis

Nubibus ut tenebras faciat caeli q; serena

Concuciat sonitu cum fulmina mittat & aedis

Saepe suas disturbet: & in deserta decedens

Seuiat exercens telum quo saepe nocentes

Praterit exanimatq; indignos inq; merentes.

quod

Mundu natu & multos similis.

Dies primigenius:

Multaq; post mundi tempus genitale: diemq;

Primigenium maris & terrae solisq; cohetum.

cohetum

Addita corpora sunt extrinsecus: addita circum

Semina que magnum iaculando cotulit omne.

omen at omne

Vnde mare & terrae possent augescere. & unde

Apparet spatium caeli domus: altaq; tecta

*Apparet ita i uetusto
Codice erat:*

Tolleret a terris procul: & consurgeret aer.

Nam sua cuiq; locis ex omnibus omnia plagis.

Corpora distribuuntur: & ad sua secla recedunt.

Ad sua secla recedunt

Humor ad humorem: terreno corpore terra

Crescit. & ignem ignes procidunt: aethera aether.

Domou

at domou

Deniq; ad extremum crescendi perfee finem.

*q; sic finit ab eo qd +
p recte est.*

Omnia perduxit rerum natura creatrix.

Vt fit ubi nihilo iam plus est quod datur intra

Vitales uenas quam quod fluit atq; recedit.

Omnibus his aetas debet consistere rebus.

Hic natura suis refrenat uiribus auctam.

Nam quaecunq; uides hilari grandescere ad auctum

hilum:

Paulatinq; gradus aetatis scandere aduicæ

Plura sibi adsumunt: q̄ de se corpora mittunt.
 Dum facile in uenas cibus omnis inditur. & dum
 Non ita sunt latae dispersa & multa remittant.
 Et plus dispendi faciant: q̄ uestitur ætas.
 Nam certe fluere atq; recedere corpora rebus
 Multa minus dandum est: sed plura accedere debent.
 Donec alescendi summum tetigere cacumen
 Inde minutatim uires & robur adultum
 Frangit: & in partem peiorem liquitur ætas.
 Quippe & enim quãto est res amplius augmine adẽpto
 Et quo latior est in cunctas undeq; partes.
 Plura modo dispergit ætas: & corpora mittit.
 Nec facile in uenas cibus omnis deditur ei
 Nec satis est pre quam largos exastuat æstus
 Vnde queant tantu sub oriri ac sub peditare.
 Iure igitur pereunt cum rarefacta fluendo
 Sunt: & cum externis subcumbunt omnia plagis.
 Quando quidem grandi cibus æuo deniq; deficit.
 Nec tuditantia rem cessant extrinsecus ullam
 Corpora conficere: & plagis infesta domare.
 Iam seuem mundum & omnia pusilla nasci.
 Sic igitur magni quoq; circum mœnia mundi
 Expugnata dabunt labem putrisq; ruinas
 Omnia. debet enim cibus integra renouando
 Et fulcire cibus: & omnia sustentare.
 Nec quicquam quoniam nec uene perpeciuntur
 Quod satis est neq; quantu opus est natura ministrat.
 Iamq; adeo fracta est ætas effetaq; tellus.
 Vix animalia parua creat que cuncta creauit
 Sæcla. deditq; ferarum ingentia corpora partu.
 Haud ut opinor immortalia sæcla supernæ
 Aurea de cælo dimisit funis in arua.
 Nec mare nec fluctus plangentis saxa crearunt.
 Sed genuit tellus eadem que nunc alit ex se.
 Præterea nitidas fruges uinctaq; læta.
 Sponte sua primum mortalibus ipsa creauit.
 Ipsa dedit dulces foetus & pabula læta.
 Que nunc uix nostro grandescunt aucta labore.
 Conterimusq; boues & uiribus agricolarum
 Conficimus feris uix arius suppeditati.
 Vsq; adeo pareunt foetus augentq; labore.

Minutatim

desit: tuditantia

+ Pusillius

at a se
at ei at ex uis
at pro qua in

fructuaria at tuditantia

Iamq; seuem mundi & pusillius
omnia nasci:

at alios

at adfecta

ferri uix aruis

Iamq; caput quassans grandes suspirat arator
 Crebrius in cassum magnum cecidisse laborem:
 Et cum tempore temporibus presentia confert
 Preteritis: laudat fortunas saepe parentis.
 Tristis item uicil. & uiti sator atq; fatigat.
 Et crepat antiquum genus, ut pietate repletum
 Perfacile angustis coleraret finibus æuam:
 Quam minor esset agri multi modos ante uiritim
 Nec tenet omnia paulatim tabescere & ire
 Ad scopulum spatio ætatis defessa uerusto.

Tempora

uicil.

vii.

at multo

et rernit

Omnia paulatim tabescere & ire

plur. i. barb.

*ad Scopulum:
Probiu illud est:*

Capitula præcedentis libri secundi

Prohemium. De motu principiorum & infinita esse.
 Que in solis radiis apparent. De celeritate motus.
 Nihil sursum ferri corpusculorum: sed pressa a radicibus
 exurgere corpora. De declinatione motus
 De figura acomorum. De absinthio.
 De ferre stridore. De adamante Ferro Silice Aere.
 De sudore falso. Figuras esse multas
 In terra semina esse De matre magna
 Omnis natura per se esse diuum
 Non necessario alba ex albis principiis fieri
 Colores non esse De colore columbarum
 De cauda pauonis De insensibili sensibile gigni
 Omne infinitum in oēs ptes. Mūdū natū & multos similis

Infinitos mundos.

T. Lucreti Cari. de rerum natura liber secundus explicit.
 Incipit eiusdem poetæ de rerum natura liber tertius.

20 **A** Et tenebris tantis tam clarum excollere lumen
 Qui primus posuisti inlustrans comoda uitæ
 Te sequor o graiæ gentis decus: inq; tuis nunc

at fixe fixa

Ficta pedum pono præssis uestigia signis.

Non ita certandi cupidus: que propter amorem

Quod te inuitare habeo. quid enim cōtēdat itū herendo

Cygnus aut quid nam tremulis hæc artibus hedi

Consimile in cursu possint & fortis equi uis?

Tu pater es rerum inuentor: tu patria nobis

Sub peditus præcepta: tuisq; ex in clute chartis

Floreseris ut apes in saltibus omnia limant.

quam

hirudo

Deimitarij:

Quid. n. cōtēdat herendo cygnis:

Lumare Spoline

*at imitari
at deimitarij*

Omnia nos itidem depascimur aurea dicta
 Aurea perpetua semper dignissima uita.
 Nam simul ac ratio tua repit uociferari
 Naturam rerum diuina mente coortam
 Diffugiunt animi terrores: incenia mundi
 Discedunt: totum uideo per inane geri res.
 Apparet diuum numen sedesq; quietæ
 Quas neq; concutiunt uenti: nec nubila nymbis
 Aspergunt: neq; nix aeri concreta pruina
 Cana cadens uiolat: semper in nubibus æther
 Integer: & large diffuso lumine ridit:
 Omnia subpeditat porro natura: neq; ulla
 Res animi pacem delibat tempore in illo.
 At contra nusq; apparent acherusia templa.
 Nec tellus obstat quando omnia despiciantur
 Sub pedibus: quecunq; infra per inane geruntur.
 His ubi me rebus quædam diuina uoluptas
 Percipit: at error quod signatur a tua ui.
 Tam manifesta patens ex omni parte recta est.
 Et quom docui cunctorum exordia rerum
 Qualia sint & q̄ uariis distantia formis
 Sponte sua uolitent alterno partita motu:
 Quo ue modo possint res ex his quæque creari.
 Hasce secundum res: animi natura uidetur.
 Atq; animæ claranda meis iam uersibus esse.
 Et metus ille foras præceps acheruntis agendus.
 Funditus humanam qui uitam turbat ab imo.
 Omnia suffundans mortis uigore: ne ullam
 Esse uoluptatem liquidam puramq; reliquit.

quod Homines mortem maxime timere
 Nâq; sæpe homines morbos magis esse timendos
 Infamēq; ferunt uitam: quam tartara læci

Et se scire animi naturam sanguinis esse.
 Nec prorsum quidquam nostræ rationis egere
 Hinc licet aduertat animum: magis omnia laudis
 Aut etiam uenti si fert ita forte uoluntas
 lactari causam: quam quod res ipsa probetur.
 Excorres idem patria: longeq; fugaci
 Conspectu ex hominum fœdati crimine turpi
 Omnibus erumnis affecti deniq; uiuunt.
 Et quocunq; tamen miseri uenere: parentant

Quasi sit Infinitus mundi: idcirco
 hic incenia non habet

Innubilus.

at innubilus

at reiecta est

at error quod sit natura
tua ui. reiecta.

Animæ natura claranda:

negrorit mortis

negrorit

Parentant

affecti

111

at 1. Et

Et nigras mactant pecudes: manibusq; diuisq;
Inferias mittunt multoq; in rebus acerbis
Acrius aduertunt animos ad religionem.

quas manibus gunt

Quo magis in dubiis homines spectare periculis
Conuenit: aduersisq; in rebus noscere quid sit. *quid sit*
Nam uere uoces tum demum pectore ab imo
Eliciuntur: & eripitur persona manare. *manare res*

Auaries Et honoz. Ceca Cupido:

at sceleris

Deniq; auarities & honorum caeca cupido
Que miseros homines cogunt transcendere fines
Iuris: & interdum socios sterilis atq; ministros *sceleris*
Noctes atq; dies niti prestante labore *at labore*

Ad summas emergere opes hec uulnera uitae
Non minimam partem mortis formidine aluntur.
Turpis enim formae contemptus & acris aegestas *fermo*
Semota ab dulci uita stabiliq; uidetur.

Et quasi laeti portas cunctarier ante.
Vnde homines dum se falso terrore coacti *iam*

Effugisse uolunt longe: longeq; remote
Sanguine ciuili rem conflant diuitiasq;
Conduplicant auidi: caedem caede accumulantes.
Crudeles gaudent in tristi funere fratres.

mentas

Et consanguineum in euas oderey: timentq;
Consimili ratione: ab eodem saepe timore.
Macerat inuidia ante oculos illum esse potentem
Illum aspectari: claro qui incedit honore.

Macerat Inuidia:

Ipsi se in tenebris uolui caenoq; queruntur.
Intereunt partim statim & nominis ergo *stauas .i. Crusa*
Et saepe usq; adeo mortis formidine uitae
Percipit humanos odium lucisq; uidendae.

Vt sibi conciscant morienti pectore laetum:
Obliti fontem curarum habent esse timorem. *hunc*
Habent uexare pudorem: habent naricula amicitiai *huc uncula*
Rumpere: & in summa pietate euertere suadet.

Hunc

Nam iam saepe homines patriam carosq; parentes
Prodiderunt uitare acherusia templa petentes.
Nam ueluti pueri trepidant: atq; omnia caecis
In tenebris metunt: sic nos in luce timemus

Interdum nihilo que sunt metuenda magis q;
Que pueri in tenebris pauitant fugiuntq; futura.
Nunc igitur terrorem animi tenebrasq; necesse est
Non radii solis: neq; lucida taeta diei

Discutiant: sed naturæ species ratioq;

De animi & animæ natura sensuq;

Primum animum dicunt mentem quæ sæpe uocamus
In quo consilium uitæ regimenq; uocatum est.

Esse hominis partem nihilominus: ut manus & Pes

Pes: atq; oculi partes animantis totius extant.

Sensum animi certa non esse in parte locatum

Utrum habitum quendam uitalem corporis esse:

Harmoniam graui quam dicunt: quod fariat nos

Viueret cum sensu, nulla in parte si & mens.

Ut bona posset ualutudo quæ dicitur esse

Corpore & non est: tamen hæc pars illa ualentis.

Sic animus sensum non certa parte reponunt.

Magno opere in quo mi diuersi errare uidentur.

Sæpe itaq; in promptu corpus: quod cernitur ægrum

Quæ tamen ex alia lætamur parte lateriti:

Et retro fit: ubi contra fit sæpe uicissim.

Cum miser ex animo letatur corpore toto

Non alio pacto quæ si pes quæ dolet egri

In nullo caput interea si forte dolore.

Præterea molli cum somno dedita membra

Effusumq; iacet sine sensu corpus honestum.

Est aliud tamen in nobis quod tempore in illo

Multimodis agitatur & omnis accipit in se

Lætitiæ motus: & curas cordis inanis.

Nunc animam quoq; ut in membris cognoscere possis

Esse: neq; harmonia corpus interire solere

Principio fit uti detracto corpore multo

Sæpe tamen nobis in membris uita moretur.

Atq; eadem rursus cum corpora pauca calore

Diffugere: forasq; per os est editus aer.

Deserit ex templo uenas atq; ossa reliquit.

Noscere ut hinc possis non æquas omnia partes

Corpora habere: neq; ex æquo fulcire salutem

Sed magis hec uenti que sunt calidiq; uaporis

Semina: curare in membris ut uita moretur.

Est igitur calor ac uentus uitalis in ipso

Corpore: qui nobis in membris deserit artus.

Quapropter: quoniam est animi natura reperta

Atq; animæ: quasi pars hominis redde harmoniam

Nomen ab organico salto delatum heliconi

Harmoniam Graui

Nulla
at memmi

Verum
sæpe saliendo

Magnopere

Lateriti

si

at interire

at anima

at dedit

at uide harmoniam

at sacro

Siue aliunde ipsi porro traxare & in illam
 Translulere pprio quæ cum res nomine egebat
 Quicquid id est habeant tu cætera percipe dicta.

Animum & animam coniuncta esse.

Nunc animum atq; animam dico coniuncta teneri
 Inter se; atq; unam naturam conficere ex se.

Sed caput esse quasi dominari in corpore toto
 Consilium: quod nos animum mentemq; uocamus.

Idq; situm media regione in pectoris heret
 Hic exultat enim pauor ac metus. hec loca circum
 Lætitiæ mulcet. hic ergo mens animusq; est.

Cætera pars animæ per totum dissita corpus
 Paret: & ad numen mentis nomenq; mouetur.

Idq; sibi solum per se sapit & sibi gaudet.

Quæ neq; res animam neq; corpus comouet una.

Et quasi quæ caput aut oculus tentante dolore

Læditur in nobis: non omni conuociamur

Corpore. sic animus nonnunq; læditur ipse

Lætitiæq; urget quæ cætera pars animæ

Per membra atq; artus nulla nouitate cietur.

Verum ubi uenienti magis est commota metu mens

Consentire animam totam per membra uidemus

Sudoresq; ita palloremq; existere toto

Corpore: & infringi linguam uocemq; ab oriri.

Calligare oculos sonare aures succidere artus.

Deniq; concidere ex animi terrore uidemus

Sæpe homines: facile ut qui uis hinc noscere possit

Esse animam cum animo coniunctam quæ cum animi

Percussat extra corpus propellit & icit.

Hæc eadem ratio naturam animi atq; animæ

Corpoream docet esse. ubi enim ppellere membra

Corripere ex somno corpus mutareq; uultum

Atq; hominem totum regere ac uersare uidetur.

Quorum nihil fieri sine tactu posse uidemus.

Nec tactum porro sine corpore. nonne fatendum est

Corporea natura animum constare animamq;

Præterea pariter fungi rem corpore: & una

Consentire animum nobis in corpore cernis.

Si minus offendit uitam. uis horrida læti

Ossibus ac neruis disclusis: intus adacta

Attamen inquit languor terræq; q; petit

Translulerit

figa

metu

at sonare

Cum

Attamen inquit

Intercepti unde abortus

*Calligare oculos
Sonare aures*

pat

Ponius:

Suavis: & in terra mentes qui gignitur æstus.
 Interdumq; quasi exurgendi incerta uoluntas.
 Ergo corpoream naturam animi esse necessest.
 Corporeis quoniam telis ictuq; laborat.
 Is tibi nunc animus quali sit corpore & unde
 Constiterit: pergam rationem reddere dictis.
 Principio esse aio per ^{subtilem} sutilem atq; minutis
 Per quam corporibus factum. constare id ita esse
 Hinc licet aduertat animum ut ^{per} pernoscere possit.

De nobilitate animi. *mobilitate:*

Nil adeo fieri celeri ratione uidetur:

Quam si mens fieri pponit & inchoat ipsa.

Ocius ergo animus q̄ res se perciet ulla.

Ante oculos quorum in promptu natura uidetur.

Aut quod mobile tanto opere est constare rotundis

Per quam seminibus debet per quam que minutis.

In homine uti paruo possint impulsa moueri.

Namq; mouetur aqua & tantillo nomine fluitat.

Quippe uolubilibus paruifq; creata figuris.

At contra mellis constantior est natura.

Et pigri latices magis: & cunctantior ictus.

Heret enim inter se magis omnis materiai

Copia. nimirum qui non tam leuibus extat

Corporibus: neq; tam subtilibus atq; rotundis.

Namq; papauerum aura potest suspensa leuifq;

Cogere: ut ab summo tibi diffluat altus aceruus

At contra lapidum coniectum spiculorumq;

Nulla potest igitur paruissima corpora per quam

Ee leuissima sunt ita mobilitate fruuntur.

At contra quecunque magis cum pondere magno

Aspera; inueniuntur: eo stabilita magis sunt.

Nunc igitur quoniam animi natura reperta est:

Mobilis: egregie per quam constans necessest

Corporibus paruis & leuibus atq; rotundis.

Quæ tibi cognita res in multis o bone rebus

Vtilis inuenietur & oportune eluebit.

Hæc quoq; res etiam naturam dedicat eius

Quam tenui constat textura: quâq; loco se

Contineat paruo: si posset conglomerari

Quod simul atq; hominem leti secreta quies est

Indepta: atq; animi natura animæq; recessit

Per subtilis:

*Celeritas Animi
& Cere*

Semina quæ a Latis nascuntur

Quæ in eorum

Cluebit

Textura tenuis Animi

Pos su:

at in

se possit conglomerari

Subtilem

Tantoper

*Nomine: Mome
at flutat*

quia

*Spicula: pro ut
pro: at per
q̄*

Constans

Nihil ibi libatum de toto corpore cernas.

Ad spetiem: nihil ad pondus: mors omnia præstat

Vitalem preter sensum calidumq; uaporem.

Ergo animam totam per paruis esse necesse est

Seminibus uixam per uenas: uiscera: neruos.

Quatenus omnis ubi e toto iam corpore cessit:

Extima membrorum circum caesura tamen se

In eolumen præstat: nec desit ponderis hilum,

Quod genus est bacchi quum flos euauit. aut quum

Spiritus unguenti suaues diffugit in auras.

Aut aliquo quum iam succus de corpore cessit.

Nihil oculis tamen esse minor res ipsa uidetur.

Præterea: neq; detractum de pondere quicquam.

Nimirum: quia multa minutaq; semina sucos

Efficiunt: & odorem in toto corpore rerum.

Tertiam animam esse mentem.

Quare etiã atq; etiã mentis naturam animæq;

Scire licet per quam paucillis esse creatam

Seminibus: quoniam fugiens nihil ponderis aufert

Nec tamen hæc simplex nobis natura putanda est.

Tenuis enim quædam moribundos deserit aura

Mixta uapore. uapor porro trahit aere secum

Nec calor est quisquam cui non sit mixtus & aer

Rara quod eius enim constat natura: necesse est

Aeris in cereum primordia multa moueri

Iam triplex animi est igitur natura reperta.

Nec tamen hæc sat sunt ad sensum cuncta creandum.

Nihil horum quoniam recipit mens posse creare

Sensiferos motus quedam quæ mente uolunt.

Quartam sine nomine animam.

Quarta quoq; his igitur quædã natura necesse est

Adtribuatur: east omnino nominis expertis.

Qua neq; mobilius quicquam neq; tenuius extat.

Nec magis e paruis & leuibis excrementis.

Sensiferos motus que dedit prima per artus.

Prima scietur enim paruis perfecta figuris.

Inde calor motus & uenti ceca potestas

Accipit inde aer: inde omnia mobilitantur.

Concutitur: tum sanguis per sentes uiscera uincit

Omnia. postremis datur ossibus atq; medullis.

Siue uoluptas est siue est contrarius ardor.

eii

at nixam

Nec desit ponderis hilum:

Multa semina sucos efficiunt

Proceleumaticis pos.

at Intermittit

rectu & intercum

Endolechia:

Didit.

Sensiferos motus

Mobilitantur

Personantur:

*Malum exclamationis
adulterium*

Nec temere huc dolor usq; potest penetrare: neq; aere
Permanare: malum: quando omnia perturbentur. *quim*

Vsq; adeo uitæ desit locus: atq; animai *at desit*

Diffugiant partes per culmas corporis omnis

Sed plerumq; fit in summo corpore finis *quasi*

Motibus: hanc obrem uitam retinere ualemus.

Nunc ea quo pacto inter se se mixta quibusq;

Compta modis uigeant: rationem reddere habentem *at auentem*

Abstrahit inuitum patrii sermonis egestas.

Sed tamen ut potero summatim attingere tangam.

Coniunctio animi & animarum.

Inter enim cursant primordia principiorum

Motibus inter se nihil: ut sternere unum *inter se*

Possit: nec spatio fieri diuisa potestas

Sed quasi multa eius unius corporis extant.

Quod genus in quo uis animantium uisere uulgo

Est odor & quidam calor & sapor: & tamen ex his

Omnibus est unum perfectum corporis augmen.

Sic calor atq; aer & uenti ceca potestas.

Mixta creant unam naturam & mobilis illa *est*

Vis inuitam: motus ab se quæ diuidit illis. *mixtam*

Sensifer unde oritur primum per uiscera motus.

Nam penitus prorsum latet hæc natura sub estq;

Nec magis hac quicquã infra quicquã e in corpe nostro

Atq; anima est animæ pro porro totius ipsa.

Quod genus in nostris membris & corpore toto

Mixta latens animus est animæq; potestas *in animi uis*

E corporibus quia de paruis paucisq; creatast.

Sic tibi nominis hæc expers uis facta minutis

Corporibus: late atq; animæ quasi totius ipsa.

Pro porro st anima: & dominatur corpore toto.

Consimili ratione necessest uentus & aer

Et calor inter se uigeant commixta per artus

Atq; aliis aliud sub sit magis emineatq;

Vt quiddam fieri uideatur ab omnibus unum

Hi Ne calor ac uentus seorsum seorsum potestas.

Aeris interimant sensum deductaq; soluant.

De uarietate animi.

Est etiam color ille animo quem sumit in ira

Quum feruescet & ex oculis micat accius ardor: *acrius*

Est & frigida multa comes formidinis aura:

Augmen

Sensifer motus:

incorp

Calor infra:

nte
 Qua ciet horrorem membris & concitat artus.

Est etiam quoque pacati status aeris ille:

Pectore tranquillo fit qui uultuque sereno.

Sed caelidi plus est illis quibus aëria corda

Iracundaque facile efferuescit in ira.

Quo genere in primis uis est uiolenta leonum.

Pectora qui fremitu rumpunt plerumque gementes.

Nec capere irarum fluctus in pectore possunt.

At uentosa magis ceruorum frigida mens est.

Et gelidas citius per uiscera concitat auras.

Que tremulum faciunt membri existere motum.

At natura bouum placido magis aëre uiuit

Nec minus irai fax nunquam subdita parcit

Fumidas effundens caecae caliginis umbras.

Nec gelidis torpet telis perfixa uaporis

Incer utraque sitas ceruos seuosque leones.

Sic hominum genus est: quis doctrina politos

Constituat pariter: quosdam tamen illa relinquit:

Natura cuiusque animi uestigia prima.

Nec radicitus euelli mala posse putandum est.

Quando procliuius hic iras decurrat ad acris

Ille metu citius paulo tenetur. at ille

Tertius accipiat quedam clementius equo.

Inque aliis rebus multis differre necesse est

Naturas hominum uarias: moresque sequaces.

Quorum ego nunc nequaxo caecas exponere causas.

Nec reperire figurarum tot nomina quot sunt

Principiis: unde hec oritur uariantia rerum

Illud in his rebus uide firmare potesse

Usque adeo naturarum uestigia linqui

Paruula: que nequeat ratio depellere noctis.

Vt nihil impediatur dignam deis degere uitam.

Hæc igitur natura tenetur corpore ab omni.

Ipsaque corpore est custos: & causa salutis.

Nam communibus inter se radicibus herent.

Nec sine pernitie diuelli posse uidentur.

Quod genus est turis glebis euellere odorem

Haud facile est quin intereat natura quoque eius.

Sic animi atque animæ naturam corpore toto

Extrahere haud facile est quin omnia dissoluantur.

Implexis ita principiis ab origine prima

eiii

animus

membris

parat

serua et

doctrina politos constituit

quum

video

Corporis d

frugis

uariantia rerum

Inter se consorti fiunt prædita uitæ.
 Ne sibi queque sine alterius ui posse uideatur
 Corporis atq; animi seorsum stare potestas.
 Sed communibus inter eos conflatur utrinque
 Motibus: accensus nobis per uiscera sensus.
 Præterea corpus per se nec gignitur unq̄.
 Nec crescit: neq; potest mortem durare uideatur.
 Non enim: ut humor aquæ dimittit sæpe uaporem.
 Quidatus est: neq; a causa conuelli tur ipse
 Sed manet in columis: non inquam sic animai
 Discidium inter artus perferre relictū.
 Sed penitus pereunt conuulsi: cunq; putrescunt.
 Ex ineunte æuo sic corpus atq; animai
 Natura uitalis discunt contagia motus.
 Maternis etiam membris aluoq; reposto
 Discidium nequeat fieri sine peste maloq;
 Ut uideas: quoniam coniuncta est causa salutis
 Coniunctam quoq; naturam consistere eorum.

De sensu corporis & animi.

Quod super est: si quis corpus sentire refutat
 Atq; animam credit permixtam corpore toto
 Suscipere hunc motum: quem sensum nomicamus.
 Vel manifestas res contra ueras quæ repugnat.
 Quid sit enim corpus sentire quis asseret unq̄
 Si non ipsa palam quod res dedit ac docuit nos?
 At dimissa anima corpus caret undiq; sensu:
 Perdit enim quod non pprium fuit eius in æuo.
 Multaq; præterea perdit quum expellitur æuo quis.
 Dicere porro oculos nullam rem cernere posse.
 Sed per eos animum ut foribus spectare reclusis
 Difficile est: contra quum sensus ducat eorum.
 Sensus enim trahit atq; aties detrudat ad ipsas
 Fulgida presertim quum cernere sæpe nequimus
 Lumina luminibus: quia nobis prepediuntur.
 Quod foribus non fit: neq; enim qua cernimus ipsi.
 Ostia suscipiunt ullum reclusa laborem.
 Præterea si p foribus sunt lumina nostra
 lam magis exemptis: oculis debere uideatur
 Cernere rem animum sub latis postibus ipsis.
 Illud in his rebus nequaquã sumere possis
 Democriti quod sancta uiri sententia ponit.
 Corporis atq; animi primordia singula primis

at disinguit discidium

Nomicamus

Contra Democritum

Apposita alternis uariare ac neclere membra.
 Nam quim multo sunt animae elementa minora
 Quam quibus & corpus nobis & uiscera constant.
 Tum numero quoq; concedunt & rara per artus
 Dissita sunt dumtaxat: ut hoc permittere possis
 Quancula prima queant nobis iniecta ciere.

promittit Dissita

*Contra Democritum de animo & anima.
 Corp⁹ no sentire per se sine animi motu.*

Corpora sensiferos motus in corpore tanta
 Interualla tenere exordia prima animai.
 Nam neq; pulueris interdum sentimus adhesum
 Corpore: nec membris incussam sidere cretam.
 Nec nebulam noctu: neq; arani tenuia fila.
 Obuia sentimus: quando obretimur euntes.
 Nec super ea caput eiusdem cecidisse uietam
 Vestem: nec plumas auium papposq; uolantis
 Qui nimia leuitate cadunt plerunq; grauatim.
 Nec repente situm cum suis cunq; animantis
 Sentimus: nec priua pedum uestigia queque
 Corpore que in nostro culices & caetera ponunt.
 Usq; adeo prius est in nobis multa ciendo
 Quam primordia sentificant concussa animai
 Semina corporibus nostris in mixta per artus.
 Et quantis interuallis euditantia possint
 Concussa recoire: & disultare uicissim.
 Et magis est animus uitai claustra cohercens
 Et dominantior ad uitam quis animai.
 Nam sine mente animoq; nequid residere per artus
 Temporis exiguum partem pars ulla animai.
 Sed como insequitur: facile discedit in auras.
 Et gelidos artus in leti frigore linquit.
 At manet in uita cui mens animi musq; remansit.
 Quauis est cretum caesis lacer undiq; membris.
 Truncus adempta anima circum membrisq; remotis
 Viuit & aethereas uitalis suscipit auras.
 Si non omnimodis ut magna parte animai.
 Priuatus tamen inuita cunctatur & heret.
 Ut lacerato oculo circum si pupula mansit
 In columis: stat cernendi: iuuata potestas.
 Omnimodo ne totum corrupas luminis orbem.
 Et circumcidas aciem solamq; relinquo
 Id quoq; enim sine pernitie non fiet eorum.

Abhohesus:

Obretimur

uictam

Papposq; uolantes

Grauatim

Prina pedu uelut

at aranti

Cuius uis

sentiscat

*Euditantia ut tu.
 ducantia*

animusq;

at circuepsus

Dimmodo

iuuata

iuuata potestas:

as
Ca.
Alioqui

At si tantula pars oculi media illa per aesa est.
Occidit ex templo lumen tenebraeque sequuntur.
In oculis quis alioquin splendidus orbis: *si si*
Hoc anima atque animus iuncti sunt scedere semper.
Animam nativam & mortalem esse.

Verbi causa
Animus: Anima idem

Nunc age nativos: animantibus & mortales
Esse animos animasque levis ut noscere possis
Conquisita diu dulciq; reperta labore
Digna tua pergam disponere carmina uita
Tu fac utrunque uno subiungas nomen eorum.
Atque animam uerbi causa quum dicere pergam
Mortalem esse docens animum quoque dicere credas.
Quatenus est unum inter se coniunctaque res est.
Principio quoniam tenuem constare minucis
Corporibus docui: multoque minoribus esse
Principiis factam: quam liquidus humor aquai
Aut nebula aut fumus. nam longe mobilitate
Prestat: & a tenui causa magis icta mouetur
Quippe ubi imaginibus fumi nebulaeque mouentur
Quod genus in somnis sopiti: ubi cernimus alta
Exalare uapore altaria ferreque fumum:
Nam procul haec dubio nobis simulachra geruntur.
Nunc igitur quassatis undique uasis *quomiam*
Diffluere humorem & laticem discedere cernis:
Et nebula ac fumus quoniam discedit in auras.
Crede animam quoque diffundi multoque per ire
Ocius ac citius dissolui corpora prima
Cum semel ex omnibus membris ablata recessit.
Quippe etenim corpus quod uas quasi constitit eius
Cum cohibere nequit conuassatum ex aliqua re
Arare factum detracto sanguine uenis
Aere: qui credas posse hanc cohiberi ullo
Corpore qui nostro rarus magis incohibescit.

Corpus uas animae:

Ac

In cohibescit

Anima & corpus simul nasci & crescere
Et simul interire.

as
Ca.
Eloquis falsum

Præterea gigni pariter cum corpore ut una
Crescere sentimus: pariterque senescere mentem.
Nam uelut infirmo pueri teneraque uagantur
Corpore. sic animi sequitur sententia tenus.
Inde ubi robustis adoleuit uiribus actas *at et*
Consilium quoque maius & auctor est animi ius.

Post ubi iam ualidis quassatum est uiribus aui

Corpus: & obtusis ceciderunt uiribus artus

Claudicat ingenium: delira lingua; mensq;

Omnia deficiunt atq; uno tempore defunt.

Ergo dissolui conuenit omnem animam

Naturam ceu fumus in altis aeris auras.

Quando quidem gigni pariter pariterq; uidemus

Crescere: & docui simul aëuo fessa fatisci.

Huc accedit: uti uidemus corpus ut ipsum

Suscipere immanis morbos durumq; laborem.

Sic animum curas acris luctumq; metumq;

Quare participem leti quoq; conuenit esse.

Quomodo etiam morbis in corporum auius erret.

Sepe animum dementit enim delataq; fatur.

Interdumq; graui lethargo fertur in altum

Aeternumq; soporem oculi nutuq; cadenti.

Vnde neq; exaudit uoces: nec noscere uultus.

Illorum potis est ad uitam qui reuocantes

Circum stant lachrimis rorantes ora genasq;

Quare animum quoq; dissolui necesse est.

Quando quidem penetrant in eum contagia morbi

Nam dolor ac morbus læti fabricator uterque est.

Multorum exitio perdocti quam sumus ante:

Et quoniam mentem sanari corpus inani.

Deniq; cor hominum quum uim uis penetrant

Aëris & in uenas discessit deditus ardor

Consequitur grauitas membrorum. præpediuntur

Crura uacillanti. tardescit lingua madet mens

Nant oculi clamor. singultus. iugia gliscunt.

Etiam cætera de genere hoc quecunque sequantur.

Cur ea sunt nisi quod uehemens uiolentia uiui

Contrahere animam consueuit corpore in ipso.

At quecunque queunt conturbari inq; pediri

Significant paulo si durior insinuarit

Causa fore ut pereant aëuo priuata futuro.

Quando etiam subito ui morbi sæpe coactus

Ante oculos aliquis nostros ut fulminis ictu

Concidit: & spumas agit: ingerit & tremis artus

Dissipit: extentat neruos: torquetur: anhelat

Inconstanter: & in iactando membra fatigat.

Nimirum quia uis morbi distracta per artus

at delirant

Doloris

at ut

at doloris

Euo fessa fatisci

at delira

erat

erat

at uultu

fatiscant

at quod
Hic deest aliquid

at Egru

at uim uis penetrant

at

at

at

at

at

at

at

at

at

at

at

at

at

at

at

at

at

at

at

at

at

at

at

Dolor ac Morbus læti

Fabricator:

de Ebrioso

at uim uis penetrant

Et prius mentem sanam Corpore

uim

de Morbo Comitiali:

Turbat agens animam spumatis in æquore salso *at Spumantes ut*
 Ventorum ualidis frenescunt uiribus unde. *fenescunt*
 Exprimitur porro gemitus: quia membra dolore
 Afficiuntur. & omnino quod semina uocis
 Eliciuntur. & ore foras glomerata feruntur:
 Qua quasi consuerunt & sunt munita uiai *at minuta*
 Desipientia fit. quæ uis animi atq; animai. *donu*
 Conturbatur & ut domi diuisa seorsum
 Disiectatur eodem illo distracta ueneno.
 Inde ubi iam morbi reflexit causa reditq;
 In latebras ater corrupti corporis humor. *quasi*
 Tum quis uacillans primum confurgit & omnis
 Paulatim redit in sensus animamq; receptat.
 Hec igitur tantis ubi morbis corpore in ipso
 Iactentur: miserisq; modis distracta laborent.
 Cur eadem credis sine corpore in aere aperto
 Cum ualidis uentis ætatem degere posse?
 Et quoniam mentem sanari corpus ut ægrum
 Cernimus & flecti medicinam posse uidemus
 Id quoq; presagit mortalem uiuere mentem;
 Addere enim partis aut ordine traicere equum est
 Aut aliquid prorsum de summa trahere hilum.
 Commutare animum quæcunque adoritur & insit.
 Aut aliam quæ uis naturam flectere querit. *at massam*
 Atq; neq; terra ferri sibi partis nec tribui uult
 Immortale quod est quicquam neq; defluere hilum.
 Nam quod cum suis mutatum finibus exit
 Continuo hoc mors est illius quod fuit ante.
 Ergo animus siue ægrescit mortalia signa
 Mittit: ut e docui: seu flectitur a medicina
 Usq; adeo false rationis uera uidetur
 Res occurrere & effugium precludere eunti.
 Ancipitiq; refutatur conuincere falsum:
 Deniq; sæpe hominem paulatim terminus ire
 Et membratim uitalem deperdere sensum.
 In pedibus primum digitos liuescere & ungues:
 Inde pedes & cura mori: post inde per artus
 Ire alios tractim gelidi uestigia læti.
 Scinditur: atq; animo hæc quoniam natura nec uno
 Tempore sincera existit mortalis habenda est.
 Quod si forte putas ipsam se posse per artus

Desipientia fit

Disiectatur:

de m. h. h. h.

Membratim

Introrsum trahere: & partis conducere in unum

Atq; adeo cunctis sensum deducere membris.

At locus ille tamen quo copia tanta animai

Cogitur in sensu debet maiore uideri.

Qui quoniam nusq; est. nimirum ut diximus ante

Dilaniata foras dispergitur. niterit ergo. 3

Quin

Quando etiam si iam libeat concedere falsum

Et dare posse animam glomerari in corpore eorum:

Lumina qui linquunt moribundi particulatim.

Mortalem tamen esse animam fateare necessest.

Nec refert utrum pereat dispersa per auras

An contracta suis e partibus obrutescat.

Quando hominem totū magis ac magis undiq; sensus

Deficit: & uitae minus & minus undiq; restat.

Et quoniam mens est hominis pars una: locoq;

Fixa manet certo: uelut aures atq; oculi sunt

Atq; alii sensus qui uitam cunq; gubernant.

Et ueluti manus atq; oculus narsue seorsum

Secreta ab nobis nequeunt sentire neq; esse.

Sed tamen in paruo linguntur tempore tali

Sic animus per se non quit sine corpore. & ipso

Esse homine: illius quasi quod nos esse uidetur.

Siue aliud quid uis potius connectiuus ei

Fingere. quando quidem connexu corpus adheret.

Deniq; corporis atq; animi uiuata potestas *innata*

Inter se coniuncta ualent uitaeq; feruntur. *et fruuntur:*

Nec sine corpore enim uitalis edere motus

Sola potest animi per se natura: nec autem

Cassum anima corpus durare & sensibus uti

Scilicet auulsus radicibus: ut nequit illam

Displicere oculus ipse remt seorsum corpore toto

Sic anima atq; animus per se nil posse uidetur.

Nimirum quia per uenas & uiscera mixtim

Per neruos atq; ossa tenentur corpore ab omni.

Nec magnis interuallis primordia possunt

Libera. dissoluere ideo conclusa mouentur.

Sensiferos motus quos extra corpus in auras

Aeris: aut possunt post mortem eiecta mouere.

Propterea quia non simili ratione tenentur.

Corpus enim atq; animam serit aersic cohibere

Sic cohibere atq; in eos poterit concludere motus.

Quos ante in neruis & in ipso corpore agebat.

Particulatim

Obrutescat

Linguntur

Connectiuus

uiuata

*Nec sine Corpore Animus
nec sine Animo Corpus:*

Cassu anima Corpus

et dissoluere

Sese anima

^{Quem} Quare etiam atq; etiam resolutio corporis omni
 Tegmine: & eiectione extra vitalibus auris
 Dissolui sensus animi fateare necesse est.
 Atq; animam quoniam coniunctam est causa duobus:
 Deniq; quoniam corpus nequeat perferre animam
 Discidium: quando in tetra tabescat odore. *at discidium*
 Quid dubitas quando ea imo penitus sibiq; coorta *Quoniam imo penitus*
 Et manarit uti fumus diffusa animæ uis. *coorta*
 Atq; ideo tanta mutatum putre ruina
 Conciderit corpus penitus: quia mota loco sunt:
 Fundamenta foras manant animæq; per artus
 Perq; uiarum omnis flexus in corpore qui sunt.
 Atq; foramina multimodis ut noscere possis
 Dispercitam animæ naturam exisse per artus.
 Et prius esse sibi distractam corpore in ipso
 Quam prolapsa foras enatat in aeris auras. *Quoniam*
 Quando etiam finis dum uitæ uertitur intra *Quoniam*
 Sæpe aliqua tamen e causa labefacta uidetur.
 Ire anima ac toto solui de corpore omnia membra.
 Quod genus est animo malefactum quoniam perhiberet
 Aut animam liquisse ubi iam trepidatur & omnes
 Extremum cupiunt uitæ reprehendere uinclum.
 Conquassatur enim tum mens animæq; potestas
 Omnis: & hoc ipso cum corpore conlabescunt. *conlabescunt*
 Ut grauior paulo possit dissoluere causa.
 Quid dubitas tandem quando extra perditum corpus *Quoniam*
 Imbecilla foras in aperto tegmine dempto
 Non modo non omnem possit durare per æuam
 Sed minimum quod uis nequeat consistere tempus:
 Nec sibi enim quisquam moriens sentire uidetur.
 Ire foras animam in columen de corpore toto
 Nec prius ad iugulum & superas accedere fauces
 Verum deficere in certa regione locatum. *at locum*
 Ut sensus alios impetique sua sit *sit*
 Dissolui: quod si mortalis nostra foret mens
 Non tam se moriens dissolui conqueretur.
 Sed magis ire foras uestemq; relinquere ut anguis.
 Deniq; cur animi nunq; mens consiliumq;
 Gignitur incapitur aut pedibus manibusue. sed *in capite*
 Sedibus & certis regionibus omnibus heret.
 Si non certa laca ad nascendum reddita cuique

Et quasi Supremo languescere tempore uulnus
 Mollisq; Exanqui cadit omnia Corporis membra:

Sunt: & ubi quiquam possit durare creatum
 Atq; ita multimodis per totis artubus esse
 Membrorum ut nunq̄ existat preposterus ordo
 Vsq; adeo sequitur res rem neq; flamma creari
 Fulminib⁹ (fluminib⁹) solita neq; in igni gignier algor.

De sensibus animæ & animi.

Præterea si immortalis natura animai sit
 Et sentire potest secreta a corpore nostro.

Quinq; ut opinor eã faciendum est sensibus auctam.

Nec ratione alia nosmet pponere nobis
 Possimus infernas animas Acherunte uocare.

Pictores itaq; & scriptorum secla priora
 Sic animas introduxerunt sensibus auctas.

At neq; forsum oculi neq; nares nec manus ipsa
 Esse potest anima: neq; forsum lingua neq; aures
 Auditum per se possunt sentire neq; esse.

Et quoniam toto sentimus corpore inesse
 Vitalem sensum & totum esse animale uidemus.

Si subito medium celeri presciderit ictu
 Vis aliqua: ut forsum partem se cernat utrâque

Dispertita procul dubio quoq; uis animai
 Et discissa simul cum corpore difficietur.

At quod scinditur & partem discedit in ullam
 Scilicet æternam sibi naturam abunit esse.

Falciferos memorant currus abscindere membra
 Sæpe ita desubito permixta cæde cadentis.

Vt tremere in terra uideatur ab artubus id quod
 Occidit abscissum quum mens atq; hominis uis

Mobilitate mali non quit sentire dolorem.
 Et similis in pugnae studio quod dedita mens est

Corpore cum reliquo pugnam cedæsq; petestat.
 Nec tenet amissam leuam cum tegmine sæpe

Inter equos abstrasse rotas falcesq; rapaces.
 Nec cecidisse alius dextram quum scandit & instat.

Inde alius conatur adempto surgere crure:
 Quum digitos agit atq; ppter moribundus humi pes

Et caput abscissum calido uiuente q; trunco
 Seruat humi uoltum uitalem oculosq; parentes.

Donec reliquias animai reddidit omnes.
 Quin etiam tibi si lingua uibrante minanti

Serpentis cauda procero corpore utrunque

at gald
 at pio

proprius ordo
 Algor:

Falciferos Currus

perestit

trunc:

de

simul

Tortor

Sit libitum in multis partis discindere ferro: *at discidere*
 Omnia iam forsum cernes auersa recenti *animosa*
 Volnera tortari & terram conspergere tabo. *vulnere tortari*
 Ipsam seq; retro partam petere ore priorem
 Volucris ardenti ut morfu premat icta dolore: *vulnens*
 Omnibus esse igitur totas dicemus in illis
 Particulis animas: *at* ea ratione sequetur.
 Vnam animantem animas habuisse in corpore multas.
 Ergo diuisa est ea: quæ fuit una simul cum
 Corpore. qua ppter mortale utrumque putandum est.
 In multas quoniam partes discinditur æque.
 Præterea si immortalis natura animai
 Constat: & in corpus nascentibus insinuatur
 Cur superante actam ætatem meminisse nequimus
 Interisse. & quæ nunc est nunc esse creatam: *cat. Tamen un erat in vni*
 Nec uestigia gestarum rerum ulla tenemus?
 Nam si tanto opere animis mutata potestas
 Omnium ut actarum exciderit retinentia rerum
 Non ut opinor id abletto iam longius errat:
 Quæ ppter fateare necessest quæ fuit ante
 Interisse: & quæ nunc est nunc esse creatam.
 Præterea si iam profecto corpore nobis
 Inferri solita animis uiuata potestas: *innata*
 Tum quum gignimur: & uitæ cum lumine inimus *lumen*
 Haud ita conueniebat uti cum corpore & una
 Cum membris uideatur in ipso sanguine cresse:
 Sed uelut in cauea per se sibi uiuere solam:
 Conuenit ut sensu corpus tamen affluat omne.
 Quare etiam atq; etiam neq; originis esse putandumst.
 Ex ptis animas nec uti lege solitas. *len*
 Nam neq; tanto opere adnecti potuisse putandumst
 Corporibus nostris extrinsecus insinuatam.
 Quod fieri totum contra manifesta docet res.
 Nam quæ ita connexa est per uenas uiscera neruos
 Ossaq; uti dentes queque sensu participantur:
 Moribus ut indicat gelidi stringor aquai *Et gelidus*
 Et lapis oppressus subitis e frugibus asper.
 Nec tam contexte, quum sint exire uidetur
 In columes posse & soluos exoluere sese *saluos*
 Omnibus e neruis atq; ossibus articulisq;
 Quod si forte putas extrinsecus insinuatam

Retinentia Rem

Extrinssecus insinuatam

Sanguis

nt quippe
permanat
didit

Permanere animam nobis per membra solere

Tanto quique magis cum corpore fusa peribit

Quod pinant enim dissoluitur: interit ergo.

Dispertitur ergo per caulas corporis omnis.

Vt cibus in membra atque artus quem ducitur omnis.

Disperit atque aliam naturam sufficit ex se.

Sic anima atque animus quis est integra: recens

Corpus eunt tamen in manando dissoluuntur.

caulas

Dum quasi per causal omnis diduntur ⁱⁿ artus

Diduntur in artus

Particulae quibus hic animi natura creatur.

Quae nunc in nostro dominatur corpore nata

Ex illa quae tum peritat partitatur per artus.

peritat

De natali animam non esse paratam. (priuatam melius priuatam)

Qua propter neque natali priuata uidetur

Esse dic natura animae: nec funeris expers

Semina praeterea linquntur nec uel animai

Corpore in ex animo quod si linquntur & insunt

Aut erit ut merito immortalis possit haberi

Partibus amissis: quoniam libata recessit.

Sin ita sinceris membris ablata profugit

Vt nullas partis in corpore liqueatur ex se

in corpore

liquent

Remerere

caolauere
in uentri

Unde caetera recenti iam uiuere uermes

Expirant: atque unde animantum copia tanta

Aesos

Ex os & exanguis timidos perfluctuat artus

Quod si forte animas extrinsecus insinuari

Vermibus: & priuasse si corpore posse uenire

Credis: nec reputas cur milia multa animarum

Conueniant: unde una recesserit. hoc tamen est ut

Querendum uideatur & in discrimen agendum

Vtrum tandem animae uenentur semina quaeque

Anime vermiculorum

Vermiculorum ipsaque sibi fabricentur ubi sint

An quasi corporibus perfectis insinuentur?

At neque cur faciant ipse quare uel laborent

Dicere suppeditat: neque enim sine corpore cum sunt

Solicitae euolitant morbis algoque fameque.

Corpus enim magis his uitis & sine laborat.

Et mala multa animis contage fingitur eius.

Sed tamen his esto quis facile utile corpus

Cum subeant atque possint uia nulla uidetur.

Haud igitur faciunt animae sibi corpora & artus.

Nec tamen est ut qui cum perfectis insinuentur

Morbis Algoque Fameque
Contage

facere
at quid atq

Corporibus: neq; enim poterunt subtiliter esse
 Connexere. neq; cum sensu contagia fient.
 Deniq; cur acris uiolentia triste leonum
 Seminum sequitur uulpes dolus: & fuga ceruos.
 A patribus datur: & patrius pauor incitat artus.
 Et iam cætera de genere hoc cur omnia membris
 Ex ⁱⁿmeunte æuo generascunt in g^{mi}oq;
 Si non certa suo quia semine seminoq;
 Vis animi pariter crescit cum corpore quoq;
 Quod si immortalis foret: & mutare soleret
 Corpora: per mixtis animantes corpora moribus essent.
 Effugeret canis hircano de semine: sape
 Cornigeri incursum cerui: tremereq; per auras
 Aeris accipiter fugiens ueniente columba.
 Desiperent homines: saprent fera sæcla ferarum. *alibi hic ps?*
 Illud enim falsa fertur ratione quod agunt
 Immortalem animam mutato corpore flecti.
 Quod mutatur enim dissoluitur interit ergo.
 Traiiciuntur enim partes: atq; ordine migrant.
 Quare dissolui quoq; debent posse per artus.
 Deniq; ut intercant una cum corpore cunctæ.
 Sic animas hominum decent in corpora semper
 Iræ humanæ tamen cure sapienti *quis res*
 Stulta queat fieri: nec prudens sit puer ullus.
 Si non certa suo: quia semine seminoq;
 Nec tam doctus æque pullus: q̄ doctus equinis *Formis equi uis*
 Scilicet in tenero tenerascere corpore mentem
 Confugient. quod si iam sit fateare necessest *Confingunt*
 Mortale fore animam: quoniam ⁱⁿnatura per artus *esse mutata*
 Tanto opere amittit uitam sensumq; priorem.
 Quo ue modo poterit pariter cum corpore quoq;
 Confirmata cap^uitum ætatis tangere florem?
 Vis animi nisi erit consors in origine prima?
 Quid ue foras sibi uult membris exire senectus? *mutantur*
 An metuit conclusa manere in corpore putri?
 Et domus ad ætatis spatium ne fessa uetusto *præstis*
 Obruat: at non sunt iam immortalis ulla pericla?
 Deniq; connubia ad ueneris partusq; ferarum
 Esse animas præsto diridiculum esse uidetur:
 Expectare immortalis mortalia membra.
 In numero numero certare que pperantur

Seminium

Generascunt

Inausus

Desiperent homines: sapent fera
Sæcla ferarum.

Nec prudens sit puer ullus

Membris senectus

senectus
partur

Connubia ad ueneris

Inter se que prima potissimaq; insinuetur.
 Si non forte ita sunt animarum foedera pacta
 Ut que prima uolans aduenerit insinuetur
 Prima neq; inter se contendant uiribus hilum:
 Deniq; in æthere non arbor non æquore in alto
 Nubes esse queunt: nec pisces uiuere in aruis.
 Nec cruor in lignis: nec saxis succus inesse.
 Certum dispositumst ubi quicquam crescat & insit.
 Sic animi natura nequit sine corpore oriri.
 Sola: neq; a neruis & sanguine longius esse
 Quod si posset enim multo prius ipsa animi uis
 In capite aut humeris aut imis talabus esse
 Posset: & innasci quauis in parte soleret.
 Tandem in eodem homine: atq; in eodem uase manere
 Quod quoniam nostro quoq; constat corpore certum
 Dispositumq; uidetur ubi esse & crescere possit.
 Sorsum anima atq; animus tanto magis inficiandum
 Totum posse extra corpus durare geniq;
 Quare corpus ubi interiit perisse necessest
 Conficente animam distractam in corpore toto
 Quippe & enim mortalem aeterno iungere & una
 Consiare putare & fungi mutua posse
 Desipere est: quid enim diuersius esse putandumst
 Aut magis inter se disiunctum discrepitanq;
 Quam mortale quod est immortali atq; perhemni
 Iunctum in concilio saluas tollerare procellas.
 Præterea quecunque manent aeterna necessest
 Aut quia sunt solido cum corpore respuere ictus
 Nec penetrare pati sibi quicquam. quod queat ad artus
 Dissociare: intus partus & materiai.
 Corpora sunt quorum naturam ostendimus ante.
 Aut ideo durare ætatem posse per omnem
 Plagarum, quia sunt expertia: sicut inanest
 Quod manet intactum: neq; ab ictu figitur hilum.
 Aut igitur: quia nulla loci sit copia circum
 Quod quasi res possint discedere dissoluiq;
 Sicuti summarum summa est aeterna: neq; extra
 Quis locus est quo diffugiant neq; corpora sunt que
 Possint incidere & ualida dissoluere plaga:
 Quod si forte ideo magis immortalis habenda est
 Quod in talibus ab rebus munita tenetur

*Conficere
 Consiare*

partes

vitalibus

quicquam

calabus

*Inficiandum
 Geni pro geni*

Iunctum

at figitur et frangitur

Summa Summa Eterna

f

Aut quia non ueniunt omnino aliena salutis *salutis*
 Aut quia que ueniunt aliqua ratione recedunt
 Pulsa prius q̄ qui noceant sentire queamus
 Propter egrit enim q̄ quod morbit quum corp⁹ egrotat
 Aduenit id quod eam de rebus sæpe futuris
 Maceret inq̄ metu male habet curisq̄ fatigat. *ad. males*
 Præteritisq̄ male admissa peccata remordent.
 Adde furorem animi pprium atq̄ obliuia rerum.
 Adde quod in nigras lethargi mergitur undas.
 Nil igitur mors est ad nos neq̄ pertinet hilum
 Quando quidem natura animi mortalis habetur
 Et uelut ante acto nil tempore sensimus ægri.
 Ad conflagrandum uenientibus undiq̄ poenis.
 Omnia cum belli trepido concussa tumultu:
 Horrida cõremuere sub altis ætheris auris.
 Ni dubio que fuere utroque *mm* ad regna cadendum
 Omnibus humanis esset terra mariq̄.
 Sic ubi non erimus cum corporis atq̄ animai *at nos*
 Discidium fuerit quibus hesimus uniter apti
 Scilicet haud nobis quicquam *qui* non erimus tam
 Accidere omnino poterit sensumq̄ mouere
 Non si terra mari miscebitur & mare cælo.
 Et si iam nostro sentit de corpore postq̄
 Distractast animi natura animæq̄ potestas.
 Nil tamen est ad nos *qua* comptu (cœtu) coniugioq̄
 Corporis atq̄ animæ consistimus uniter apti.
 Nec si materiam nostram conlegerit actas *etas*
 Post obitum rursus quæ redegerit ut sita nunc est
 Atq̄ iterum nobis fuerint data lumina uitæ.
 Pertineat quicquam tamen ad nos id quoq̄ factum
 Interrupta semel cum sit *nostra* repentia nostris.
 Et nunc nihil ad nos de nobis attinet ante
 Qui fuimus. iam de illis nos affligit angor. *effugit et afficit*
 Nam quum respicias immensi temporis omne
 Præcritum spatium: tum motus materiai
 Multimodi quam sint facile hoc ad credere possis.
 Semina sæpe in eodem ut nunc sunt ordine posta.
 Nec memori tamen id quimus reprehendere mente.
 Inter enim iectast uitæ pausa: uageq̄
 Deerrarunt passim motus ab sensibus omnes.
 Debet enim miser est forte ægreq̄ futurum sit *at miserem*

Macerat

E

in

Dignus

uniter

Repentia

Accidere Ipse quoque esse in eo cum tempore cui male pollicet
 Accide id, quoniam mox eximit esse prohibe inde *prohibetur at proclive at proinde*
 Illum cui possint incommoda conciliari.
 Hec eadem: quibus ^{et nos} nunc nos sumus ante fuisse
 Scire licet nobis: nihil esse in morte timendum
 Nec miseris fieri qui non est posse, neque hilum ^{at illum}
 Differre: a nullo fuerit iam tempore natus.
 Mortalem vitam mors quam immortalis ademit.
 Proinde ubi se uideas hominem indignari ipsum
 Post mortem fore: ut aut putes corpore posto
 Aut flammis inter fiat malisue ferarum
 Scire licet nos in cerum sonere atque sub esse
 Cæcum aliquem cordi stimulum, quis neget ipse
 Credere se quenquam sibi sensum in morte futurum.
 Non ut opinor enim dat quod permittit: & inde
 Nec radicatus e uita se tollit & icit. *Radicatus*
 Sed facit esse sui quiddam super iustus ipse. *Inscius*
 Vnius enim sibi quem proponit quisque futurum
 Corpus uti uolucres lacerent in morte ferarum
 Ipse sui miser & neque enim se diuidit illum. *hilum at miser est*
 Nec remouet satis a proiecto corpore: & illum
 Se fingit sensuque suo contaminat adstans:
 Hinc indignatur se mortalem esse creatum.
 Nec uidetur in uera nullum fore morte alium se:
 Cui possit ubi sibi se lugere peremptum
 Stansque iacentem ^{ex se} lacerari utiue dolore. *at unius*
 Nam si in morte malum sit malis morsuque ferarum
 Tractari non inuenio qui non sit acerbum
 Ignibus impositum calidis terrere se cære flammis.
 Aut in melle situm suffocari: atque rigere
 Frigore cum summo gelidi cubat aequore saxi.
 Vrgente superne obrutum pondere terre (certe) *at Crans*
 At uiam non domus accipiet te leta neque uxor *(omnium non domus)*
 Optima: nec dulces occurrent oscula nati
 Percipere: & rãcita pectus dulcedine tangent. *finis*
 Non poteris facti florentibus esse tuisque
 Presidium misero misere adiungunt omnia demit
 Vna dies infesta tibi tot præmia uitæ.
 Illud in his rebus non addunt: nec tibi earum
 Iam desiderium rerum super insit: & una *incidit insidit*
 Quod bene se uideant animo dictisque sequantur *si*

Dissoluant animi magno se angore metuq;

¶ **T**u quidem ut es leto sopitus: sic eris æui
 Quod super est condis priuatis doloribus æger

At nos horrifico cinefacti te ppe busto

Insaciabiliter deflebimus æternumq;

Nulla dies nobis mœrorem e pectore demet.

Illud ob hoc igitur querendumst quod sit amari.

Tanto opere ad somnum si res redit atq; quietem.

Cur quisquam æterno possit tabescere luctu.

Nec etiam faciunt ubi distribuere tenentq;

Pocula sæpe homines: & inumbrant ora coronis.

Ex animo ut dicant breuis hic est fluctus homullis

lam fuerit. neq; post unq; reuocare licebit.

Tanq; in morte mali cum primis hoc sit eorum

Quod sitis exurat miseros atq; arida torrat.

Aut alie cuius desiderium insideat res

Nec sibi enim quisquam tum se uitamq; requiret.

Quum pariter mens & corpus sopita quiescunt.

Nam licet æternum per nos sic esse soporem

Nec desiderium nostri nos idigit ullum.

Et tamen haud qua; nostros tunc illa per artus

Longe ab sensiferis primordia motibus errant

Quum correptus homo ex somno se colligit ipse

Multo igitur mortem minus ad nos esse putandumst

Si minus esse potest q; quod nihil esse uidemus.

Maior enim turba; disiectus materiei

Consequitur leto nec quisquam expergitus extat.

Frigida quem semel est uitai pausa sequuta.

¶ Deniq; si uocem rerum natura repente

Mittat & hoc alicui nostrum sic increpet ipsa.

Quid tibi tanto opere est mortalis quod nimis egris

Luctibus indulges: quid mortem conuenus & fles?

Nam gratum fuit tibi uita ante acta priorq;

Et non omnia pertusum congesta quasi in uas

Commoda perfluxere atq; ingrata interiere.

Cur non ut plenus uitæ conuersa recedis.

Aequo animoq; capis securam stulte quietam.

Siue æque fluctus cumq; es periere profusa

Vitaq; inoffenso est cur amplius addere quæres?

Rursum quod pereat mali & ingratum accidat omne.

Nunc potius uitæ finem facis atq; laboris.

Cinifactu
 sopropo

Breuis hic est fluctus
 Homullis hominū
 but.

Expergitus
 Pausa uitai

Nam gratū fuit

fluctus: pmt.

Sim

Nam tibi præterea quod machinæ nueniamq;
 Quod placeat nihil est. eadem sunt omnia semper.
 Si tibi non annis corpus iam marret & artus
 Confecti languent eadem tamen omnia restant.
 Omnia si perges uiuendo uincere secla.
 Atq; etiam potus si numq; sis moriturus.
 Quid respondemus si iul tam intendere litem
 Naturam & ueram uerbis exponere causam
 Atq; obitum lamentetur miser amplius æquo
 Non merito inclamet magis & uoce increpet acri.

Aufer ab hinc lacrimas baratte & compesce querelas:

Grandior hic uero si iam seniorq; queratur

Omnia per sanctus uitari premia martes.

Sed quia semper abes quod abest præsentia tēnis

Imperfecte tibi elapsit ingrataq; uita

Et nec opinanti mors ad caput astitit ante

Quam satur ac plenus possis discedere rerum.

Nunc aliena tua tamen ætate omnia uitte

Æquo animo que (agedum) magnis concede necessest.

Inte ut opinor agat iure increpet inciletq;

Cedit enim rerum nouitate extrusa uetustas

Semper et ex aliis aliud reparare necesse est

Nec quisquam in baratrum nec tartara deditur atra.

Materies opus est ne crescunt postera secla.

Que tamen omnia te uita perfuncta sequentur.

Nec minus ergo ante hec quam cecidere cadentq;

Sic aliud ex alio nunq; desistet oriri.

Vitaq; mancipio nulli datur: omnibus usu.

Respice item quam nihil ad nos ante acta uetustas

Temporis æterni fuerit: quam nascimur ante.

Hoc igitur speculum nobis natura futuri

Temporis exponit post mortem deniq; nostram

Nunq; quid ibi horribile apparet num triste uidetur.

Quiquam tam omni somno securus extat: non

Que ad inferos ducant ea uitæ uitia esse

Atq; animarū etiā quecunque acherunte profundo

Podita sunt esse: in uita sunt omnia nobis:

Nec miser impendens magnum timeat aere saxum

Tantalus: ut fama est cassa formidine torpens

Sed magis in uita diuum metus urget inanis.

Mortales casumq; timent quem cuiq; ferat fors. fiii

marret

1.
 pfunctus uita
 alic

1.
 millorq;

1.
 millorq; i. alijs molli
 gurate sopinat ai:

Enimiq;

1.
 ducant

Tantalus

Tityos

Nec tityon uolucres ^{meur} ~~meur~~ acherunte iacentem
 Nequid sub magno scrutentur pectore quicquam ^{nec quod}
 Perpetuam ætatem possent reperire profecto
 Quilibet immani pro ictu corporis extet. ^{proiectum}
 Qui non sola nouem dispersis iugera membris
 Optineat: sed qui terrai totius orbem.
 Non tamen æternum poterit perferre dolorem:
 Nec prebere cibum proprio de corpore semper.
 Sed tityus nobis hic ^{est} in amore iacentem
 Quem uolucres lacerant, atq; exest anxius angor.
 Aut alia quãuis scindunt turpidine cære ^{carpodino}
 Si sypbus in uita quoq; nobis ante oculos est.
 Qui petere a populo fasces sæuasq; secures
 Imbibit: & semper uictus tristisq; recedit.
 Nam petere imperium quod inane est: nec datur unquã
 Atq; meo semper dutum sufferre laborem:
 Hoc est aduerso nixantem trudere montem ^{trudere}
 Saxum, quod ramentum summo iam uertice rursus
 Voluitur, & plani raptim petit æquora campi.
 Deinde animi ingrati naturam pascere semper.
 Atq; explere bonis rebus faciareq; nunquã.
 Quod faciunt nobis annorum tempora circum.
 Qui redeunt scetusq; ferunt uariosq; lepores.
 Nec tamen explemur uitai fructibus unquã.
 Hoc opinor id est actio florente puellas ^{Euo}
 Quod memorant laticem pertusum congerere in uas
 Quod explere nulla ratione potestur. ^{tamen}
 Corberus & sine iam uero & lucis egestas ^{funct}
 Tartarus horriferos eructans faucibus æstus:
 Qui neq; sunt usq; nec possunt esse profecto.
 Sed metus in uita penarum pro malefactis
 Est insignibus insignis scelerisq; biela ^{Luca}
 Carcer: & horribilis de saxo iactus eorum
 Verbera: carnifices robur: pix agmina tede:
 Que tamen & si absunt: at mens sibi conscia factis
 Præmetuens adhibet stimulos torretq; flagellis.
 Nec uidet intera qui terminus esse malorum
 Possit: nec qui sit pœnarum deniq; finis
 Atq; eadem metuit magis hec uel in morte grauescant
 Hic acherusia stultorum deniq; uita:
 Hoc etiam tibi tu te interdum dicere possis.

Exest comitatur sibi finit
 Turpitudine
 Sypbus

ambit. i. Anxius

Nixantem trudere. Motus

Oui. i. bini

Quod gerit humeris pi
 unis bellides uidas
 Exulis æstus turba mæta
 Bellides Ennius

Potestur
 Corberus

Luca

pluribus

Lumina sis oculis etiam bonus ancus reliquit
 Qui melior multis q̄ tu fuit improbe rebus
 Inde alii multi reges rerumq; potentes
 Occiderunt magnis qui gentibus impeditarunt.
 Ille quoq; ipse uiam que quondam per mare magnum.
 Strauit: iterq; dedit legionibus iter per altum
 Ac pedibus falsas docuit superare lucanas.
 Et contusit equis insultans murmura pōnti
 Lumine adempto animam moribundo corpore fugit:
 Scipiades: belli fulmen Carthaginis horror
 Ossa dedit terræ proinde ac famul infimus esset.
 Adde repertores doctrinarum atq; lepbrum.
 Adde heliconia dum comites: quorum unus homerus
 Saepera potius: eadem aliis sopitus quietest.
 Deniq; democritum postq̄ natura uetustas
 Admonuit memores motus languescere mentis
 Sponte sua leto caput obuius obtulit ipse.
 Ipse Epycurus obiit de curso lumine uitæ:
 Qui genus humanum ingenio superauit & omnis
 Restrinxit stellas exortus: ut ætius sol.
 Tu uero dubitabis & indignabere obire
 Mortua cui uita est ppe iam uiuo atq; uidentis
 Qui somno partem maiorem conteris æuis
 Et uigilaris stertis: nec somnia cernere cessas.
 Sollicitamq; geris: cassa formidine mentem.
 Nec reperire potes quid sit tibi sæpe malis quum
 Ebrius urgeris multis inferis undiq; curis.
 Atq; animo inceto fluitans errore uagor is.
 Si possent homines proinde ac sentire uidentur.
 Pondus inesse animo quod se grauitate fatiget
 Ex quibus id fiat causis quoq; noscere & unde
 Tanta mali tanq̄ moles tu pectore constet
 Haud ita uitam agerent ut nunc plerunq; uidemus.
 Quid sibi quisque uelit nescire: & querere semper
 Comutare locum quasi onus disponere possit.
 Exiit sæpe foras magnis ex edibus ille
 Esse domi quem pertesum est: subitoq; reuertit
 Quippe faris nihilo melius qui sentiat esse.
 Currit agens in annos ad uillam precipitanter
 Auxilium tectis quasi ferre ardentibus instans.
 Oscitat exemplo: tetigit: cum lumina uillæ.

Ancus

Reveres

*Supra Lacunas
Contempit*

prom

Inatum uerba

*Sapientos belli fulmo
 virg.
 famul
 Heliconia dum comites
 Homerus
 Democritus.*

Epycurus obiit

Ne domus

fois

Est domi que presu est

*precipitanter
 in annos agens*

iiii

Aut abit in somnum grauis atq; obliua quaerit.
 Aut etiam properans urbem potit atq; reuilit.
 Hoc se quisque modo fugit: ad quem scilicet ut sit
 Effugere haud potis est: ingratius heret & adit.
 Praeterea morbi quia causam non tenet aeger
 Quam bene si uideat: iam rebus quisque relictis
 Naturam primis studeat cognoscere rerum.
 Aeterni temporis quoniam unius horae
 Ambigitur status in quo sit mortalibus omnis
 Aetas post mortem: que resta cunque manendo.
 Deniq; tanto opere indubius trepidare periculis
 Que mala nos subigit uitae tanta cupido:
 Certe quidem finis uitae mortalibus adstat
 Nec deuitari lectum pote quando obeamus.
 Praeterea uersamur ibidem atq; in summis usq;
 Nec noua uidendo procuditur ulla uoluptas.
 Sed dum obest quod habemus id exuperare uidetur.
 Caetera post aliud quum contigit illud habebimus:
 Et satis aequa tenet uitae semper hiantis.
 Postea que in dubio est fortuna quam uehat aetas.
 Quid ue referat nobis casu quiue exitus ineluctus
 Nec prosum uitam ducendo demus hilum
 Tempore de mortis nec deliberare ualemus.
 Quid minus esse diu possumus forte perempuis
 Proinde licet quod uis uiuendo condere saecula.
 Mors aeterna tamen nihilo minus illa manebit.
 Nec minus ille diu iam non erit ex hodierno
 Lumine: qui finem uitae fecit: & ille
 Mensibus atq; annis qui multis accidit ante.

Capitula precedentis libri tertii.

Prohemium. Homines mortem maxime timere.
 De animi & animae natura sensuq;. Animu & animam
 coniuncta esse. De nobilitate animi. Tertiã animam
 esse mentem. Quartam sine nomine esse animam.
 Coniunctio animi & animarum. De uarietate animi.
 Contra Democritu. De animo & anima. Corpus
 no esse sentire per se sine animi motu. Animam natuam
 & mortalem esse. Anima & corp⁹ simul nasci & cresce
 re: & simul interire. De sensibus animae & animi. De
 natali aia no ee patã. Que ad iferos ducãt ea uitae uia

Ingratius

Et in omni no tempo
in unius hora.

Aeterni

Ingratius

no
fit

quum

in summis

uicemus

in eluctus

demimus

quo

T. Lucreti. Cari. de rerum natura liber tertius finit.
Incipit eiusdem poetae liber quartus.

Capitula sequentis libri quarti.

Sibi iocundissimū eē: id qđ clarā lucē mortalib⁹ ostēdat.
De simulachris. De imaginib⁹. Quā plura sint aialia
Esse item maiora animalia. De nubibus. de celeritate
tractus uideri. Ultra speculum cur uideatur imago. Ex
tenebris que sint in luce ea uideri. Et rursus ex luce ea
que sunt in tenebris non posse uideri. Plures imagines
cur fiant. De turribus. De umbra hominis & aliarum
mobilium rerū. De uisu. De uero sensu qui cognoscit
De falso sensu. De auditis. Corpoream esse uocem De
uocis imaginib⁹. Qua uisus non tranct: uocem tranare
De sapore. Quare alia ex aliis sint cōtraria. De odore
De animi motu. Quare id quod libuerit statim cogite
mus. De motu membrorum: hoc est prius oculos lin
guā aures esse natas: q̄ eorū usum deambulādo. De so
mno quēadmodū fiat. De somniis De reb⁹ ueneris.

Incip lib: quartus. Præfatio.

Omnia pieridum perago loca: nullius ante
Trita solo: uiuat integros accedere fontis.

Amia Pieridum

Atq; haurire: uiuatq; novos decerpere flores.

Insignemq; meo capiti petere inde coronam.

Vnde prius nulli uelarint tempora musæ.

Primum quod magnis doceo de rebus: & arctis

Religionum animum nodis exoluere pergo.

Deinde quod obscura de re tam lucida pandō *l' pango*

Carmina: musæo contingens cuncta lepore.

Mosæus lepor

Id quoq; enim non ab nulla ratione uidetur.

Nam ueluti pueris absinthia terra medentes

Cum dare conamur: prius oras pocula circum

Contingunt mellis dulci flauoq; liquore. *l' lepore*

Vr pueorum actas improuida ludificetur.

Labrorum tenuis: interea perpotet amarum

Absinthii laticem: decepta que non capiatur.

Amaræ absinthilana:

Sed potius tali a tactu recreata ualescat.

Sic ergo nunc quoniam hæc ratio plerunq; uidetur

Tristior esse quibus tractata retroq;

Vulgus abhorret ab hac uolui tibi suauiloquenti

suauiloquens

*inciat
inciat*

actas

ob hoc

Carmine pierio rationem exponere nostram.
 Et quasi musæo dulci contingere melle.
 Si tibi forte animum tali ratione tenere
 Versibus in nostris possem dum percipis omnem
 Naturam rerum. ac per presentis utilitatem.
 Atq; animi quoniam docui natura quid esset
 Et quibus rebus cum corpore compta uigeret
 Quo ue modo distracta rediret in ordia prima.

Ordia prima in
cipia

De simulachris

Simulachra

Nunc agere incipiam tibi quod uehementer ad has res
 Attinet esse ea que rerum simulachra uocamus.
 Que quasi membranæ summo de corpore rerum
 Direptæ uolitant ultro citroq; per auras.
 Atq; eadem nobis uigilantibus obuia mentes
 Terrificant. atq; in somnis quæ sæpe figuras
 Contuimur miras simulacraq; luce carentum.
 Que nos horrifice languentis sæpe sepe sopore
 Excierunt ne forte animas acherunte reamur

Terrificant

U. Nil nostri post mortem

Corporis nunc simul

Rerum effigies

Effugere: aut umbras inter uiuos uolitare.
 Ne ue aliquis nostri post mortem possit relinqui
 Cum corpus simul atq; animi natura perempta
 In sua discessum dederint primordia queque.
 Dico igitur rerum effigies tenuisq; figuras
 Mittier ab rebus summo de cortice eorum
 Id licet hinc quis hebeti cognoscere corde.
 Sed quoniam docui cunctarum exordia rerum
 Qualia sint: & quæ uariis distantia formis
 Sponte sua uolent alterno percita motu

De simulachris

1. Nominanda

Cluet tu

Quoq; modo possit res ex his quæque creati.
 Nunc agere incipiam tibi quod uehementer ad has res
 Attinet esse ea que rerum simulachra uocamus.
 Qui quasi membranæ uel cortex nominanda est.
 Quod spetiem & formam similem gerit eius imago
 Cuiuscunque eluet de corpore fusta uagari.
 Principio quoniam mittunt in rebus apertis
 Corpora/res multæ partim diffusa solutæ
 Robora/ceu fumum mittunt ignesq; uaporem
 Et partim contexta magis condensq; ut olim
 Cum cæteris ponunt tunicas æstatæ cicadæ.
 Et uituli cum membranas de corpore summo
 Nascentes mittunt: & item cum lubrica serpens

presentis

fusta

ueteris

in spinis

Exiit iuspiis uestem: nam sæpe uidemus
Illorum spoliis uepres uolitantibus auctas:

uepres auctas:

Que quoniam fiunt: tenuis quoque debet imago
Ab rebus mitti summo de corpore rerum.

*opulenti et
at in*

Nam cur illa cadant magis ab rebus quæ recedant

Quam quæ tenuia sunt: ostendi nulla potestas:

*est**uocem*

Præsertim cum sint in summis corpora rebus

Multa minuta iaci: que possint ordine eorum

Quo fuerint: & formæ seruare figuram.

Et multo citius quanto minus indupediri

at ianuari

Pauca queunt: ut sint prima fronte locata.

sub et sunt

Nam certe iacere rea ciergiri multa uidemus

Non solum ex alto penitusque: ut diximus ante

Verum de summis ipsum quoque sæpe colorem.

Et uulgo faciunt id lutea tusaque uela.

*russa**Lutea rusaque uela:*

Et ferrugina cum magnis intenta theatris

cauea ornant:

Per malos uulgata trabesque trementiaque circum:

*ferruginea
Intra theatris uela:*

Namque ibi congestum cauea subter & omnem

Sceualem spetiem patrum matrumque deorumque

Inficiunt: coguntque sico fluitare colore.

Et quanto circum mage sunt in claustra theatri

Mœnia: tam magnis hec intus perfusa lepore

Omnia corrident concepta luce diei.

Ergo lintea de summo cum corpore fucum

ut sunt in auro

Mittunt effigies quoque debent mittere tenuis.

Res quæque ex summo cum iaculentur utraeque

Sunt igitur iam formarum uestigia certa.

Que uulgo uolitant subtili prædita filo.

Nec singulatim possunt secreta uideri.

Præterea omnis odor fumus uapor: atque alia res

Consimiles ideo diffusæ rebus abundant

Ex alta: quia dum ueniunt extrinsecus ortæ

Scinduntur per iter flexum: nec recta uiarum

Hostia sunt: qua contendunt exire coorta.

At contra tenuis summi membrana coloris

Cum iacitur: nihil est quod eam discerpere possit

In proptum quoniam est in prima fronte locata.

De imaginibus.

Postremo speculis in aqua splendoreque in omni

Quecunque appareret nobis simulachra necessest

Quando quidem simili spetie sunt prædita rerum

*Secundam spem**Singulatim**puris*

Ex imaginibus missis consistere eorum.
 Nam cur illa cadant magis ab rebusq; recedant?
 Nam que tenuia sunt ostendit nulla potestas.
 Sunt igitur tenues formarum dissimiles *e: Singillorum*
 Effigies: singulatim quas cernere nemo
 Cum possit: tamen assiduo crebroq; repulsa
 Reiectate reddunt speculorum ex æquore uisum: *Reiectæ*
 Nec ratione alia seruari posse uidentur
 Tanto opere ut similes reddantur cuiq; figuræ.
 Nunc age quam tenui natura constet imago
 Percipe: & in primis quoniam primordia tantum
 Sunt infra nostros sensus tantoq; minora
 Quam que primum oculi ceptant non posse tueri
 Nunc tamen id quoq; uti conformè exordia rerum
 Cunctarum quam sint subtilia percipe paucis.

Quam parua sint animalia.

Primum animalia sunt iam partim tantula *horum* *eorum ut*
 Tertia pars nulla possit ratione uideri.

Harum intestinum quod uis quale esse putandumst?
 Quid cordis globus? aut oculi: quid mebra: quid artus
 Quantula sunt: quid præterea primordia queque?
 Vnde anima atq; animi constet natura necessest
 Nonne uides q̄ sint subtilia q̄q; minuta?
 Præterea quecunque suo de corpore odorem
 Expirant aërem: panacestabsinthia tetra *l' aërem*

Aiaha tantula

herba est: Panaces

¶ Ambrosiani q: graues: m.

Qua ppter quecunque simulacrha pari ratione necessest
 Immemorable per spatium transcurrere posse
 Temporis in puncto: primum q; paruula causa
 Est procul a tergo que prouehat atq; ppellat.
 Quod super est ubi tam uolucris leuitate ferantur.
 Deinde quod usq; adeo textura prædita rara
 Mittuntur facile ut qua uis penetrare queat res.
 Et quasi permanere per aeris interuallum.
 Præterea si que penitus corpuscula rerum
 Exalto que foras mittuntur: solis uti lux.
 Ac uapor: hec punto cernuntur lapsa diei
 Per totum cæli spatium diffundere sese.
 Perq; uolare mōre ac terras cælumq; rigore.

Et emissu Res nulli moratur

Quid que sunt igitur iam prima fronte parata?
 Cum iaciuntur: & emissum res nulla moratur.
 Quo ue uides citius debere & longius ire?

Multiplex que loci spatium transcurrere eodem
Tempore quo solis peruolgant lumina cælum. / 1. /

Hoc etiam in primis specimen uel esse uidetur. *ven*

Quam celeri motu rerum simulachra ferantur.

Quod simulac primum sub diuo splendor aquai

Ponitur: exemplo cælo stellante: serena

Sydera respondent in aqua radiantia mundi.

Iam ne uides igitur quam puncto tempore imago

Aetheris ex oris in terrarum accidit oras?

Quare etiam atq; etiam mira fateare necessest.

Corpora que ferant oculos uisumq; lacestant:

Perpetuoq; fluant certis sub rebus odores.

Frigus ut a fluuiis: calor a sole: aestus ab undis

Aequorum ex efor mæorum littora circum

Nec uariæ cessant uoces uolitare per auras.

Deniq; in os falsi uenit humor sæpe sa poris.

Cum mare uersamur ppter diluta que contra

Cum tuimur miseri absinthia tangit amaror.

Vsq; adeo omnibus ab rebus res queque fluenter

Fertur: & in cunctas dimittitur undiq; partes.

Nec mora nec requies interdatur ulla fluendi

Perpetuo quoniam sentimus & omnia semper

Cernere odorari licet & sentire sonare.

Præterea quoniam manibus tractata figura

In tenebris quædam cognoscitur esse eademq;

Cernitur in luce & claro candore: necessest

Consimili causa tactum: uisumq; moueri.

Nunc igitur si quadratum temptamus & id nos

Commouet in tenebris in luci quæ poterit res

Accedere ad spetiem quadrata nisi eius imago.

Esse in imaginibus: qua ppter causa uidetur

Cernendi neq; posse sine his res ulla uideri.

Nunc ea que dico rerum simulachra feruntur

Vndeq; & in cunctas iaciuntur dedita partis.

Verum nos oculos quia solis cernere quimus.

Præterea fit uti spetiem quo uertimus omnes

Res ubi causa contra feriant forma atq; colore:

Et quantum queque ab nobis res absit: imago

Efficat: ut uideamus & inter noscere curat.

Nam quum mittitur ex templo profudit agitq;

Aera qui inter se cunque oculosq; locatus /

specimen ueri

*sub diuo splendor
Aquai.*

Ex efor

stalsiat falsi

Tangit Amaror.

Interdatur

de celeritate factus uideri

*Quadrata
Lui: Ablatius*

te visu qmoda fit

Inter noscere

Aera qui inter se cunque oculosq; locatus /

sub rab

Mauroz

at no

cam

Inter noscere

Itq; ita per nostras acies perlabitur omnes.
 Et quali perterget pupillas atq; ita transit *cum sit*
 Res quæque; & quanto plus aeris ante agitatur
 b. Propterea sit uti uideamus q̄ procul absit.
 a. Et nostros oculos perterget longior aura.
 Tam proculesse magis res quæque remotu uidetur.
 Scilicet hæc summe celeri ratione geruntur.
 Quale sit ut uideamus & una quam procul absit
 Illud in his rebus minime mirabile habendumst.
 Cur ea que feriant oculos simulachra uideri
 Singula quum nequeant res ipsæ ^{prop} perispiciantur.
 Ventus enim quoq; paulatim quum uerberat: & quum
 Particulam uenti statire & frigoris eius
 At refluit frigus non primam quamq; solemus
 Sed magis morsum: fieriq; perinde uidemus
 Corpore tum plagas in nostro tanq̄ aliquæ res
 Verberet: atq; sui det sensum corporis extra.
 Præterea lapidem digito contudimus ipsum
 Tangimus extremum saxi summumq; colorem.
 Nec sentimus eum tactu uerum magis ipsam
 Duritiem penitus saxi sentimus in alto.

Unorsum

scire

Unorsum

cu

Duritiem saxi

Utra speculum cur uideatur imago

Nunc age cur ultra speculum uideatur imago
Percipe nam certe penitus remota uidetur.

Transpectus:

Quod genus illa foris quæ uere transpiciuntur
 Ianua tum per se inspectum prebet apertum
 Multa facit que foris ex ædibus ut uideantur.
 Ipso enim duplici geminoq; fit acere uisis.
 Primus enim citra postes quum cernitur aer
 Inde fores ipse dextra leuaq; sequuntur.
 Post extraria lux oculos pertinget: & aer
 Alter & illa foris que uere transpiciuntur.
 Sic ubi se primum speculi proiecit imago
 Dum uenit ad nostras acies protruditq; agitq;
 Aera qui inter se cunctosq; locatus.
 Et facit ut prius habent omnem sentire queamus
 Quam speculū sed ubi in speculū quoq; sensim² ipsum
 Continuo a nobis in eum que fertur imago
 Peruenit: & nostros oculos reiecta reuisit.
 Atq; alium præ se propellens aera uoluit
 Et facit ut prius hnt quam se uidemus: eoq;
 Distare a speculo tantum semota uidetur.

transpectu

is quoq;

*Extraria lux
atque*

at protrudit

hinc

hinc

Quare etiam atq; etiam minime mirari par est mirari est par:

Illis qui reddunt speculorum ex æquore visum

Aciebus binis quoniam res confit utraq;.

Nunc ea que nobis membrorum dextera pars est

In speculis fit ut in leua uideatur: eo quod

Planitiem ad speculi ueniens cum offendit irnago

Non conuertitur in colomis: sed recta retrorsum

Sic eliditur. ut si quis prius arida arida q̄ sic

Cætera persona ad ludum pilae uē trabiue

Atq; ea continuo rectam si fronte figuram

Splendida porro oculi fugitant uitamq; tueri.

Sol etiam cecat contra si tendere pergas.

Propterea quia uis magnast ipsius: & alte

Aera per purum grauiter simulachra feruntur.

Et feriunt oculos turbantia composituras.

Præterea splendor quicumque est acer adurit

Sæpe oculos. ideo q̄ semina possidet ignis

Multa dolorem oculis quæ gignitur insinuando.

Lurida præterea fiunt quæcunque tuentur.

Arquatis quia luroris de corpore eorum

Semina mauiult fluunt simulachris obuia rerum.

Multaq; sunt oculis in eorum deniq; mixta

Que contage sua palloribus omnia pingunt.

Ex tenebris que sunt in luce uideri.

Et rursus ex luce que sunt in tenebris nō posse uideri:

Et tenebris autem que sunt in luce tenemur.

Propterea quia cum pprior caliginis aer

Ater in & oculos prior: & possedit apertos

Insequitur cadens confestim lucidus aer.

Qui quasi purgat eos: & nigras discutit umbras

Aeris illius: nam multis partibus hic est

Mobilior multisq; minutior & magne pollens

Qui simul atq; uias oculorum luce repleuit

Atq; patefecit quas ante obsederat ater

Continuo rerum simulachra sequuntur

Quæ sita sunt in luce laceffuntq; ut uidemus

Seruet & elisam tetro se se exprimat ipsa

Fiet ut ante oculos fierit qui dexter ut idē

Nunc sit leuus: & eleuo sit mutua dexter.

Plures imagines cur fiant.

Fit quoq; de speculo in speculū ut tradatur imago

Dextera pars ÷ In speculis fit ut in leua uideat

Sol et cecat cot̄ si te der pergas.

Composituras:

Arquati Luroris

Contages

Ater in it longu:

Lucidus Aer purgat oculos.

at. Continuo rerū pariter adapta sequuntur.

at Continuo rerū simulachra adapta sequuntur:

Mutua: p̄ mutuo:

Aciebus

Cætera psona adlidat

uitant

gignunt

Multa

Tuemur

mit

256

quæ

Quinque etiam sex ut fieri simulachra fuerint.
 Nem quecunque retro parte interiore latebit
 Inde tamen quis tortæ penitusq; remota
 Omnia per flexos additus educta licebit
 Pluribus hec speculis uideantur in edibus esse.
 Vsq; adeo speculo in speculum translucet imago
 Et cum leua data est fit rursus ut dextera fiat
 Inde retrorsum redit & conuertit eodem.

Latuscula
 Catul:

Quin etiam quecunque latuscula sunt speculorum
 Ad simili lateris flexura prædita nostri
 Dextera ea ppter nobis simulachra mittunt.
 Aut quia de speculo in speculum transfertur imago
 Inde ad nos elisa bis aduolat: aut etiam quod
 Circum agitur quum uenit imago, ppterea quod
 Flexa figura docet speculi conuertier ad nos,
 Indugredi porro pariter simulachra pedemq;
 Ponere nobis quum credas gestumq; imitari.
 Propterea quia de speculi qua parte recedas
 Continuo; nequeant illic simulachra reuerti:
 Omnia quando quidem cogit natura referri
 Ac resilire ab rebus ad æquos reddita flexus.
 Quod contra facere in tenebris in luce nequim us.
 Propterea quia posterior caliginis aer
 Crassior insequitur: qui cuncta foramina complet.
 Obsidit quia oculorum ne simulachra
 Possint ullarum rerum contacta moueri.

no emr
 Resilire

Obsidit

De turribus.

Quadrataq; procul turris cum cernimus urbis
 Proptea fit uti uideantur sæpe rotundæ
 Angulus obtutus: quia longe cernitur omnis.
 Siue etiam potius non cernitur ac perit eius
 Plaga hæc ad nostras acies deriuabitur ictus.
 Aera permultum: quia dum simulachra feruntur
 Cogit hebestore eum crebris offesibus aer
 Hec ubi suffugit sensum simul angulus omnis
 Et quasi ut ad turrim saxorum structa tuentur
 Non tamen ut coram que sunt uereq; rotunda
 Sed quasi adumbratim paulum simulachra uidentur.

Deriuabitur

Tornam
 Hoc
 fit

Ad umbram

De umbra hominum & aliorum mobilium.

Umbra uidetur item nobis in sole moueri.
 Et uestigia nostra sequi gestumq; imitari.

300. } Aera si credis priuatum lumine posse
 Indugredi motus hominum gestumq; sequentem.
 Nam nihil esse potest aliud nisi lumine cassus
 Aer id quod nos umbram phibere suemus.
 Nimirum quia terra locis ex ordine certis
 Lumine priuatur solis quaecumque meantes
 Officimus repletur item quod liquimus eius.
 Propterea fit uti uideatur quæ fuit umbra
 Corporis e regione eadem nos usq; secuta.
 Semper enim noua se radiorum lumina fundunt:
 Primaq; dispereunt quasi imaginem lana trahatur.
 Propterea facile ut spoliatur lumine terra.
 Et repletur item nigraeq; sibi abluat umbras.
 Nec tamen hoc oculos falli concedimus hilum.
 Nam quocumque loco sit lux atq; umbra; tueri
 Illorum est eadem uero sine lumine: nec ue
 Umbra queque fuit hic eadem nunc transeat illuc
 An potius fiat paulo quod diximus ante.
 Hoc animi demum ratio discernere debet.
 Nec possunt oculi naturam noscere rerum.
 Proinde animi uitium hoc oculis effingere noli.

De uisu

Qua uehūmur nani fertur cum stare uidetur.
 Hec manet in statione ea præter creditur ire
 Et fugere ad puppim colles campi; uidentur.
 Quos agimus præter nanem uel isq; uolamus
 Sidera celsare; æthereis affixa cauernis
 Cuncta uidentur: & assiduo sunt omnia motu.
 Quando quidem longos obitus exorta reniscuit
 Cum per mensa suo sunt cælum corpore claro.
 Solq; pari ratione moueri & luna uidetur
 In statione eo que ferri res iudicat ipsa.
 Extant isq; procul medio de gurgite montis
 Classibus inter quos liber patet exitus: ingens
 Insula; coniunctis tamen ex his una uidetur
 Atria uersari & circum cursare columnæ
 Usq; adeo fit uti pueris uideantur: ubi ipsi
 Diserunt uerti: uix ut iam credere possint
 Non supra se struere omnia tecta minari.
 Iamq; rubrum tremulis iubar ignibus erigere alte
 Cum ceptat natura: supraq; extollere montes.

lumine Cassus Aer
 Umbra:

sint lumina

temasis

sidera celsare uidentur:

iubar ignibus:

in agmine

hec tunc

ruisunt

manere

cese

Quos ubi quum supra sol montis esse uidetur:

Communis ipse suo contingens seruidus igni;

Vix absint nobis misius bis mille sagittæ.

Vix etiam cursus quingentos saepe ueruti

Inter eos solemq; iacent immania ponti

Aequora: sub strata aethereis ingentibus oris.

Interiecta q; sunt terrarum milia multa.

Que uariæ retinent gentes & secla ferarum.

Et At commictus aquæ digitus non altior unum

Qui lapides inter sistit: per strata uiarum

Despectum prebet sub terras impete tanto

A terris quantum cæli patet altus hiatus.

Nubila desplicere & cælum uideare uidere

Corpora miranda sub terras abdita cælo

Deniq; ubi medio nobis equus acer adhesit

Flumine: & in rapidas annis despeximus undas

Statis equi corpus transuersum ferre uidetur.

Vis & in aduersum flumen contrudere raptum.

Et quocunq; oculos traieimus omnia ferri

Et fluere ac simili nobis ratione uidentur.

Porticus equali quis est deniq; dictu

Stansq; in perpetuum paribus suffulta columnis

Longa tamen parte ab summa cum tota uidetur.

Paulatim trahit angusti fastigia conii

Tecta solo ingens atq; omnia dextera leuis:

Donec in obscurum conii conduxit cacumen.

In pelago nautis ex undis & ortus in undis

Sol fit uti uideatur obire & contendere lumen.

Quippe ubi nihil aliud nisi aquam cælumq; tuentur.

Ne leuiter credas labefactari undiq; sensus.

At maris ignaris in portu clauda uidentur

Nauigia a plustris factas obnitens undas

Nam quecunq; supra rorem salis edita pars est

Remorum tecta est: & recta superna gubernata

Que diuersa liquore obeunt refacta uidentur

Omnia conuertit: sursum que supina reperi.

Et flexa prope in summo fluitare liquore.

Nam que per cælum quum uenti nubila portant.

Tempore nocturno quum splendida signa uidentur.

Lauier aduersum nimbos. at quære superna

Longe aliam in partem aquæ ratione feruntur.

ueruti

Sæcla ferarum.

Fastigia Conii: ~

Solem ex undis oriri
in undis obire.

Factas obnitens undas

Remus fractus i aqua
uidet:

Raraq; prosum

communis

coniectus

fractas

Apocope absistio syllabe

demissa

ultraq; alia

At se forte oculo manus uni subdita subster
 Pressit eum quodam sensu fit ut uideantur
 Omnia que tuimur fieri tum bina tuendo
 Bina lucernarum florentia lumina flammis.
 Binaq; per totas aedis geminare supellex
 Et duplicis hominum facies: & corpora bina.
 Deniq; cum suavi deuinxit membra sopore
 Somnus: & in summa corpus iacet omne quiete
 Tum uigilare tamen & membra mouere
 Nostra uidentur: ut in noctis caligine caeca
 Cernere censemus solem lumenq; diuinum.

(H.
 nobis
 uideatur
 diurnum

In somnis Cerner (ense-
 mus solem

Conclusoq; loco: caelum: mare: flumina: montes
 Mutare: & campos pedibus transire uidemus.
 Et sonitus audire: seuera silentia montis
 Undiq; quum consent & reddere dicta tacentes.
 Caetera de genere hoc miranda multa uidemus.

noctis

Quae uiolare fidem quasi sensibus omnia quaerunt.
 Ne quicquam. quin pars horum maxima fallit

quorum

Propter opinatus animi: quos addimus ipsi
 Prouisis: ut sint que non sunt sensibus uisa.

400

Nam nihil egregius est q̄ res cernere apertas
 Ab dubiis animis quas ab se protinus addit.

Optatus Animi

Deniq; nil scire si quis putat. id quoq; nescit
 An sciri possit que se nihil scire fatetur.

Egregius cop.

H Nunc igitur contra mutuam contendere causam
 Qui capite ipse suo instatuit uestigia rese.

Resignasse se

Et tamen hoc quoq; uti concedam scire: at id ipsum
 Quæram quum in rebus ueri nihil uiderit ante
 Vnde sciat quid sit scire & nescire uicissim.

De uero sensu qua re cognoscatur

Notitiam ueri quæ res falsiq; creatit
 Et dubium certo quæ res differre probarit

Inuenies primis ab sensibus esse creatam
 Notitiam ueri: neq; sensu posse refelli.

Notitia ueri.

Nam maiore fide debet reperiri illud
 Sponte sua ueris quod possit uincere falsa.

Quid maiore fide porro q̄ sensus haberi
 Debet: an ab sensu falso ratio quoq; orta ualebit.

sensibus

Dicere eos contra quæ tota ab sensu orta est
 Qui nisi sunt ueri ratio quoq; falsa fit omnis.

sensus ueri.

mibi

An poterint oculos aures reprehendere: an aures

gii

Tactus.

sua uis cuiq; sēsui

Tactus an hunc porro tactum sapor arguet oris?
 An confutabunt nares oculi quoq; uincent?
 Non ut opinor ita est, nam seorsum cuique potestas
 Diuisa est. sua uis cuique est. ideoq; necesse est
 Et q; molle sit & gelidum, feruensue uideri.
 Et seorsum uarios rerum sentire colores.
 Et quęcunq; coloribus sint coniuncta necesse est.
 Seorsum item sapor oris habet uim. seorsus odores
 Nascuntur, seorsum sonitus. ideoq; necesse est,
 Non possunt alios alii conuincere sensus.
 Nec porro poterunt ipsi reprehendere sese.
 Aequę fides quęm debet semper haberi. *quando*
 Proinde quod in quoque est his uisum tēpore uerū est.
 Et si non poterit ratio dissoluere causam.

iuxta p. iuxta:

Cur ea quę fuerint uisum quadrata. procul sint *iuxta*
 Vasa rotunda tamen. præstat rationis egentem
 Reddere mendose causam utriusque figurę.

3

Quam manibus in festa suis emittere quoquam. *manifesta*
 Et uiolare fidem primam: & conuellere tota

Fundamenta quibus iuxatur uita salusq;.

Non modo enim ratio ruat, omnis uita quoq; ipsa

Concidat ex templo, nisi credere sensibus ausis: *paucis*

Precipitiq; locos uitare: & cætera quę sint:

Illatibi est igitur uerborum copia cassat. *Omnia: q; contra sensus instructa parata est.*

De falso sensu

Norma fallax:

Deniq; ut in fabrica si prauast regula prima,

Normasq; fallax rectis regionibus exit. *atq; sic*

Libella claudicat hili

Et libella aliqua se ex parti claudicat hili

Obstipa necessum:

Omnia mendose fieri atq; obstipa necessum est.

Parua cubantia prona supina atq; obsona tecta *praua*

Iam ruere: ut quedam uideantur uelle: ruantq;

Prodita iudiciis fallacibus omnia primis.

Sic igitur ratio tibi rerum praua necesse est

Falsaq; sit falsis quęcunq; ab sensibus ortast.

Ratio siruposa:

Nunc alii sensus pro pacto quisque suam rem

Sentiat, haud quā ratio stuposa relicta est. *siruposa*

De auditu

sonus in auris

Principio auditur sonus & uox omnis in auris:

Insinuata suo pepulere ubi corpore sensum.

Corpoream esse uocem.

Corporeā quoq; enim uocē constare fatendum est.

quoniam
exim

Et sonitum quin possint implere sensus
Præter radit uox fauces sæpe facitq;
Asperiora foris gradient arteria clamor
Quippe per angustum turba maiore coarctata
Ire foras ubi cæperunt primordia uocum
Scilicet expletis quoq; ianua redditur oris.
Haud igitur dubium: quin uoces uerbaq; consent
Corporeis e principiis: ut ledere possint.
Nec te fallit item quod corporis auferat & quid
Detrahat ex hominum neruis: ac uiribus ipsis
Perpetuus sermo nigra noctis ad umbram
Aurore perductus ab ex oriente nitore.
Præsertim si cum sommost clamore profusus.
Ergo corpoream uocem constare necessessest.

at quando impellens

Gradient arteria clamor
Arteria In genere neruo

est

Uox clamat ex horis
Neruis

4.

Multa
quoniam

Muta loquens quin amittit de corpore partem
Nec simili penetrant auris primordia forma
Cum tuba depresso grauiter submurmura mugit
Et reuersa tantum retro citra barbara bombum

barbaram

Et ruorat rauca Recrocita bar
byta bombum:
Recrocita

surgunt
uolunt

Et ualidis nece tortis ex helyconis
Cum liquidam tollunt ligubri uoce quærelam.
Hæc igitur penitus uoces cum corpore nostro
Exprimamus: rectoq; foras emittimus ore.

Articular
de dala lingua

lenis leniore

Nobilis articulatur neruorum dædala lingua.
Formatur aquæ labrorum pro parte figurat.
Asperitas autem uocis fit ab asperitate
Principiorum: & item leuo leture creatur
Hoc ubi non longum spatium est: unde illa profecta
Perueniat uox que necessessest uerba quoq; ipsa
Plane exaudiri discerniq; articulatim.

Formatur
at Leuo leniore creatur
lenis leniore creatur
lenis leni ore creatur

quaq;

Articulatim

Seruat enim formaturam: seruatq; figuram.
At si interpositum spatium sit longius æquo
Aera per multum confundi uerba necessessest.
Et conturbari uocem dum transuolat auras.
Ergo fit sonitum ut possis sentire. neq; illam
Internoscere uerborum sententia quæ sit.

seruat formaturam

Edictum

Usq; adeo confusa uenit uox inq; pedita.
Præterea peditum sæpe unum porciat auris
Omnibus in populo missum præconis ab ore:
In multas igitur uoces uox una repente
Diffugit in priuas: dum se diuidit auris
Ob signans formam uerbis clarumq; sonorem.

Uox inq; pedita

at quando
quonia se di
uidit:
dum se se diuidit.

Uox una in multas uoces
sonorem

giii

Lopis

^{qua}
 Atq; pars uocum non auris incidit ipsas.
 Præter lata perit frustra diffusa per auras
 Pars solidis ad lisa lapsis reiecta sonorem
 Reddit: & interdum frustratur imagine uerbi.

De uocibus imaginibus. *magnitudinibus*

Quæ bonæ quum uideas rationem reddere *possis*
 Tu te tibi atq; aliis quo pacto per loca sola

Saxa pariter formas uerborum ex ordine reddant

Palantis comites quum montes inter opacos

Querimus: & magna dispersos uoce ciemus.

Sex etiam aut septem loca uidi reddere uoces.

Vnam cum iaceres ita colles collibus ipsis

Verba propulsantes iterabant dicta referri.

Hec loca capripedes satyros nymphasq; tenet

Finitimi fingunt & faunos esse loquuntur.

Quorum noctiuago strepitu ludoq; iocanti

Affirmant uulgo taciturna silentia rumpi.

Cordarumq; sonos fieri dulcesq; querelas.

Tibi quas sinit digitis pulsata canentum.

Et genus agricolum late sentiscere cum pan

Pinea semiferi capitis uelamina quassans

Vnco sæpe labro calamos percurrit hiantis.

Fistula siluestrem ne cesset fundere musam.

Potere de genere hoc monstra hæc portenta loquuntur:

Nec loca deserta de diuis quoq; forte putentur.

Sola tenere ideo iactant miracula dictis.

Aut aliqua ratione alia ducitur: ut omne

Humanum genus est auidum nimis *amicula ramus. Auricularum: -*

Qua uisus non tranet, uocem tranare.

Quod super est non est mirandum qua ratione

Per loca quas nequeunt oculi res cernere apertas.

Hec loca per uoces ueniant aurisq; lacessant.

Conloquium clausis foribus quoq; sæpe uidemus.

Nimirum quia uox per flexa foramina rerum

In colomis transire potest simulachra remittant.

Per scinduntur enim nisi recta foramina tranant.

Qualia sunt uitrei species qua tranolat omnis.

Præterea partis in cunctis diuiditur uox

Ex aliis aliæ quoniam gignuntur ubi nam

Dissoluit se mel in multis ex orta quasi ignis.

Sæpe solet scintilla suos se spargere in ignis.

* Dissoluit scintilla suos se spargere in ignis

Sæpe solet multas ex orta quasi ignis

Echo.

Heptaphonos.

Cappedes satyros

De fumnis

(Pan Pineæ semiferi capi
 nis uelamina quassans)

Cætera

Humanum genus nimis
 auidum

Tranolat

Ergo replentur loca uocibus ab dita retro
 Omnia que circum fuerunt sonitusq; cidentur
 At simulachra uis directis omnia tendunt.
 Ut sunt missa semel qua ppter cernere nemo
 Sæpe supra potis est. at uoces accipere extra.
 Et tamen ipsa quoq; hec dum transit clausa *uicium*
 Vox obtunditur: atq; auris confusa penetrat.
 Et sonitum potius q̄ uerba audire uidemur.

De sapore

Hoc qui sentimus sucum lingua atq; palatum
 Plusculum habent in rationis plus operedq; *quod*
 Principio sucum sentimus in ore cibum cum
 Mandendo exprimimus ceu plenam spongiam aquai
 Si quis forte manu premeat siccare cepit *at succum accipit*
 Inde quod exprimimus per caulas omne palati
 Diditur. & raree perplexa foramina linguæ.
 Hec ubi leuia sunt manantes corpora suci
 Suauiter attingunt & suauiter omnia tractant.
 Humidai lingue circum sudantia templa
 At contra pingunt sensum lacerantq; coorta.
 Quanto queque magis sunt asperitate repleta.
 Deinde uoluptas est esuco sine palati
 Cum uere deorsum per fauces precipitauit
 Nulla uoluptas est dum diditur omnis in artus
 Nec refert quiquam quo uictu corpus alatur
 Dum modo quod capias concoctum didere possis
 Artibus & stomachi humidum seruare tenorem.

Quare alia aliis contraria sint

Nunc aliis alius qui sit cibus ut uideamus
 Expedeam: quare ue aliis quod triste & amarū est
 Hoc tamen esse aliis possit per dulce uideri.
 Tantaq; his rebus distantia differentiasq; est.
 Ut quod aliis cibus est: aliis suat aere uenenum.
 Et itaq; ut serpens homines que tacta saluus *saluus*
 Desperit ac sese mandendo conficit ipsa.
 Præterea nobis ueretrum est aere uenenum.
 At eai capris adipēs & coturnicibus auget.
 Id quibus ut fiat rebus cognoscere possis.
 Principio meminisse decet que diximus ante.
 Semina multimodis in rebus mixta tenere.
 Porro omnes quecūque cibū capiūt animātes
 Ut sunt dissimiles extrinsecus & generatim

*sucum sentim in ore**succesere su**at succum accipit**p caulas oē palati diditur**pingunt**Humidai linguai**uoluptas est succo in sine palati**humectu**Didore humidum**Distantia differentiasq;**suat**Veretrum ÷ aere uenenum*

Extima membrorum

Foramina

Triquatra aliis.
Quadrata aliis.
Multangula

Contractabiliter

Id quod iam supra tibi

Fluens odorum

Voluntq. Cadaveribus

fissa

Romulidarum Anser

Sacula ferarum.

Extima membrorum circum cesura coercet
 Proinde & seminibus constant uariantq; figura
 Semina quoniam porro distent differre necessest
 Interualla uiasq; foramina que prohibemus
 Omnibus in membris & in ore ipso q; palato.
 Esse minora igitur quedam maiora debent.
 Esse triquatra aliis quadrata necessest. *Aliis esse aliis triquatra: Aliis quadrata necessest*
 Multa rotunda modis multis multangula quedam.
 Namq; figurarum ratio ut motusq; reposcunt.
 Proinde foraminibus debent differre figurae.
 Et uariare uia^{as} proinde at texture cohercet. *ad ut pro sunt*
 Hoc ubi quod suaue est aliis: aliis fit amarum.
 Illi cui suaue est leuissima corpore debent
 Contractabiliter caulas intrare palati.
 At contra quibus est eadem re natus acerba *res minus*
 Asperaniorum penetrant hamataq; fauces.
 Nunc facile est ex his rebus cognoscere queque.
 Quippe ubi cui febris bili superante coorta est.
 Aut alia ratione aliqua uis excita morbi
 Perturbatur ibi iam totum corpus: & omnes
 Commutentur ibi positurae principiorum
 Fit prius ad sensum que corpora conueniebant
 Nunc non conueniant & cetera sint magis apta
 Que penetrata queunt sensum propignere acerbum
 Vtraq; enim sunt in mellis commixta sapore.
 Id quod non superat ibi saepe ostendimus ante.

De odore

Nunc age quo pacto nares adiectus odore *at odoris*
 Tangat agam, primum res multas esse necessest
 Vnde fluens uoluat uariis se fluctus odorum
 Et fluere & mitti uolgo spergi putandum est.
 Verum aliis alius & magis est animantibus aptus.
 Dissimilis propter formas, ideoq; q; per auras.
 Mellis apes quamuis longe ducuntur odore.
 Volturiq; cadaveribus, tum fissa ferarum
 Ungula quo tulerit gressum promissa canum uis
 Ducit & humanum longe presentit odorem.
 Romulidarum arcis seruatur candidus anser.
 Sic aliis alius nidor natus ad sua quenque
 Pabula ducit: & a tetro silire ueneno
 Cogit, eoq; modo seruantur secla ferarum.
 Hic odor ipse igitur naris quicumque lacessit.

Est alio ut possit permitti longius alter /
 Sed tamen haud quicquam tam longe fertur eorum
 Quam sonitus quam uox / imitto iam dicere quam res
 Quae ferunt oculorum acies uisumque laceffunt.
 Errabundus enim tarde uenit: ac perit ante
 Paulatim facilis distractus in aeris auras.
 Ex alto primum quia uix emittitur ex se. *als ex re*
 Nam penitus fluere atque precedere rebus odores
 Significat quod fracta magis redolere uisienter.
 Omnia quod contrita quod igni conlabefacta.
 Deinde uidere licet maioribus creatam
 Principiis quam uox quam per saxea septa
 Non penetrat: quo uox uulgo sonitusque feruntur.
 Quare etiam quod olet non tam facile esse uidebis
 Inuestigare in qua sit regione locatum.
 Refrigescit enim cunctando plaga per auras.
 Nec calida ad sensus decurrunt nuncia rerum.
 Errant saepe canes itaque & uestigia quaerunt
 Nec tamen hoc solis in odoribus atque saporum
 In generum est sed item species rerum atque colores
 Non ita conueniunt ad sensus omnibus omnes
 Ut non sint aliis quedam magis acria uisu.
 Quia etiam gallum nodem explandentibus alis /
 Auroram clara consuetum uoce uocare.
 Nec nequeunt rapidi contra constare leones.
 Inque tueri ita continuo meminere fugai
 Nimirum: quia sunt gallorum in corpore quedam
 Semina que cum sunt oculis in missa leonum
 Pupillas interfodiunt: acremque dolorem
 Prebent ut nequeant contra durare feroces.
 Cum tamen hec nostras acies nihil ledere possint.
 Aut quia non penetrant: aut quod penetrantibus illis
 Exitus ex oculis liber datur in remeando. *atr remorido*
 Ledere ne possint ex ulla lumina parte.

De animi motu.

Nunc age que moueant animu res accipe: & unde
 Quae ueniunt ueniat in mentem: percipe paucis:
 Principio hoc dico rerum simulachra uagari
 Multa modis multis in cunctas undique partis.
 Tenuia que facile inter se uiguntur in auris.
 Obuia cum ueniunt: ut aranea bracteaque auri.

videntur

esse

*quoniam
ut quido.*

*fracta magis redolere
videntur.*

Nunc res:

*in noctem
explanda explodo*

ut nequeunt

quia

*leo formidat Gallus
Explandentibus Alis*

*Not nuqueo: f. rrr no
quoo.*

50

Reru simulachra uagari.

Aranea Bracteaque auri

Quippe & enim multo magis hec sunt tenuia textu
 Quam que percipiunt oculis uisumque laceffunt
 Corporis, hec quoniam penetrant per aera cientesque
 Tenuem animi naturam intus sensumque laceffunt.

Cerberasq: canum facies

Centaurosque & scyllarum membra uidemus

Cerberasque canum facies simulacraque eorum

Quorum inorte obita tellus amplectitur ossa.

Omnigenum quoniam passim simulachra feruntur.

Partim sponte sua que fluunt aere in ipso.

Partimque uariis ab rebus cunque recedunt.

Et quo conficiunt ex horam tacta figure.

Nam certe ex uiuo centauri non fit imago.

Nulla fuit enim talis natura animai.

Verum ubi equi atque hominis casu conuenit imago

Harefcit facile ex templo quod diximus ante

Propter subtilem naturam & tenuia texta

Ceteri de genere hoc eadem ratione creantur

Que cum mobiler summa leuitate feruntur

Vt prius ostendi facile uno commouet ictu.

Quelibet una animum nobis subtilis imago

Tenuis enim mens est: & mite mobilis ipsa

Hec fieri ut memoro facile hinc cognoscere possis.

Quatinus hoc similest illi quod mente uidemus

Atque oculis simili fieri ratione necessest.

Nunc igitur docui quomodo me forte leonum

Cernere per simulachra oculos quecunque laceffunt

Scire licet mentem simili ratione moueri.

Per simulachra leonum cetera que uidet æque.

Nec minus atque oculi: nisi quod tenuia cernit

Nec ratione alia quam somnus membra profudit

Mens animi uigilat nisi que simulachra laceffunt

Hec eadem nostros animos que cum uigilamus

Vsq; adeo certe ut uideamur cernere tumque

Reddita uita iam mors & terra potitast

Hoc ideo cogit natura: quod omnes

Corporis effecti sensus per membra quiescunt

Nec possint falsum ueris conuincere rebus.

Præterea meminisse iacet; languetque sapore.

Nec dissentit eum mortis letique potitum

Iam pridem quem mens uinum se cernere credit

Quod super est non est mirum simulachra moueri

Omnigenum

Centaurus nūq; fuit:

Tenuia Texta

Hinc in pro

700

Y fuit

at Confut

quomodo qn

at quando me

magis

fieri

effecti effecti effecti

potius non
auibo

Brachiaq; in numerum iactare caetera membra.

qua Nam iam fit ut in somnis fricere hoc uideatur imago

Quippe ubi prima parit alioq; est altera nata

Inde statu prior hic gestum mutasse uidetur:

Scilicet id fieri celeri ratione putandumst:

Tanta est mobilitas & rerum copia tanta:

Tantaq; sensibili quouis est tempore in uno

Copia particularum ut possit suppeditare /

Multaq; in his rebus queruntur, multaq; nobis

Clarandum est plane si res exponere habemus.

Quare quod libuerit statim cogitemus

Queritur in primis quare quod cuiq; libido

Venerit ex templo mens cogitet eius in ipsum.

An ne uoluntatem nostram simulachra tuentur?

Ec simulac uolumus nobis occurrit imago.

Si mare si terram cordis si deniq; caelum

Conuentus hominum, pompam, conuiuia, pugnas /

Omnia sub uerbo ne creat natura paratq;

Cum presertim aliis eadem in regione locoq;

Longe dissimilis animus res cogitat omnis.

Quid porro in numerum procedere quum simulachra

Cernimus in somnis & mollia membra mouere.

Mollia mobiliter cum alternis brachia mittunt.

Et repetunt oculis gestum pede conuenienti /

Scilicet arte ualent simulachra & docta uagantur.

Nocturno facere ut possent in tempore ludos.

An magis illuderit uerum quia tempore in uno

Consentimus: id est quum uox emittitur una /

Tempora multa latent ratio quae compit esse.

Propterea fit uti quouis in tempore queque

Præsto in simulachra locos in quisque parata

Tanta mobilitas stet rerum copia tanta /

Hæc ubi prima perit alio que altera nata.

Inde statu prior hic gestum imitasse uidetur.

Et quia tenuia sunt nisi que contendit acute

Cernere non potis est animus proinde omnia que sunt.

Præterea pereunt nisi que ex se ipse parauit

Ipsæ parat sese porro: speratq; futuram

Vt uideat quod consequitur rem quamque, fit ergo

Nonne uides oculos etiam cum tenua que sunt

Præterea pereunt nisi que se ipse parauit.

perit

qua
auemus

facere

Clarandum +

at madent

sint

Et loco

Simulachra cernimus
in somnis.

imitasse et mouisse

Cernere ceperunt contendere se atq; parare /
Nec sine eo fieri posse ut cernamus acute /

Et tamen in rebus quoq; apertis noscere possis X

Si non aduertas animum proinde esse quasi omni

Tempore semotum fuerit: longeq; remotum.

Cur igitur mirum est animus si cætera perdit.

Præterea q̄ quibus est in rebus deditus ipse

Deinde adopinamur de signis maxima paruis.

Ac nos in fraudem induimus frustra minus ipsi. *nimis*

Fit quoq; ut interdum nos suppeditetur imago *in nos*

Eiusdem generis sed forma que fuit ante

In manibus uir *tun* factus uideatur adesse. *vn*

Aut alia ex alia facies ætasq; sequatur.

Illud in his rebus uitium uehementer inesse

Effugere errore multare multare que præmetuentur *prima turmur*

Lumina ne facias oculorum clara creata. *premeditatione*

Prospicere ut possimus & ut proferre uia.

Quod ue miremur sopor atq; obliuia curant.

Proceros passus: ideo uestigia posse *et fastigio*

Surarum ac feminum pedibus fundata plicari.

Brachia cum porro ualidis ex apta lacertis

Esse manusq; dataq; utraq; parte ministras /

Vt facere ad uitam possemus que foret usus /

Cætera de genere hoc inter quecunque præcantur :

Omnia peruersa prepostera sunt ratione.

Nihil ideo quum natum est in corpore ut uti *quoniam a quide*

Possemus: sed quod natum est id procreatum. *usus*

Prius oculos linguam aures esse

nata: q̄ eorum usum

Nec fuit ante uidere oculorum lumina nata.

Nec dictis orare prius q̄ lingua creatast.

440 Sed potius longe linguæ precessit origo

Sermonem multoq; creatæ sunt prius aures.

Quam sonus est auditus: & omnia deniq; membra

Ante fuerō ut opinor eorum q̄ foret usus.

Haud igitur potuere utendi crescere causa /

At contra conferre manu certamina pugnae

Et lacerare artus scedareq; membra cruore

Ante fuit multo quam lucida tela uolarent.

Et uulnus uitare prius natura coegit /

Quam dare obiectum parmai leua per artem.

Surarum ac feminum

Hic quando qm 462

Parmai

780 Scilicet & fessum corpus mandare quieti
Multo antiquus est q̄ lecti mollia strata.
Et sedare sitim prius est q̄ pocula natum.

Credur

Hec igitur possunt utendi cognita causa
Credere: ex usu, que sunt uitaq; reperta.

5 Illa quidem seorsum sunt omnia: que prius ipsa
Nata dedere suae post noticiam utilitatis.

Quar

Quo genere in primis sensus & membra uidemus
Que etiam atq; etiam procul est ut credere possis
Utilitatis ob officium potuisse creari.

790. Illud item non est mirandum corporis ipsa

Quod natura cibum querit: cuiusque animantis.

8 Quippe & enim fluere atq; recedere corpora rebus
Multa modis multis docui, sed plurima debent
Ex animalibus: quia sunt exercita motu.

Multa que per sudorem ex alto pressa feruntur.

Multa per eos exhalantur quum languida anhelant.

His igitur rebus rarescit corpus, & omnis

Subruitur natura dolor quam sequitur rem.

9 Propterea capitur cibus ut suffulciat artus

obdurat ceteri

Et recreet uires inter datus atq; parentem

Per membra ac uenas ut amorem ob diuertendi.

Humor item discedit in omnia que loca cunque

Poscunt humorem glomerata q; multa uaporis

Corpora, que stomacho prebent incendia nostro.

791. Inquit

Dissipat adueniens liquor: ac restringat ut ignem ⁷⁹¹

Vrere ne possit calor amplius aridus artus.

Sic igitur tibi anhele sitis de copore nostro

Abluitur: sic expletur ieiunsa cupido.

De motu membrorum: hoc est deambulatio.

Nunc qui flat uti passus proferre queamus

Cum uolumus uarieq; datum sit membra mouere.

Et Aequae res tantum hoc oneris protendere nostri

Corporis insuerit dicam tu percipe dicta:

Dico animo nostro primum simulachra meandi

Accedere: atq; animum pulsare ut diximus ante

Inde uoluntas fit neq; enim facere incipit illam

Rem quis quam mens prouidit quod uelit ante

Id quod prouidet illius rei constare imago.

Ergo animus cum sese ita commouet: ut uelit ire

Inq; gredierit ex temploq; in corpore toto

792. constans

Per membra atq; artus animai diffusa uis est.
 Et facile est factum quam coniuncta tenetur *quomiam at quando*
 Inde ea proporro corpus perit. atq; ita tota *girit*
 Paulatim moles protruditur atq; mouetur.
 Præterea *u rui* quum rarefcit quoq; corpus & aer *uuou*
 Scilicet ut debet qui semper mobilis extat
 Per patefacta uenit penetratq; foramina largus.
 Ec dispargitur ad partis ita quasquæ minutas
 Corporis hic igitur rebus fit utrinque duabus
 Corporis ut hac nañis uelis uentoq; feratur. *als Corpus uo bar nauis*
 Nec tamen illud in his rebus mirabile constat.
 Tantula quod tantum corpus corpuscula possunt.
 Contorquere: & onus totum conuertere nostrum:
 Quippe & enim uentus subtili corpore tenuis
 Trudita gens magnam magno uolumine nauem. *molimine*
 Et mahus una gerit quanto uis impete euntem *u recit*
 Atq; gubernandum contorquet quolibet unum *gubernaculo*
 Multaq; per trocleas & tympana pondere magno
 Commouet. atq; leui sustollit machina uisu. *nixu:*

De somno quemadmodum fiat

Nunquib⁹ ille modis somnus per mēbra quietē
 Irriget: animi curai se pectore soluat *curis*
 Suauidicis potius quam multis uersibus edam
 Paruus ut est cygni melior canor ille gruū q̄
 Clamor in ætheris dispersus nubibus aultri.
 Tu mihi da tenuis aures animamq; sagacem.
 Ne fieri negites que dicam posse retorque *descedant*
 Verare pulsanti discedas pectore dicta! *tumet*
 Tu timet in culpa quum sis ne cernere possis!
 Principio somnus fit ubi est distracta per artus
 Vis animæ partimq; foras eiecta recessit.
 Et partim contrusa magis cōcessit in altum
 Dissoluuntur enim dum demum membra fluuntq;
 Nam dubium non est animai quin opera sit.
 Sensus hic in nobis quem quum sopor impedit esse
 Tum nobis animam perturbatam esse putandumst
 Eiectamq; foras non omnem. namq; iaceret
 Aeterno corpus perfusum frigore læti
 Quippe ubi nulla latens animai pars remaneret
 In membris cinere ut multa latet obrutus ignis.
 Vnde reconstari sensus per membra repente

2 uou.

trocleas et tympana
et trochilus

Negites

Cmire multa

Possit: ut ex igni tacto consurgere flamma. ^{caro}
 Sed quibus hoc rebus novitas conflatur & unde
 Perturbari anima & corpus languescere possit
 Expediam: tu fac ne uentis uerba profundam:
 Principio aeterna corpus de parte necessum est
 Aerijs quoniam uicinum tangitur auris
 Tundier atq; eius crebro pulsariet ictu.
 Propterea quo fore res omnes aut corio sunt
 Aut etiam conclusa ut gallo aut cortice tactae
 Interiorem etiam partem spirantibus aer
 Verberat: hic idem quum ducitur atq; reflatur.
 Quare utrinque secus quum corpus uapulet & quum
 Perueniant plage per parua foramina nobis
 Corporis ad primas partis elementaq; prima
 Fit quasi paulatim nobis per membra ruina.
 Conturbantur enim positurae principiorum
 Corporis atq; animi sicut pars inde animai
 Eliciatu & introrsum pars abdita cedit.
 Pars etiam distracta per artus non querit esse
 Coniuncta inter se neq; motu mittua fungi
 Inter enim saepe & coctus natura natura uiasq;
 Ergo sensus abit mutatis motibus altae.
 Et quoniam non est quasi quod suffulciat artus
 Debile fit corpus: languescunt omnia membra:
 Brachia palpebrae q; cadunt poplitesq; cubanti.
 Saepe tamen submituntur uitesq; resoluunt
 Deinde cibum sequitur somnus. quia saepe facit aer / qua
 Hec eadem cibum in uenas dum diditur omnis
 Efficit: & multo sopor ille gratissimus extat.
 Quem satur aut lassus capias qui plurima tunc se
 Corpora conturbant magno contusa labore.
 Fit ratione eadem coniectus parte animai.
 Altior atq; foras eiectus largior eius
 Et diuisior inter ac distractior intus.

De somnio

Et quo quisque fere studio defunctus adheret
 Aut quibus in rebus multum sumus ante morati
 Atq; in ea ratione fuit contenta magis mens
 In somnis eadem plerunq; uidemur obire.
 Causidici causas agere: & componere leges.
 Induperatores pugnare ac prelia obire.

externa
Aeris
quod

Corpi pulsariet uctu
Aeris
cure conclusa aut callo +

utrinque secus

Fit uti

quiat

sepiat cytus

Poplites

Deuinitus

uidemur

Nautę contractum cum uentis degere uellum
 Nos agere hoc autem & naturam querere rerum
 Semper: & inuentam patriis exponere chartis.
 Cætera sic studia: atq; arces plerunq; uidentur
 In somnis animos hominum frustrata tenere
 Et quicumque dies multas ex ordine ludis
 Assiduas dederint operas plerunq; uidemus
 Cum iam destiterint: ea sensibus usurpare.
 Reliquas tamen esse uias in mente patētis
 Qua possint eadem rebus simulachra uenire.
 Per multos itaq; illa dies eadem obseruantur.
 Ante oculos etiam uigilantes ut uideantur
 Cernere saltantis & mollia membra mouentis
 Ec cytharę liquidum carmen chordasq; loquentis
 Auribus accipere & consensum cernere eundem
 Scenentq; simul uarios splendere decores
 Usq; adeo magni referunt studium atq; uoluntas.
 Et quibus in rebus consuerint esse operati.
 Non homines solum: sed uero animalia cuncta.
 Quippe uidebis equos fortis quum membra iacebunt
 In somnis suadere tamen spirareq; semper
 Et quasi de palmis summas contendere uiris.
 Aut quasi carceribus patefactis sæpe quiete
 Lactant crura tamen subito uocisq; repente
 Mittunt & crebro reducunt naribus auras.
 Et uestigia si teneant iuuenta ferarum
 Expergefactiq; sequuntur inania sæpe.
 Coruorum simulata fuga quas iddita cernant:
 Donec discussis reddeant terroribus ad se.
 At consueta domi catulorum blanda propago
 Discutere & corpus de terra corripere: instant.
 Venatumq; canes in molli sæpe quiete
 Lactant crura tamen subito uocisq; repente
 Mittunt & crebro reducunt naribus auras.
 Ut uestigia si teneant iuuenta ferarum
 Expergefactiq; sequuntur inania sæpe
 Proinde quasi ignotas facies atq; ora tuantur.
 Et quo quenque magis sunt aspera semitiarum
 Tam magis in somnis eadem sentire necesse est.
 At uarię fugiunt uolucres pinnisq; repente
 Sollicitant diuum nocturno tempore lucos.

nuc scena atq;

Equos i somnis uidentur

Carcerib: patefactis

arant.

semitiarum

pinnis

conuenit

scenari

arant.

arant

simulachra

quid dicit

Accipitres somno in leui si praelia pugnas
 Edere sunt perfectantes uis aequae uolantes.
 Porro hominum montes magnisq; montibus aedunt.
 Magna itidem saepe in somnis faciuntq; geruntq;
 Reges expugnant: capiuntur praelia miscent
 Tollunt clamore quasi si iugulentur ibidem.
 Multi depugnant gemitusq; doloribus aedunt
 Et quasi pantherae morfu seui ire leonis
 Mandant: magnis clamoribus omnia complent.
 Multi de magnis per somnum rebus loquuntur
 Iudicioq; sui facti per saepe fuere. *p^m*
 Multi mortem obeunt: multi de montibus altis
 Ut quasi precipitent ad terram corpore toto.
 Exterruntur & ex somno quasi mentibus capti
 Vix ad se redeunt pro moti corporis aestu.
 Flumen item sitiens aut fontem propter amenum
 Assidet. & totum prope faucibus occupat amnem.
 Puri saepe lacum propter se ac dolia curta
 Somno deuincti credunt se extollere uestem.
 Totius humorem sacratum corporis fundant *fundit*
 Cum Babylonica magnifico splendore rigantur.

De rebus ueneris

Tum quibus aetatis freta primitus insinuantur
 Semen ubi ipsa dies membris matura creauit
 Conueniunt simulachra fores e corpore queque
 Nuncia preclari uoltus pulchriq; coloris.
 Quae ciet irritans loca turgida semine multo.
 Et quasi transactis saepe omnibus rebus pfundant
 Fluminis ingentis fluctus uestemq; cruentet. *stent*
 Solicitatur idem nobis quod diximus ante.
 Semen & uita aetas cum primum roborat artus.
 Namq; alias aliud res commouet atq; laceffit.
 Ex homine humanum semen ciet una hominis uis.
 Quod simul atq; suis erectum sedibus exit.
 Per membra atq; artus decedit corpote toto
 In loca conueniens neruorum certa cietq;
 Continuo partis genitalis corporis ipsas
 Irritata tumant loca semine. sitq; uoluntas
 Eicere id: quo se contendit dira libido.
 Incitat irritans loca turgida semine multo.
 Idq; petit corpus: mens unde est saucia amore. *h*

Babylonia

siccantur

quoq;

qui

nd in

psa

voluptas

Ruber humor

Namq; omnes plerunq; cadunt in uulnus & illam ^{quoniam} *hominis*
 Emicat in partem sanguis: unde icimur ictu.
 Et si communis est ostem ruber occupat humor. *communis*
 Sic igitur ueneris qui telis accipit ictis
 Siue puer membris muliebribus hunc iaculatur /
 Seu mulier toto iactans e corpore amorem
 Vnde feritur eo tendit: gestitq; chore
 Et iacere humorem in corpus e corpore eductum.
 Namq; uoluptatem praelagit muta cupido.
 Hæc uenus est nobis: hinc autem est nomen amoris. *illa et*
 Hinc illata primum ueneris dulcedinis in cor
 Stillauit gutta: & successit frigida cura.
 Nam est quod ames præsto simulachra tamen sunt *nam si abest*
 Illius & nomen dulce obseruatur ad auris. *obuersam*
 Sed fugitare decet simulachra: & pabula amoris.
 Abstergere sibi: atq; alio conuertere mentem. *abstergere*
 Et iacere humorem coniectum in corpora queque.
 Nec retinere semel conuersum unius amore
 Et seruare sibi curam certamq; dolorem.
 Ulcus enim uiuescit & inueterascit alendo. *gliscit*
 Inq; dies gescit, furor atq; erumna grauescit.
 Si non prima nouis conturbes uulnera plagis
 Volgiuagaq; uageis uenere ante recentia cures.
 Aut alio possis animi traducere motus.
 Nec ueneris fructu caretis qui uitæ amorem. *uitæ*
 Set potius que sunt sine pena comoda sumit.
 Nam certa purast sanis magis inde uoluptas
 Quam miseris, & enim potiundi tempore in ipso
 Fluctuat incertus erroribus ardor amantum.
 Nec constat quid primum oculis manibusq; fruuntur.
 Quid petiere premunt arte faciuntq; dolorem
 Corporis: & dentes inlidunt sæpe labellis.
 Osculaq; affligunt, quia non est pura uoluptas.
 Et simili subsunt: qui instigant ledere id ipsum.
 Quocunq; est rabies unde ille hæc germina surgunt. *illa uilla*
 Sed leuiter pænas frangit uenus inter amorem
 Blandaq; refrenat morsus: admixta uoluptas.
 Namq; in eo spes est unde est ardoris origo
 Restingui quoq; posse ab eodem corpore flammam.
 Quod fieri contra totum natura repugnat.
 Vnaq; res hæc est cuius q̄ plurima habemus

Volgiuagaq; uageis

Tam magis ardescit dira cupidine pectus.
 Nam cibus atq; humor membris absimitur intus
 Que quoniam certas possunt absdere partes
 Hoc facile expletur laticum frugumq; cupido
 Et hominis uero facie pulchroq; colore
 Nihil datur in corpus præter simulachra fruendum.
 Tenuia q̄ uento spes raptas sæpe misella
 Ut bibere in somnis sitiens qum quærit ut humor
 Non datur: ardorem qui membris tingere possit.
 Sed laticum simulachra petit frustra; laborat.
 In medioq; sitit torrenti flumine potans
 Sic in amore uenus simulachris ludit amantis.
 Nec satiari queunt spectando corpora coram
 Nec manibus quicquam teneris abradere membris
 Possunt errantes in certi corpore toto.
 Deniq; cum membris conlatis flore fruuntur
 Aetatis iam sunt præfagit gaudia corpus
 At meost uenus: ut muliebria conferat arua.
 Affligunt auidæ corpus: uinguntq; saluas
 Oris. & inspirant presantes dentibus ora.
 Ne quicquam quoniam nihil inde abradere possunt
 Nec penetrare & abire in corpus corpore toto:
 Nam facte interdum uelle & certare uidentur
 Usq; adeo cupide ueneris compagibus herent
 Membra uoluptatis dum in labefacta liquefcunt.
 Tandem ubi se erupit neruis coiecta cupido
 Parua fit ardoris uiolenti pausa parumper
 Inde redit rabies eadem & furor ille reuisit.
 Cum sibi quod cupiant ipsi contingere querunt.
 Nec reperire malum id possunt que machina uincant.
 Usq; adeo incerti tabescunt uoluere toto.
 Adde quod adsumunt neruis peruntq; labore.
 Adde quod alterius sub nutu tegitur aetas.
 Labitur interea res: & babilonia fiunt.
 Languent officia: atq; egrotat sama uigilans
 Vnguenta & pulchra in pedibus sicyona riderit.
 Scilicet & grades uiridi cum luce smaragdi
 Auro includunt: teriturq; thas malma uestis
 Assidue & ueneris sudorem exercita potat
 Et uene parta patrium sunt anademate mitre
 Interdum in pallam atq; allidens la chraq; uertunt

absimitur

qua

hmm

Hq. in eo est

facere

iron

vulnere cyro
 adsumunt uires

fi

et qualis
 ac leuandis, eloags

Uigilans:
 In pedibus sicyonia
 Thas malma p. thala
 ssma
 Anademata p. p. p.
 p. p. p. p. p.

Incommoda Amoris

Desidiose agere aetatem
lustrisq; perire.

Arg.

Eximia ueste & uictu: conuiuia: ludi.
 Pocula crebra: unguenta: corone: ferta: parantur.
 Ne quicquam quoniam medio de fonte leporum
 Surgit amari aliquid quod in ipsis floribus augeat
 Aut quum conscius ipse animus se forte remordet
 Desidiose agere aetatem lustrisq; perire.
 Aut quod in ambiguo uerbum iaculata reliquit.
 Quod cupido affixum cordi inuestit ut ignis
 Aut nimium iactare oculos alium ue tueri
 Quod putat in baltu (uultu) q; uidet uestigia risus.
 Aut que in amore male hec proprio summeq; secundo
 Inueniuntur. in aduerso uero atq; inopi fiant
 Prehendere que possis oculorum lumine aperto.
 Innumerabilia: ut melius uigilare sit ante
 Qua docui ratione cauereq; ne in ligniariis.
 Nam uitare plagas in amoris ne iaciamur
 Non ita difficile quam captum retibus ipsis
 Exire & ualidos uenere perumpere nodos.
 Et implicitus quoq; possis inq; peditus
 Effugere infestum nisi tute tibi obuius obstes
 Et praetermittas animi uitia omnia primum.
 Ut que corporis sunt eius quam perpetis ac ius.
 Nam faciunt homines plerumq; cupidine caeci
 Et tribuunt ea que non sunt commoda uere.
 Multimodis igitur prauas turpisq; uidemus
 Esse in delictis summoq; in honore uigere.
 Atq; alios alii inrident ueneremq; suadent.
 Ut placeant quoniam foedo afflictantur amore.
 Nec sua respiciunt miseri mala maxima saepe
 Nigra mel tetrys est in munda & foetida acosmos.
 Casia palladium. neruosa & lignea dorcais.
 Paruula pumillo charitonna tota: merum sal
 Magna atq; in manis cathaplexis plenaq; honoris.
 Balba loqui non quit traulim muta pudens est.
 At flagrans: odio: loquacula lampadum fit.
 Isclimon eromenion tum fit quum uiuere non quit
 Præmatie rhadine uero si iam mortua tussis
 At lauima & mannio sacer est ipsa ab iacho
 Simula silena ac saturast lalcosa philema.
 Cætera de genere hoc longum est id dicere coner.
 Sed tamen esto iam quanto uis oris honore

Acosmos / Neruosa:
 Dorcas
 pumilio
 Charitonna
 Cathaplexis: plena
 suporis
 traulis
 Loquacula Lampada
 clu fit
 Ischnos manni et
 Eromenion
 Rhacne / manna
 Labrosa loquax & Labrosa
 simula
 silena
 satyra
 philema

Melioris Melioris
 Melioris et melioris
 traulis
 odiosa:
 Ischnion
 Rhacne
 At mamma et mamosa
 ceret est ipa ab iacho
 Labrosa & labrosa

At mamma et mamosa

exorant
Nempe aliaq;
in nre har sum
uiximus ante

Cui ueneris membris uis omnibus exhortatur
 Nemq; alia quoq; nempe hac sine maximus ante.
 Nempe eadem facit & stimus facere omnia in p'is
 Et miseram tetris se suffit odoribus ipsa.
 Quam famulae longi fugiant furtimq; cachinnant.
 At lacrimans exclusus amator lumine saepe
 Floribus & fertis operit postis superbos
 Vnguit amaracina. & floribus miser oscula fugit.
 Quern si iam missum uenientem offenderit aura
 Vna modo causas abeundi quehat honestas.
 Et meditata diu cadet alte sumpta querela.
 Stultitiaq; sibi se damnet tribuisse quod illi
 Plus uideat quam mortali concedere par est.
 Nec ueneres nostras hoc fallit: quo magis ipse
 Omnia summopere hos uitae post tenia celant
 Quos retinere uolunt ascriptosq; esse in amore
 Ne quicquam quim tu animo tamen omnia posses
 Protrahere in lucem. atq; omnis inquirere usus.
 Et si bello animose & non odiosa uicissim
 Praeter mittere humanis concedere rebus.
 Nec mulier semper ficto suspirat amore.
 Quae complexa uiri corpus cum corpore iungit
 Et tenet assuetis humectans oscula labris.
 Non facit ex animo saepe: & communia querens
 Gaudia: sollicitat spatium decurre amoris.
 Nec ratione alia uolucres: armenta: fereq;
 Et pecudes: & equae maribus subsidere possent.
 Si non ipsa quod illorum subatardet abundans
 Natura: & uenerem fallentum leta retractant.
 Nonne uides quos mutua saepe uoluptas
 Vinxit in uicis communibus extruentur.
 In triuiis quim saepe canes discedere auentis
 Cum interea ualidis ueneris compagibus herent.
 Quod facerent nunq; nisi mutua gaudia nossent
 Que iacere in fraudem uinctosq; tenere.
 Quare etiam atq; etiam ut dico est comunis uoluptas.
 Et commiscendo cum semine forte uir illi
 Femina inuulcit subita ui corripuitq;
 Diuersi cupide summis ex uiribus tendunt.
 Tum similes matrum materno semine fiunt:
 Ut patr:bus patrio. sed quos utriusque figurae

miserum

qm p quando

nam

possent uinctos

vim

viximus ante

Vngit Amaraemo:

Os uita uita +
Tema:

subat

Canes ueneris co
pagibus herent

Mulcit

in uisitando forma

*vulva parentum**vulva**sitas existerre auorum*

Esse uides mixtim miscentes multa parentum
 Corpore de patrio & materno sanguine crescunt
 Semina cum ueneris stimulis excita per artus
 Obuia confligit conspirans mutuus ardor.
 Et neq; utrum superauit eorum nec supatum sit
 Fit quoq; ut interdum similes existere auorum
 Possint & referant pro auorum saepe figuras.
 Propterea quia multimodis primordia multis:
 Mixta suo caelant in corpore saepe parentis.
 Quae patribus patres tradunt a stirpe profecta:
 Inde uenus uarie producit sorte figuras
 Maiorumq; refert uoluitus: uocesq; comasq;
 Quando quidem nihilo magis hec semine certo
 Fiunt, quam facies & corpora membraq; nobis
 Et muliebri oritur patrio de semine seclum. *semen*
 Maternoq; mares existunt corpore creti.
 Semper enim partus duplici de semine constat.
 Atq; uerisimile est magis id quodcunque creatur
 Eius habet plus parte aequa: quod cernere possis.
 Siue uirum soboles sumest muliebris origo. *sum est*
 Nec diuina satum genitalium numina cuiquam
 Appelletur, & ut sterili uenere exigat aeuum. *Abstereret / pr a / q natis*
 Quod plerumq; putant & multas sanguine mesti
 Conspergunt aras adolentq; altaria donis
 Ut grauidas reddant uxores semine largo.
 Nequiquam diuum numen sortisq; fatigant.
 Nam steriles nimium crasso sunt semine partim
 Et liquido praeter iustum: tenuiq; uicissim
 Tenue: locis quia non potis est affigere ad hesum
 Lignitur ex templo & reuocatum credit ab ortu. *liquor*
 Crassius hic porro cum concretus magis a quo
 Mittitur: ut non tam prolixo prouolat ictu
 Aut penetrare locos eque nequit: aut penetatum
 Egre admiscetur muliebri semine seina. *quando conuenit*
 Nam multum harmoniae ueneris differre uidentur.
 Atq; alias alii complent magis: ex aliisq;
 Suscipiunt aliae pondus magis: in que grauescunt.
 Et multae steriles hymeneis ante fuerunt
 Pluribus & nocte possunt tamen inde puellos
 Suscipere: & partu possent ditescere dulci.
 Et quibus ante domi fecundae saepe nequissent

(a sterilitatis)

Vxores parere inuenta est illis quoque compar
 Natura ut possent gnatis munire senectam.
 Usque adeo magni refert ut semina possint
 Seminibus commisceri genitaliter apta
 Crassaque conueniant liquidis & liquida crassis.
 Atque in eo refert: quo uictu uita calatur.
 Namque aliis rebus concresecunt semina membris
 Atque aliis extenuantur tabentque uicissim.
 Et quibus ipsa modis tractetur blanda uoluptas.
 Id quoque per magni refert: nam more ferarum
 Quadrupedumque magis ritu plerumque putantur
 Concipere uxores: quia sic loca sumere possunt
 Pectoribus positis sublatis semina lumbis.
 Ne molles opes sunt motus uxoribus hilum.
 Nam mulier prohibet se concipere atque repugnat
 Cluibus ipsa uiri uenerem si leta retractet.
 Atque ex offato cret omni pectore fluctus.
 Eiicit enim sultum recta regione uiaque
 Vomitis atque locis auertit seminis ictum.
 Idque sua causa consuerunt scorta moueri.
 Ne complerentur crebro grauida que iacerent.
 Et simul ipsa uiris uenus ut concinnior esset
 Coniugibus: quod nihil nostris opus esse uidetur.
 Nec diuinitus interdum uenerisque sagittis
 Deteriore fit ut forma muliercula ametur.
 Nam facit ipsa suis interdum femina factis
 Morigerisque moris & mundo corpore culta
 Ut facile inuasciat secum degere uitam.
 Quod super est consuetudo concinnat amorem.
 Nam leuiter quis quod crebro tunditur ictu
 Vincitur in longo spatio tamen atque labescit.
 Nonne uides etiam guttas in saxa cadentis
 Humoribus longo in spatio pertundere saxa.

T. Lucreti. C. de rerum primordia natura liber quartus finis
 Incipit eiusdem liber quintus de rerum primordia natura

Capitula sequentis libri quinti incipiunt

Plus hominibus profuisse qui sapientiam inuenerit: ut auctor
 narrat in hoc principio: quod cererem liberum hercule. h i i i

ne mollescere
 possunt
 cluibus

Colitur

Uenus concinnior

Muliercula

q3 p i i i

Animā ^{naturā} esse. Mundū & natiuum & mortalem
 esse. De solis & lunæ cursu. Mare cælum terra inte-
 ritura esse. Animum & animam non posse esse sine
 corpore. Mundum non esse a diis constitutum.
 Diuisio terræ uel uitium. Cui pars natiua sit: totum
 natiuum esse. De terra. De aqua. De aere siue
 anima. De igni & sole non potuisse chemerum gigni
 De lampade & lucerna nō posse gigni scintillā & similia
 eorum gigni. De edificiis quemadmodum intereant
 quomodo hominibus intricant uata sit deorum opinio.
 Quare natiua omnia dicta quemadmodum aurum.
 Quare æternitas esse possit & natiuum esse argentum
 & plumbum. De phœtonte solis filio. Origo mun-
 di & omnium rerū. Quēadmodum ferrū repertū sit
 De solis & lunæ magnitudine: & motu eorum: & quem-
 admodum nascuntur. De solis magnitudine. De
 calore solis. Democritus de sole. De lunæ cursu.
 De Ida uisio solis. De die longo: & nocte breui.
 De lunæ lumine. De anni temporibus. De solis &
 lunæ effectione. De nouitate rerū mundis & de dispo-
 sitione earū quæ in eo sunt. De centauris. De cylla
 De terra. De aqua seu uoce. Quēadmodum aurū
 & argentum & plumbum repertum sit. Quēad-
 modum ferrum inuentum sit.

Quis potis ē dignū pallētis pectore carmen
 Condere: pro rerum maiestatisq; repertis?
 Quisue ualet uerbis tantum qui fingere laudes
 Pro meritis eius possit: qui talia nobis
 Pectore parta suo quesitaq; premia liquit?
 Nemo ut opinor erit mortali corpore cretus.
 Nam sic ut ipsa petit maiestas cognita rerum
 Dicendum est. deus ille fuit: deus inclite memmi.
 Qui princeps uitæ rationem inuenit tam quę
 Nunc appelletur sapientia quiq; per artem
 Fluctibus e cantis uitam tantisq; tenebris
 In tam tranquillo & tam clara luce locauit. ^{aliorum}
 Cū set enim diuina illorum antiqua reperta. ^{confar}
 Namq; ceres fertur fruges liber liquoris
 Virigenilatione mortalibus instituisse. ^{Latrem}
 Cum tamen his posset sine rebus uita monere

Confar

Vt fama est aliquas etiam nunc uiuere gentis.

At bene non poterat sine puro pectore uiui.

Quo magis hic merito nobis deus esse uidetur.

Ex quo nunc etiam per magnas dedita gentis

Dulcia permulcent animos solatia uitæ.

Herculis antistare autem se facta putabis:

Longius a uera multo ratione ferere.

Quid ue meus enim nobis nunc magnus hiatus

Ille leonis abesset & horrens achadius sus?

Deniq; quid cret taurus: lecneaq; pestis

Hydra uenenaris posset uallata colubris?

Quid ue tripectora ter gemini uis geriona

Et Diomedis equi spirantes naribus ignem?

Tanto opere efficerent nobis stymphala colentes

Tirhatia bistoniaq; plagas atq; ismara propter?

Aureaq; hisperidum struans fulgentia mala

Asper acerba tuens immani corpore serpens

Arboribus amplexus serpens: quid deniq; obesset

Oceanum propter licetus palagicq; sonora.

Quo neq; noster adit quisquam nec barbarus audet?

Cætera de genere hoc que sunt portenta perempta

Si non iuncta forent qui tandem uiua nocerent

Nil ut opinor ita ad fatiætem terra ferarum

Nunc etiam sentit & trepido terrore repleta est.

Per nemora ac montes magnos siluasq; profundas

Que loca uitandi plerumq; est nostra potestas.

Ac nisi purgatum sit pectus que prælia nobis

Atq; pericula sunt ingratis insinuandum.

Quantæ quæ scindunt hominem cupidines acres?

Sillicitum curæ quantiq; perinde timores?

Quid ue superbia spurcitiæ ac peculantia quantas

Efficiunt clades: quid luxus desidia equi?

Hec igitur qui cuncta sub egrit ex animoq;

Expulerit dictis. non armis: nonne decebit

Hunc hominem numero diuum dignari esse

Cum bene presertim multa ac diuinitus ipsis

Immortalibus e diuis dare dicta fuerit.

Atq; omnem rerum naturam pandere dictis.

Cuius ego ingressus uestigia dum rationes

Persequor ac doceo dictis quo quaque creatæ

Fœdere sint in eo quæ sic durare necessum

Vim for. uita
est.

u. uenientia

nimius

Labores hinc

archadus

creta

Tuens
serpens.

atr

at nostru

uicta

scant

confundit

sol

pro

Ad Saracum

Nec ualidas ualeant aevi rescindere leges.

Anisnam naturam esse *naturam*

• Quo genere in primis anima natura reperta est.

Natio primum consistere corpore creta.

Nec posse in columnen magnum durare per aeuom.

Sed simulachra solere in somnis fallere mentem:

Cernere quoniam uideantur eum quem uita reliquit. *uideantur*

Mundum & natum & mortalem esse

Quod super est nunc huc rationis detulit ordo:

Vt mihi mortali consistere corpore mundum

Natiuamq; simul ratio retunda sic esse. *reddunda*

Et quibus ille modis congressus materiai

Fundarit terram: caelum: mare: sydera: solem:

Lunaiq; globum: tum tellure animantes *qua*

Extiterint: quae nullo sint tempore natae.

Quo ue modo genus humanum uariante loquela

Coeperit inter se *noti* nomina rerum. *nosce p. et uerbi for*

• Et quibus ille modis diuum metus instruunt *infirmavit*

Pectora terrarum qui morbi sancta tuctur *quin*

Fama lacus lucos aras simulachraq; diuum. *Fama*

De solis & lunae cursu

Præterea solis cursus lunaeq; meatus

Expedit: qua ui flectat natura gubernans.

Ne forte hoc inter caelum terramq; reamur

Libera sponte sua cursus lustrare perennis

Morigera ad fruges augendas atq; animantis.

Neue aliqua diuum uolui ratione putemus

at nam uene Nam uene qui didicere deos securum agere auum *dixero*

Si tamen interea mirantur qua ratione

Queque geri possint presertim rebus in illis

Que supra caput aetheris cernuntur in oris.

Rursus in antiquas referuntur religiones

Et dominos acris asciscunt omnia posse

Quos miseri credunt ignari quid queat esse

Quid naqueat finita potestas deniq; cuiq;

Qua nam sit ratione atq; alte terminus herens

Quod super est ne te in promissis plura mouemur.

Mare caelum terra interitura

Principio maria & terras caelumq; tuere

Quorum naturam triplicem tria corpora memini

Tris species tam dissimilis tria talia texta

Vna dies dabit exitio: multosq; per annos
 Sustentata tuet moles & machina mundi.
 Nec me animi fallit quam res noua mira; menti
 Accidit exitium cæli terræq; futurum.
 Et quam difficile id mihi sit permittere dictis. *p uincere*
 Vt sit tibi in solitum rem ad portas auribus ante *ubi*
 Nec tamen hanc possis oculorum subdere uisu
 Nec iacere indumanus uia quam in unica fidei *munera*
 Proxima fert humanum in pectus templaq; mentis.
 Sed tamen effabor dictis. dabit ipsa fidem res
 Forsitan. & grauius terrarum motibus ortis
 Omnia conuassari in paruo tempore cernes.
 Quod procul a nobis flectit fortuna gubernans
 Et ratio potius q̄ res persuadet ipsa.
 Succedere horridono posse omnia uicta fragore
 Quam prius adgrediar: quam de re fundere fata
 Sanctius & multo certa ratione magis quam
 Thyas que tripede a phœbi lauroq; profatur.
 Multa tibi expediam dictis; sollatia dictis.
 Religione refrenatus: ne forte rearis
 Terras & solem & cælum mare sydera lunam
 Corpore diuino debere æterna meare.
 Propterea quo putes ritu pars est gigantum *esse*
 Pendere eos pœnas immani pro scelere omnis
 Qui ratione sua disturbent mœnia mundi.
 Preclarumq; uelint cæli restringere solem.
 Immortalia mortali sermone notantes.
 Que procul usq; adeo diuino animi lastent. *a numine distent.*
 Inq; deum numero que sint indigna uideri.
 Notitiam potius prebere ut posse putentur.
 Quid sit in tali motu sensuq; remotum.
 Quippe & enim non est cum quo uis corpore ut esse
 Posse animi natura putetur consiliumq;. *conclium q;*
 Sicut in æthere non arbore non æquore falso
 Nubes esse queunt: neq; pisces uiuere in aruis
 Nec cruor in lignis: neq; saxis cruor inesse *succus*
 Certum ac dispositum est ubi quicquid crescit & insit.
 Animū & animā nō posse sine corpore esse.
 Sic animi natura nequit sine corpore oriri
 Sola neq; a neruis & sanguine longius esse.
 Quod si posset enim multo prius ipsa animi uis

*visu indandi
casu*

natura

pignora

Fides

Erras Lucan

In capite aut humeris aut in imis calcibus esse
 Posset & innasci quis in parte solet. *quavis*

Tandem in eodem homine atque in eodem vase manere.

Quod cum nostro quoque constat corpore certum *quonia at qdo*

Dispositumque uidetur ubi esse & crescere possit.

Seorsum anima atque animus tanto magis inficiandum

Totum posse extra corpus formamque animalem

Putribus in glebis terrarum aut solis in igni

Aut in aqua durare aut altis ætheris oris.

Haud igitur constant diuino prædita sensu.

Quando quidem nequeunt uitaliter esse animata.

Mundum non esse a diis constitutum

Illud autem non est ut possis credere sedes

Esse deum sanctas in mundi partibus ullis.

Tenuis enim natura deum longeque remota

Sensibus a nostris animi uix mente uidetur.

Quæ cum manuum tactum suffugit & ictum *quonia*

Tactile nil nobis quod sit contingere debet.

Tangere enim non quit quod si tangi non licet ipsum.

Quare etiam sedes quoque nostris sedibus esse

Dissimiles debent tenues de corpore eorum.

Que tibi posterius largo sermone probabo.

Dicere porro hominum causa uoluisse parare

Perclaram mundi naturam. proptereaque *q*

Ad laudabile opus dium laudare decere.

Aeternumque putare atque immortale futurum.

Nec fas esse deum quod sit ratione uetusta

Gentibus humanis fundatum perpetuo æuo

Sollicitare suis illum ex sedibus unquam. *ulla ni ates illud*

Nec uerbis uexare & ab uno euertere summa. *omo*

Cætera de genere hoc affingere & addere memini

Desipere est. quid enim immortalibus atque beatis

Gratia nostra queat largiri emolumentum.

Vt nostra quicquid causa gerere aggredientur? *quicq*

Quidue noui potuit tanto post ante quietos

In licere uic cuperent uitam mutare priorem. *ut*

Nam gaudere nouis rebus debere uidetur

Cui ueteres obsunt: sed cui nil accidit egri

Tempore inante acto cum pulchre degeret æuam.

Quid potuit nouitas amorem accendere tali?

Quid ue mali fuerat nobis non esse creatis?

An credo in tenebris uita ac merore iacebat
Donec diluxit rerum genitalis origo
Natus enim debet quicumque est uelle manere
In uita donec retinebit blanda uoluptas.
Qui nunq̄ uero uitæ gestauit amorem
Nec fuit in numero quid obest non esse creatum?
Exemplum porro gignandi rebus & ipsa
Notities hominum diuisum deest insita primum
Quid uellent facere ut scirent animoq; uiderent.
Quoue modo st unq̄ uis cognita principiorum
Quidq; inter se permutato ordine possent.
Si non ipsa dedit spetiem natura creandi.
Namq; ita multimodis multis primordia rerum
Ex infinito iam tempore percita plagis
Ponderibusq; suis consuerunt concita fieri. *ferris*
Omnimodisq; coire atq; omnia pertentare
Quecunq; inter se possint congressa creare
Ut non sit mirum si uitales disposituras
Deciderunt quoq; & in talis uenere moestus. *meatus*
Qualibus hæc rerum geritur nunc summa nouando
Quod iam rerum ignorem primordia que sint. *nunc*
Hoc tamen ex ipsis caeli rationibus ausim
Confirmare aliisq; ex rebus reddere multis
Ne quaq̄ nobis diuinitus esse paratam
Naturam rerum. tanta stat prædita culpa.

Diuisio terræ uel uitium *imitus*

Principio quãtum caeli tegit impetus ingens.
Inde auidam partem montes silueq; ferarum
Possedere tenent rupes uastæq; paludes
Et mare quod late terrarum destinat oras.
Inde duas porro prope partis feruidus ardor
Assiduusq; geli casus mortalibus aufert.
Quod super est aruitamen id natura suauis
Sentibus obducatur uis humana resistat. *ni*
Vitai causa ualido consueta bidenti.
Ingemere & terram pressis proscindere aratris.
Si non fecundas uertentes uomere glebas
Terraicq; solum subigentes stimus ad ortus *cimus*
Sponte sua nequeant liquidas existere in auras
Et tamen interdum magno quæsitâ labore
Cum iam per terras frondent atq; omnia florent.
Aut nimis torret feruoribus aetherius sol.

diuis un est

si

*De Zonis
intelligit*

Exurgere

Aut subiti perimunt imbres gelidæq; pruina.
 Flabraq; uentorum uiolento turbine uexant.
 Præterea genus horrifera natura ferarum
 Humanæ genti in festum terraq; mariq;
 Cur alit atq; auget: cur anni tempora morbos
 Adportant: quare mors immatura uagatur.
 Tum porro puer ut seuis proiectus ab undis
 Nauta nudus humi iacet infans indigus omni
 Vitali auxilio cum primum in luminis oras
 Nixibus ex aluo matris natura profundit.
 Vagituq; locum lugubri complet ut aequum est
 Cui tantum in uita restet transire malorum:
 At uariæ crescunt pecudes: armenta feræq;
 Ne crepitaculis opus est: nec cuiq; adhibenda est
 Alme nutricis blanda ac infracta loquela.
 Nec uarias quærunt uestes pro tempore caeli.
 Deniq; non armis opus est: non mœnibus altis.
 Qui sua tutentur: quando omnibus omnia large
 Tellus ipsa petit naturaq; dædala rerum.
 Principio quom^m terrai corpus & humor
 Aurarumq; leues animæ calidiq; uapores
 Equibus hæc rerum consistere summa uidetur.
 Omnia natiuo ac mortali corpore constant
 Debet eadem omnis mundi natura putari.

*de mysteria mor-
taliu*

*¶ tamen
Nec respiciant illis*

quis

*parit
¶ quando*

Cui pars natiua sit: totum natiuum esse.

Quippe & enim quorū partis & mēbra uidem⁹
 Corpore natiuum mortalibus esse figuris.

Hec ferme mortalia cernimus esse: *eadem*
 Et natura simul. quapropter maxima mundi *¶ natura*
 Cum uideam membra ac partis consumpta regigni.
 Scire licet caeli quoq; idem terræq; fuisse
 Principale aliquod tempus: eademq; futuram
 Illud in his rebus ne corripuisse reatis
 Memini quod terram atq; ignem mortalia sumpsi
 Esse. neq; humorem dubitavi haurasq; perire.
 Atq; eadem gigni rursusq; augescere dixi.

De terra

Principio pars terrai nonnulla perusta
 Solibus adsiduis: multa pulsata pedum ui
 Polueris exalat nebulam nubescq; uolantis.
 Quas ualidi toto dispergunt aere uenti.
 Pars etiam glebarum ad diluuiem reuocatur. *¶ diluuiem*

Imbribus & ripas radentia flumina rodunt
 Præterea pro parte sua quodcunque alit auget
 Redditur ut quom dubio procul esse uideatur
 Omniparens eadem rerum commune sepulchrum.
 Ergo terra tibi libatur & aucta rectescit.

De aqua

Quod sup est hūore nouo mare flumina fontes
 Semper abundare & latices manare perennis.
 Nil opus est uerbis magnus decursus aquarum
 Vndiq; dedarat: sed primum quicquid aquai
 Tollitur in summa quæ fit ut nihil humor abundet
 Parti quod ualidi uerrentes equora uenti
 Dimminuunt radiisq; retexens æthereus sol.
 Partim quod subter per terras diuiditur omnis
 Percolatur enim uirtus utroq; remanat
 Materies humoris & ad caput amnibus omnis
 Conuenit. inde super terras fluit agmine dulci
 Qua uia secta semel liquido pede retulit undas.

De aere siue anima

Aera nunc igitur dicam quid corpore toto
 Innunerabiliter priuas mutatur moras.
 Semper enim quodcunque fluit de rebus id omne
 Aeris in magnum fertus mare qui nisi contra
 Corpora retribuat rebus recreatq; fluentis
 Omnia iam resoluta forent & in aera uersa
 Haut igitur cessat gigni de rebus & in res
 Recidere assidue quom fluere omnia constat.

De igni & sole

Largus item liquidi fons luminis ætheris sol
 Inrigat assidue cælum candore regenti.
 Suppeditatq; nouo confestim lumine lumen.
 Nam primum fulgoris disperit ei
 Quocunq; accidit id licet hinc cognoscere possis
 Quod simul ac primum nullos succedere soli
 Corpore & radios inter quasi rumpere lucis.
 Ex templo inferior pars horum disperit omnis.
 Terraq; inumbratur qua nimbi cuique feruntur.
 Vt noscas splendore nouo res semper egere
 Ut primum iactum fulgoris quenque perire.
 Nec ratione alia res posse in sole uideri
 Perpetuo in suppediter lucis caput ipsum.

De lampade & lucerna

Et quonia

declinat

uirus

quonia

eiuf

ceperit

ni

Quam etiam nocturna tibi terre stria que sunt.
 Lumina pendentes lychni claræq; coruscis
 Fulguribus pigues multa caligine taedæ
 Consimili proferant ratione. ardore ministro
 Suppeditare nouum lumen tremere ignibus instant.
 Instant. nec loca lux inter quasi rupta relinquit.
 Usq; adco properanter ab omnibus ignibus eius
 Exitium celeri toleratur origine flammæ.
 Sic igitur solem lunam stellasq; putandum
 Ex alio atq; alio lucem iactare sub ortu.
 Et primu quicquid flammam perdere semper
 Inuiolabilia hec nec credas forte uigere.

De edificiis quemadmodum intereant.

Deniq; non lapides quoq; uinci cerni ab æuo.
 Non altas turris ruere & putrescere saxa.
 Non delubra deum simulachraq; fessa fatisci.
 Nec sanctum numen fati procellere finis
 Posse. neq; aduersus naturæ fœdera niti.
 Deniq; non monumenta uirum dilapsa uidemus.
 Querere pro porro sibi ^{cumq;} senescere credas
 Non ruere auulsos silices a montibus altis.
 Nec ualidas æui uires perferre pati.
 Finiti. neq; enim caderent auolsa repente
 Ex infinitoq; ^{quo} tempore pertollerassent
 Omnia tormenta ætatis priuata fragore
 Deniq; iam tuere hoc circum supra quod omne
 Continet amplexu: terram: procreat ex se ^{quod}
 Omnia: quod quidem memorant: recipitq; perempta.
 Totum natiuum materiali corpore constant. ^{movealy}
 Nam quodcunque alias ex se res auget alitq;
 Deminui debet: recreari cum recipit res.

Quare natiua omnia dicat.

Præterea si nulla fuit genitæ origo
 Terrarum & cæli semperq; æterna fuere.
 Cur supra bellum thebanum & funera troiæ
 Non alias aliâsq; res tenuere poetæ? ^{aly quoq; res cecidit.}
 Quo tot facta uirum totiens cecidere: neq; usq; ^{neq; usq;}
 Aeternis famæ monumentis insita florent?
 Verum ut opinor habet nouitatem summa. recensq;
 Natura mundist. neq; pridem exordia cœpit.
 Quare etiam quædam nunc artes expoliuntur.
 Nunc etiam auulescunt. nunc addita nauigiis sunt.

melior

Melios sonores

Multa modo organici melicos peperire sonores.

Deniq; natura hæc rerum ratioq; reperta est

Nuper & hanc primus cum primis ipse repertus :

Nunc ego in patrias qui possim uertere uoces.

Quod si forte fuisse ante ac eadem omnia credis

peruisse
cecidisse

Sed perisse omnium torrenti secla uopore.

bohmia

Aut credidisse urbis magno uexamine mundi.

vexamine mundi

Aut ex imbris assiduis exisse rapaces

Per terras amnes: ac oppida coperuisse.

Tanto quippe magis uictus fateare necesse est

Exitium quoq; terrarum cæliq; futurum.

Nam cum res tantis morbis tantisq; periclis

Tentarentur: ibi si tristior incubisset

Causa: darent late cladem magnasq; ruinas.

Nec ratione alia mortales esse uidemur

Inter nos: nisi quod morbis egrescimus idem.

quos

Atq; illi quod auita natura remouit.

Quare æternitas esse possit.

Præterea quecunque manent æterna necesse est

Aut quia sunt solido cum corpore respuere ictus.

Nec penetrare pati sibi quicquã quod queat artas (ætas

Dissociare intus partis ut materiai

aut

Corpora sunt: quorum naturam ostendimus ante.

Ante ideo durare ætatem posse per omnem

Plagatum: quia sunt expertia sicut inane est.

intactum

Quod manet uitandum neq; ab ictu figitur hilum.

fragitur

Aut etiam: quia nulla loci sit copia circum.

Quo quasi res possint discedere dissoluiq;.

Sicut summarum summa est æterna neq; extra

Qui locus est quo dissiliant: neq; corpora suntque

Possint incidere & ualida dissoluere plaga.

At neq; uti docuit: solido cum corpore mundi

quum

Natura est quom admixtum est in rebus inane.

Nec tamen est ut inane: neq; autem corpora desunt

Ex infinito que possint forte coperta

Corruere hanc rerum uiolento turbine summam.

Aut

Et alia quis cladem importare pericli.

Nec porro natura loci spatiumq; profundi

Deficit. expargi quo possunt moenia mundi.

Aut alia quauis possint ui pulsa perire.

Haud igitur læti preclusa est ianua caelo.

Nec soli terræq; nec altis æquoris undis.

*Et natura ee quod sit
mortalis:*

Sed patet immani & uasto respectat hiatu:

Quare etiam natura necessum est confiteare

Hec eadem: neq; enim mortali corpore que sunt

Ex infinito iam tempore adhuc potuissent

Immensi ualidas æui contemnere uires:

Deniq; tantopere inter se cum maxima mundi

Pugnent membra nequaquam concita bello

Nonne uides aliquam longi certamine solis

Collis

Posse dari finem: uel cum solet uapor omnis

Omnibus epotis humoribus exuperarint

Quod facere intendunt neq; adhuc conata patrantur

Omnia diluuiare ex alto gurgite ponti.

Tamni suppediant amnis

Ne quicquam quom uertentes æquora uenti

ultraq; mirantur

Diminuunt radiis retexens æthereus sol.

quomiam

Et siccare prius confidunt omnia posse

Quam liquor incepti possit contingere finem:

Tantum spirantes æquo certamine bellum

Magnis de rebus inter se cernere certant.

Cum semel in terra fuerit superantior ignis

ats mirra

Et semel ut fama est humor regnauit in aruis.

Ignis enim superauit & ambiens multa perussit.

Ambone p ambrosius

De phœtonte solis filio

Auia cum phœtonta rapax uis solis æquorum

Aethere raptauit toto terrasq; per omnis

At pater omnipotens ira tum percitus acri

Magnanimu phœtona

Magnanimum phœtonta repenti fulminis ictu

Deturbauit equis in terram: solq; cadenti

Obuius æternam suscepit lampada mundi.

Disiectosq; redegit equos iunxitq; trementes.

Inde summi par iter recreauit cuncta gubernans.

sum piter

Scilicet ut ueteres graium (gratum) cecinere poetæ.

Quod procul aueris animis est ratione repulsum.

Ignis enim supare potest ubi material

Ex infinito sunt corpora plura coarta.

Inde cadunt uires aliqua ratione reiunctæ.

ruuta

Aut pereunt res exusta torrentibus auris.

Humor item quodam coepit superare coortus

Vt fama est hominum multos quando obruit undis

urbes

Vnde ubi uis aliqua ratione auersa recessit

Ex infinito fuerat quecunque coorta

Constiterunt imbres & flumina uim minuerunt.
Sed quibus ille modis coniectus materiai
Fundarit terram & caelum pontiq; profunda
Solis lunæ cursus ex ordine ponam. *promam*

Origo mundi & omnium rerum

Nam certe neq; consilio primordia rerum

Ordine queque suo sagaci mente locarunt.

Nec quos queque darent motus pepigere profecto.

Sed quia multa modis multis primordia rerum

Ex infinito iam tempore percita plagis

Ponderibusq; suis consuerunt concita ferri.

Omnimodisq; coire atq; omnia pertentare

Quecunq; inter se possent congressa creare

Propterea fit uti magnum uolgata per æuum

Omnigenos coetus & motus experiundo

Tandem conueniant eaq; conuenta repente

Magnarum rerum fluunt exordia sæpe

Terrai moris & caeli generisq; animantum.

Hic neq; tum solis rota cerni lumine largo

Alte uolans poterat nec magni sidera mundi

Nec mare nec caelum: nec deniq; terra nec aer

Nec similis nostris rebus res ulla uideri.

Sed noua tempestas quædam molesq; coorta

Diffugere inde loci partes coepere paresq;

Cum paribus iungi res & discludere mundum

Membraq; diuidere & magnas disponere partes

Omnigenis e principiis discordia quorum

Interualla uias: connexus pondera: plagas:

Concursus: motus ^{con} turbabat proelia miscens

Propter dissimilis formas uariasq; figuras:

Quod non omnia sic poterant coniuncta manere.

Nec motus inter se sedare conuenientis.

Hoc este terris altum secernere caelum

Et sursum mare uti secreto humorq; pateret.

Seorsus item: puri secretiq; ætheris ignes.

Quippe & enim primum terrai corpora queque

Propterea quod erant graua & perplexa coibant

In medio. q; imas capiebant omnia sedes

Que quanto magis inter se perplexa coibant.

Tam magis expressere ea que mare: sydera: solem

Luna nq; efficerent & magni moenia mundi.

iz

lunari

seorsu

atq;

Omnia enim magis hec & leuibus atq; rotundis
 Seminibus. multoq; minoribus sunt elementis
 Quam tellus. ideo per rara foramina terra
 Partibus erumpens primas se substulit æther.
 Signifer & multos secum leuis abstulit ignis.
 Non alia longe ratione ac sæpe uidemus.
 Aurea quæ primum gementis rotæ per herbas
 Matutina rubent radiati lumina solis.
 Exalantq; lacus nebulam fluuiisq; per hemes.
 Ipsaq; ut interdum tellus fumare uidetur
 Omnia que sursum quæ conciliantur in alto
 Corpore concreto sub texunt nebula cælum.
 Sic igitur tum se leuis ac diffusilis æther
 Corpore concreto circumdatus undiq; sepsit.
 Et late diffusus in omnis undiq; partis
 Omnia sic auido complexu cætera sepsit.

De solis & lunæ magnitudine: & motu eorū

Et quemadmodum nascuntur

Nunc exordia sunt solis lunæq; sequita.

Inter utraq; globi quorum uertuntur in aris.

Que neq; terra sibi asciuit ut maximus æther.

Quod neq; tam fuerunt graua ut depressa sederent.

Nec leuia ut possent per summas labier oras.

Et tamen inter utraq; ita sunt ut corpora uiua

Uersent: & partes ut mundi totius extent.

Quod genus in nobis quedam licet institutione

Membra manere quæ sint ea que moueantur.

His igitur rebus retractis terra repente

Maxima qua nunc se ponti plaga cæcula tendit

Succidit: & falso suffodit gurgite fossas:

Inq; dies quanto curam magis ætheris æstus

Et radiis solis cogebant undiq; terram

Verberibus crebris extrema ad lumina partem

In medio ut propulsa suo condensa coiret

Tam magis expressus de corpore sudor

Augebat mare manando camposq; natantis

Et tanto magis illa foras elapsa uolebant

Corpora multa uaporis & aeris altaq; cæli

Densabant procul a terris fulgentia templa

Sidebant campi: crescebant montibus altis.

Ascensus: neq; enim poterant sub sidera saxa.

diffusilis æther

hinc

rore

in statione

immota

per guttura

circum

subtus

subsidere

Nec pariter tantundem omnes succumbere partis.
 Sic igitur terræ concreto corpore pondis
 Constitit: atq; omnis mundi quasi limus in imum
 Confluxit grauis & sub sedit funditus: ut fex.
 Inde mare: inde aer: inde æther ignifer ipse
 Corporibus liquidis sunt omnia pura relictæ.
 Et leuior aliis aliæ: & liquidissimus æther
 Atq; leuissimus aeris super influit auras,
 Nec liquidum corpus turbantibus aeris auras
 Commisti sunt hæc uiolentis omnia uerti
 Turbinibus sunt incertis turbare procellis.
 Ipse suo signis certo fert impete labens.
 Nam modice fluere atq; uno possit æthera nisu
 Significat ponto mare certo quod fluit aestu
 Vnam labendi construansq; usq; tenorem.
 Motibus astrorum nunc quæ sit causa canamus
 Principio magnus cæli si ueritur orbis
 Ex utraque polum parte premere æra nobis
 Dicendum se ex utraque tenere & claudere utrinque
 Inde alium supra fluere atq; intendere eodem.
 Quo uoluenda micat æterni sydera mundi:
 Aut alium subter contra quis subuehat orbem.
 Ut fluuius uersare rotas atq; austra uidemus.
 Est etiam quoq; uti possit cælum omnia manere
 In statione tamen quum lucida signa ferantur.
 Siue quod inclusi rapidi sunt ætheris aestus.
 Querentesq; uiam circumuersantur & ignes
 Passim per cæli uoluunt sub mania templa.
 Siue aliunde fluens alicunde extrinsecus aer
 Versata gens ignis siue ipsi serpere possunt
 Quo cuiusque cibus uocat atq; inuitat euntes.
 Flammea per celum pascentis corpora passim
 Nam quid in hoc mundo sit eorum ponere certum
 Difficile est: sed quid possit fiatq; per omne
 In uariis mundi uaria ratione creatis
 Id doceo, plurisq; sequor disponere causas
 Motibus astrorum: que possint esse per omnem.
 Equibus una tamen sit & hæc quoq; causa necesse est
 Quæ uigeat motum signis: sed quæ sit earum
 Præcipere hæud quæ sunt pedetentim progredi
 Terraq; ut in media mundi regione quiescat

Comisci sunt
 sunt
 suos ignis

construunt

est

hæc
 p. trambræ

summa

vaut vnt

Austra

hæc mania

progrechens

p subter.

~MMX

Evanescere paulatim & decrefcere pondus
 Conueniat atq; aliam naturam super habere
 Ex ineunte aeuo coniuñctam atq; uniter aptam
 Partibus aeriis mundi quibus infita iudit. *uinit.*
 Propterea non est oneri neq; deprimat auras.
 Vt sua cuique homini nullo sunt pondere membra
 Nec caput est oneri collo nec deniq; totum
 Corporis in pedibus pondus sentimus inesse /
 At quacuncq; foris ueniunt in postaq; nobis
 Pondera sunt ledunt permulto saepe minora.
 Vsq; adeo magni refert quid quæque queat res.
 Sic igitur tellus non est aliena repente
 Allata atq; auris aliunde obiecta alienis.
 Sed pariter prima concepta ab origine mundi
 Certa q; pars eius quasi nobis membra uidentur.
 Præterea grandi contra concussa repente *tonitru*
 Terra supra que sunt concutit omnia motu *q; se sunt*
 Quod facere haud ulla posset ratione nisi esset
 Partibus æcri mundi caelo que rei iuncta. *æreis iuncta*
 Nam communibus inter se radicibus herent
 Ex ineunte aeuo coniuñcta atq; uniter aucta.
 Nonne uides etiam q; magno pondere nobis
 Sustineat corpus tenuissima uis animat.
 Propterea quedam coniuñcta atq; uniter apta est. *q; tam*
 Deniq; iam saltu pernice tollere corpus
 Quis potis e nobis nisi uis animæ quæ mēbra gubernat /
 Iam ne uides quantum tenuis natura ualere
 Possit: ubi est coniuñcta graui tam corpore ut aer
 Coniuñcta *ut* terris & nobis est animi uis.

Terra quæ

De solis magnitudine

Nec nimio solis maior rota nec minor ardor
 Esse potest nostris q; sensibus esse uidetur.
 Nam quibus e spatiis cunque ignes lumina possunt
 Allicere & calidis *um* membris adflare uaporem.
 Nihil nisi interuallis de corpore librant
 Flammæ nihil ad spetiem est contractior ignis
 Perueniunt nostros ad sensus & loca fulgent. *7 uarior*
 Forma quoq; hinc solis debet illumq; uideri.
 Nihil adeo ut possis plus aut minus addere uere.
 Proinde calor quom solis lumenq; profusum *q; quom*
 Perueniunt nostros ad sensus & loca fulgent.

~MMX

Lunaq; siue notho fertur loca lumine lustrans.

Siue suo proprio iactat de corpore lucem:

Quicquid id est nihil offertur maiore figura.

Quam nostris oculis qua cernimus esse uidetur.

Nam prius omnia que longe semota tuemur

Aera permultum spetie confusa uidentur.

Quam minimum filum. quapropter luna necestest

Quando quidem claram spetiem certamq; figuram.

Præbet ut elteris extremis cunq; notata

Quamtaq; sunt
tanta

Quanto quoq; quanta sunt hinc nobis uideatur in alto

Postremo quoscunque uides hinc ætheris ignes.

Quando quidem quoscunque interis cernimus. horum!

Dum tremor clarus dum cernitur ardor eorum

Per parum quiddam interdum mutare uoletur

Alteramultram in partem filum quo longius absit.

De calore solis

Illud item non est mirandum qua ratione

Tantulus ille queat tantum sol mittere lumen

Quod maria ac terras omnis cælumq; rigando

Compleat: & calido perfundat cuncta uapore.

Scire licet per quam pauxillo posse minores

Esse uel exigua maiores parte breuiq;

Quanta queque sunt tanta hinc nobis uidentur in alto.

modi

Nam licet hinc multi patefactum totius unum

Largifluum fontem statere atq; erumpere lumen

Ex omni mundo qua sic elementa uapore

Vndiq; conueniunt & sic coniectus eorum

Confluit ex uno capite hic ut proflua ardor.

Nonne uides etiam q̄ late paruus aquai

Prata riget fons interdum camposq; redundet.

Est etiam quoq; uti non magno solis ab igni

Aera precipitat calidis feruoribus ardor.

Oportunus ita est si forte & idoneus aer

Vt queat accendi paruis ardoribus ictus.

Quod genus interdum segetes stipulamq; uidemus

Accendere ex una scintilla incendia passim:

Forsthan & rosea sol alte lampade lucens

Possideat multum cæcis feruoribus ignem.

Circum se nullo qui sit fulgure notatus

Aestiferi notantur radiorum exaudiat ictum exiguat

Aestifer ut tam

Nec ratio solis simplex ac recta patefcit fieri i iiii

Egocerotis

Quo pacto æstiuus e partibus egocerotis ^{Capricorn}
 Brumalis adeat fluxus: atq; inde reuertens
 Canteris ut uertas rictas ad solsticialis.
 Lunaq; mensibus ad spatium uideat obire.
 Annua sol in quo consumit tempore cursu.
 Nonnunq; simplex his rebus reddita causast. ^{no 193}

Democriti de sole.

Nam fieri uel cum primis id posse uidetur.

Democriti quod sancta uiri sententia ponit.

Quanto queque magis in terram sidera propter ^{kindama} ^{l' sint hnto}
 Tanto posse minus cum caeli turbine ferri. ^{suhra pp}

Euanescere enim rapidas illius & acris

Imminui subter uiris ideoq; relinqui.

Paulatim solem cum posterioribus ignis

Inferior multum quod sit q̄ feruida signa.

De lunæ cursu.

Et magis hoc lunam quanto demissior eius

Cursus abest procul a cælo terrisq; propinquat:

Tanto posse minus cum signis tendere cursum.

Flaccidior etiam quanto iam turbine fertur

Inferior: q̄ sol tanto magis omnia signa

Hanc adipiscuntur circum præterq; ferantur.

Propterea fit ut haec ad signum quodque reuertit

Mobilius uideatur ad hanc qua signa reuisunt:

Fit quoq; ut e mundi transuersis partibus aer

Alternis certo fluere altere tempore possit.

Qui queat æstiuus solem detrudere signis

Brumalis usq; ad flexus gelidumq; rigore.

Et qui reiiciat gelidis ad frigoris lmbis

Aestiferas usq; in partis & feruida signa.

Et ratione pari lunam stellasq; putandumst

Que uoluunt magnos in magnis urbibus annos

Aeribus posse alternis e partibus ire. ^{V aeris}

Nonne uides etiam diuersis nubila uentis:

Diuersas ire in partis inferna supernis.

Qui minus ille queant per magnos ætheris orbis.

Aestibus inter se diuersis sidera ferri:

Ac uox obruit ingenti caligine terras.

Ac ubi de longo cursu soluet ima caeli ^{sol exima}

Impulit atq; suos efflauit languidus ignis

Concussos itere & labefactos aere multo.

Flaccidior

Ier Iouis

Aut quia sub terras cursum conuertere cogit
Vis eadem: supraq; terras pertulit orbem
Tempore item certo rose amatura per oras
Aetheris auroram defert lumina pandit.
Aut quia solidem sub terras ille reuertens
Anticipat caelum radiis accendere temptans.
Aut quia conueniunt ignes & semina multa
Confluere ardoris conuerunt tempore certo.
Quae faciunt solis noua semper lumina gigni.

Ex De Ida uisio solis

Quod genus Idaeis fama est e montibus altis
Dispersos ignis orienti lumine cerni.

Inde coire globum quasi in unum & conficte orbem.
Nec tamen illud in his rebus mirabile debet
Esse: quod hec ignis tam certo tempore possit
Semina confluere & solis reparare nitorem
Multa uidemus enim certo quae tempore fiunt
Omnibus in rebus florescunt & tempore florem
Nec minus in certo dentes cadere imperat aetas.
Tempore & impubem molli pubescere ueste.
Et pariter mollem malis dimittere barbam.
Flumina postremo: nix: imbres: nubila uenti
Non nimis incertis fiunt in partibus anni.
Namq; ubi sic fuerunt causarum exordia prima.
Atq; ita res mundi cecidere ab origine prima.
Consequae quoq; iam rerum ex ordine certo.

De die longo & nocte breui

Crescere itemq; dies & tabescere noctes.
Aut quia sol idem sub terras: atq; superne

Imparibus currens anfractibus aetheris oras
Partit: & in partis non aequas diuidit orbem.
Et quod ab alterutra detraxit parte reponit
Eius inaduersa tanto plus parte relatus
Donec ad id signum caeli peruenit: ubi anni
Malus nocturnas exequat lucibus umbras.
Nam medio cursu flatus aquilonis & austri
Distinet aequato caelum discrimine metas.
Propter signiferi posituram totius orbis.
Anua sol in quo contunditur tempora serpens
Obliquo terras & caelum lumine lustrans.
Ut ratio declarat eorum qui loca caeli

Matuta

Flora

Flora

Flora

conficere

*fulmina
minus*

*Consequa nam
ra est*

est

*Notus
Nodus*

in quo

*Arbusta: et certo dimittit tem
pore florem =*

Consequa

*Et minus lucis cu sumat Aug
minis noctis =*

lucibus

Omnia dispositis signis ornata notarunt.
 Aut quia crassior est certis in partibus aer
 Sub terris ideo tremulum lubar hescat ignis
 Nec penetrare potest facile atq; emerge ad ortus.
 Propterea noctes hiberno tempore longe
 Cessant dum ueniat radiatum in signe diei.
 Aut etiam quia sic alternis partibus anni
 Tardius & citius consuerunt confluere ignes
 Qui faciant solem certa desurgere parte.
 Propterea fit uti uideantur dicere uerum.

De lunæ lumine

Luna potest solis radiis percussa nitere.
 Inq; dies magis lumen conuertere nobis
 Ad spetiem: quantum solis secedit ab ore.
 Donec eum contra pleno bene lumine fulsit.
 Atq; oriens obitus eius super edita uidit.
 Inde minutatim retro quasi condere lumen
 Debet. item quanto proprius tam solis ad ignem
 Inabitur ex alia signorum parte per orbem
 Ut faciunt lunam qui fingunt esse pilai
 Co. similem cursuq; uiam sub sole tenere.
 Est etiam quare proprio cum lumine possit
 Voluer & uarias splendore reddere formas.
 Corpus enim licet esse aliud quod fertur & una
 Labitur omnimodis occursans officiensq;
 Nec potis est cerni: quia cassum lumine fertur.
 Vertariq; potest globus ut si forte pilai
 Dimidia ex parte cadenti lumine tinctus.
 Versandoq; glebam uarianti sedere formas.
 Deniq; eam partem quæcunque est ignibus aucta.
 Ad spetiem uertit nobis oculosq; patentis.
 Inde minutatim retro contorquet & auferit
 Luciferam partem glomeraminis atq; pilai
 Ut Babilonis a chaldeam doctrina refutans
 Astrologorum artem contra conuincere tēdet.
 Proinde quasi id fieri nequeat quod pugnat uterque.
 Aut minus hoc sit cur amplectitur anlis.
 Deniq; cur nequeat semper noua luna creari
 Ordine formarum certo: certo certisq; figuris.
 Inq; die priuos ab oristi queque creata
 Atq; alia illius reparari in parte: locoq;.

globu. uariantis edere

+ babilonia

uiring.

illud stilio

aborri

Difficile est ratio docere: & uincere uerbis
Ordine cum ^{ca} certo multa creari.

De anni temporibus

Ic uer & uenus & ueneris prænuntius arte
Pennatus graditur zephyri uestigia propter.

Flora

Flora quibus mater præsargens ante uiai
Cuncta coloribus egregiis & odoribus opplet.

Aceres:

Inde loci sequitur calor aridus & comes una
Polluerunt acerres cressia fabra aquilonum.

Etesia flabra
Euchius Euum

Inde autumnus adit: graditur simul euchiis ^{cum} aenam.
Inde alia tempestates uentiq; sequuntur.

Etesia pau uios
at Echijs

Altitonans uolturnus: & anser fulmen pollens
Tandem brumaninos affert pigrumq; rigorem.

anser fulmine
ninus

Reddit hyems sequitur creditans accenti ^{bi} algi.
Quo minus est mirum si certo tempore luna

Algius Algi

Signitur: & certo deletur tempore rursus.
Cum fieri possint tam certo tempore multa.

cū florere qm
v flucere

Solis item quoq; defectus: lunæq; latebras.
Pluribus e causis fieri ti posse putandumst.

atm florum posent

Nam cur luna queat terram secludere possis
Lumine & a terris altum caput obstruere eius

Obiiciens cæcum radiis ardentibus orbem
Tempore eodem aliud fatere id non posse putes

Corpus quod cassum labatur lumine semper.
Solq; suos etiam dimmittere languidus ignis

Tempore cur certo nequeat: recreareq; lumen.
Cum loca præcerit flammis infesta per auras

Perin

Que faciunt ignis inter fligni atq; periri
Et cur terra queat lunam spoliare uicissim

coni plabit

Lumine: & oppressum solem super ipsa tenere.
Menstrua dum rigidas comperiabiliter umbras

Tempore eodem aliud nequeat subcurrere lunæ
Corpus uel supra solis per labier orbem.

Quod radios interrumpat: lumenq; profusum.
Et tamen ipsa suo si fulget luna nitore.

certa

Cur nequeat terra mundi languescere parte.
Dum loca luminibus propriis inimica peruexit.

coni plabit

Menstrua dum rigidas comperiabiliter umbras.
Quod super est quoniam magni per caerula mundi

Qua fieri quicquid posset ratione resolui.
De solis & lunæ effectione

Solis uti uarias cursus lunæq; meatus
 Noscere possemus quæ uis & causa ciceret
 Quo uē modo effecto lumine obire *postens et solent*
 Et neq; opinantis tenebris obducere terras
 Cum quasi conibēt (conniuent) aperto lumine rursus
 Omnia connisunt clara loca candida luce.

De nouitate rerum mundi

Et de dispositione que in eo sunt.

Nunc redō ad mundi nouitatem: & mollia terræ

Aruanouo foetu quid primum in luminis oras

Tolleret in certis credunt committere uentis.

Principio genus herbarum uiridemq; nitorem

Terra dedit circum collis camposq; per omnis

Florida fulserunt uiridanti prata colore.

Arboribusq; datumst uariis exinde per auras

Crescendi magnum immixtis certamen habenis.

Vt pluma atq; pili primum saetæq; creantur

Quadrupedum membris & corpore penipotentum.

Sic noua tum tellus herbas uirgultaq; primum

Sustulit, inde loci mortalia secla creauit.

Multa modis multis uaria ratione creata.

Nam neq; de caelo cecidisse animalia possunt.

Nec terrestria de falsis exisse lacunis.

Linquitur ut merito maternum nomen adepta

Terra sit e terra quom sunt cuncta creata. *quomam*

Multaq; nunc etiam existunt animalia terris

Imbribus & calido solis concreta uapore.

Quo minus est mirum si tum sunt plura coorta.

Et maiore noua tellure atq; æthere adulta

Principio genus alituum uarieq; uolucres

Oua relinquebant exclusæ tempore uerno.

Volliculos ut nunc teretis aestate cicade

Linqunt sponte sua uictum uictamq; petentes

Tum tibi terra dedit primum mortalia secla.

Multas enim calor atq; humor superabat in aruis

Hæc ubi quæque loci regio oportuna dabatur.

Crescebant uteri terram radicibus apti.

Quos ubi tempore maturo patefecerat æstas

Infantum fugiens humorem aurasq; petentes *petentes*

Conueniebat ibi natura foramina terræ

Et ut sucum uenis cogebat fundere apertis

Consimilem lactis sicut ^{nur} fiunt foemina quæque
Cum peperit dulci repletur: quod omnis
Impetus in mammas conuertitur illi ^{alimr} aliundi:
Terra cibum pueris uestem uapor herba cubile
Prebebat multa & molli lanugine abundans.
At nouitas nec frigora dura ciebat.
Nec nimios æstus: nec magnis uiribus auras.
Omnia enim pariter crescunt & robora sumunt.
Quare etiam atq; etiam maternum nomen adepra
Terra tenet merito: quoniam genus ipsa creauit
Humanum atq; prope certo tempore fudit
Omne: quod in magni bachatur montibus passim
Aerie simul uolucres uariantibus formis.
Sed quia finem aliquam pariendi debet habere
Destitit ut mulier spacio defessa uetusto.
Mutat enim mundi naturam totius æstas.
Ex alioq; alius status excipe omnia debet.
Nec manet ulla sui similis res: omnia migrant.
Omnia commutat natura: & uertere cogit
Namq; putrescit: & æuo debile languet
Porro aliud crescit: & contētilibus exit.
Sic igitur mundi naturam totius ætas
Mutat: & exilio terram status excipit alter.
Quod potuit nequeat; possit quod non tulit ante.
Multaq; cum tellus etiam portenta creare
Concitat mira facit membrisq; coorta
Androginem inter utras nec utranque utrunque remotū
Orba pedum partim manuum induata uicissim.
Multa sine ore etiam sine uultu caeca reperta.
Vinetaq; membrorum per totum corpus ad hæsū
Nec facere ut possent quicquam: nec cedere quoq;
Nec uitare malum nec sumere quod uolet usus.
Cætera de genere hoc monstra ac portenta creabat
Ne quicquam quoniam natura absterruit auctum
Nec potue captum ætatis tangere florem.
Nec reperire cibum ut uingi per ueneris res.
Multa uidemus enim rebus concurrere debere
Ut propagando possint procludere secla
Pabula primum ut sint genitalia deinde per artus.
Semina qua possint membris manare remissis
Foemina quæ ut in aruis coniugi possit habere

Lact

mūdi

ammas

H.

ex alio

conata est

viduata

potuer cupini
nec uingi

maribus

Androginem utriusq;
scem

Mutua qui metuent inter se gaudia uterque
 Mutaq; tum interiis animantum secla necessēst.
 Nec ^u Vepotuisse propagando procludere prolem.
 Nam quęcunq; uides uesti uitalibus auris.
 Aut dolus aut uirtus aut deniq; mobilitas est
 Ex inuente æuo genus id tuta retruanis. *r/irums*
 Multaq; sunt nobis ex utilitate sua quę
 Commendata manent tutele tradita nostrę.
 Principio genus ære leonum sæuaq; secla
 Tutast uirtus uolpes dolus: ut fuga ceruos / *leuis omnia*
 At leuis omnia canum fido cum pectore corda.
 Et genus omne quod est ueteri non semine partim.
 Lanigereq; simul pecudes & bugera secla
 Omnia sunt hominum tucela tradita memmi.
 Nam cupide fugere seras parēmq; secuta q;
 Sunt & larga suo sine pabula parta labore
 Quaedam utilitatis eorum premia causa
 Ac quis in horum tribuit natura. nec ipsa *mi*
 Sponte sua possent ut uiuere nec dare nobis
 Vtilitatem aliquam quam pateremur eorum
 Presidio nostro pasci genus esse que tutum
 Scilicet hæc aliis præcide lucroq; iacebant *prædæ*
 Indupedita suis fatalibus omnia uinclis
 Donec ad interitum genus id natura redegit.

De centauris

Sed neq; centauri fuerant. nec tempore in ullo
 Esse queunt duplici natura & corpore bino
 Ex alienigenis membris compacta potestas. *pinus*
 Hinc illinc paruis ut non sit pars esse potissit *paribus & parns*
 Id licet hinc quis hebeti cognoscere corde
 Principio circum tribus actis impiger annis
 Floret æquus puer haud quāq; saepe etiam nunc *ita*
 Vbera in animarum in somnis lactantia quæret. *māmaru*
 Post ubi æquum ualidate uires ætate senecta
 Membraq; deficiunt fugienti languida uira /
 Tum dentum puerili æuo florenta iuuentas
 Officit & molli uestit lanugine malas
 Ne forte ex homine & ueterimo semine equorum
 Confieri credas centauros posse neq; esse.

De Scylla

Aut rapidis canibus succintas semi marinis

Leuisomnus
Buera sacra

Iuuentas
ueteri semine Equi
Confieri

Corporibus scyllas & cætera de genere horum
 Inter se quorum discordia membra uidemus.
 Que neq; florescunt pariter: nec rebõra sumunt
 Corporibus: neq; proficiunt ætate senecta.
 Nec simili uenere ardescunt: nec moribus *imis imis*
 Conueniunt: neq; sunt eadem iocunda per artus.
 Quippe uidere licet pinguescere sæpe cicata
 Barbigeras pecudes hominiqu^{est} est acre uenenum.

Barbigeras pecudes

ignia

De terra chimera

Flamma quidem cum corpora uulua leonum
 Tam solcat tonere: atq; urere. quia genus omne
 Visceris in terris quodcunque & sanguinis extet.
 Que fieri potuit triplici cum tempore ut unam
 Prima leo. postrema draco. media ipsa chimera
 Ore feras arem flaret de corpore flammam.
 Quare etiam tullure noua caeloq; recenti
 Talia qui fingunt potuisse animalia gigni.
 Nixus in uno nouitatis nomine mani
 Multa licet simili ratione effuciat ore.
 Aurea tum dicat per terras flumina fulgo *vulgo*
 Fluxille: & gemmis florere arbuta fuisse.
 Aut hominem tanto membrorum esse impete natum
 Transmaria alta pedum uisus ut pondere posset.
 Et manibus totum circum se uertere caelum.

at ardua

corpore

hoc

Effuciat ore

ypocrite

De aqua seu uoce et noib: reru: l. de simplicitate pferu:

Nam quod multa fuere in terris semina rerum
 Tempore quo primum tellus animalia fudit.
 Nihil tamen est signi mixtas potuisse creari
 Inter se pecudes cõpactaq; membra animantum.
 Propterea quia que de terris nunc quoq; abundant
 Herbarum genera ac fruges arbutaq; læta
 Non tamen inter se possunt complexa creari.
 Sed si queque suo ritu procedit: & omnes
 Foedere naturæ certo discrimina seruant.
 Et genus humanum multo fuit illud in aruis
 Durius ut decuit tellus quod dura creasset.
 E maioribus & solidis magis ossibus intus.
 Fundatum ualidis aptum per uiscera neruis.
 Nec facile ex aestu nec frigore quod capetur
 Nec nouitate cibi: nec labi corporis ulla.
 Multaq; per caelum solis uoluentia lussa

Labi

Nec Robustus erat Curui moderator Avary

Volgiuago mor

Volgiuago uitam tractabunt^a more ferarum.
 Nec robustus erat curui moderator aratri.
 Quicquam nec solbat ferro molliter arua.
 Nec defodere in terram uirgulta: neq; altis *noua*
 Arboribus uetes decidere falcibus ramos.
 Quod sol atq; imbres dederant quod terra crearent
 Sponte sua satis id placabat pectore donum
 Glandiferas inter curabant corpora quercus.
 Plerumq; & que nunc hyberno tempore cernis.
 Arbuta puniceo fieri matura colore
 Plurima tum tellus etiam maiore ferebat.
 Multaq; præterea nouitas tum florida mundi
 Pabula dira tulit mîstris mortalibus ampla *miseris*
 At sedare sitim fluuii fontesq; uocabant.
 Ut nunc montibus emagnis decursus aquai
 Claritati a te sitientia secla ferarum. *claricitatiam*
 Deniq; nota uagis siluestria templa tenebant
 Nimpharum quibus aestibant humore fluenta *exibant*
 Lubrica pro lunc larga lauere humida saxa. *proluuio*
 Humida saxa super uiridi stillantia musto
 Et partim plano statere atq; erumpere campo.
 Nec dum resigni scribant tractare: neq; uti
 Pellibus & spoliis corpus uestire ferarum
 Sed nemora atq; cauos montes siluasq; colebant.
 Et frutices inter condebant squalida membra
 Verbera uentorum uitare imbrisq; coacti.
 Nec commune bonum poterant spectare: neq; ullis
 Moribus inter se sciebant: nec legibus *un*
 Quodcunq; obtulerat prædæ fortuna satebat. *feribat*
 Sponte sua sibi quisque ualere & uiuere doctus.
 Et uenus in siluis iungebat (iungebat) corpora amantum
 Conciliabat enim uel mutua quamque cupido.
 Vel uiolenti uiri uis atq; impensa libido.
 Vel pretium glandes atq; arbuta uel pira lecta
 Et manuum mira freti uirtute pedumq;
 Consectabantur siluestria secla ferarum.
 Multaq; uincebant uitabant pauca latebris.
 Sætigerisq; pares suis siluestribus membra
 Nudabant terræ nocturno tempore capti
 Circum se foliis ac frondibus inuoluentes.
 Nec plangere diem magno solemq; per agros

+ Claritat a stat
 Clamor acris & acris
 Inuinit

Querebant pauidi palantes noctis in imbris.
Sed taciti respectabant: somnoq; sepulti
Missilibus saxis & magno pondere clauae
Dum rotae a face sol inferat lumina caelo. *inferret*
A paruis quod enim consueverant cernere semper
Alterno tenebras & lucem tempore gigni /
Non erat ut fieri posset mirari unq;
Né de fidere ne terras aeterna teneret
Nox imperpetuum detracto lumine solis.
Sed magis illud erat curaeq; secla ferarum
Infestam miseris faciebat saepe quietem /
Euch Et lectiq; domo fugiebant saxea tecta.
Spumigeri suis aduentu ualidiq; leonis.
Atq; in tempesta cedebant nocte pauentes
Hospitibus saeuis in strata cubilia fronde.
Nec nimio tum plusq; nunc mortalia secla
Dulcia linquebant lamentis lumina uitae.
Vius enim tum quisque magis depensus eorum
Pabula uiua feris praebat dentibus haustus
Et nemora ac montis gemitu siluasq; replebat
Viua uidens uiuo sepeliri uiscera bullo.
Ac quos effugium seruarat corpore adeso *adceso*
Posterior tremulas super uiscera tetra tenentes
Palmas horriferas accibant uocibus orcum
Deniq; eos uita priuarant uermina seua. *uermis*
Expertis opis ignaros quid uulnea uellent
At non multa uirum sub ignis milia ducta
Vna dies dabat exitio: nec turbida ponti
Aequora ledebant nauis ad saxa uirosq;
Nec temere in cassum frustra mare saepe coortum
potestas Seuebat leuiterq; minas potestas manis.
Nec poterat quenquam placidi pellacia ponti
Subdola pellicere in fraudem ridentibus undis.
Improba nauigii ratio cum caeca iacebat.
Tum penuria deinde cibi: languentia lacto *lacto*
Membra dedant contra nunc rerum copia mersast *mersast*
Illi prudenter ipsi sibi saepe uenenum
Vergebant nudant *nedant* solertius ipsi
Inde cassas postq; ac pelles ignemq; pararunt
Et mulier coniuncta uiro concessit in unum
Cognita sunt: prolemq; ex se uidere creatam. *k*

rosca

ultra

potestas

dabat

corpus

uermis

pellacia ponti
Ridentibus undis

*Alia corpora**Amicitiam**Misererit oī*

Tum genus humanum primum molescere coepit. *¶ molescere*
 Ignis enim curauit: ut alia corpora frigus *¶ valida*
 Non ita iam possent caeli sub tegmine ferri
 Et uenus in minuit uires pueriq; parentum
 Blanditiis facile ingenium fregere superbum.
 Tunc & amicitiam coeperunt iungere habentes *¶ amicitiam*
 Finitim inter se nec ledere nec uiolare
 Et pueros commendarunt: muliebreq; stulum *¶ atq; filii atq; sceleris*
 Vocibus & gestu: cum balbae significarent
 Imbecillorum esse equum misererit *¶ misererit* *omni*
 Non tamen omni modis poterat concordia gigni.
 Sed bona magnaq; pars seruabat foedera casti.
 Aut genus humanū iam tum foret omne peremptum
 Nec potuisset adhuc perducere secla pro pago.
 At uarios linguae sonitus natura subegit
 Mittere: & utilitas expresit nomina rerum.
 Non alia longe ratione atq; ipsa uidetur
 Protrahere ad gestum pueros infantia linguae
 Cum facit ut digito que sint presentia monstrat.
 Sentit enim uim quisque suam quod possit ab uti.
 Cornua nata prius uitulo que q̄ frontibus extent.
 Illis iratus petit: atq; infessus inurget. *¶ Scymni*
 At catuli pantherarum scyminiq; leonum
 Unguibus ac pedibus iam tum morsuq; repugnant
 Vix iam quum sunt dentes unguesq; creati. *¶ q̄d*
 Alituum pro porro genus alis omne uidemus
 Fidere & a pennis tremulum petere auxiliatum.
 Proinde putare aliquem tum nomina distribuisse
 Rebus & inde homines didicisse uocabula prima.
 Desuper est nam cur hic posset cuncta notare
 Vocibus & uarios sonitus emittere linguae.
 Tempore eodem alii facere id non quis se putentur.
 Præterea si non alii quoq; uocibus usi
 Inter se fuerant: unde insita noties est:
 Utilitas & unde data est. huic prima potestas
 Quid uellet facere ut sciret animoq; uideret
 Cogere item pluris unus uictosq; domare:
 Non poterat rerum ut percipere nomina uellent.
 Nec ratione docere ulla suadereq; surdes.
 Quid sit opus facto facile: sineq; enim paterentur
 Nec ratione ulla sibi ferrent amplius auris.

*scymniq; leonū s̄q̄
not catulū leonū**Nemo uocē distribuere**non uocē distribuere
sibi uocē distribuere*

Vocis inauditos sonitus obtundere frustra.
 Postremo quid in hac mirabile tantoperere *est re.*
 Si genus humanum cui uox & lingua uiget *re*
 Pro uario sensu uarias res uoce notaret.
 Cum pecudes mutae: quum deniq; secla ferarum
 Dissimilis soleant uoces uariasq; cire
 Cum metus atq; dolor est: & quum iam gaudia gliscunt
 Quippe enim licet in rebus cognoscere apertis
 Inritata canum cum primum magna molossum
 Mollia ricta premunt duros nudantia dentes.
 Longa alia sonitu rabie stricta minatur
 Et cum iam latrant & uocibus omnia complent.
 At catulos blandocum lingua lambere temptant
 At ubi eos lactant pedibus morsuq; petentes
 Suspensis teneros imitantur dentibus haustus
 Longe alio pacto canitu uocis adulant.
 Et quum deserti baubantur in aedibus: aut quum
 Plorantis fugiunt summissis corpore plagas.
 Deniq; non hinnitus item differre uidetur
 Inter equas: ubi equus florenti aetate iuuentus
 Pinnigeris acuit calcaribus ictus amoris
 Et fremitum patulis sub naribus aedit ad arma.
 Et cum sic alias concussis artibus hymnit.
 Postremo genus alitum uariatq; uolucres
 Accipitres atq; ossifrange mergiq; marinis
 Fluctibus in salso uictum uitamq; petentes.
 Longe alias alio iacent in tempore uoces
 Et cum de uictu certant: praedaeq; repugnant
 Et partim mutant cum tempestatibus una
 Raucisonos cantus cornicum: & secla uetusta.
 Coruorumq; greges: ubi aquam dicuntur & imbris
 Poscere: & interdum uentus aurasq; uocare.
 Ergo si uarios sensus animalia cogunt
 Multa tamen quum sint uarias emittere uoces
 Quanto mortalis magis aequum est *tamen* potuisse
 Dissimilis alia atq; alia res uoce notare.
 Illud in his rebus tacitus ne forte requiras.
 Fulmen detulit in terram mortalibus ignem
 Primitus: inde omnis flammaram deditur ardor.
 Multa uidemus enim caelestibus insita flammis
 Fulgere: cum caeli donauit plaga uaporis.

Ricta

*Gannita uois adu
lana
Baubantur i hys di b*

*et pinnigeri
sequit*

*Uuuii
Uuuiys*

*Fulmen detulit in terra
mortalibus ignem*

Fulgere

Ut ramosa tamen cum uentis pulsa uacillans
 Aequat in ramos incumbens arboris ardor /
 Exprimitur ualidis extritus uicibus ignis.
 Emicat interdum flammai feruidus ardor.
 Mutua dum inter se rami stirpesq; terentur.
 Quorum utrunq; dedisse potest mortalibus ignem.
 Inde cibum coquere: ac flammæ mollire uaporem
 Sol docuit. quom inutescere multa uideat
 Verberibus radiorum atq; aestu uicta per agros /
 Inq; dies magis inuictum uictamq; priorem
 Commutare nouis monstrabant rebus & igni:
 Ingenio qui prestabant: & corde uigebant
 Condere coeperunt urbis artēq; locare /
 Praesidium reges ipsi sibi praesidiumq;
 Et pecudes atq; agros diuiserant q; debere
 Pro facie cuiusq; & uiribus ingenioq;
 Nam facies multum ualuit uiresq; uagebant.
 Posterius res inuenta staurumq; repertum
 Quod facile & ualidis & pulchris depressit honorem.
 Diuitioris enim sectam plerunq; secuntur
 Quā libet & fortes & pulchro corpore creti.
 Quod si quis uera uitam ratione gubernat
 Diuitiæ grandes homini sunt: uiuere parte
 Aequo animo: neq; enim aestum quam penuria parui /
 Ad claros homines uoluerunt atq; potentes
 Ut fundamento stabili fortuna maneret.
 Et placidā possunt opulenti ducere uitam
 Ne quicquam quoniam ad summum subcedere honorē
 Certantesq; inter in festum seecere uiai:
 Et tamen summo quasi fulmen deicit ictos.
 Inuia interdum: contemptum in tartara terra:
 Ut satius multo iam sit parere quietum
 Quam regere imperio res uelle & regna tenere.
 Proinde si de in caelum defessi sanguine sudent
 Angustum pariter luctantes ambitiones.
 Inuidia quoniam ceu fulmine summa uaporant
 Plerunq;: & que sunt altis magis edita: cunque
 Quando quidem sapiunt alieno ex ore petuntq;
 Rex ex auditis potius q̄ sensibus ipsis:
 Nec magis id nunc est: neq; erit mox: quia fuit ante.
 Ergo regibus occisis sub uersa iacebat

14 m. r. d. -

quom inutescere

hi

diuiseri / 1. diuisum uolunt
haberet:

est uq;

1. mundum
contemptus

1. sine

petarū
Sub

Prisina ma^gestas foliorum & scepra superba
Et capitis summi sic clarum in signe clypeum
Sed pedibus uulgi magnum lucebat honorem.
Nam cupide conculcatur nimis ante metutum
Res itaq; ad summam fecem turbasq; recidat

Meritus

redibat

Imperium sibi cum hac summatum quisque petebat.
Inde magistratum partim docuere creare
Iuraq; constituere ut uellent legibus uti.

Nam genus humanum defolium uincere aeuum

Ex inimicis languebat quo magis ipsum

Sponte sua cecidit sub leges arcta; iura

Acrius ex ira. quod enim se quisque parabat

Vlcisci quam nunc concessumst legibus aequis:

Hanc ob rem est homines pertaclum ui colere aeuum

Inde metus maculat penarū in premia uitae:

Circum recite munus atq; iniuria quenque.

Atq; unde exorta est ad cum plerunq; reuertit.

Nec facilis est placidam ac pacatam degere uitam

Quis uiolac factis communia foedera pacis

Ecti fallit enim diuum genus humanum q;

Perpetuo tamen id fore clam diffidere debet.

Quippe ubi se multē per somnia saepe loquentes

Aut morbo delirantes p^{er}traxe (p^{er}trasse) fera. atur

Ecceolata in medium: & pietam dedisse. *peccata ex p^{er}traxerunt de d^{omi}no*

Nunc que causa deum per magnas numina gentis

Peruulgant & ranarum compleuerit orbis *urbes*

Suscipiendaq; curarit solemnia sacra.

Que nunc in magnis florent sacra rebus locisq;

Vnde etiam nunc est mortalibus insitus horror.

Qui delubra deum noua tota suscitāt orbi

Terram: & festis cogit celebrare diebus

Nominata difficilest rationem redde uerbis.

Quippe & enim iam tum diuom mortalia sacia

Egregias animo facies uigilante uidebant

Et magis in somnis mirando corporis auctu.

His igitur sensum tribuebant propterea quod

Membra mouere uidebantur. uocesq; superbas

Mittere pro facie preclara & uiribus amplis

Aeternamq; dabant uitam: quia semper eorum

Suppeditabatur facies & forma manebat

Et tamen omnino quod tantis uiribus auctos *kiii*

kiii

uincere aeuum
ui colere aeuum

Circum recite
uis =

araru

no ita

at diluunt

peccata ex p^{er}traxerunt de d^{omi}no

urbes

105
Non temere illa (ulla) ^{posse} ui conuinci putabant, ^{ellabi}
Fortisq; ideo longe praestare putabant:
Quod mortis timor haud quenquam uexaret eorum
Et simul in somnis: quia multa & mira uidebant
Efficere, & nullum capere ipsos inde laborem.
Præterea cæli rationes ordine certo.
Et uario annorum cernebant tempora uerti.
Nec poterant quibus id fierent cognoscere causis.
Ergo per fugum sibi habebant omnia diuis
Tradere: & illorum nutu ^{facile} facere: omnia flecti
In caelo: que deum sedes & templa locarunt
Per cælum uolui: quia nox & luna uidetur
Luna dies & nox ^{erit} noctis signa seuera
Noctiuageq; faces cæli flammæq; uolantes
Nubilia: sol: imbres nix: uenti: flumina, grandis ^{fulmina}
Et rapidi fremitus: & murmura magna minarum.
O genus infelix humanum: talia diuis
Cum tribuit: facta: atq; iras adiunxit acerbis.
Quantos tum gemitus ipsi sibi quantaq; nobis
Vulnera quas lacrimas peperere minoribus nostris.
Nec pietas ulla ^{est} uelatum: sæpe uideri
Vertier ad lapidem: atq; omnis accedere ad aras
Nec procumbere humi prostratum: & pandere palmas
Ante deum delubra: nec aras sanguine multo
Spargere quadrupedum. nec uotis neclere uota.
Sed mage placata posse omnia mente tueri.
Nam quum suspicimus magni cælestia mundi
Templa super stellâsq; mirantibus æthera fixum.
Et uenit in mentem solis lunæq; uiarum
Tunc aliis oppressa malis in pectora cura
Illa quoq; expergefatum caput erigere inquit.
^{Ecce} ^{que} ^{forte} ^{deum} ^{nobis} ^{immensa} ^{potestas}
Situatio motu que candida sidera uerset.
Temptat enim dubiam mentem rationis ægestas.
Et quæ nam fuerit mundi genitalis origo.
^{har} Et simul & que sit finis quo ad moenia mundi ^{atque}
Et taciti motus hunc possint ferre laborem
An diuinitus æterna donata salute
Perpetuo possint acui labentia tractu
Immensi ualidas acui contemnere uires!
Præterea cui noua nimis formidine diuum ^{non auis}

Contrahitur cui non correput membra pauore.

Fulmine horribili cum plaga torrida tellus

Contremit & magnum percurrunt murmura caelum.

Non populi gentesq; tremunt: regesq; superbi.

Corripiunt diuum percussi membra timore.

Ne quod ob admissum foede dictum ue superbae

Poenarum graue sit soluendi tempus aduictum

Summe etiam cum uis uiolenti per mare uenti

Induperatorem classis super aethera uertit

Cum ualidis pariter legionibus atq; elephantis.

Non diuum pacem uotis adyta preceq; fit

Ventorum pavidus paces animasq; secundas

Ne quiquam quoniam uiolento turbine saepe

Conreptus nihilo fertur minus aqua dalet.

Vsq; adeo res humanas uis abdita quaedam

Obterit & pulchros fascis saeuasq; secures

Proculcare ac ludibrio sibi habere uidetur.

Deniq; sub pedibus tellus cum tota uacillat

Concussa q; cadunt urbes: dubia q; minantur

Quid mirum si se temnunt mortalia secla.

A q; potestatis magnas mirasq; relinquunt

In rebus iuris diuum: que cum gubernent.

Quae admodum aurum & argentum

& ferrum & plumbum repertum sit.

Quod super est aequae aurum: ferrumq; repertum

Et simul argenti pondus plumbiq; potestas.

Ignis ubi ingentis siluas ardore cremarat

Montibus in magnis: seu caeli fulmine misso.

Siue quod inter se bellum siluestre gerentes.

Hostibus intulerant ignem formidinis ergo

Siue quod inducti terrae bonitate uolebant

Pandere agros pinguis & pascua redde rura.

Siue feras interficere & deteste e praeda

Nam fouea atq; igni priuis est uenarier ortum

Quam saepire plagis saltum: cambusq; ciere.

Quicquid id est quacumq; e causa flammeus ardor

Horribilis sonitus siluas exedat altis

A radicibus & terram percoxerat igni.

Manabat uenis feruentibus in loca terrae

Concaua conueniens argenti riuus & auri.

Aeris ite & plumbi que cum concreta uidebant

k i i i i

cu

corripit

quora

ad uada leti

ms

discre

aductu

ac / rogne et guffit
adit / et pre quarit.

paris

Ergo

Posterius claro in terras splendere colore.
 Tollebant nitido capti leuiq; lepore
 Et simili formata uidebunt esse figura
 Atq; lucanarum fuerant uestigia cuiq;
 Tum penetrabat ^{cor} res posse hæc liquefacta calore
 Quamlibet in formam & faciē decurrere rerum.
 Et prorsum quis in cauta ac tenuia posse ^{arma}
 Mucronum duci fastigia procudendo.
 Ut sibi tela parent: siluasq; & caedere possint ^{excidere}
 Materiemq; dolere: leuare ac radere signa. ^{signa}
 Et terebrare etiam ac percudere perq; forare.
 Nec minus argento facere hæc auroq; parabant.
 Quam ualidi primum uolentis uiribus aeris:
 Nequiquam. quoniam cedebat uicta potestas.
 Nec poterant pariter durum sufferre laborem.
 Nam fuit in precio magis ^{æs} aurumq; iacebat
 Propter inutilitatem: hebeti mucrone recusum.
 Nunc iacet æs: aurum in summum successit honorem.
 Sic uolendo ætas commutat tempora rerum
 Quod fuit in precio ^{fit} nullo deniq; honore
 Porro aliud succedit: & contemptibus exit.
 Inq; dies magis adpetitur floretq; repertum
 Claudibus (claudis) & miro est mortalis inter honore.
 Quæadmodum ferrum inuentum sit.

Nunc tibi quo pacto ferri natura reperta
 Sit facilest ipsi te cognoscere memini.

fragmina:

Arma antiqua manus ungues dentesq; fuerunt
 Et lapides & item siluarum fragmina rami
 Et flammant ignes postq; sunt cognita primum;
 Posterius ferri uis est, aerisq; reperta
 Et prior æris erat: quia ferri cognitus usus.

Et flamma atq;

Quo facilis magis est natura, & copia maior
 Aere solum terræ tractabant: æreque belli
 Miscabant fluctus: & uulnera ^{facta} ferebant
 Et pecus atq; agros adimebant nam facile ollis
 Omnia cedebant armatis nuda & inerma

saua, uasta

Inerma

Inde minutatim processit ferreus ensis.
 Versaq; in obprobrium species falcis achæuæ
 Et ferro coepit solum procindere terræ.
 Ex equataq; creperi certamina bella.
 Et prius est armatum in equi conscendere ^{costis}
 Et moderatier hunc frenis dextraque uigere.

abans

Creperi bellu:

Creperi certamina
Belli:

sunt

costas i

Quam biuugo curru belli tentare pericla
Et biuugo prius est q̄ bis coniungere binos.
Et q̄ falciferos armatum ascendere currus.
Inde boues castarrito torperet & res
Anguimanus belli docuerunt uulnera peni
Sufferre: & magnas martis curbare cateruas.
Sic alij ex alio peperit discordia tristis
Horribile humanis quod gentibus esset in armis /
Inq; dies bellis terroribus addidit augmen.
Temptarunt etiam tauros in munere belli
Expertiq; suos saeuos sunt mittere in hostis.
Et ualidos partim pre se misere leones
Cum ductoribus armatis saeuisq; magistris
Qui moderarier his possent: uinclisq; tenere
Ne quicquam / quoniam permixta caede calentes
Turbabant seui nullo discrimine turmas;
Terrificas capitum quatientes undiq; crestas.
Nec poterant equites fremitu perterriti equorum
Pectora mulcere & frenis conuertere in hostis.
Iritata irae (leae) iaciebant corpora saltu /
Undiq; & aduersum uenientibus ora patebant.
Et nec opinantis a tergo diripiebant
Deplexeq; dabant in terram uulnere uictos
Morsibus adfixe (affixe) ualidis atq; unguibus uncis.
Iactabantq; suos tauri pedibus terebant /
Et latera ad uentres hauribant subter equorum /
Cornibus & terram minitanti mente ruebant.
Et ualidis sotios cedebat dentibus apri.
Tela infracta suo tingentes sanguine saeui /
In se fracta suo tingentes sanguine tela /
Permixtasq; dabant equitum peditumq; ruinas
Nam trasserat (trāsuerfa) feros exhibat detib; a ductus
Iumenta. aut pedibus uento se recta parebant
Ne quicquam. quoniam ab neruis succisa uideres
Concidere. atq; graui terram consternere casu
Si quos ante domi domitos esse putabant
Efferuescere cernebant in rebus agundis.
Vulneribus: clamore: fuga: terrore: tumultu.
Nec poterant ullam partem reducere eorum /
Diffugiebat enim uarium genus omne ferarum.
Ut nunc saepe boues luce ferro male mactat

Lucas

partis

sans

Inde boues lucas turrito copor terros

Anguimanus

Lee

Boues luce

Diffugiunt fera facta suis cum multa dedere
 Si fuis ut facerent: sed uix ad lucor ut ante
 Non quierint animo praesentire atq; uidere /
 Quam commune malum fueret foedumq; futurum /
 Et magis id possis factum contendere in omni.
 In uariis mundis uaria ratione creatis /
 Quam certo atq; uno terrarum quolibet orbi.
 Sed facere id non tum uincendi spe uoluerunt.
 Quam dare quod gement hostis ipsiq; perire.
 Qui numero diffidebant armisq; uacabant.
 Nilis ante fuit uestis: quam textile tegmen
 Textile post ferrumst: quia ferro tela paratur. /
 Nec ratione alia possunt tam leuia gigni *Infilia*
scapiq; sonantis ML Infilia: ac fusi radiis capiq; sonantes.
 Et facere ante uiros lanam natura coegit /
 Quam muliebri genus nam longe praestat in arte
 Et solertius multo genus omne uirile.
 Agricola; donec uitio uertere seueri
 Ut mulieribus id manibus concedere uellent.
 Atq; ipsi pariter durum sufferre laborem.
 Atq; opere in duro durarent membra manusq; /
 Ad specimen sationis & insitionis origo *specime*
 Ipsa fuit rerum primum natura eicatrix (creatix) *bacca*
 Arboribus quoniam buccas glandesq; caduce
 Tempestiua dabant pullorum examina subter /
 Unde etiam libitumst stirpis committere ramis.
 Et noua defodere in terram uirgulta per agros
 Inde aliam atq; aliam culturam dulcis agelli
 Tentabant: fructusq; feros mansuescere terra
 Cernebant indulgendo blandeq; colendo.
 Inq; dies magis in montem succedere siluas
 Coegebant: ut atq; suum concedere cultis. *lorum*
 Prata lacus riuos segetes uinetaq; lacta /
 Collibus & campis ut haberent atq; olearum
 Caerula distinguens inter plaga currere posset
 Per tumulos & conuallis camposq; praesufa.
 Ut nunc esse uides uaria distincta lepore
 Omniaque pomis intersita dulcibus ornant
 Arbustisq; tenent foelicibus opsa circum.
 At liquidas auium uoces immitarier ore
 Ante fuit multo q; leuia carmina cantu.

Concelebrare homines possent aurisq; iuare.
 Et zephiri caua per calamorum sibila primum
 Agrestis docuere cauas inflare cicutas.
 Inde minutim dulcis didicere quærelas
 Tibia quas fundit digitis pulsata canentum.

A. Quia per nemora ac siluas saltusq; repeta
 Per loca pastorum deserta atq; otia diâ *atq;*
 Sic unum quid quis paulatim protrahit actas
 In mediam ratio quæ in luminis erigit oras / *erigit*
 Hæc animos ollis mulcebant atq; iuuabat
 Cum satiare tibi nam tum sunt omnia cordi
 Sæpe itaq; inter se prostrati in gramine molli
 Propter aquæ riuum: sub ramis arboris altæ
 Non magnis opibus in cunole corpora habebant *habebant*
 Præsertim quum tempestas riuabat & anni
 Tempora pingebant uiridantis floribus herbas
 Tum loca tum sermo tum dulces esse cachinni
 Consuerant agrestis enim tum musa uigebat.
 Tum caput atq; humeros plexis redimere coronis /
 Floribus & foliis lasciuia laeta mouebat.
 Atq; extra numerum procedere membra mouentes
 Duriter & duro terram pede pellere matrem.
 Vnde oriebantur risus dulcesq; cachinni.
 Omnia quod noua tum magis hoc & mira uigebant.
 Et uigilantibus hinc aderant solatia somno
 Ducere multimodis uoces & flectere cantus.
 Et supra calamos unco percurrere labro.
 Vnde etiam uigiles nunc hæc accepta tuentur.
 Et numeris seruare genus didicere neq; hilo
 Maiorẽ interea capiunt dulcedine fructum
 Quam siluestre genus capiebat terrigenarum.
 Nam quod adest præsto: nisi quid cognouimus ante
 Suauius in primis placet & pollere uidetur.
 Posteriorq; fere melior res illa reperta
 Perdit & *mutat* sensus ad pristina queque.
 Sic odium coepit glandis: sic illa relicta.
 Strata cubilia sunt herbis & frondibus aucta
 Pellēs item cecidit: uestis contempta ferina
 Quam reor inuidia tali nunc esse repertam
 Ut lætum insidiis qui gessit prius obiret.
 Et tamen inter eos distractam sanguine multo

*quid**psalms**uide**unigod.**plaxus**Et sup non lamos**A calami*

Disperisse: neq; in fructum conuertere quisse /
 Tunc igitur pelles nunc aurum & purpura curis
 Exercent hominum uitam belloq; fatiant
 Quo magis in nobis ut opinor culpa resedit.
 Frigus enim nudos sine pedibus excruciat
 Terrigenas. at nos nihil laedit ueste carere
 Purpurea. atq; auro signisq; uigentibus apta.
 Dum plebelata mens id quoq; defende possit. *du plura tamen sit
 si cupit
 qua defendere possit*
 Ergo hominum genus incassum frustra laborat
 Semper: & curis consumit manibus aeuum.
 Ni mirum: quia non cognouit quae sit habendi
 Finis. & omnino quo ad crescit uera uoluptas.
 Idq; minutatim uitam prouexit in altum.
 Et belli magnos commouit funditus aestus.
 At uigiles mundi magnum uersatile templum
 Sol & luna suo lustrans lumine circum
 Perdocuere homines annorum tempora uerti.
 Et caetera ratione geri rem. atq; ordine certo / *certa*
 iam ualidis septi degebant turribus aeuum.
 Et diuisa colebatur districtaq; tellus. *disticta*
 Tum mare uel uolis florebat propter odores *uolunt*
 Auxilia & socios iam pacto foedere habebant:
 Carminibus: quum res gestas coepere poetae
 Tradere. nec multo prius sunt elementa reperta. *plus*
 Propterea quid sit prius actum respicere aetas *plus*
 Nostra nequid: nisi qua ratione uestigia monstrat
 Nauigia. atq; agriculturas: moenia: leges:
 Arma: uias: uestes. caetera de genere horum / *caetera*
 Prima. delicias quoq; uitae funditus omnis *culmiser*
 Carmina: picturas & daedala signa politos *polire*
 Usus & impigre simul experientia mentis
 Paulatim docuit pedetentum progredientes.
 Sic unumquicquid paulatim protrahit aetas *aetas*
 In medium: ratio quae in luminis erigit oras.
 Namq; aliud ex alio clarescere corde uidebant
 Atibus ad summum donec uenere cacumen.

T. Lucreti. C. de reru primordia natura liber quintus finit
 Incipit eiusdem liber sextus de primordia rerum natura.

Capitula sequentis libri sexti

pedonnum
 unigod.

Qui procurationē dī attribuit mūdi sibi ipsum.
De diis immortalibus sollicitudines constituere.

In Syria q̄d̄ dicitur

De tonitru. De fulgure. De nubibus semina ignita
inesse. De fulmine. Ignis ex fulminis natura.
Fulmina de crassioribus nubibus de alte gigni. De to
nitribus & terremotu. Autumno magis fulmina & to
nitrua fieri. De nubibus quomodo concrefcunt.
Spiracula mundi. De imbribus. De arcu. De
terremotu. Quare mare mai⁹ nō fiat. De aethna De ni
lo fluuio. De lacu auerni. Cornices athōnis ad eodem
minerue nō esse. In syria quadrupedes. Cur aqua in pu
teis aestate frigidior sit. De fonte adhamonis In aquā tē
dā ardere. De fonte aridi i mare. De lapide magnete. Flu
ere ab oib⁹ reb⁹. Pestilētia ūde creat De pestilētia athe.

Primæ frugiferos foetus mortalibus egris.
Diderunt quondā præ charo nomine athnae.
Et recreauerunt uitam legesq; rogarunt.

*Dederunt et dij
dederunt*

Et primē dederunt solatia dultia uitae.
Cum genuere uirum tali cum corde repertum
Omnia ueridico qui quondam ex ore profudit:
Cuius & extincta propter diuina reperta
Diuulgata uetus iam ad caelum gloria fertur.
Nam quā uidit hic ad uictum quē flagitat usus.
Omnia iam ferme mortalibus esse parata.
Ec̄ pro quo possent uitam consistere tutam.
Diuitias homines & honore & laude potētis
At filuere: atq; bona gnatorum excolere fama.
Nec minus esse domi cuiquam tamen anxia cordi
Atq; animi ingratis uitam uexare quærelis.
Paula atq; infellis cogit seruire quærelis
Intelligit ibi uitium fas efficere ipsum.
Omnia que illius uitio corrumpier intus.
Que colata foris & commoda cunque uenirent
Partim quod fluxum pertusumq; esse uidebat
Vt nulla posset ratione explerier unquam
Partim quod retro quasi conspurcare sapore
Omnia cernebat quecunque receperat intus.
Veridicis igitur purgauit pectora dictis
Et finem statuit cupidinis atq; timoris
Expofuitq; bonum summum quo tendimus omnes
Quid foret: atq; uiam monstrauit tramite paruo

proqua

et

in illis

Conspurare

Qua possemus ad id recto contendere cursu.
 Quid ue mali floret in rebus mortalibus passim
 Quod fuerit naturali uariq; uolaret
 Seu casu seu ui quod sic natura parasset
 Equibus eportis occurri cuiq; deceret.
 Et genus humanum frustra plerunq; probauit
 Voluere curarum tristis in pectore fluctus
 Nam ueluti pueri trepidant: atq; omnia caecis
 In tenebris metuunt: sic nos in luce timemus
 Interdum nihilo que sunt metuenda magis q̄:
 Que pueri in tenebris pauitant fugiuntq; futura. *finis*
 Hunc igitur terrorem animi tenebrasq; necessest
 Non radiis solis nec lucida tela diei
 Discuciant: sed naturæ spes ratioq;
 Quo magis inceptum pergam pertexere dictis.
 Et quoniam docui mundi mortalia templa
 Esse: natiuo consistere corpore cælum
 Et quæcunque in eo fiunt fieriq; necessest
 Pleraq; dissolui que restant percipe porro
 Quando quidem semel insignem conscendere curram
 Ventorum exucant placentur: omnia rursus
 Que fuerint sint placito conuersa fauore
 Cætera que fieri in terris cæloq; tuentur
 Mortales pauidis: tamen pendent mentibus saepe *morbu*
 Et faciunt animos humilis formidine diuum
 Depressosq; præmunt ad terram propterea quod
 Ignorantia causarum conferre deorum.
 Cogit ad imperium res & concedere regnum.
 Quorum operum causas nulla ratione uidere
 Possunt has fieri diuino numine rentur.
 Nam bene qui didicere deos securum agere æuum.
 Si tamen isterea mirantur qua ratione
 Queque geri possint præsertim rebus in illis
 Que supra caput aetheriis cernuntur in oris.
 Rursus in antiquas referuntur religiones *aliquid*
 Et dominos æris addiscunt omnia posse
 Quos miseris credunt ignari quid queat esse.
 Quid nequeat finita potestas deniq; cuiq;
 Quam nam sit ratione atq; alte cernimus hærens
 Quo magis errantes caeca ratione feruntur.
 Que nisi respuis ex animo: longeq; remittis

Dis indigna putare: alienaq; pacis eorum
Delibata deum ^{parte} parte tibi numina sancta

Sage Saepe oderunt non quo uiolari summa deum uis

exinde Possit: ut exire penas petere inbibat acris.

Sed quia tu te tibi placida cum pace quietus

Constitues magnos irarum uoluere fletus. *fluctus*

• Nec delubra deum placido cum pectore adibis.

Nec de corpore que sancto simulachra ferunt

In mentes hominum diuinæ erunt iue forme

Suscipere hec animi tranquilla pace ualebis.

Inde uidere licet qualis iam uita sequatur.

Quam quidem ut a nobis ratio uerissima longe

Reiciat. quanq̄ ^{sunt} a me multa profecta.

Multa tamen restant & sunt ornanda politis

Uersibus & ratio caeli spesq; tenenda.

Sunt tempestates & fulmina clara canenda

Quid faciant & qua de causa cunq; ferantur

Ne trepides caeli diuisis paribus amens

Vnde uolans ignis peruenerit aut in utram *(uitam)* se

Verterit hinc partem: quo pacto per loca septa

Insinuarit: & hinc dominatus ut extulerit se

Quorum operum causa nulla ratione uidere

Possunt: ac fieri diuino numine rentur.

Tu mihi supreme prescripta & candida callis

Currenti spatium præmonstra calida musa

Calliope requies hominum diuumq; uolupras.

Te ducere ut insigui capiam cum laude coronam.

De tonitru

Principio tonitru quatiantur caerulea caeli.

Propterea quia cæcurrunt sublime uolantes

Aetherae nubes contra pugnantibus uentis.

Nec fit enim sonitus cæli de parte serena.

Verum ubicunq; magis denso sunt agmine nubes.

Tam magis hinc magno fremitus fit murmure saepe.

Præerea neq; tamen condense corpore mire

Esse queunt q̄ sunt lapides ac ligna: neq; autē

Tam tenues q̄ sunt nebule: fumiq; uolantes.

Nam cadere aut bruto deberent pondere presso

Vt lapides: aut ut fumus constare nequirent.

Nec cohibere niues gelidos & grandinis imbris.

Dant etiam sonitum patuli super equora mundi.

in uicia

paribus

har p has
sup scripta

in ignis

1

Carbasus ut quondam magnis intenta theatris
 Dat crepitum ~~maros~~ (muros) inter lactata trabesq;
 Interdum percussa fuerit peculantibus auris.
 Et fragilis chartarum commeditur.
 Idq; enim genus in tonitru cognoscere possis.
 Aut ubi suspensam uestem chartasq; uoluntas
 Verberibus uenti uersant; planguentq; per auras.
 Fit quoq; enim interdum non tam concurrere nubes
 Frontibus aduersis possint; q; de latere ire
 Diuerso motura dentes e corpore e corpore tractum
 Aridus unde auris terget sonus: ille diuq;
 Ducitur exierint donec regionibus arctis
 Hoc etiam pacto tonitru concussa uidentur
 Omnia saepe graui tremor & diuolsa repente
 Maxime dissiluisse capacis moenia mundi.
 Cum subito ualidi uenti colecta procella
 Nubibus inter sit sese: conclusaq; ibidem
 Turbine uersante magis ac magis undiq; nubem
 Cogit. uti fiat spisso caua copore circum.
 Post ubi commouit uis eius & impetus acer.
 Tum praeterri crepo sonitu dat missa fragorem.
 Nec miru: tum plena animae uenticula (uenticula) parua
 Saepe ita dat paruam sonitum displosa repente.
 Est etiam ratio quum uenti nubila perflant
 Ut sonitus faciunt & enim ramola uidemus
 Nubila saepe modis multis atq; aspera ferri.
 Scilicet ut crebram siluam cum flamina cauri
 Perflant: sonitum frondes ramiq; fragorem.
 Fit quoq; ut interdum ualidi uis incita uenti
 Percindat nubem perfringens impete recto
 Nam quid possit ibi flatus manifesta doceres.
 Hic ubi leuior est: incerta quum tamen alta
 Arbusta uoluens radicibus haurit ab imis
 Sunt etiam fluctus per nubila qui quasi murmur
 Dant in frangendo grauiterq; item sit in altis
 Fluminibus magnoq; mari cum frangitur aestu.
 Fit quoq; ubi e nube in nubem uis incidit ardens
 Fulminis. haec multo si forte humore recepit
 Ignem continuo magno clamore trucidat.
 Ut caelis candens ferrum e fornacibus olim
 Stridit: ubi in gelidum propter demersimus imbrem

Planguent:

Chaurus

Aridior porro si nubes accipit ignem
 Vritur ingentis sonitu sub censa recente
 Lauri comos ut per montis flamma uagetur
 Turbine uentorum cōbutens impere magno
 Nec res ulla uita magis q̄ phoebi delphica laurus
 Terribili sonitum flamma crepitāte comatur (cremat.)
 Deniq; saepe geli multus fragor atq; ruina
 Grandibus in magnis sonitum dat nubibus alte
 Ventus enim qum conuertit: franguntur in altum
 Concreti montes nymborum & grandine mixta.

De fulgore

Fulget item nubes ignis qum semina multa
 Excussere s̄io concussu: ceu lapidem si
 Percuciat lapidis aut ferrum. nam tum quoq; lumen
 Exaliter claras stratillas disligat ignis: *stratillas*
 Sed tonitrum fit uti post auribus accipiamus:
 Fulgere quam cernant oculi: quia semper ad auris
 Tardius adueniunt: q̄ uisum que moueant res.
 Id licet hinc etiam cognoscere: cedere si quem
 Vngipiti uideat ferro procul arboris auctum.
 Ante fit ut cernas ictum: q̄ plaga per auras
 Det sonitum. sic fulgorem quoq; cernimus ante:
 Quam tonitruū accipimus pariter qui mittitur igni
 Ex simili causa/ concursu natus eodem.
 Hoc etiam pacto uolucris loca lumine tingunt
 Nubes: & tremulo tempestas impete fulgit.
 Ventus ubi inuasit nubem & uersatus ibidem
 Fecit ut ante cauam docui spissescere nubem
 Mobilitate sua feruescit: ut omnia motu
 Per calefacta uides ad estem plumbea uero
 Glans etiam longo cursu uoluenda quiescit
 Ergo feruidus hic nubem qum percussit atram.
 Dissipat ardoris quasi per uim expressa repente
 Semina: que faciunt uictantia fulgura flammæ.
 Inde sonus sequitur qui tardius ad licit auris
 Quam que perueniant oculorum ad lumina nostra.
 Scilicet hoc densis fit nubibus. & simul ala *aln*
 Extractis aliis alias super impete miro.
 Ne tibi sit fraudi quod nos inferre uidemus
 Quam sic lata magis q̄ sursum extricta quod extent.
 Contemplator enim cum montibus assimilata

*Resina**cofricit**Epilucet**Annupia**ardisat**nictantur**Infusa**Geli:**Fulgis**Spissescere:**Plumbea glans**Nictantia fulgura*

Nubila portabunt uenti transuersa per auras.
 At ubi per magnos montis cumulata uolebis
 Insuper esse alius alia atq; uignere superna
 In statione locata: sepultis undiq; uentis.
 Tu poteris magnas moles cognoscere eorum
 Speluncasq; uelut saxi pendentibus structas
 Cernere: quas uenti cum potestate coorta
 Complerunt magno indignantur murmure clausi
 Nubibus in caueisq; ferarum more imitantur.
 Nunc hinc nunc illinc fremitur per nubila mittunt
 Querentesq; uiam circumuersantur: & ignis
 Semina conuoluuntur e nubibus acq; ita cogunt
 Multa: rotantq; cauis flammam fornacibus intus.
 Donec diuolsa fulserunt nube corusci.

De nubibus semina ignita inesse

Hoc etiam fit uti de causa mobilis ille
 Deuolet in terram liquidi calor aureus ignis

Semina quod nubes ipsas per multa necessessest
 Concipere: ut merito iubeant ignesq; profundant.
 Hasce igitur quum uentus agens contrusit in unum
 Compressitq; locum tegens expressa profundunt
 Semina. que faciunt flammæ fulgure colores
 Fulgit item quum rarescunt quoq; nubila cæli.
 Nam quum uentus eas leuiter deducit euntis
 Dissoluitq; cadant ingratus illa necessessest
 Semina que faciunt fulgorem tum sine tetro
 Terrore & sonis fulgit nulloq; tumultu.

De fulmine

Quod superest natura prædita consent
 Fulmina declarant ictu & inusta uapore

Signa: notæq; grauis hilantis sulfuris auris.
 Ignis enim sunt hec nouenti signa: neq; imbris.
 Præterea se accendunt quoq; tecta domorum
 Et celeri flamma dominatur in ædibus ipsis.

Ignis & fulminis natura

Hunc tibi subtilem cum primus ignibus ignem
 Constituit natura minutis montibusq; atq;

Corporibus cui nihil omnino absistere possit
 Transit enim ualide fulmen per septa domorum
 Clamor ut hæc uoces transit per saxa & per aera.
 Et liquidum puncto facit aes in tempore & aurum.

*Ignis habere et enim
 cum s humor sim utlo
 flammis est plurim color
 et splendidus collis.
 Quippe et enim solis de
 lumine ultra nuncio*

ignis

*Fulmina balat sul
 plura*

*uni ac
 Aurum et aë et argenti
 liquat in pl. i 2.*

ignis

sonum

ignis ignis

Curat item uasit^s integris uina repente
 Diffugiant. quia nimirum facile omnia circum
 Conlaxat: raraq; facit latera omnia uasis
 Adueniens calor eius ut insinuatur in ipsum
 Mobiliter soluens differt primordia uini
 Quod solis uapor ætatem non posse uidetur
 Efficere: usq; adeo tollens feruore corusco.
 Tanto mobilior uis & dominatior hæc est.
 Nunc ea quo pacto gignantur & impete tanto
 Fiant: ut possint ictu discludere turris /
 Disturbare domos auellere ligna trabesq;
 Et monumenta uirum commoliri atq; ciere /
 Exanimare homines pecudes prosternere passim /
 Cætera de gente hoc qui ui facere omnia possunt.
 Expediam. neq; in promissis plura morabor.

Fulmina de crassiorib⁹ nubib⁹ de^{et} alte gigni:

Fulmina gigni e crassis alteq; putandunt
 Nubibus extractis: nam caelo nulla sereno

Nec leuiter densis mittuntur nubibus unq;
 Nam dubio procul hoc fieri manifesta docet res
 Quod tunc per totum concresecunt aera nubes
 Undiq; uti tenebras omnis adierunt aëta^m /
 Liquille: & magnas caeli complexse cauernas
 Usq; adeo terra nymborum nocte coorta
 Impendant aërae formidinis ora supernæ
 Cum commoliri tempestas fulmina ceptas
 Præterea persepe niger quoq; per mare nymbus
 Ut picis e caelo dimissu fulmen in undas /
 Sic cadit: & fertur tenebris procul & trahit ^{atram} attum
 Fulminibus grauidam tempestatem atq; procellis.

Ignibus ac uentis cum primis ipse repletus
 Interea quoq; ut horrescant ac tecta requirant.

Sic igitur ^{sup} a nostris caput esse putandunt
 Tempestatem aëtam. neq; enim caline tanta

Obruerent terras nisi inedicata supernæ

Multa forent multis exemplo nubila sole
 Nec tanto possent opprimere imbri

Fulmina abundare ut facerent camposq; natare.
 Si non extractis foret alte nubibus æther.

Hic igitur uentis atq; ignibus omnia plena
 Sunt. ideo passim fremitus & fulgura fiunt.

Vis fulminis

Genere

Commoliri

sup h^o nrum

in
 terras

at non imtos possent uenietes opprimere hymbis

Quippe & enim ^{ur} supra docui per multa uaporis
 Semina: hac de re cauas nubes & multa necessest ^{habere}
 Concipere ex solis radijs ardoreq; eorum.
 Hoc ubi uentus eas idem que cogit in unum
 Forte locum quem uis expressit multa uaporis
 Semina: seq; simul cum eo commiscuit igni:
 Insinuatus ibi uortex uersatur in alto.
 Et calidis acuit fulmen fornacibus intus
 Nam duplici ratione accenditur ipse sua cum
 Nobilitate calescit: & e contagibus ignis.
 Inde ubi percaluit ^{ur} grauis uentum in ligni ^{uis uenti aut grauis igni}
 Impetus incessit matrum cum quasi fulmen
 Percindit subito nubem ferturq; coruscis
 Omnia luminibus lustrans locus percitus ardor.

De tonitribus & terremotu.

Quem grauis insequitur sonitus displosa repente
 Opprimere ^{ur} & caeli uideantur templa superne:
 Inde tremor terras grauiter pertemptat: & altum
 Murmura percurrunt caelum. nam tota fere tum
 Tempestas concussa tremit fremitus mouentur.
 Quode concussis ^{ur} sequitur grauis imber & uber:
 Omnis ut uideatur in imbrem uertiei aether.
 Atq; ita precipitans ad diluuiem reuocare.
 Tantus discidio nubis uentiq; procella
 Mittitur ardenti sonitus cum prouolat ictu.
 Est etiam quum uis extrinsecus inci a uenti
 Incidit in ualidam matura culmine nubem.
 Quam quum ^{ur} percidit: ex templo cadit igneus ille
 Vertex. qua spatio ^{ur} (que patrio) uocitam? noie fulme.
 Hoc fit idem in partis alias quocunq; tulit uis
 Fit quoq; ut interdum uenti uis missa sine igni
 Ignescat tamen in spatio longoque meatu
 Dum uenit amittens in cursu corpora quedam
 Grandiaque nequeunt pariter penetrare per auras.
 Atq; alia ex ipso conradens aere portat.
 Paruulaque faciunt ignem commixta uolando.
 Nam ^{ur} alia longe ratione ac plubea saepe
 Fecunda fit glans in cursu quum multa rigoris
 Corpora dimittens ignem concepit in auris:
 Fit quoq; ut ^{ur} ipsis ^{ur} plaga eius excitet ignem ^{plaga eius}
 Frigida cum uenti pepulit uis missa sine igni.

supra

Diluuias

diffidio nubis

de Mon. Temp.

Quum fulmine dicitur:

Glans plubea ^{feruida}

atq; ips

Nimirum. qui cum uehementi perculit ictu
 Confluere ex ipso possunt elementa uaporis.
 Et simul ex illa que tum res excipit illum *ictum*
 Ut lapidem ferro cum caedimus euolat ignis.
 Nec quod frigida uis terris: hoc stutuis ille *secius*
 Semina concurrunt calidi fulgoris ad ictum.
 Sic igitur quoque res accendi fulmine debet
 Oportuna fuit si forte & indomeat flammis.
 Nec temere omnino plane uis frigida uenti
 Esse potest: ex qua tanta immissa superne est.
 Quin prius incursum non accenditur igni
 At tepesacta tamen ueniat commixta colore.
 Mobilitas autem fit fulminis & grauis ictus.
 At celeri ferme pergunt ubi fulmina lapsu
 Nubibus ipsa quod omnino prius incita sacuis *seuis*
 Colligit & magnum conamen sumit eudi.
 Inde ubi non potuit nubes capere impetus auctum
 Exprimitur uis: atque ideo uolat impete miro.
 Ut ualidis que de tormentis missa feruntur.
 Adde quod e paruis & leuibus est elementis.
 Nec facilest tali nature obsistere quicquam.
 Inter enim fugit ac penetrat per ara (nara) uiarum.
 Non igitur multis offensibus inter morando *in remorando*
 Haesit at hanc obrem uolat impete labens
 Deinde quod omnino natura potera deorum (deorsum)
 Omnia nituntur: cum plaga sit addita uero
 Mobilitas duplicatur & impetus ille grauescit
 Ut uehementius & citius quecunque morantur
 Obuia discutiat plagis itinereque sequatur.
 Denique quod longo uenit impete: sumere debet
 Mobilitatem etiam atque etiam que crescit eundem.
 Ec ualidas auget uires & roborat ictum.
 Nam facit ut que sint illius semina cunque
 E regione locum quasi in unum cuncta ferantur
 Omnia coniciens in eum uoluentia cursum
 Forsitan ex ipso ueniens trahat aere quedam
 Corpora: que plagis incedunt mobilitatem *incedunt*
 Incolumis que uenit per res atque integra transit:
 Multa foraminibus lapidis: quia transuiat ignis
 Multaque periregit cum corpora fulminis ipsa
 Corporibus rerum incederint que texta tenentur *liii*

idonea

rara uel apta

celerr

Liquidas

Ferris

Impetis

pondera deorsum
oia nituntur

intra

Transuiat ignis

Dissoluit porro facile æs aurumq; repente
 Conferue facite paruis quia facta minute
 Corporibus uis est: & leuibus ex elementis.
 Quæ facile insinuantur & insinuata repente.

¶ Dissoluunt nodos omnis & uincla relaxant.

Autumno magis fulmina & tonitrua fieri.

Autumnoq; magis stellis fulgentibus alta
 Concutitur caeli domus undiq; totaq; tellus.

Et cum tempora seris (ueris) florentia pandunt.

Frigore enim defunt ignes uentilq; calores

Defiunt neq; sunt tam denso corpore nubes.

Inter utraq; igitur quæ caeli tempora constant:

Tum uariae causae concurrunt fulminis omnes.

Nam fretus ipse anni permiscet frigidus aestum.

Quorum utrūque opus est fabricanda ad fulmina nobis

Vt discordia rerum magnoq; tumultu

Ignibus & uentis furibundus fluctus & aer.

¶ Prima caloris enim pars est postrema liquoris.

Tempus id est uernum quare pugnare necessest

Dissimiles inter se res turbare que mixtas.

Et calor extremus primo cum frigore mixtus

Voluitur autumnii quod fertur nomine tempus.

Hic quoq; conflagunt hyemes aestatibus acres.

Propterea sunt hæc anni non imitanda

Nec mirum sineos tempore plurima fiunt

Fulminatæ pestasq; ciet turbida caelo.

Ancipiti quoniam bello turbatur utriusq;

Hinc flammis illinc uentis humoreq; mixto.

Hoc est igniferi naturam fulminis ipsam

Perspiceret: & qua ui faciat rem quamque uidere

Non tyrhena retro uolueatem carmina frustra

Iudicia occulte diuum perquirere menti.

Vnde uolans ignis peruenerit aut in utramq;

Verterit hic partim: quo pacto per loca septa

Insinuarit. & hinc dominatur ut faculerit

Quid ue nocere queat de caelo fulminis ictus.

Quod si iupiter atq; alii fulgentia diui

¶ Terrifico quatiant sonitu caelestia templa.

Et iaciunt ignem quo inquit se cunq; uoluntas.

Cur quibus incautum scelus aduersabile cunq; est.

Non faciunt icti flamas ut fulguris habent

insinuata fulmina

verno tempore deficiunt fulmina

fluctus

de orientali:

ueniatq;

bella nominanda

in ro sic

dominatus ut exulerit se

cunq; m

habent

† p̄fixu pectus
fulmine.

Pectore perfixo documen mortalibus aere.
 Ec potius nulla sibi turpi conscius iure in re
 Voluitur in flammis in noxiis inq; peditur.
 Turbine caelesti subito correptus & igni.
 Cur etiam loca sola petunt frustra q; laborant?
 An cum brachia consuescunt firmantq; lacertos?
 In terraq; patris cur caelum perpeciuntur?
 Optundi cur ipse sinit atq; parcit in hostis?
 Deniq; cur nunq; caelo iacit undiq; puro?
 Iupiter in terras fulmen sonitusq; profundit?
 An simul ac nubes successore ipse in haestum
 Descendit prope ut hinc caeli determinet ictus.
 In mare qua porro mittit ratione? quid undas
 Arguit? & liquidam molem camposq; natantis?
 Praeterea sinuit caueamus fulminis ictum
 Cur dubitat facere ut possumus cernere missum?
 Si nec opinantis autem uult opprimere igni
 Cur tonat ex illa parte ut uitare quaeamus?
 Cur tenebras ante & fremitus & murmura concit
 Et simul in multas partes qui credere possis?
 Mittere an hec ausis nunq; contendere factum?
 Ut fierent ictus uno sub tempore plures?
 A Et sepe est numero factum fieriq; necesse est
 Ut pluere in multis regionibus & cadere umbris.
 Fulmina sic uno fieri sub tempore multa.
 Postremo cur sancta deum delubra suasq;
 Discutit in festo preclaras fulmine sedes
 Et bene facta deum frangit simulachra suisq;
 Demit imaginibus uiolento uolueri honorem.
 Altaq; cur plerunq; petit loca plurima que plus
 Monibus in summis uestigia carnimus ignis.
 Quod super est facilest ex his cognoscere rebus
 Presteras graui quos ab re nominatarunt
 In mare qua mus ueniant ratione supernae
 Nam fit ut interdum tam quam demissa columna
 In mare de caelo descendat quam freta circum
 † Peruescunt grauius spirantibus lacita flabris
 Et quaeunque in eo cum sint deprehensa tum ultu
 Nauigia in summum ueniunt uexata periculum.
 Hoc fit ubi interdum non quitus incita uenti
 Rumpere qua coepit nubes sed depremit ut sit

Docum.

propria sicut

Conat:

missi

presthas graui

quitus

com cu cypri

liiii

In mare de caelo tanq̄ demissa columna
 Paulatim: quasi quid pugno brachiiq; supernae
 Coniectu trudatur & extendatur in undas.
 Quam cum discidit hinc prorumpitur in mare uenti
 Vis: & feruorem mirum concinnat in undis.
 Versabundus enim turbo descendit: & illam
 Deducit pariter lento cum corpore nubem.
 Quam simul ac grauidam detendit ad equora ponti
 Ille in aquam subito totum se inmittit: & omne
 Excitat ingenti sonitu mare feruere cogens.
 Fit quoq; ut inuoluat uentise nubibus ipso
 Vertex concandens ex aera semina nubis
 Et quasi demissum caelo praestera mutetur
 Hic ubi se in terras demisit dissoluitq;
 Turbinis immane in uim prouomit: atq; procellae
 Sed quia fit raro omnino montisq; necessesse
 Officeret in terris apparet crebrius idem
 Prospectu maris in magno caeloq; patenti.

De nubibus

Nubila concresecunt: ubi corpora multa uolando

Hoc super in caeli spatio coire repente:

Asperiora modis: quo possunt indupedita
 Ex ignis tamen inter se compressa teneri.
 Hec faciunt premium paruas consistere nubes.
 Inde ea comprehendunt inter se conq; gregantur.
 Et coniungendo crescunt uentisq; feruntur
 Usq; adeo donec tempestas saeua coorta est
 Fit quoq; uti montis uicina cacumina caelo
 Quam sint quoq; magis: tanto magis edita fument
 Assiduae fuluae nubes caligine crassa.
 Propterea quia tum consistunt nubila primum:
 Ante uidere oculi quam possint tenua uenti
 Portantes cogunt ad summa cacumina montis.
 Hic demum sit utitur summor coorta
 Et condensatq; arta parere: & simul ipso
 Vertice de montis uideatur surgere in aethram.
 Na se declarat sursum uentosa patere
 Res ipsa & sensum montis quum ascendimus altos.
 Praeterea per multa mari quoq; tollere toto
 Corpora naturam declarant littore uestes
 Suspense quum concipiunt humoris ad hesum

versabundus n. turbo
descendit

Sortex

procellae & procellae

Vertice de montis nubis
Aethra

Adhesu

dimidit

uini se

mutetur

procellae

coire

uini umbra mi noue

loca

sansum

Quod magis ad nubes augendas multa uidentur
 Possit quoque et falso consurgere in homine ponti.
 Nam ratio cum sanguine ab humoribus omnis
 Præterea fluuiis ex omnibus & simul ipsa
 Surgere de terra nebulas æstusque uidemus.

Que uelut alitus hinc ita sursum expressa feruntur.
 Suffunduntque sua cælum caligine: & altas
 Sufficiunt nubis paulatim conueniundo.

Surget enim signiferi super ætheris æstus
 Et quasi densando subtextit cærulea nymbis
 Fit quoque ut hunc ueniant in cælum extrinsecus: illi
 Corpora que faciunt nubis nymbosque uolantis.

Innumerabilem enim numerum summaque profundi
 Esse infinitam docui cunctaque uolarent.

Corpora mobilitatem ostendi: quaque repente
 Inmemorable spatium transire solerent

Haud igitur mirum est si paruo tempore sæpe
 Tam magnis montis tempestas atque tenebre

Comperiant maria ac terras impensa supernæ
 Vndi quando quidem per caueas ætheris omnis.

Spiracula mundi

Et quasi per magni circum spiracula mundi
 Exitus introitusque elementis redditur extat.

De imbris ac pluuiis

Nunc age quo pacto pluuius crescat in altis
 Nubibus: humor & in terras dimissus ut imber

Decidat expediam. primum iam semina aquarum
 Multa simul uincam consurgere nubibus ipsis

Omnibus ex rebus pariterque ita crescere utrunque
 Et nubis ut aquam quecunque in nubibus extat

Ut pariter nobis corpus cum sanguine crescit.
 Sudor idem atque humor quicumque est denique membris

Concuderint etiam multum quoque sæpe maranum
 Humorem ueluti pendentia uellera lanae.

Cum super magnum mare uenti nubila portant.
 Consimili ratione ex omnibus annibus humor

Tollitur in nubes: quo cum bene semina aquarum
 Multa modis multis conuere undique ad aucta.

Conuerta nubes tumentis mittere certant
 Dupliciter: nam uis uenti contrudit: & ipsa

Copia membrorum turbam more coacta
 Urget & e supero premit ac facit effluere imbris.

nomine

adit

quoque

et qua

Aqua crescit in nubibus

Corpus cum sanguine
crescit

uincam uim

uenti

nimbos

Turba maiore et minore

Præterea cum rarefcunt quoq; nubila uentis
Aut dilfoluuntur folis fuper icta calore.

Mittant humorem pluuium stillante quali igni

Cara Tela fuper calido tabefcens multa liquefcatur.

Sed uehemens imber fit ubi uehementer utrinque

Nubila ui cumulata premuntur & impete uentu

At retinere diu pluuiæ longumq; morari

Confuerunt ubi multa fiunt femina aquarum. *fluunt*

Atq; aliis aliæ nubes nymbiq; rigantes

Insuper atq; omni uulgo de parte feruntur.

Terraq; cum fumans humorem tota rehalat

Hic ubi fol radiis tempeftatem intus opacam *mittit*

Aduerfa fulfit nymborum afpurgine contra.

De arcu + Arquo. *arcus iuris*

Tum color in nigris exiftis nubibus aeo. atqui / *aeo*

Cætera que fufum crefcunt fufumq; creantur

Et que concrefcunt in nubibus omnia profum / *profum*

Omnia nix uenti grando gelidæq; pruinae

Et uis magni geli magnum duramen aquarum.

Et mora que fluuios paffim refrenat amentis. *uultes aquarum*

Perfacile li tamen hec repente animoq; uidere *e' hinc*

Omnia quo pacto fluant quareue creantur

Cum bene cognitis elementis reddita que funt. *cognoris*

De terremotu

Nunc age que ratio terremotibus extet *terrai*

Percipe. & in primis terras facit elle rearis *in*

Subter item & fuper uentis undiq; plenam. *est et*

Speluncis multosq; lacus multasq; lacunas

In gremio gerere: & rupes de rupes diruptaq; saxa: *in gremio*

Multaq; fub tergo terrai flumina tecta

Voluere ui fluctus fub merlis caputandum ft. *ita putandum est*

Undiq; enim fimile elle uires pettulat ipfa. *et paries*

His igitur repus fubiunctis fuppositisq;

Terra fuperne tremit magnis concuffa ruinis

Subter: ubi ingentis speluncas fubruit actas. *actas*

Quipe cadunt toti montes magnoq; repente

Conculfa late difcerpunt inde tremores.

Et merito quoniam plaustris concuffa tremefcunt

Tectauiam propter: non magno pondere tota.

Nec minus exultantes dupius cumq; uiri *t*

Ferratos utrinque rotarum fubcutit orbis.

In uentis et sic. Nec minus exultant fup uis non quo uiri

Fit quoque ubi in magnas aquae uasaeque lacrimas *uastaeque lacrimae*
 Gleba uetustate & terra prouoluitur ingens
 Ut iactetur aquae fluctu quoque terra uacillat.
 Et uas inter non quit constare nisi humor *ut uas intra quem*
 Destitit in dubio fluctu iactarer intus.
 Praeterea uentus cum per loca sub caua terrae
 Conlectus parte ex una procumbit: & urgit
 Obnixus magnis speluncas uiribus altas
 Incumbit: quo uenti prona premit uis
 Tum supra terram que sunt extincta domorum
 Ad caelum que magis quanto sunt edita queque
 Inclinata minent in eadem prodita partem aiiq
 Protracteque trabes impudent irae paratae *irreparatae / ire paratae*
 Et Te metiunt magni naturam credere mundi
 Exitiale aliquod tempus clademque manere.
 Cum uideant tantum terrarum incumbere molem
 Quod nisi respirent uentis *nulla* refremet *unumq. liquet*
 Res neque ab exitio possit deprehendere uirtis. *uirtis*
 Nunc quia respirant alternis inque grauescunt
 Et quasi conlecti redeunt ceduntque repulsi
 Sapius hanc obrem minutatur terra ruiniatur.
 Quam facit: inclitus enim retroque recellat
 Et recipit pro lapsa suas in pondere sedes
 Hac igitur rartione uacillant omnia tecta
 Summa magis mediis media imis ima per hilum *hilum*
 Est haec eiusdem quoque magni causa tremoris
 Ventus ubi atque animae subito uis maxima quaedam
 Aut extrinsecus aut ipsa tellure coorta
 In loca se caua terra coniecit libique
 Speluncas inter magnas fremitante tumultu
 Vesabunda portatur post incita cum uis
 Exagitata foras erumpitur & simul altam
 Diffidens terram magnum concinnat hiatum
 In syria sydone quod accidit & fuit aegi *aegei*
 In peloponneso qua exitus hic animai
 Disturbat urbes & terremotus ab ortus
 Multaque praeterea ceciderunt moenia magnis
 Motibus in terris & multae per mare pessum
 Sub sedere suis pariter cum ciuibus & urbes.
 Quod nisi prorumpit tamen impetus ipse animai.
 Et *se* uis uenti per crebra foramina terrae

*killus**minat**no ulla**inclinar**versabundaq.**Diffidens**et qua**in caudam**fora*

Disperitur: ut horror: & incutit inde tremorem.
 Frigus ut in nostros pœnitens quum uenit in artus
 Concutit inuitos cogens tremere atq; mouere
 Ancipiti trepidant igitur terrore per urbis.

Tecta superne timent: inferne ~~carternas~~ *memur i firm*

Terræ dissoluat ~~_____~~ natura repente. *cauernas*

Neu distracta suum late dispandat hiatus.

Idq; suis confusa uelit complere ruinis.

Proinde licet quis cælum terramq; reantur

Incorrupta fore aeternæ mandata saluti

Et tamen interdum præsens uis ipsa pericli *Ar Pet*

Subditâ: & hunc stimulum quadam de parte timoris

Ne pedibus raptim tellus subtracta feratur

In barathrum rerumq; sequatur prodita summa. *✕*

Quare mare maius non fiat

Principio mare mirantur non reddere maius.

Natura quo sit tantus decursus aquarum

Omnia quo ueniant: ex omni flumina parte.

Adde uagos imbris tempestatesq; uolantes

Omnia que maria ac terras sparguntq; rigantq;.

Adde suos fontes tamen ad maris omnia summam

Gutta uix instar ~~_____~~ unius ad augment *furme*

Quo minus mare est mirum non augescere magnum. *mar*

Præterea sol magnam partem detrahit aestu.

Quippe uidemus enim uestes humore madentis

Exiccare suis radiis ardentibus solem.

Ad (at) pelagi multa & late sub strata uidemus *subtrata*

Proinde licet quis ex unoquoque loco sol

Humoris paruum delibet ab æquore partem.

Largitus in tanto spatio tamen auferet undis.

Tum porro uenti quoq; magnam tollere partem *humoris*

Humoris possunt uertentes æquora uenti *ponti*

Vna nocte uias cum persepe uidemus *quoniam p qn*

Siccari: mollisq; luti concrefcere crustas.

Præterea docui multum quoq; tollere nubes

Humorem magno conceptum ex æquore ponti.

Et passim toto terrarum spargere in orbis /

Cum pluit in terris & uenti nubila portant.

Postremo quoniam raro cum corpore tellus

Est: & coniuncta stors magis undiq; *augens* *coniueta est orat*

Debet ut in mare de terris uenit humor aquai

Terræ orbem ne dissoluat natura repente

Funditus: & fiat michi confusa ruina.

Gutta uix instar unius ad augment

us absq; oī resura

s. in dem

In terra sic idem manare ex equore salso.
 Percolatur enim uirus retroq; remanat
 Materies humoris & ad caput amnibus omnis
 Confluit: inde super terras reddit agmine dulci
 Qua uia secta semel liquido pede detulit undas.

percolat. n. uirus

De aethna

Nunc ratio quae sit per fauces montis ut aethnae
 Expirent ignes inter dum turbine tanto
 Expediam. neq; enim media gnecia decorata
 Flammae tempestas siculum dominata per agros
 Finitimis ad se conuertit gentibus ora.
 Fumida cum caeli scintillare omnia templa
 Cornentes panda complectant corpora dura
 Quid moliretur rerum natura nouarum.
 Hisce tibi in rebus latest alteq; uidendum
 Et longe cunctas in partis dispitiendum.
 Ut reminiscaris summam rerum esse profundam
 Et uideas caelum summa totius unum
 Quam sit paruula pars & qua multae sima constet.
 Nec tota pars homo terra quota totius unus / *hira*
 Quod bene propositum si plane contueare
 Et uideas plane mirari multa relinquo.
 Num quis enim nostrum miratur si quis in artus
 Accepit calido febrim feruore coortam?
 Aut alium quem uis morbi per membra dolorem.
 Obstrugescit enim subito pes arripit acer
 Saepe dolor dentes: oculos inuadit in ipsos.
 Exiit sacer ignis & urit corpora serpens
 Quamcunque arripuit partem repetitq; per artus.
 Nimirum quia sunt multarum semina rerum
 Et satis hec tellus morbi caelumq; malefert
 Vnde queat uis immensi procreescere morbi.
 Sic igitur toti caeli terraeq; putandumst
 Et inuito satis omnia suppeditare.
 Vnde repente queat tellus concussa moueri.
 Per que mare & terras rapidus percurrere turbo.
 Ignis abundare aethneus flamnescere caelum.
 Id quoq; enim fit: & ardescunt caelestia templa
 Et tempestates pluuiae grauiore coortu
 Sunt ubi forte ita se detulerunt semina aquarum.
 At nimis est ingens incendii turbidus ardor /

de glade coorta

Multesima ps

quoto

Ac

reperit

inuenit pro dy

Scilicet & fluius qui uisus maximus ei est
 Qui non ante aliquem maiorem uidit & ingens
 Ardor homo uidetur & omnia de genere omnis
 Maxima que uidit quisque hec ingentia fingit.
 Quam tamen omnia cum caelo terraq; mariq;
 Nihil sunt ad summam summæ totius in omnem. *summi totius omni*
 Nunc tamen illa modis quibus irritata repente
 Flamma foras uasas aethnæ fornacibus efflet *uassas*
 Expediam. primum totius sub caua montis
 Est natura ferens illi cum suffulta cauernis. *fire siluæ*
 Omnibus est porro in speluncis uentus & aer.
 Ventus enim fit ubi est agitando percitus aer.
 Hic ubi percaluit calefecitq; omnia circum
 Saxa furens qua contigit terramq; & ab ollis *primis*
 Excussit calidum flammis uelocibus ignem.
 Tollit se ac rectis ita faucibus eiicit alte
 Fecitq; ardorem longe longeque fauillam *firmitq; primis*
 Differre: & crassa uoluit caligine fumum.
 Extruditq; simul mirando pondere saxa.
 Nec dubites quin hec animai turbida sit uis.
 Præterea magna ex parte mare montis ad eius
 Radices frangit fluctus æstumq; resoluat. *adruq; resorbet*
 Ex hoc usq; mare speluncæ montis ad altas
 Perueniunt subter fauces hac ire fatendum est
 Et penetrare penitus res cogit aperto *miris*
 Atq; efflare teras ideoq; extollere flammam.
 Saxa q; subiectare & arene tollere nymbos.
 In summo sunt uertice crateres ut ipsi
 Nominant nos fauces peribemus & ora. *quod*
 Sunt aliquot quoq; res quarum unam dicere causam
 Non satis est: uerum pluri: unde una tamen sit.
 Corpus ut exanimum si quod procul ipse iaceret
 Conspicias homines sit ut omnis dicere causas
 Conueniant leti: dicatur ut illius una.
 Namq; eum ferro nec frigore uincere possis *nā nq; tu*
 Interiisse. neq; a morbo neq; sorte ueneno. *sal*
 Vtrum genere aliquid esse ex hoc quod contio ites. *uim d' dicit*
 Scimus item in multis hoc rebus dicere habemus.

De nilo fluuio.

Nilus (nil) in æstatē crescit: campisq; redundat
 Vnicus in terris aegypti totius amnis

In summo s' vna fra
 res ut ipi nominant:

Vtrum aliud genere

Is rigat aegyptum medium per saepe calorem.
 Aut quia sunt aestate aquilones ostia contra
 Anni tempore eo: quietes ut esse feruntur.
 Et contra fluium flantes remorantur & undas
 Cogentes rursus replent coguntque manare.
 Nam dubio procul hec aduerso flabra feruntur
 Flumineque gelidis ab stellis axis aguntur
 Ille ex aestiter a parte uenit amnis ab austro
 Inter nigra uirum per cotto secla colore
 Exoriens penitus media ab regione diei.
 Est quoque uti possit magnus congestus harenæ
 Fluctibus aduersis oppillare ostia contra
 Cum mare per metum uentis ruit intus harenam.
 Quo sit uti pacto liber minus exitus amnis
 Et procliuus item fiat minus impetus undis.
 Fit quoque uti pluuia forsan magis ad caput eius
 Tempore fiant. quo defia flabra aquilonum
 Nubila conitiunt in eas tunc omnia partis.
 Scilicet ad mediam regionem eiecta diei
 Cum conuenerunt ibi ad altos denique montis
 Contrusant nubes coguntur uique premuntur.
 Forsitan aethiopum penitus de montibus altis
 Crescat ubi in campos albos decedere in ignes
 & Tabificis subigit radiis sol omnia lustrans.

qui estis

Estis

Oppillar ostia contra

Estis

Estis flabra

Ningues

De lacu auerni

Nunc age auernantibus que sunt loca cumque lacusque
 Expediam: quali natura praedita consent.
 Principio quod auerna uocantur nomine id ab re
 Impositum est: quia sunt auibus contraria cunctis
 E regione ea quod loca cum uenire uolantes
 Remigio oblita pennarum uela remittunt
 Precipitesque cadunt molli ceruice profuse.
 In terram si forte ita fert natura locorum.
 Aut in aquam si forte lacus subirat (substrat) auerni
 His locus est cum a sapud trisui per montis
 Opletis calidis ubi fumant fontibus aucti.
 Cornices athenis ad eodem
 minerue non esse.
 Est & athenis in mentibus arcis in ipso
 Vertice palladis ad templum tritonidis aliae
 Quo nunquam pennis appellant corpora raucae

Auerna nbi

P nomine

Auerna

Et sulfura no

Subratu pro tritonibus

Cornices no sup Athenis in templo

Athenis in mentibus

*Cornices n̄ s̄ arthemis
in templo.*

Cornices: non cum famant altaria donis
Vsq; adeo fugitant non iras palladi sacris
Peruigili causa grauium ut cecinere poetae.
Sed natura loci opus efficit ipsa suapta.

palladis aris

hoc

In syria quadrupedes

In syria quoq; fertur item locus esse uideri

Quadrupedes quoq; quo simulac uestigia primū

*Quadrupedes cōcibus
in syria.*

Intullerint grauius uis cogat concidere ipsa.

Manibus ut si sint diuis maclata repente.

Omnia que naturali ratione geruntur;

Eē quibus esiant causis apparet origo.

Ianā nepotis orci regionibus esse

ne potius

Credatur: post hinc animas acheruntis in oras

Ducere forte deos in auis inferna reamur.

et manes

Naribus alipedes ut cerni saepe putantur

Ducere de latebris serpentia saeda ferarum.

scela

Quod procula uera quam sit ratione repulsum

Percipe nam nunc ipsa tibi dicere conor.

de re

Principio hoc dico quod dixi sepe quoq; ante.

Interea cuiusq; modi rerum esse figuras

Multa cibos que sunt uitalia multaq; morbos

laque

Incutere & mortem que possint accelerare.

Et magis esse aliis abas animantibus aptas

Res ad uitae rationem ostendimus ante

Propter dissimilem naturam dissimilesq;

Texturas inter se se primasq; figuras

Multa meant inimita per auras multa per ipsas

mimim

Insinuant naris in festa atq; aspera tactu.

Nec sunt multa parum tactu uitanda: neq; autem

Aspectu fugienda: saporeq; tristia que sint

Deinde uicere, si et q̄ multae sint homini res

Acriter infesto sensu spurcaq; grauesq;

Arboribus primum certis grauis umbra tributa,

Vsq; a deo capitis faciat ut saepe dolores.

Si quis ea subter iacuit prostratus in herbis.

Est etiam magnis heliconis montibus arbor

Floris odore hominem retro consueta necare.

Scilicet hec in deo tris ex omnia surgunt.

terris

Multa modis multarum semina rerum.

inulas

Quod permixta gerit tellus discretaq; tradit.

Nocturnumq; recens extinctum lumen ubi acris

et recens

*Naribus cerui ducunt
serpentem*

Dissimulata Texturas

*Arborū grauis umbra
capit*

ideo

Nidore offendit nares consopit ibidem.
 Concidere & primos qui morbo mittere siveit
 Castoreoq; graui mulier sopita recumbit.
 Et manibus nitidum teneris opus effluit ei
 Tempore eo si odoratast quo menstrua soluit.
 Multaq; præterea languentia membra per artus
 Soluunt atq; animam labefactant sedibus intus
 Deniq; si calidis etiam cunctæ relauaris
 Plenior efflueris folio feruentis aquai
 Quam facile in medio fit uti de sæpe ruinas
 Carbonumq; grauis uis atq; odor insinuatur
 Quam facile illecebrum nisi aqua præcepimus ante.
 At cum membra dominus pertexit feruida seruis
 Tum facit odor uini plage mattabilis instar.
 Nonne uides etiam terra quoq; sulphur in ipso
 Signier & tetro concreescere odore bitumen.
 Deniq; ubi argento uenas auricq; sequuntur
 Terrai penitus scrutantes addita ferro
 Qualis expiret stuprembula subter odores.
 Quid ue mali fit ut exalent aurata metalla
 Quas hominum reddunt facies qualisq; colores.
 Nonne uides audire perire in tempore paruo
 Quam soleant aequam uitae copia defit
 Quos opere nitali cohibet uis magna necessest.
 Nos igitur tellus omnis exaestuauit aestus
 Expiratq; foras in aperta promptaq; caeli.
 Sic & auerna loca malit bustum mittere
 Mortiferam uim de terra que surgit in auras
 Ut spatium caeli quadam de parte ueneni
 Quo simul ac primum pennis delata sit ales
 Impeditur ibi caeco corrupta ueneno.
 Ut cadat e regione loci qua dirigit aestus
 Reliquias uita membris ex omnibus aufert
 Quippe æternum primo quasi quædã conciet aestum.
 Posterius fit uti cum iam cecidere ueneni
 In fontis ipso sibi sit quoq; uita uouenda.
 Propterea quod magna mali sit copia circum.
 Fit quoq; ut interdum uis hæc atq; aestus auerni
 Aera qui inter auis cunquest terramq; locatur
 Discutiat: prope uti locus hinc linquatur inanis.
 Cuius ubi est regione loci uenere uolantis

concidere lamari
 p. n. h. r. d. u. a. n. i. s.

in coruon
 clonus
 dominus fit

gignier

scaphisula

iudis uo
 et quam

et. n.
 ipsos ibi

percepit feruidus equis

scaphisula

alutibus summis debent

quo cu corrui hic cadit uis illi ams

m

Claudicat ex templo pinnarum nifus inanis.
 Et conamen utrinque alarum proditur omne.
 Hic ubi rixari nequeunt insistere quæ alis
 Scilicet in terris delabi pondere cogit
 Natura: & uacuum prope iam per inane iacentes
 Dispergunt animas per caulas corporis omnis.

Cur aqua in puteis æstate frigida sit.

Cur frigidior porro in puteis æstate fit humor:

Arescit quia terra calore & semi liqua *semina siqua*

Forte uaporis habet propere dimittit in auras.

Quo magis est igitur tellus effeta calore.

Fit quoque frigidior qui in terra est abditus humor:

Frigore quem premitur porro omnis terra coitque

Et quasi concrevit sit scilicet in quo eundo

Exprimat in puteos liquem gerit ipsa colorem.

De fonte ad Hammonis

Est apud Hammonis sanum fons luce diurna

Frigidus: & calidus nocturno tempore fertur.

Hunc homines fontem nimis admirantur & acri

Sole putant subter terras feruescere partim.

Nox ubi terribili terra caligine textit.

Quod nimis a uera est longe ratione remotum.

Quippe ubi sol nudum contractans corpus aquai

Non quiescit calidum super ade reddere parte

Cum superum lumine tanto fenore fruatur.

Quique adhuc super tam crasso corpore terram

Perquere minorem & calido sol dare uaporem.

Prelertim cum uix possit per septa domorum

In sinuare sumum radiis arolentibus æstum.

Quæ ratio est igitur nimirum terra magis quod

Parua tenet certum fontem quam cætera tellus.

Multa que sunt ignis prope semina corpus aquai

Hoc tibi roriferis terram nox obruit undis

Ex templo sonitus frigescit terra coitque:

Hac ratione fit ut tanquam compressa nam sit

Exprimat in fontem que semina cunque habet ignis.

Que calidum faciunt laticis tactum atque uaporem.

Inde ubi sol radiis terram dimouit ob ortis

Et ralescit calido miscente uapore

Rursus in antiquas redeunt primordia sedes

Ignis: & in terram redit calor omnis aquai.

Ammonis fons.

Fons luce diurna
 frigidus.

Qui queat hic supra
 tam crasso cor
 pore terram
 humorem

quiescit at quiescit

superam supra

at sonitus

certum

ubi

subtus

manu su

ob ortis

frigidus

Frigus hanc ob rem fit fons ut luce diurna.
 Præterea solis radiis iactatur aquai.
 Humor & lucem tremulo raroscit ab aestu;
 Propterea fit uti que semina cunque habet ignis
 Demittat quasi sæpe gelum quod continet in se
 Mittit & exoluit glaciem notiosq; relaxat.
 In aquam Taedam ardere

gelum

*Undas q: rorant
nimis q: rorant*

Frigidus est etiam fons supra quem sita sæpe
 Stuppa iacit flammam concepto protinus igni.

*Tada accensa p undas
collunt*

Taedaq; consimili ratione accensa per undas
 Conlucet quocunq; natans impellitur auris /
 Nimirum quia sunt in aqua per multa uaporis
 Semina de terra que necessè funditus ipsa
 Ignis corpora per totum consurgunt ire fontem
 Et simul expirare foras exireq; in auras.
 Non tam uita tamen calidus queat ut fieri fons.

consurgere

De fonte aridi in mare

Præterea dispersa foras erumpere cogit
 Vis per quam subito sursumq; ea conciliare

*scant
regionibus*

Quod genus inde maris parat fons dulcisq; aquai
 Qui statit & salsas circum sedi mouet undas.

Spirat

Et multis aliis præter religionis æquor
 Vtilitatem oportunam sitientibus nautis.

Quod dulcis inter salsas inter uomit undas.

*Dulcis int salsas rino
mit undas*

*scant
in Teda*

Sic igitur per eum possunt erumpere fontem
 Et statere illa foras in stuppam semina: que cum

Conueniunt aut uidenda corpora adherent.
 Ardescunt facile ex templo que multa quoq; in se

quia

uidet et

Semina habent ignis stuppe taedaq; tenentes
 Nonne uideret iam nocturna ad lumina linum

ad lectum

Nuper ubi extinctum amoueas accendit ante
 Quam tetigit flammam: taedamq; parq; ratione

Multaq; præterea prius ipso tactu uapore
 Eminus ardescunt q; comminus imbuat ignis.

*Eminus
Cominus*

Hoc igitur fieri quoq; in illo fonte putandum est.

De lapide magnete

lapis

Quod super est agere incipiam quo fodere fiat
 Naturæ lapsi hic ut ferrum ducere possit.

Quam magneta uocant patrio de nomine graii
 Magnætum quia sit patriis in finibus ortus

in Magnes

Hunc homines lapidem mirantur. quippe catenam
 Sæpe ex anellis reddit pendentibus ex se

mii

Cumq; et *ubi vno* Qui neq; enim licet interdum pluresq; uidere
 Ordine demisso leuius iactarier *harmis diuis*
 Vnus ibi coruo dependit super ad *harras. ad harras*
 Ex altoq; alius lapidis uim cunctaq; nescit. *vincla q; nescit*
 Usq; adeo *permanat* & uis preualet eius.
 Hoc genus in rebus firmandum est multa priusq;
 Ipsius rei rationem reddere possis.
 Et nimium longis ambagibus est ad eundem

Quo magis attentas auris animumq; reposito.

Fluere ab omnibus rebus

Principio omnibus a rebus quacumq; uidemus

Perpetuo fluere: ac micis parciq; necessest *min. spargit*

Corpora aquae feriant oculos uisumq; lacessat

Perpetuoq; fluunt certis ab rebus odores.

Frigus ut de *fluuijs*: calor a sole: & aestus ab undis *a fluuijs*

Aequoris exesor moerorum littora propter. *in mare*

Nec uarii cessant sonitus manare per auras.

Deniq; in os falsi uenit *minor* saepe saporis. *humor*

Cum mare uersamur propter dilutaq; contra

Fertur & in cunctas dimittitur undiq; partis.

Nec mora nec requies inter datur ulla fluendi *a fluendi*

Perpetuo quoniam sentimus & omnia semper

Cernere odorari licet & sentire sonare

Cum *tumunt* miseri absinthia tangit amaror. *tumunt miseri*

Usq; adeo omnibus ab rebus res quaeque fluentis *fluuntur*

Nunc omnes repetam quam raro corpore sunt res

Comemorare quod in primo quoq; in carmine *dare dixi claret*

Quippe & enim quae multas hoc partium ad res. *quae*

Noscere cum primis hanc ad rem protinus ipsam

Qua dediscere adgredior firmare necessest.

Nihil esse in promptu nisi corpus *mittam* inani. *mixtum*

Principio sicut in speluncis saxa superna

Sudent in more & guttis manantibus stillent. *humor*

Manat item nobis e toto corpore sudor.

Crescit barba piliq; per omnia membra: per artus

Diditur in uenas cibus omnis: auget aliq;

Corporis extremas quoq; partis *nuge* oculosq;. *inquinulosq;*

Frigus item transire per aes calidumq; uaporem

Sentimur. sentimus item transire per aurum

Atq; per argentum quum pocula plana tenemus.

Deniq; per dissepta domorum saxea uoces

Peruolitant: permanat odor frigusq; uaporq;

Tangit Amaror

De differere

^{quin} Ignis qui ferri quoque vim penetrare stuevit ^{suuut}
 Denique qua circum colli lorica coeret ^{conij}
 Morbida uisque simul cum extrinsecus insinuatur
 Et tempestatem terra caeloque coorta
 In caelum terraque remotae in re faessunt
 Quando quidem nihil est nisi raro corpore negum.
 Huc accedit uti non omnia que iaciuntur
 Corpora cunque ab rebus eodem praedita sensu:
 Atque eodem pacto rebus sint omnibus apta.
 Principio terram quo excoquit & facit are; ^{Sol}
 Ad glaciem dissoluit & altis montibus altas
 Extinctas niues radiis tabescere cogit. ^{Facit are: pro inescit}
 Denique cera liquefcit in nif postea uapore. ^{In eius postea uapore}
 Ignis item liquidum fauilies aurumque resoluit.
 At coria & carnem trahit & conducit in unum.
 Humor aque porro ferrum condurat ab igni
 A Et coria & carnem mollit durata calore
 Barbigeras oleaster connat usque capellas
 Esfluat ambrosias quasi nero & nectar & nitus ^{innus}
 Quam nihil est homini quod maris fronde acextet ^{amaris frondeat}
 Denique maricum fugitatis suret tinct omne ^{sus et nimit}
 Vnguentum, nam setigeris subis acre uenenum est ^{subus}
 Quod nos interdum tanque recreare uidetur ^{quum uenenum}
 At contra nobis cenum teterrima cum sit ^{spuracies eade subus}
 Spurcicies eadem subis hec munda uidetur ^{locuda}
 Infatiabiliter toti ut uolnerantur ibidem.
 Hoc etiam super est ipsa quam dicere dere
 Aggredior: quod dicendum prius esse uidetur.
 Multa foramina cum uariis sunt reddita rebus
 Dissimili inter se natura praedita debent
 Esse: & habere suam naturam queque uiasque
 E quippe & enim uarii sensus animantibus insunt:
 Quorum quisque suam prope rem praecipit in se.
 Nam penetrare alio sonitus alioque saporem
 Cernimus esfucis alio nidores odores
 Scilicet id fieri cogit natura uiarum.
 Multimodis uariant ut paulo ostendimus ante
 Propter dissimilem naturam textaque rerum.
 Propterea manare aliud per saxa uidetur.
 Atque aliud ignis, aliud transire per aurum
 Argentoque foras, aliud intusque in eare.

Corii lorica

in

Extrudat

Fanctat malis
trahit est

co uiuat

amaris
in aruis fron
diat
Amaricini

uolunt

ignis
uicq

m iii

Barbigeras Capellas

amaris frondeat

subus
quum uenenum

spuracies eade subus

uarii sensus animantibus

Nam fluere hac species ^{ulla} illas calor ire uidetur. ^{illuc}
 De Atq; aliis aliud citius transmittere eadem
 Scilicet id fieri cogit natura uiarum
 Multimodis uarians ut paulo ostendimus ante.
 Quã propter bone ubi hec confirmata atq; locata
 Omnia constiterint nobis preposita parata
 Quod super est facile huic ratio redditur: & omnis
 Causa patefiet quæ fieri per litratum ferri ^{plurimè arri} at pellucit
 Principio fluere e lapide hoc per multa necessèst
 Semina: siue estum qui destinat aora plagis. ^{distinet aora}
 Inter qui lapidem ferrumq; est cunque locatus.
 Hec ubi inaniter spatium multusq; uacescit ^{vacat vacat}
 In medio locus ex templo primordia læta ferre
 In uacuum prolapsa cadunt commenta fit ut qui ^{conuicta}
 Anulus ipse sequatur eatq; ita corpore toto. ^{pur}
 Nec res ulla magis primoribus alimenti ^{ex climas}
 Indupedita suis arte connexa coheret
 Quam ualidi ferri naturæ frigidus horror
 Quo minus est mirum quod dicitur ex elementis
 Corpora si nequeunt referre plura coorta. ^{referre de ferro}
 In uacuum ferri quin anulus ipse sequatur
 Quod facit & sequitur donec peruenit ad ipsum
 Iam lapidem cæcis qui nec compagibus hesit. ^{quod po}
 Hoc fit idem cunctas in partis unde hærescit ^{vacat}
 Cunque locus siue ex tranuerso siue superne
 Corpora continuo in uacuum uacina feruntur ^{natu}
 Quippe agitantur enim plagis aliunde nec ipsa
 Sponte sua sursum possunt consurgere in auras.
 Huc accedit item quare quæ queat ad id magis esse.
 Hæc quoq; res adiuuente motuq; iuuatur.
 annuli Quod simili fronte est auelli rarior aer: ^{simul a}
 Factus inanitus qui locus magis ac uacuatus.
 Erat ergo quasi prouehat atq; propellat.
 Semper enim circum positus res uerberat aer.
 Sed tali fit propellat tempore ferrum
 Parteq; ex una spatium uacat & cupit in se
 Hic tibi quem memoro per crebra foramina ferri
 p. p. pronas Pronas ad partis subtiliter insinuatus.
 Tradit & impellit quasi anem uellaque uentis. ^{nam}
 Continuo fit ut qui potest cunque locatus. ^{ut qui post est}
 Deniq; res omnes debent in corpore habere

vacat. inanis fer

Annulus ipse sequit

vacat

miratur

Aera quando quidem rare sunt corpora & aeris

o raro s corpore / vau

Omnibus est rebus circumdatus appositusq;

Hic igitur penitus qui in ferro & abditus aer est

Sollicito motu semper iactatur eoq;

Verberat anellum dubio procul & ciet intus.

Scilicet eodem fertur quo precipitavit

Jam semel & partem in uacuum conamina sumpsit.

Fit quoq; ut a lapide ferri natura recedat

Interdum fugere ac sequi consueta uicissim;

Exultare etiam samothana ferremdi.

Et ramenta simul ferri suere intus aenis

Valerius male

Ramenta

In scaphis lapis hic magnes cum subditus esset;

Usq; adeo fugere a saxo gestire uidetur.

ferri fug a magne

Aere interposito discordia tanta creatur.

Propterea quia nimirum prius aestus ubi aeris

Precipit (percipit) ferriq; possedit apertas

vias

Posterior lapidis uenit aestus & omnia plena

Inuenit in ferro neq; habet qua tranet ut ante.

Cogitur offensare igitur pulsare quo fluctu

Terreat exta suo quo pacto & exspuit ab se

ripuit

Terra Teptia

Atq; per aes agitat sine eo quod saepe sorbet;

Illud in his rebus mirari mitteq; aestus

Non ualet e lapide hoc alias impellers item res;

Pondere enim fretae partim stant quod genus aurum;

Ac partim raro quia sunt cum corpore ut aestus

Prouolet intactus nequeunt impellier usq;

Ligna materies in quo genere esse uidetur

Inter utrasque igitur ferri natura locata

Aeris ubi accepit quedam corpuscula cum sic

Impellant ut cum magne si a flumine saxa.

et magne si et magno subflumine

Nec tamen hec ita sunt aliarum rerum aliena;

Vt mihi multa parum genere ex hoc suppedientur.

Que memorare queam inter se singulariter aptam;

Glumia materies

Saxa uide primum sola calefere calce.

at aumino

Glutinae materies auris mergatur una

Taurino uiguna

Vt uitio uenae rabularum saepius hiscant

Rabularum hiscant

Quam lapsare queant compage stammina munda.

at Faurea truen vinct

Vitigeni latices aquai fontibus audent

Misceri cum pix nequeat grauis & leneo linum

leno olium

Vitigeni latices

Purpureusq; color conchili megitur uno

Tugger

conchili

Corpore cum lanadirum qui non queat usq;

m iiii

Innotescant for
rea uidi

Atq;

tabularum mate
radularum ply

Linum

P lene olium

divim

Non si nepotum fluctus renouata operam des
 Non mare si totum uelites uiuere omnibus undis
 Deniq; res auro aurum copulat una
 Aer aqua plumbum sit uti nigatur ab albo.
 Caetera iam q̄ multa licet reperire quid ergo.
 Nec tibi tam longis opus est ambagibus usq̄.
 Nec metam multam hic operam consumere par est.
 Sed breuiter paucis restat comprehendere multa.
 Quorum Quae ita texture ceciderunt mutua contra.
 Ut caua conueniant plenis hec illius illa.
 Huiusq; inter se iunctura hec optima constat.
 Est etiam quasi ut anellis hamisq; placita
 Inter se quedam possint copulata teneri.
 Quod magis in lapide hoc ferro ferri uidetur.

*in pluri notum
 uelut Et iungit ut
 lino iungit*

** Emq; res et extra res*

*53 breuiter paucis restat
 comprehendere multa.*

Quorum

Placita

furi

De pestilentia unde creatur

Nunc ratio quae sit morbis aut unde repente
 Mortiferam possit creare conflare coarta
 Morbida uis hominum generi pecudumq; ceteruis
 Expediam primum multarum semina rerum
 Esse supra docui quae sint ut alia nobis
 Et contra que sint morbo mortiq; necessesse.

crakre - Tomtom

Morbidus Aer

M Nultra uolare ea cum casu sunt forte coarta
 Et perturbarunt caelum fit morbidus aer

pestilentas

Aerq; ca uis

Atus anis omnis morborum pestilitasq;
 Aut intus secus ut nubes nebulaeq; superne
 Per caelum ueniunt: aut ipsa saepe coarta

intrastrat

*Cal nouitate & aquae
 tentari.*

De terra surgunt: ibi putorem munda nacta est.
 Itempestiuus fluiuis: que & solibus icta.

*humida
 pluuiaq;*

Britannis in pducta

Nonne uides etiam caeli nouitate: & aquarum
 Temptari procul a patria quicumque domoq;
 Adueniunt: ideo quia a longe discrepit axes.

*at discrepant res
 hae res: & axis*

*periculis secla calore
 cum*

Nam quid britannis caelum differre putamus
 Et quod in egypto est quia mundi claudicat axis.
 Quid ue quo in ponto est differre & gadibus atq;
 Vsq; ad nigra uirum per cotto secla calore.

periculisq;

Quae quinque quattuor inter se diuersa uidemus
 Quattuor a uentis & caeli partibus esse
 Tum color & facies hominum distare uidetur
 Largiter: & morbi generatim secla tenere.

secla

Est Olopha morbus

Est elephas morbus qui propter flumina nili
 Vngitur egypti in medio que preterea usq;

gignit

Albida

Ac dudae tentantur grassis oculiq; macheis
Finibus inde aliis alius est locus inimicus.

gossus

se gluz

Partibus ac membris uariis concinnat id aer

ianus uariis

Venebula

Proinde ubi colum quod nobis forte alienum
Commouet. atq; aer inimicus serpere coepit

Venebula ac nubes

gradus

Venebula ac nubes paulatim repit. & omne

Coactae

reddat

Quadrages gradus conturbas & immutare coactat

Fit quoq; ut in nostrum cum uenit deniq; caelum
Corrumpat: reddatq; sui simile atq; alienum.

H Nec igitur subitur clades noua pestilitasq;
Aut in aquas cadit aut fruges perfedit in ipsas.

Aut alios homini pastus pecudumq; cibatus.

Aut etiam suspensa manet uis aere in ipso.

Et cum spirantes mixtas hinc ducimus auras.

Illam quoq; in corpus pariter sorbere necesse est.

halitus p. halibus

Consimili ratione uenit bubus quoq; saepe

Pestilitas etiam pigris talaribus aegros.

uino

Nec refert utrum nos in loca deueniamus
Nobis ad diuersa & caeli mutemus amictum.

Caelum corruptum

An caelum nobis intro natura corruptum
Deferat. aut aliquid quod non consueuimus uti.

Quod nos adueni possit temptari incerti.

reconti

De pestilentia atheniensium.

Haec ratio quondam morborum & mortiferae

Mortiferentum

Finibus in ceteropis funestos reddidit agros.

Vastauitq; uias. exhausit ciuibus urbem.

Exhausit ciuib: urbe

Nam penitus ueniens aegypti finibus ortus

Orus p. oris

Aera permensus multum camposq; natantis

Incubuit tandem populo pandionis oranem.

omnes: omon

Inde cateruatim morbo morti dabantur.

Principio caput intensum feruore gerebant.

suffusa

Et duplicis oculos suffusa luce rubentes.

Sudabant etiam fauces intrinsecus acre

Sanguine: & ulceribus uocis uia septa coibat.

debilitato

Animi interpres lingua

Atq; animi interpres manabat lingua cruore

Delilitata malis: motu grauis: apera tactu.

Inde ubi fauces pectus complebat & ipsum

Morbida uis in cor maestum confluxerat aegris

Omnia tum uero uitae claustra lababant.

Spiritus ore foras tetrum uoluebat odorem.

Rancidaq; perolent proiecta cadauera ritu.

lim

Atq; animi prorsum vires totius & omne
 Languerat corpus laeti iam lumine in ipso
 Intollerabilibusq; malis alius erat anxius angor
 Assidue comes & gemitu commixta quærela.
 Singultesq; frequens noctem per sæpe deniq; *dicmq;*
 Corripere assidue nervos & membra coactans.
 Dissoluebat eos defessos ante fatigans.

Nec nimio cuiquam posses ardore tueri
 Corporis in summo summam feruescere partē (artem)
 Sed totius tepidum manibus proponere tactum.

Et simul ulceribus quasi iniustis omne rubore

Corpus ^{ut} est; per membra sacer quum dicitur ignis.

Intima pars homini uero flagrabat ad ossa.

Flagrabat stomacho flamma ut fornacibus intus.

Nilul adeo possis cuiquam lenē tenuēq; membris.

Vertere utilitatem ad uentum & frigore semper

In fluuios partim cæli dos ardentia morbo

Membra dabunt nudum iacentes corpus in undas.

Inciderunt ipso uenientes ore patente;

In sedabiliter satis arida corpora mersans

Aequabat multum pernix humoribus imbrem.

Nec requies erat nulla in aride fessa iacebant

Multi præcipites nymphis putealibus alte

Corpora missabant tacito medicina timore.

Quippe patientia cum totiens ardentia morbis

Lumina uersarent oculorum experientia se mmo.

Multaq; preterea mortis cum signa dabantur.

Per cubata animi mens in merore metuq;

Triste supercilium furiosus uoltus & acer.

Sollicitae porro pleneq; sonoribus aures.

Creber spiritum aut ingens raroq; coortus.

Sudorisq; madens per collum splendidus unum

Tenuia sputa minuta croci contracta colore.

Salsa qui per fauces rauca uix edita tulle.

In manibus uero nerui trahere & tremere artus

A pedibus que minutatim succedere frigus

Non dubitabat item ad supinum deniq; tempus

Non præesse nares nulli primæ acumine.

Tenuē conati oculi: caua tempora: frigida pellis;

Duraq; inhorret iacet frons tecta meabat

Nec nimio rigida post artus morte iacebant;

Octauaq; fere candenti lumine solis.

Coactans
 Flagrabat stomacho
 flamma

In sedabiliter suis
 Arida

2
 Nymphis putealibus

pleneq; sonoribus: aures

Tulle

+ Compesse nares nisi
 onis Acumine

x
 Inhorret iacet

ut muscos

ut hunc

gelidol

inherens

inani

missabat
 panis

phuram

humor uolu

ad supinum

caua

Thoracis non

stomach post & post artus

Aut etiam noua reddebant lampada uitam:

Quorum si quis ut est uitarat funera laeti

Visceribus tætris & nigris proluuie alui

Posterius tamen hunc tabes laetumq; manebat

Aut etiam multus capitis cum saepe dolore

Sorruptus sanguis expletis naribus ibat

Huc hominis totæ uires corpusq; fluebat.

Profluuium porro cultetris sanguinis acre

Exierat tamen in neruos hinc morbus & artus

Probat. & in partis genitalis corporis ipsas

Et grauiiter potum intuentes limina laeti

Vraebat ferro priuati parte uirili

Et manibus sine non nulli pedibusq; manebant.

In uita tamen & perdebant lumina partim

Vsq; adeo mortis metus ijs incuserat aer.

Atq; etiam quosdam coepere obliuia rerum

Cunctorum, ne quaso possent cognoscere ut ipsi

Multaq; humi cum inhumata iacerent corpora supra

Corporibus tamen alitum genus (genus) atq; ferarū

Haud procul absiliebat ut adrem exciunt odorem

Aut ubi gustarat languibat morte propinqua

Nec tamen omnino temere illis solibus nulla

Comparabat auis noctis secla ferarum

Exibant siluis languiebant pleraq; morbo.

Et moriebantur tum primis fida cacumis

Strata uis anni ponebat in omnibus aegere.

Extorquebat enim uitam uis moribunda membris

Incomitata rapi certabant funera uasta.

Nec ratio remedij communis certa dabatur.

Nam quod alij dederat uitalis aeris auras

Voluere more licere & caeli templa tueri.

Hoc aliis erat exitio laetumq; parabat.

Illud in his rebus miserandum opere unum

Aerumnabile erat: quod ubi se quisque uidebat

Implicitum morbo/morti damnatus ut esset

Deficiens animo moesto cum corde iacebat.

Funera respectans animam mitebat idem.

Quippe enim nullo cessabant tempore apiscii

Ex aliis alios auidi contagia morbi.

Atq; uel in primis cum labat funere funus.

Nam quicunque suos fugitabant ut facto ad agros

Vita uinum cupidus mortisq; timentes

Nona reddebant lampada
uitam

Et magna proluuie alui

Qui totum sanguinis aere
hinc

Quosda gpe obliuia
ry

scelibus

Canuus

ager

Aerumnabile

et idem ibidem Auidi imitabat ibidem

tum labat p
cumulat bar

Auidi contagia morbi

visere

quinta

ibat

partu munitatis

Principium

in q; se

Aut

n minima q; fona

animum

morbida

magno

ferre

id q;

nt palmis

Coringib.

Bucera syclo

Penibus & paulo post turpi morte malaq;
 Desertos opis expertis incuria mactans;
 Qui fuerant ante pestis contagibus ibant.
 Atq; labore pudor quem omni cogebat obire
 Blandaq; lassorum uox mixta uoce quaerela
 Lanigeras tamen pecudes: & buccera sacra.
 Optimus hoc lacti genus ergo quisq; subibat.
 Inq; aliis alium populum sepelire suorum
 Certantes lacrimis lassu luctuq; redibant.
 Inde bonam in partem iniectumq; maiore dabantur:

Nec poterat quisquam reperiri quem neq; morbo
 Nec mors nec luctus temptaret tempore tali.
 Præterea ideo pastor & armentarius omnis
 Et robustus item uir immoderator aratri
 Languerat penitusq; casa contrusa iacebant
 Corpora paupertate & morbo tradita morti;

Exanimis pueris

Ex animis pueris super exanimata parentum
 Corpora non nunq; posses retroq; uidere
 Matribus & patribus natos super edere uiram.
 Nec minimam partem ex ægris meroris in urbem

Cōduxit

Confluxit læguens quem conculit agricolarum
 Copia conueniens ex omni morbida parte
 Omnia condebant loca tecta quoq; magis aestus
 Conferto situ aceruatim mors acumulabat.

Multa sitim prostratam iam per quoq; uoluta
 Corpora silanos ad aquarum strata iacebant
 Interclusa anima nimia ab dulcedine aquarum

Multaq; per populi passim loca prompta uiasq;
 Languidas cum animo tota corpore membra uideres
 Horrida pedore & patris coapta periere.

Horrida pedore

Corporis illuuiæ pellis super ossibus una
 Visceribus cæcus prope iam sordeq; sepulta.
 Omnia deniq; sancta deum delubra replerat
 Corporibus mors ex animis onerat atq; passim

Ediuentis

Cuncta cadaueribus cælestium templa manebat:
 Hospitibus loca que complebant ediuentes.
 Nec iam religio deum nec numina magni
 Pendebatur enim presens dolor exuperabat

Mos sepulcræ

ut prius

Nec mos ille sepulture remanebat in urbe.
 Huc pius hic populus semper consuerat humari.
 Perturbatus enim tetus repedabat & unus
 Quisque suum pre re mestus humabat.

Respectabat

pro re consonum

uifus
 Multaq; subita & paupertas horrida suāsit.
 Namq; suos consanguineos aliena rogorum
 Insuper extracta ingenti clamore locabant.
 Subdebant fauces multo cum sanguine saepe:
 Rixantes potius q̄ corpora deferentur: *deserentur: Rixantes*

Definitio f. mada. h. l. uo. t. ferr. m. y. de. erent. 60.
 T. Lucreti Cari. poetæ philosophiq; antiquissimi
 De rerum primordia natura ad memmium
 Liber sextus & ultimus explicit feliciter.

Paulus hunc impressit fridenperger in uerona.
 Qui genitus est in Patauia alæ magnæ.
 Ab incarnatione christi: Mccccxxxvi
 Die uigesimo octauo septembris calen. octobris.

Non te animus fallit graiorum obscura reperta:
 Difficile inlustrare latinis uersibus esse.
 Multa nouis uerbis ppter egestatē linguæ rerūq;
 Nouitatē: ut ipsa petit maiestas & ratio cognita rerum!
 Quam nunc sapientiam appellas: memmiadæ tuo
 Hanc e tenebris tantis & tam clarum lumen
 De summa cæli ratione deumq; & omnem rerum
 Primordiam naturam tam clarē luce locasti.
 Ex quo queque creata foedere sint.
 Vnde omnis natura creet res auctet alatq;
 Quo ue eadem rursus natura perempta resoluit.
 Hec materiem & genitalia corpora rebus reddenda
 In ratione uocasti: & semina rerum appellasti.
 Hec eadem usurpare ratione tua fideli:
 Corpora prima:q; ex illis sunt omnia primis.

Sed tua uirtute suavis amicitia & sperata uoluptate
 Studioq; uis nunc efferre suum laborem.
 Aureaq; sua dicta perpetua semper dignissima uita.
 Ut tibi sua dulcia dona talibus in rebus
 Cōmunia esse salutis: capitq; insignem petere coronam.
 Intellecta hec prius que sint: contempta relinquo.
 Si hec sint uera ratione sensuq; accede ad opus.
 Si autē sint falsa & ratio quoq; falsa & sensus: relinque.
 Vnde scias quid sit scire & nescire uicissim.
 Nam nihil egregius est: q̄ res cernere a dubiis apertas.
 Ratio enim neminem decipit nec decipitur nunq̄. Finis.

*Castigatus fuit hic Codex. cū Codice Poponimo: a/R.P.D.
 Sebast. priolo protonotario ap. ac S.D.N. Riformulano et serr-
 torio: m. r. d. a Francisco Carro p. m. f. uisclio d. r. p. r. o.
 Romæ. m. s. c. orol. 1492. anno p. p. n. r. Abp. vi.
 Carmina sublimis sunt s. p. m. r. l. u. m. i.
 Exino kras quam dabit uir dicit.
 aut. Tho. s. m. x. h. u. l. o. l. i. i. Eley.*

Malesp...
 Nam...
 In...
 De...
 Lib...
 P...
 Q...
 A...
 D...
 N...
 D...
 M...
 P...
 Q...
 H...
 D...
 P...
 E...
 I...
 I...
 E...
 C...
 S...
 S...
 A...
 V...
 C...
 I...
 S...
 V...
 P...
 S...

+

